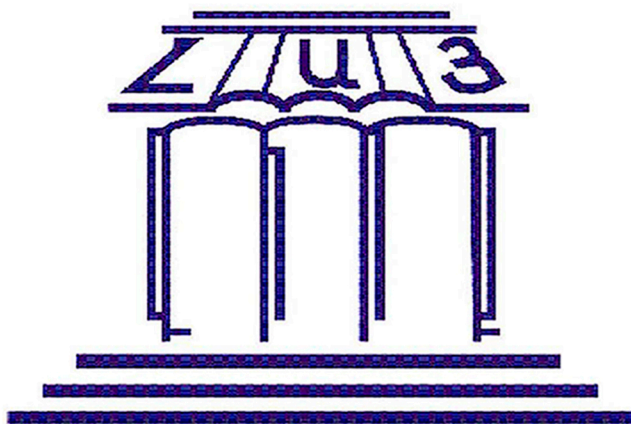

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նշ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

15226

12107

5118, 5119

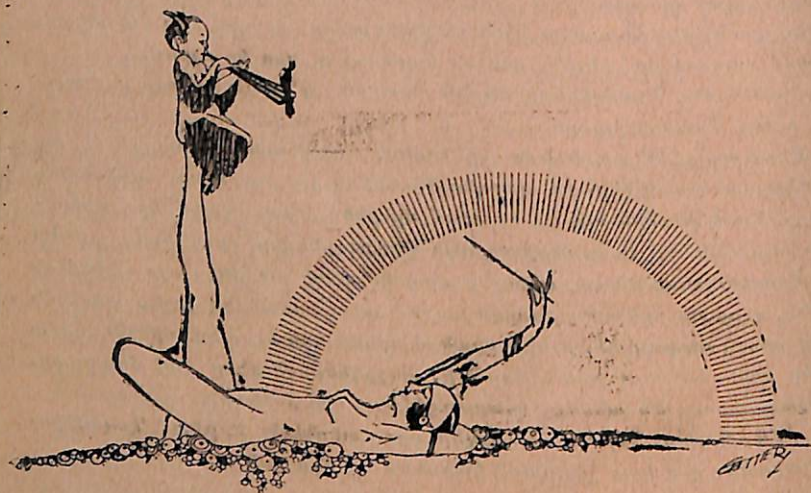
1925

059

p-72

2010

2000

ՄԵՂՈՒ ՇՆՈՐՀԱԼԻ
ԶՈՒԱՐԹԱՊԱՏՈՒՄ
Տ Ա Ր Ե Յ Ո Յ Յ Ը

1 9 2 5

Արձակ-Համարձակ Գրութիւններ
Ամերիկահայ Բարբեր-Սովորութիւններ
Գեղեցիկ եւ Զուարթ Խօսքեր
Տոմիկ Սովորոյթներ
Աստութիւններ
Զաւեշտական Դէպքեր
Հանելուկներ
Առակներ
Նուէրներ

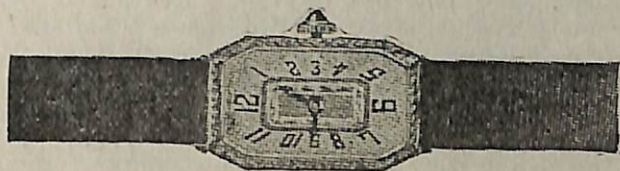
Ն ա ե լ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՆԵՐ

1 9 2 5

ՏՊԱՐԱՆ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»-ի
Պոսքըն

15227

Եթէ կ'ուզես բարեկամիդ կամ սիրելիիդ ամենագե-
ղեցիկ նուէրը տալ ամենաչափաւոր գնով, Քրիսմասի
կամ ուրիշ ուէէ առիթով մեզի դիմէ : Ունինք չափ գեղե-
ցիկ ոսկի ժամացոյցներ, մատանիներ, շղթաներ եւ ա-
մէն կարգի գոհարեղէններ :

Մասնաւորապէս աղամանդեայ զարդեղէններու հա-
մար, որոնց իսկական արժէքին մասին քիչեր տեղեկու-
թիւն ունին, կը թեւադրենք որ դիմէք վստահելի տունե-
րու որոնք տարիներու փորձառութիւնը ունին :

Asadorian Jewelry Co.
185 Eddy Street
Providence, R. I.

93064-42

1001-2001

Գ Ր Ո Ւ Ե Ց ԷՔ . . .

Գրուեցէ՛ք տղե՛րք, գրուեցէ՛ք ԱՅՍՕՐ՝,
Քանի առողջ է՛ք ու տեսնու՛ աղուո՛ր...
Վաղը՝ մուխերնիդ յանկա՛րծ կը մարի—
Եւ ծակ գրպանով՝ կը մնա՛ն ամուրի՛...:

Ընկերութեանց մէջ՝ «Նիու ետրֆ Լայֆ»-ն է լաւ,
Վր կը քանչցուի գերք հարսնեց փիլաւ...
Անէնքներուն մէջ անվհատելին՝
Սեղրա՛ք Ագատեա՛ն — կեանքիդ հայելին—:

Ինչու՞րէ՛նսն է ձեր կեանքի ապագան,
Որուն պիտ՝ կոթնիք ուշ կամ անագան.
Գրուեցէ՛ք ԱՅՍՕՐ, որ գանձէ՛ք ՎԱՂԸ—
Եւ ուժով խաղա՛ք հարսնիքին խաղը...:

Խնայեմք քիչ-քիչ, եւ ստանամք շա՛տ...
Բայց պէտք է տեսնել նախ Սեղրա՛քն Ագատ,
Առնել *փալիսին*, ըլլալ փեսացու—
Եւ ապա փնտռել աղուոր հարսնացու...:

Ձեզ տեսնեմ, տղե՛րք, գրուեցէ՛ք ԱՅՍՕՐ՝,
Ձեզի կը նային վառ աչքերն սորսոր—
Որոնք չեն փնտռեր տէրտէր, տիրացու՝
Որ լինին իրենց «յարմար» փեսացու.

Ո՛չ ալ «փաստաբան» կամ «տոբոբ» կ'ուզեն:
Մօտա՛ն փոխուած է, այժմ անոնք կ'ըսեն.—
«Մէյմէկ *փալիսին*՝ կ'ուզենք ձեր վիզէն,
«Զոր կ'առնէք «Նիու ետրֆ ԼԱՅՑ»-ի օփիսէն...:

«Բայց չի մոռնա՛ք, որ Սեղրա՛քն է *աճէնթ*,
«ԱՅՍՕՐ»-ն անունը ձեզի *փաթէնթ*...
«Առէ՛ք *փալիսին* ԱՅՍՕՐ՝, որպէսզի՝
«ՎԱՂԸ մենք պատրաստ լինինք *լայսէնսին*...»:

Լսեցի՞ք, տղերք, գրուեցէ՛ք *այսօր*,
Որ վաղուան ձեր կեանքն ըլլայ դաշնուոր,
Եւ օրին մէկը՝ երբ՝ քաւալ-գլո՛ր...
Ձեր կինն ու մանչը չմնան մերկ-տկո՛ւր:

Բայց այս չէ բոլորն, դեռ աւելին կայ.
«Նիու ետրֆ Լայֆը»՝ ձեր պարտքերը կուտայ.
Զի ձգեր՝ ճնշուի՛ք տակը Մորկէյնի—
Նեղ օրին՝ ձեզի օգնել կը հանի՛...:

Դուք վարկ կը բանա՛ք *Ներկայի* համար,
Վաղը՝ այդ վարկը՝ ձեզ ոսկի-կամար
Ու պատնէշ կ'ըլլայ կեանքի կոուրն մէջ—
Պտուղն յաղթութեան՝ պիտ՝ քաղէ՛ք մինչ վերջ...:

«Նիու ետրֆ ԼԱՅՑ»-ն է այս, որ կուտայ ձեզի՝
ՆՈՐԱՅԵՆ, հաստատ, դիւրին *«փալիսին»*.
Ընկերութեանս մէջ՝ պէտք եղած չափով,
Ապահովուեցէ՛ք դուք ուժեղ քափով:

Հեռատեսութիւն ունեցէ՛ք ԱՅՍՕՐ,
Հարազատներու կամեցողներ է՛ք—
Եւ առանց վախի մօտեցէ՛ք ԱՆՈՐ:
Խնայողութեամբ անշո՛ւշտ կը յաղթէ՛ք:

Տասը տարիէն վեր ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏ
Կ'ապահովագրենք եւ առանց գանգատ՝
Եթէ ԱՌՈՂՋ է, եւ կը յարմարի՝
Հագարէն միշտ վեր՝ ամէ՛ն գումարի:

Գրուեցէ՛ք: Այսօր պէտք ալ չունենա՛ք՝
Ձէ՛ք գիտեր՝ *վաղը*՝ առո՞ղջ կը մընա՛ք...
Լաւ է ունենալ, քան քէ չունենալ
Բան մը՝ գոր ԱՅՍՕՐ կ'ընձի ստանալ...:

* *

«Նիւ ետրֆ Լայֆ» կուտայ յարմար *«փալիսին»*-ն,
«Լայսէնս»-ին նըման՝ հարսի՛ն-փեսայի՛ն...
Դէ՛հ-երգե՛նք, պարենք մենք այս պարը նոր,
Քանի առողջ ենք՝ կը պարենք այսօր:

Կ'երբանք կը դիմենք Սեղրա՛ք Ագատին,
Պարին մէջ կ'առնենք այս շրջանակին,
Կ'երգենք, կը պարենք բոլորս միասին—
Մինչեւ որ ձեռքէն կ'առնենք «փալիսին»:

— Հէ՛յ, պարոն Ագա՛տ, հո՛ս, այստե՛ղ եկուր,
Պարին մէջ մտի՛ր, ձեռքդ մեզի տո՛ւր.
Դէ՛հ, պարենք, պարենք մենք այս պարը նոր—
Բոլորս առողջ ենք եւ գունտ ու կլո՛ւր:

Թէ կը բռնենք զինք կը գամենք պատին,
Ըսէ՛ք, պարոններ, Սեղրա՛ք Ագատին,
Եթէ չըրէ՛ք մեզ նո՛ր «փալիսին»—
Որ փեսան ըլլանք մէյմէկ նոր հարսի:

Ձեր գաւակները կը դաստիարակէ,
Եւ հիւանդներուն՝ բժի՛շկ կը դրկէ...:

Ձափահասն երբոր իյնայ անկողին՝
Պիտի վնարուի՝ մինչ լաւնայ կրկին:

Արկածներու դէմ՝ խոշոր գումար կայ,
Եւ եթէ մահուան մեծ փորձանք մը գայ՝
Հատուցում կ'ըլլայ ժառանգորդներուն,—
Միայն թէ *այսօր*՝ եղէ՛ք դուք արթուն:

Հեռատեսութիւն ունեցէ՛ք այսօր,
Քանզի վաղը՝ մի՛շտ պէտք կ'ըլլայ Անոր—
Եկէ՛ք ստացէ՛ք *փալիսի* մը նոր—
Քանի չէ՛ք ինկած գերեզմանը խոր...:

Քաղցրիկ մամիկը ու պապիկը ձեր—
Որոնք կեանքն ապրա՛ծ ու դարձած են ծեր,—
Թո՛ղ գրուին *այսօր*, որ ձեզի համար,
Իբրեւ օրհնութիւն, ձգեն մի գումար...:

Տասնեակ միլիոնով որքեր, այրիներ,
Այս «Նիւ Եորք Լայֆ»-ի շնորհիւն են ապրեր—
Երբ իրենց հայրը եւ կամ ամուսինն՝
Դագաղնին դրին *ուրիշ* ուսին...:

Գրուեցէ՛ք հայեր, գրուեցէ՛ք քաջ քաջ,
Անապարեցէ՛ք — եւ միշտ օր-առա՛ջ—
Մի՛ ըլլա՛ք դուք ձեր կեանքին գերք *զիւշման*,
Վաղը ուշ կ'մնա՛ք, կ'ըլլա՛ք գեշ-փիւշման...:

Փութացէ՛ք հայեր, երբ ժամը չէ անց,—
Ամէն կարգի անձ՝ կը շինէ իր գանձ,
«Նիւ Եորք Լայֆ»-ին մէջ՝ հանդարտ, անմալսանձ,
«Վաղուան» նայողը՝ կը մնայ միայն անգանձ:

— Սեղրա՛ք ագատեան՝ Անէնթ-ն է ձեր տան,
Ամէնք անոր քովիկը կ'երթան,
Եւ կամ ինքն անձամբ ձեր քովը կուգայ,
Յարմար եւ յստակ *փալիսի* կուտայ:

Ունի *թելէֆօն* եւ որոշ հասցէ.
Դուն քովը գնայ՝ կամ գինքը կանչէ,
Մի՛ վախճար անկէ, քեզ վնաս չի՛ տար,
Շահդ կը խօսի, քանզի չէ՛ օտար...:

Ինքն ալ շահ ունի, այդ որո՛շ բան է,
Քանզի իր ապրուստն ատկէ կը հանէ,
Բայց պատեալ կ'ըլլայ որ ապրի՛ք երկար—
Ըլլա՛ք միշտ առո՛ղջ, եւ ո՛չ թէ տրկար...:

ՍԵԴՐԱՔ ԱԶԱՏԵԱՆ

Ներկայացուցիչ՝ New York Life-ի

Tel. Main 1090 141 MILK ST. Room 427 BOSTON, MASS.

Յունվար. — 31 Օր:

ԴՁ 1	ԵՇ	Պահ. ք: Տարեմուտ եւ կազանդ 1925 թուականին ֆսի.
ԴԿ 2	ՈՒՐԲ	Պահ. ք:
ԱԶ 3	ՇԲ	Պահ. ք:
ԱԿ 4	+ ԿԻՐ	Պահ. ք:
ԲԶ 5	ԲՇ	Նաւահատիք:— ձրագալոյց Ծննդեան:
ԲԿ 6	ԳՇ	Ծննդեան եւ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ: Տօն Ութօրեայ: Միջոց ուտիքն 21 օր:
ԲԶ 7	ԴՇ	Բ. օր Ծննդեան: Մեծիկոն:
ԳԿ 8	ԵՇ	Գ. օր Ծննդեան:
ԴԶ 9	ՈՒՐ	Դ. օր Ծննդեան:
ԴԿ 10	ՇԲ	Ե. օր Ծննդեան:
ԱԶ 11	+ ԿԻՐ	Զ. օր Ծննդեան:
ԱԿ 12	ԲՇ	Է. օր Ծննդեան:
ԲԶ 13	ԳՇ	Ը. օր Ծննդեան, եւ Տօն Անուանակոչութեան:
ԲԿ 14	ԴՇ	Ծննդեան Յովնանու կարապետին:
ԴԶ 15	ԵՇ	Սրբոցն Պետրոսի Հայրապետին, եւայլն:
ԴԿ 16	ՈՒՐԲ	Պահ. ք:
ԴԶ 17	ՇԲ	Ճգնրցն. Անտոնի, եւայլն:
ԴԿ 18	+ ԿԻՐ	Առաջին զինի ութօրէից Ծննդեան: Հարց. ԴԶ. Ծագումն Միածնի:
ԱԶ 19	ԲՇ	Թէոդորոսի Թագաւորին. եւայլն:
ԱԿ 20	ԳՇ	Կիրակոսի, Յուդիտայի, եւայլն:
ԲԶ 21	ԴՇ	Պահ. ք:
ԲԿ 22	ԵՇ	ՎԱՀԱՆԱՅ ԳՈՂԹՆԱՅԻՈՅՆ:
ԴԶ 23	ՈՒՐԲ	Պահ. ք:
ԴԿ 24	ՇԲ	Հյրստացն. Աթանասի, եւայլն:
ԴԶ 25	+ ԿԻՐ	Բ-րդ զինի Ծննդեան:— Բարեկենդան Առաջաւո- րաց:— Հրց. ԴԶ. Փառաւորելով: Մեծ. Ուրախացիր Ածածին. վերօրհ:
ԴԿ 26	ԲՇ	Պահ. ք Առաջաւորաց:
ԱԶ 27	ԳՇ	Պահ. ք Առաջաւորաց:
ԱԿ 28	ԴՇ	Պահ. ք Առաջաւորաց:
ԲԶ 29	ԵՇ	Պահ. ք Առաջաւորաց:
ԲԿ 30	ՈՒՐԲ	Պահ. ք Առաջաւորաց եւ Յիշատակ Յովնանու Մար- գարէին:
ԴԶ 31	ՇԲ	Սուրբ Սարգիս:

Telephone: Chelsea 243

Savannah Food Products Company, Inc.

Manufacturers of

LARD, KRISP-O & GOLDEN BRAND SHORTENING

Splendid for Bread and Pastry Shortening and Frying

129 Everett Avenue

Chelsea, Mass.

Ճարպիկ եւ իւղի այս հայկական գործարանը հիմնուած է Գալուստեան Եղբայրներու կողմէ:

Արմենակ Գալուստեան, ծնած է Արաբկիր, եկած է Ամերիկա 1908-ին:

Սեդրաք Գալուստեան, ծնած է Արաբկիր, եկած է Ամերիկա 1910-ին:

Երկու եղբայրներն ալ առած են իրենց ուսումը Արաբկիրի մէջ, սակայն յետոյ ինքնօգնութեամբ յառաջացած են:

Ամերիկա գալէ ետք, երկու եղբայրներն ալ եղած են նախ ճաշարանապետ: Յետոյ փորձած են ագարակապանութիւն, ամբողջ ութը տարի:

Ագարակին մէջ էր որ ծանօթացան իւղի տեսակներուն հետ: Երկու եղբայրներն ալ երեք տարի շարունակ Եգիպտոս բնակած լինելով, սկսան տեսնել տարբերութիւնները Եգիպտոսի իւղի գիներուն եւ Ամերիկեան իւղի գիներուն միջեւ:

Գիներու տարբերութիւնը բացաւ իրենց աչքերը եւ կարելի է ըսել թէ մղիչ ուժը եղաւ ներկայ ձեռնարկին:

Գալուստեան Եղբայրներու հիմնած այս գործարանի նկատմամբ գրուած է արդէն «Հայրենիք» օրաթերթի 1924-ի թիւերէն միոյն մէջ:

Savannah Food Product Co.-ին կը յառաջդիմէ ներկայիս, եւ այսօր անոր արտադրութեան կարողութիւնը կրկնապատկուած է:

Ճարպը եւ բամբակի խառնուրդ իւղերը մեծ հրապարակներ ունին աշխարհի վրայ: Ատենն է որ հայերը ուշադիր ըլլան այս ուղղութեամբ, որպէսզի բարգաւաճումի եւ պատեհութեան նոր դռներ բացուին իրենց առջեւ:

Գալուստեան Եղբայրները պատրաստ են ամէն տեսակ տեղեկութիւններ տալու, թեյադրութիւններ ընելու բոլոր հայ հայրենակիցներուն, որոնք ճարպեղէնի գործին կ'ուզեն սկսիլ ոեւէ նահանգի մէջ:

Փափաքելի է, որ Ամերիկայի ամէն մի նահանգի մէջ հայկական նման ձեռնարկներ լինին, ներքին կապ պահպանելով իրարու հետ:

Փոքրէն սկսած այս ձեռնարկները, ասպագային կրնան այնպիսի խոշոր հաստատութիւններու վերածուիլ, որ մեր երեւակայութիւնը գուցէ չըմբռնէ այս պահուս:

Արմենակ եւ Սեդրաք Գալուստեան եղբայրները, իրենց նախաձեռնութեամբ, տոկոսութեամբ ահա հարթած են սեփական ճամբայ մը, եւ կ'ուզեն որ հայ հայրենակիցներն ալ ունենան բարգաւաճ եւ յառաջադէմ վիճակ մը:

Գալուստեան Եղբայրներու այս բաղձանքը անկեղծ է, որովհետեւ անոնք ոեւէ շահու ակնկալութիւն չունին ոեւէ մէկէ, բացի բարոյական շահէն:

ԳԿ	1	+	ԿԻՐ	Դ-րդ զինի Ծննդեան : Հրց. ԴԿ. Անակիդրն բանդ :
				Մեծ. ԴԿ. Ածածին. պայծառ :
ԴԶ	2		ԲՇ	ԱՏՈՄՎՄԵԱՆ ՉՕՐԱՎԱՐԱՑՆ :
ԴԿ	3		ԳՇ	Սուբիասեանց վկայիցն :
ԱԶ	4		ԴՇ	Պահք :
ԱԿ	5		ԵՇ	Ոսկեանցն :
ԲԶ	6		ՈՒՐԲ	Պահք :
ԲԿ	7		ՇԲ	Սրբոյն ԻՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՐԹԵԻԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՑ :
ԴԶ	8	+	ԿԻՐ	Դ-րդ զինի Ծննդեան :
ԴԿ	9		ԲՇ	Մարկարիոսի, Էւայլն :
ԴԶ	10		ԳՇ	ՍՐԲՈՑ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ :
ԴԿ	11		ԴՇ	Պահք :
ԱԶ	12	+	ԵՇ	ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՉՕՐԱՎԱՐԱՑՆ :
ԱԿ	13		ՈՒՐԲ	Պահք : Երեկոյին՝ Նախատօնակ : (Մեկէտ) :
ԲԶ	14	+	ՇԲ	Ս. Ժողովոյն Կ. Պոլսոյ 150 Հայրապետացն Էւ Տեառնընդառաջ :
ԴԿ	15	+	ԿԻՐ	Առաջին : Բուն Բարեկեցեալն :
ԱԶ	16		ԲՇ	Ա. օր Մեծ պահոց :
ԱԿ	17		ԳՇ	Բ. օր Մեծ պահոց :
ԲԶ	18		ԴՇ	Գ. օր Մեծ պահոց :
ԲԿ	19		ԵՇ	Դ. օր Մեծ պահոց :
ԴԶ	20		ՈՒՐԲ	Ե. օր Մեծ պահոց :
ԴԿ	21		ՇԲ	Զ. օր Մեծ պահոց : Թէոդորոսի Չօրավարին :
ԴԶ	22	+	ԿԻՐ	Երկրորդ : Արտաքսման : Է. օր Մեծ պահոց :
ԴԿ	23		ԲՇ	Ը. օր Մեծ պահոց :
ԱԶ	24		ԳՇ	Թ. օր Մեծ պահոց :
ԱԿ	25		ԴՇ	Ժ. օր Մեծ պահոց :
ԲԶ	26		ԵՇ	ԺԱ. օր Մեծ պահոց :
ԲԿ	27		ՈՒՐԲ	ԺԲ. օր Մեծ պահոց :
ԴԶ	28		ՇԲ	ԺԳ. օր Մեծ պահոց : Կիւրղի Հայրապետին Երողմի. Էւայլն :

Tel. Beach 9234

Yeprad Grocery Co.

AMERICAN and ORIENTAL GROCERIES

34 KNEELAND ST., BOSTON, MASS.

ԵՓՐԱՏ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱՄԵՐԻԿԱՆ Էւ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԵՆ

34 Նիլեմտ Սթրիթ, Պոսթըն, Մէս.

Հայկական Էւ Արեւելեան ամէն տեսակ նպարեղէն, նաեւ ապուխտ, երչիկ, շարոց Էւայլն Էւայլն :

Մուրատ սուրճ :

Ապսպրանքներ կ'ընդունուին հեռաւոր քաղաքներէ Էւ կը շրջուին մասնաւոր խնամքով :

Կապեր Հաստատած Էնք Սիւրիոյ Էւ Յունաստանի քաղաքներուն հետ Էւ կը ներածենք թարմ Էւ լաւագոյն ապրանքներ :

Դիմեցէք մեզի Էւ զոհ պիտի ձգենք ձեզ :

ՍԵՊՈՒՀ

ԾԱՆՈԹ. ՄԵՂՈՒ ՇՆՈՐ ՀԱԼԻԷ. — Եփրատ նպարեղինաց Ընկերութիւնը կը պատկանի սիրուած Էւ յարգուած Չօրավար Սեպուհին, որ Ամերիկայի մէջ հարկադրուած է առեւտրական այս ճիւղն ընտրել՝ բազմաճառ ընտանիքի մը հոգեւոր տանելու համար :

Մեզի կը մնայ օտարէն նախընտրել զինքը, որովհետեւ մերն է ան Էւ իր ամբողջ կեանքը ի սպաս դրած է Հայաստանի Էւ հայ ժողովրդի ազատագրութեան դատին :

Ամենաջնջին բանն է այս որ կրնանք ընել իրեն :

ԳԿ	1	+	ԿԻՐ	Երրորդ: Անտակին:— ԺԴ. օր Մեծ պահոց:
ԴԶ	2		ԲՇ	ԺԵ. օր Մեծ պահոց:
ԴԿ	3		ԳՇ	ԺԶ. օր Մեծ պահոց:
ԱԶ	4		ԴՇ	ԺԷ. օր Մեծ պահոց:
ԱԿ	5		ԵՇ	ԺԸ. օր Մեծ պահոց:
ԲԶ	6		ՈՒՐԲ	ԺԹ. օր Մեծ պահոց:
ԲԿ	7		ՇԲ	Ի. օր Մեծ պահոց, Յովհ. Երսղմի. Հայրապետին, Էւային:
ԳԶ	8	+	ԿԻՐ	Չորրորդ: Տնտեսին:— ԻԱ. օր Մեծ պահոց:
ԳԿ	9		ԲՇ	ԻԲ. օր Մեծ պահոց:
ԴԶ	10		ԳՇ	ԻԳ. օր Մեծ պահոց:
ԴԿ	11		ԴՇ	ԻԴ. օր Մեծ պահոց: ՄԻՋԻՆՔ:
ԱԶ	12		ԵՇ	ԻԵ. օր Մեծ պահոց:
ԱԿ	13		ՈՒՐԲ	ԻԶ. օր Մեծ պահոց:
ԲԶ	14		ՇԲ	ԻԷ. օր Մեծ պահոց, Մանկանցն Քառասնից:
ԲԿ	15	+	ԿԻՐ	Հինգերորդ: Դատաւորին:— ԻԸ. օր Մեծ պահոց:
ԳԶ	16		ԲՇ	ԻԹ. օր Մեծ պահոց:
ԳԿ	17		ԳՇ	Լ. օր Մեծ պահոց:
ԴԶ	18		ԴՇ	ԼԱ. օր Մեծ պահոց:
ԴԿ	19		ԵՇ	ԼԲ. օր Մեծ պահոց:— Երեկոյին նախատօնակ:
ԱԶ	20	+	ՈՒՐ	ԼԳ. օր Մեծ պահոց: Աւետեացն Ածածնի:— Երեկոյին նախատօնակ:
ԱԿ	21		ՇԲ	ԼԴ. օր Մեծ պահոց: Լուսաւորչին, մօին և Վերապն:
ԲԶ	22	+	ԿԻՐ	Վեցերորդ: Գալստեան: ԼԵ. օր Մեծ պահոց:
ԲԿ	23		ԲՇ	ԼԶ. օր Մեծ պահոց:
ԳԶ	24		ԳՇ	ԼԷ. օր Մեծ պահոց:
ԳԿ	25		ԴՇ	ԼԸ. օր Մեծ պահոց:
ԴԶ	26		ԵՇ	ԼԹ. օր Մեծ պահոց:
ԴԿ	27		ՈՒՐԲ	Խ. օր Մեծ պահոց:
ԱԶ	28		ՇԲ	ԽԱ. օր Մեծ պահոց, Յշով. Յարութեանն Ղազարոս:
ԱԿ	29	+	ԿԻՐ	Եօթներորդ: Ծաղկազարդ: ԽԲ. օր Մեծ պահոց:
ԲԶ	30		Աւգ. ԲՇ	ԽԳ. օր Մեծ պահոց: Թգեմույն:
ԲԿ	31		Աւգ. ԳՇ	ԽԴ. օր Մեծ պահոց: Տասն Կուսմաց:

ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԲԱՆՆ ԵՄ ԱՇԽԱՐՀԻ ՎՐԱՅ

Ես միակ կտակն եմ որ չի կրնար բեկանիլ: Ես կը պաշտպանեմ ձեր դործը, ձեր ժառանգական գործը, ձենէ կախում ունեցողները, եւ ամենէն վերջը, բայց ոչ նուազ կարեւորը, կը պաշտպանեմ զձեզ:

Ես երբեք չեմ թերանար, իմ բնական օգուտներս տեւական են, անջնջելի եւ չեն կրնար կորսուիլ, այլի, դողցուիլ կամ կորուիլ ձենէ:

Ես կանխիկ դրամ եմ, ստացուածք եւ եկամուտ միասին կը ցուած:

Դուք չէք կրնար մուրացիկ մը, թշուառ մը ըլլալ կամ ուրիշ մը կախում ունենալ, եւ ոչ ալ աղքատանոց երթալ, ցորՀափ կը պահէք զիս:

Ես օրինապէս կ'երաշխաւորեմ թէ աղքատութիւնը, իր յարակից բոլոր ստացումներով եւ տառապանքով չի կրնար դաշիլ ձեզի:

Ես պիտի փարիմ շատ աւելի սերտիւ, քան բարեկամիդ կամ ազգականիդ կեանքի ունէ պարագաներու կամ պաշտաններու մէջ, սակայն միշտ պիտի ըլլամ ենթակայ ձեր կամքին եւ հակադէմ:

Ես հոգ պիտի տանիմ ձեզի հիւանդութեան եւ առողջութեան միջոցին եւ պիտի սնուցանեմ ձեզի, հազուեցնեմ ձեզի, եւ կանխիկ դրամ պիտի հայթաթեմ ձեզի, երբ բոլոր ուրիշներ կը մերժեն ձեզի, ցորՀափ դուք կ'ապրիք (եւ ձեր ընկերակցութիւնը ինծի հետ պիտի օգնէ աւելի երկար ապրելու). դուք բնաւ նեղութիւն եւ տաղնապ պիտի չկրէք:

Ես պատրաստ պիտի ըլլամ օր մը, տեղ մը, երբ դուք բոլորովին մոռցուած էք, երբ արեգակը բոլորովին իր մայրը մտնելու վրայ է, եւ երկար, երկար ուղեւորութիւնը իր վախճանին մօտ է, այն ատեն, ճիշդ այն ատեն,

Ես պիտի ըլլամ ձեր անխօփօս եւ հարազատ բարեկամը եւ միխթարիչը,

«Ես եմ «ցկեանս եկամուտի փալիսի մը»
Եւ մնամ»

NEW YORK LIFE INSURANCE CO.

Կ. Յ. ԳԱՐԱԿԻԻԼԵԱՆ Ներկայացուցիչ G. H. CARAGULIAN
141 MILK STREET, BOSTON, MASS.

Tel. Office: Main 1090-1091

Tel. Res. Newton No. 0655

Ապրիլ — 30 Օր:

ԳԶ	1	Աւգ. ԴՇ	Խե. օր Մեծ պահոց: Իւղով Օծման:	
ԴԿ	2	Աւգ. ԵՇ	ԽԶ. օր Մեծ պահոց: Ընթրեաց:— Ունկուայ:	
ԴԶ	3	Աւգ. ՈԻՐ	ԽԷ. օր Մեծ պահոց: Չարչարանաց:— Թաղման:	
ԴԿ	4	Աւգ. ՇԲ	Նաւակաւիք: Հրագալոյց Զատիկ:	
ԱԶ	5	+	ԿԻՐ	ԶԱՏԻԿ Յարութեան: Տօն յիսնօրեայ: Ա. օր Յի- նանց:
ԱԿ	6	+	ԲՇ	Բ. օր Յիսնանց: Մեծեւթ:
ԲԶ	7		ԳՇ	Գ. օր Յիսնանց:
ԲԿ	8		ԴՇ	Դ. օր Յիսնանց:
ԳԶ	9		ԵՇ	Ե. օր Յիսնանց:
ԳԿ	10		ՈԻՐԲ	Զ. օր Յիսնանց:
ԴԶ	11		ՇԲ	Է. օր Յիսնանց:
ԴԿ	12	+	ԿԻՐ	Երկրորդ: Նոր Կիրակի,— Կրկնագատիկ: Ը. օր Յիսնանց:
ԱԶ	13		ԲՇ	Թ. օր Յիսնանց:
ԱԿ	14		ԳՇ	Ժ. օր Յիսնանց:
ԲԶ	15		ԴՇ	ԺԱ. օր Յիսնանց:
ԲԿ	16		ԵՇ	ԺԲ. օր Յիսնանց:
ԳԶ	17		ՈԻՐԲ	ԺԳ. օր Յիսնանց:
ԳԿ	18		ՇԲ	ԺԴ. օր Յիսնանց:
ԴԶ	19	+	ԿԻՐ	Երրորդ: Աշխարհամատրան — Կանաչ Կիրակի:— ԺԵ. օր Յիսնանց:
ԴԿ	20		ԲՇ	ԺԶ. օր Յիսնանց:
ԱԶ	21		ԳՇ	ԺԷ. օր Յիսնանց:
ԱԿ	22		ԴՇ	ԺԸ. օր Յիսնանց:
ԲԶ	23		ԵՇ	ԺԹ. օր Յիսնանց:
ԲԿ	24		ՈԻՐԲ	Ի. օր Յիսնանց: Տարեդարձ Հայ Տարադրութեանց:
ԳԶ	25		ՇԲ	ԻԱ. օր Յիսնանց:
ԴԿ	26	+	ԿԻՐ	Չորրորդ: Կարմիր-Կիրակի:— ԻԲ. օր Յիսնանց:
ԴԶ	27		ԲՇ	ԻԳ. օր Յիսնանց:
ԴԿ	28		ԳՇ	ԻԴ. օր Յիսնանց:
ԱԶ	29		ԴՇ	ԻԵ. օր Յիսնանց:
ԱԿ	30		ԵՇ	ԻԶ. օր Յիսնանց:

Phone: Main 5319

J. M. DANIELSON & CO.

Real Estate, Insurance & Mortgage

753 OLD SOUTH BUILDING

BOSTON, MASS

Տուն Կ'ուղե՞ս գնել, ինչուրեքս Կ'ուղե՞ս, Մոյթկէյճի պէտք ունի՞ս:

Դիմէ՛ մեզի:

Սակայն, Կեցի՛ր. դալէդ առաջ հարցո՛ւր ոեւէ անհատի, որ դորձ ըրեր է մեզի հետ. հարցո՛ւր շատերու:

Եթէ վկայեն, որ մենք ունեցած ենք խղճամիտ եւ վստահելի դորձառնու-թիւն, ա՛յն ատեն միայն դիմէ՛ մեզի:

Եթէ օրինական խնդիր մը ունիս, դարձեա՛լ դիմէ՛ մեզի: Օգտուէ՛ մեր տարիներու փորձառութենէն:

Հին ու փորձ մարդերէ մի՛ վախճար:

Վստահէ՛, վստահէ՛:

Յ. Մ. ԴԱՆԻԷԼՍՆ

Յ. Պ. ՊԱՐՍՍԱՄԵԱՆ

Tel. Roxbury 2127 R

P. G. DASHO

Commission Merchant

Real Estate & Mortgages

62 CABOT STREET,

ROXBURY, MASS.

Հայրենակի՛ց,

Դրամդ պանդան մի՛ պահէր, այլ յատկացուր անշարժ կալուածքի, որ հարիւրէն 25 մինչեւ 35 (25-35%) շահ կը բերէ քեզի: Մի շուարիւր, որովհե-տեւ շուարողին համար չէ այս աշխարհը:

Աշխարհի ամենէն շահադուրձելի կալուածքը չի դողցուիր, չի կորսուիր, իսկ եթէ արկած պատահի, հրդեհ ըլլայ, դարձեալ ապահովուած ես:

Ուրիշի տան վարձք մի տար: Քու վարձքդ դուն քեզի վճարէ եւ տան մը տէր եղիր:

Դիմէ՛ ինձի եւ դո՛ւ պիտի մնաս, ինչպէս շատեր:

Մորթկէյճով դրամ գտնելու համար մի նեղուիր, դիմէ՛ ինձ եւ ես ձերա-պէս կը բացատրեմ եւ կը դորձադրեմ:

Շատ մը պանքաներու հետ ծանօթ ըլլալով, կրնամ դիւրութիւններ գտնել քեզի, ուստի քու օգուտիդ համար դիմէ՛ ինձի:

Փ. Ճ. ՏԱՇՕ

Telephone Everett 3158

CABOT CLEANSING COMPANY

High Grade

Cleaners & Dyers

Main & Prescott Streets

Everett, Mass.

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՆԵՐԿՈՂՆԵՐ ԵՒ ՄԱՔՐՈՂՆԵՐ

(ԾԱՆՈԹ. ՄԵՂՈՒ ՇՆՈՐՀԱԼԻ)

Այս ընկերութեան հիմնադիրները եղան երկու եղբայրներ, Գէորգ եւ Գարեգին Պօղոսեանները, որոնք բնիկ խաւրովի քաղաքէն են: Երկուքն ալ Ամերիկա եկան 1907 թուականին: Գէորգ մէկ եւ կէս տարի կօշիկի գործարանի մը մէջ գործեց, իսկ Գարեգին կը գործէր կրօսուրի-Միթ Մարքէթի մը մէջ ի Բէյմպրիճ, Մէս.:

Շատ չանցած ալ Գէորգ Պօղոսեան ձգեց գործարանը եւ գընաց Նիուէթըն (Newton, Mass.) մտնելու գերման Berger Cleaning ընկերութեան մօտ, իբրեւ արդուկող: Գէորգ այնչափ ճարպիկ էր, որ երեք ամիս ետք կըրցաւ ընկեր ըլլալ գերմանացիին: Այս ընկերութիւնը շարունակուեցաւ երեք տարի: Երբ Berger Գերմանիա գնաց 1913-ին, ալ Յակոբ Տէմիրճեան անուն հայ մը միացաւ ընկերութեան եւ գործը շարունակուեցաւ երեք տարի եւս: Պ. Տէմիրճեան տակաւին կը յարատեւէ այդ գործին մէջ ի Նիուէթըն:

Պօղոսեանները, որոնք երեք եղբայր էին, կ'ուզէին առանձին գործ մը բանալ մաքրութեան եւ ներկարարութեան: Ուստի 1914-ին, երեք եղբայրները շատ համեստ ու պարզուկ տեղ մը բացին Սըմըրվիլի մէջ: Մեքենաներ չունէին:

Վեց ամիս չանցաւ, եկան իվըրէթ եւ գնեցին այսօրուան հոգերը հրէայէ մը՝ եւ մինչեւ այսօր ամուր եւ հաստատ կը մնան հոն:

Փրավիտէնսէն ալ Յովհաննէս Աշոտեան ընկեր եղաւ Պօղոսեաններուն, որոնց հետ կապուած էր ազգականական կապերով:

Աշոտեան երկու տարի ետք բաժնուեցաւ ընկերութենէն եւ գնաց Փրավիտէնս, ուր սկսած է եւ կը շարունակէ իր բարդաւած գործը — Star Dye House:

Գրիգոր Պօղոսեան, եղբայրներէն մին, նմանապէս բաժնուեցաւ ընկերութենէն եւ սկսաւ իր անձնական գործը՝ նոյն ճիւղին վրայ: Գրիգոր Պօղոսեան ունի ներկայիս չորս խանութ Պօսթընի շրջակաները, Acme Cleansing Co. անունին ներքեւ:

Գէորգ եւ Գարեգին Պօղոսեանները այսպէս մնացին անջատ եւ հեռզհեռէ զարգացուցին իրենց գործատեղին, որ գործարան մըն է այլեւս:

Գէորգ եւ Գարեգին Պօղոսեան գործարանը, որ Cabot Cleansing Company անունը կը կրէ,

ԿԸ ՆԵՐԿԻ ԵՒ ԿԸ ՄԱՔՐԻ

Գործարանն ունի 24 աշխատաւոր, որոնցմէ երկուքը հայ աղջիկներ են:

Գործարանն ունի չորս բեռնակիր ինքնաշարժ (թրաք), որոնք կը շրջագային Պոսթոն քաղաքն ու արուարձանները մաքրումի եւ ներկելու գործի հայթայթելու:

Պօղոսեան եղբայրներու շէնքը, որ երկու փողոսներու անկիւնը կ'իյնայ, ունի երեք յարկ: Գլխաւոր շէնքին ուր կայ նոր սխալմամբ ու սպասուն խաւրարան մը:

Շուտով պիտի կառուցուի լուացարան մը այն գետին վրայ գոր Պօղոսեանները գնած են վերջերս շէնքին քովէն:

Պօղոսեաններու ներկայ գործը մէջտեղ բերելու, սկսելու համար — Հող, մեքենայ եւ այլն — պէտք է առնուազն 65,000 տուր կանխիկ դրամ:

Պօղոսեան եղբայրներու համատեղութեան կը խնայենք աւելին չըսելով, միայն աստիճանաբար է յայտնել որ անոնք կըրցան հասնիլ ներկայ դիրքին արժանիքով:

1087-2002

ԲԶ	1	ՈՒՐԲ	ԻԷ. օր Յինանց :
ԲԿ	2	ՇԲ	ԻԸ. օր Յինանց :
ԳԶ	3	+ ԿԻՐ	Հինգերորդ : Տօն Երեւման Սրբոյ Խաչին : ԻԹ. օր Յինանց :
ԳԿ	4	ԲՇ	Լ. օր Յինանց :
ԴԶ	5	ԳՇ	ԼԱ. օր Յինանց :
ԴԿ	6	ԴՇ	ԼԲ. օր Յինանց :
ԱԶ	7	ԵՇ	ԼԳ. օր Յինանց :
ԱԿ	8	ՈՒՐԲ	ԼԴ. օր Յինանց :
ԲԶ	9	ՇԲ	ԼԵ. օր Յինանց :
ԲԿ	10	+ ԿԻՐ	Վեցերորդ : ԼԶ. օր Յինանց :
ԳԶ	11	ԲՇ	ԼԷ. օր Յինանց :
ԳԿ	12	ԳՇ	ԼԸ. օր Յինանց :
ԴԶ	13	ԴՇ	ԼԹ. օր Յինանց :
ԴԿ	14	+ ԵՇ	Խ. օր Յինանց : Համբարձումն : Վիմակ :
ԱԶ	15	ՈՒՐԲ	ԽԱ. օր Յինանց :
ԱԿ	16	ՇԲ	ԽԲ. օր Յինանց :
ԲԶ	17	+ ԿԻՐ	Եօթներորդ : ԽԳ. օր Յինանց : Երկրորդ Ծաղկազարդ : Մեծաերաշի Կիրակի :
ԲԿ	18	ԲՇ	ԽԴ. օր Յինանց :
ԳԶ	19	ԳՇ	ԽԵ. օր Յինանց :
ԳԿ	20	ԴՇ	ԽԶ. օր Յինանց :
ԴԶ	21	ԵՇ	ԽԷ. օր Յինանց :
ԴԿ	22	ՈՒՐԲ	ԽԸ. օր Յինանց :
ԱԶ	23	ՇԲ	ԽԹ. օր Յինանց :
ԱԿ	24	+ ԿԻՐ	Ութերորդ : Հոգեգալուստ : Պենտեկոստ :
ԲԶ	25	ԲՇ	Պահք եղիական : Տօն հոգեգալուստան :
ԲԿ	26	ԳՇ	Պահք եղիական : Տօն հոգեգալուստան :
ԳԶ	27	ԴՇ	Պահք եղիական : Տօն հոգեգալուստան :
ԴԶ	28	ԵՇ	Պահք եղիական : Տօն հոգեգալուստան :
ԴԿ	29	ՈՒՐԲ	Պահք եղիական : Տօն հոգեգալուստան :
ԴԿ	30	ՇԲ	Տօն հոգեգալուստան :
ԱԶ	31	+ ԿԻՐ	Առաջին զինի հոգեգալուստան : Յիշատակ եղիա Մարգարէի : Օրհ. ԱԶ. Երգեսցում : Հրց. ԱԶ Որ եկեր ի փրկութիւն :— Երեկոյին՝ Նախատօնակ :

Babylonian Rug Co., Inc.

Direct Importers and Wholesalers of
ORIENTAL RUGS & CARPETS

New York Office
225 FIFTH AVENUE, . . . NEW YORK CITY
Tel. Madison Sq. 6622

376 BOYLSTON ST. Room 308
Tel. Back Bay 9045

Cable Address
“Babylonian”, New York
Cable Address
“Babylonian”, Boston

Այս մեծ ընկերութիւնը կազմուեցաւ 1919-ին, Պոսթընի մէջ, չորս խարբերդիներու կողմէ : Նիւ Եորքի ճիւղը կազմուեցաւ 1922 Ապրիլ 1-ին : Երկու ճիւղերն ալ բարգաւաճ վիճակ մը ունին ներկայիս :

Բաբելոնեան Ընկերութիւնը կը ներածէ իր ապրանքները ուղղակի Պոլսէն, Մոսկուէն եւ Պարսկաստանէն, ուր գործակալներ ունի :

Բաբելոնեան Գորգի Ընկերութիւնը կ'արտածէ դէպի Սիւրիա եւ Պոլիս զանազան տեսակ ապրանքներ ամերիկեան հրապարակէն :

Բաբելոնեան Գորգի Ընկերութիւնը մեծաքանակ վաճառող է եւ ամէն տեսակ զիւրութիւններ կուտայ իր յաճախորդներուն :

Այ	1	ԲՇ	Հոկտեմբերն:	
ԲՇ	2	ԳՇ	Գոյեանեանցն:	
ԲԿ	3	ԴՇ	Պահք:	
ԴՇ	4	ԵՇ	Յովհաննու Կարապետին եւ Աթանաղինեաց եպիսկոպոսին:	
ԴԿ	5	ՈՒՐԲ	Պահք:	
ԴՇ	6	+	ՇԲ	Լուսաւորչին, Ելիցն ի Վերապէն:
ԴԿ	7	+	ԿԻՐ	Երկրորդ: ՏՕՆ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՍՐԲՈՅ ԷՋՄԻԱՅՆԻ:
ԱՁ	8	ԲՇ	Մանկանցն Բեթղէսէմի:	
ԱԿ	9	ԳՇ	Նուանայ եւ Մանիայ, Եւայլն:	
ԲՇ	10	ԴՇ	Պահք:	
ԲԿ	11	ԵՇ	ԻՇԽԱՆԱՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ եւ ՅՈՎՍԷՓԱՅ, Եւայլն:	
ԴՇ	12	ՈՒՐԲ	Պահք:	
ԴԿ	13	ՇԲ	ՄԵՇԻՆ ՆԵՐՍԷՍԻ եւ ԽԱՏԱՅ ԵՊԻՆ, Եւայլն:	
ԴՇ	14	+	ԿԻՐ	Երրորդ: Բարեկեդան Լուսաւորչի:
ԴԿ	15	ԲՇ	Պահք:— Եպիփանու, Եւայլն:	
ԱՁ	16	ԳՇ	Պահք:— Կոստանդիանոսի, Եւայլն:	
ԱԿ	17	ԴՇ	Պահք:	
ԲՇ	18	ԵՇ	Պահք:— Թէոփիտոսի Գաղատացւոյն, Եւայլն:	
ԲԿ	19	ՈՒՐԲ	Պահք:— Երեկոյին Նախատօնակ:	
ԴՇ	20	+	ՇԲ	ԳԻՒՏԻ ՆՇԽԱՐԱՅՆ ԼՈՒՍԱՌՈՐՁԻ:
ԴԿ	21	+	ԿԻՐ	Չորրորդ:
ԴՇ	22	ԲՇ	Անտոնիոսի, Եւայլն:	
ԴԿ	23	ԳՇ	Դանիէլի Մարգարէին:	
ԱՁ	24	ԴՇ	Պահք:	
ԱԿ	25	+	ԵՇ	ՍՐԲՈՅ ԹԱՐԳՄԱՆՁԱՅՆ ՄԵՐՈՅ ՍԱՀԱԿԱՅ եւ ՄԵՍՐՈՊԱՅ, Եւայլն:
ԲՇ	26	ՈՒՐԲ	Պահք:	
ԲԿ	27	ՇԲ	ՏՐԴԱՏԱՅ ԹԱԳԱՌՈՐԻՆ ՄԵՐՈՅ, Եւայլն:	
ԴՇ	28	+	ԿԻՐ	Հինգերորդ:
ԴԿ	29	ԲՇ	Կալիստրատիոսի, Եւայլն:	
ԴՇ	30	ԳՇ	Չաքարիա Մարգարէին:	

Tel. Park 3818

GILIGIAN GROCERY CO.

IMPORTERS and WHOLESALE

Dealers in

FOREIGN & DOMESTIC GROCERIES

71 Clayton - 23½ Arch Streets
Worcester, Mass.

Նոր հասաւ երկրէն խոշոր կարմիր պէհանի չամիչ,
ռոճիկ, պատտեղ, քէսմէ, անուշ եւ աղի լէպլէպի, լէպլէ-
պի չաքարի, փէնիլ եւ պատէմ չաքարի, պիստակ: Չոր
պամիա, չոր պատիճան եւ հիսթի մօլմա, հինա, խունկ,
տօմաթէսէ կարմիր ներկ, ապուխտ, սիմախ: Ճարտնա-
կան սուրճի գաւաթներ, ճէզլէ սուրճի եւ ներկիլէներ:
Նաեւ արդիական մեքենաներով կ'արտադրենք մաքուր,
համեղ եւ անխառն սուրճ:

Մեր սեփական գործարանին մէջ կ'արտադրենք համ-
բաւաւոր հայկական թարմ եւ մաքուր պղղուր:

Ապրանքներ կը շրջենք Ամերիկայի եւ արտասահմա-
նի ուրեւէ երկիր:

Մեր գիները անմրցելիօրէն աժան են, ու մեր բոլոր
պիտոյքները տոններու, խանութպաններու, ճաշարան-
ներու եւ սրճարաններու համար գերազանցօրէն ընտիր:

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԳՆԱՅՈՒՑԱԿԸ ՁՐԻ ԿԸ ՂՐԿԵՆՔ ԴԻՄՈՂԻՆ

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆԻ ԸՆԿ.

Յուլիս — 31 Օր:

ԴԿ	1	ԴՇ	Պահք:
ԱԶ	2	ԵՇ	Եղիսէի Մարգարէին:
ԱԿ	3	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԲԶ	4	ՇԲ	Երկոտասանից Առքցն. Գոհ., Էւայլն:
ԲԿ	5	+ ԿԻՐ	Վեցերորդ:— Բարեկենդան վարդավառի:
ԳԶ	6	ԲՇ	Պահք:
ԳԿ	7	ԳՇ	Պահք:
ԴԶ	8	ԴՇ	Պահք:
ԴԿ	9	ԵՇ	Պահք:
ԱԶ	10	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԱԿ	11	ՇԲ	Յիշատակ Տապանակին հնոյ և Տօն նորոյս Սրբոյ Եկեղեցւոյ:
ԲԶ	12	+ ԿԻՐ	ՎԱՐԴԱՎԱՌ:
ԲԿ	13	ԲՇ	Բ. օր Վարդավառի: ՄԵՌԵԼՈՅ:
ԳԶ	14	ԳՇ	Գ. օր Վարդավառի:
ԳԿ	15	ԴՇ	Պահք:
ԴԶ	16	ԵՇ	Եսայեայ Մարգարէին:
ԴԿ	17	ՈՒՐԲ	Պահք: Երեկոյին Նախատօնակ:
ԱԶ	18	ՇԲ	ԹԱԴԷՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ և ԱՍՆԴՆՏՈՅ ԿՈՒՍԻՆ:
ԱԿ	19	+ ԿԻՐ	Երկրորդ՝ զինի Վարդավառի:
ԲԶ	20	ԲՇ	Կիսրիանոսի, Էւայլն:
ԲԿ	21	ԳՇ	Աթանաղինեայ Եպիսկոպոսին, Էւայլն:
ԳԶ	22	ԴՇ	Պահք:
ԳԿ	23	ԵՇ	Նախահարցն:
ԴԶ	24	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԴԿ	25	ՇԲ	Որդւոց և Թոռանցն Լուսաւորչի:
ԱԶ	26	+ ԿԻՐ	Երբորդ:
ԱԿ	27	ԲՇ	Մակարայեցւոյն:
ԲԶ	28	ԳՇ	Երկոտասան Մարգարէիցն:
ԲԿ	29	ԴՇ	Պահք:
ԳԶ	30	ԵՇ	Սովիայ, Էւայլն:
ԳԿ	31	ՈՒՐԲ	Պահք:

Phone Beach 8069

Malkon H. Piranian, Mgr.

ORIENTAL RUGS

Cleaning
Remodeling
Moth-Proof
Packing

Washing
Repairing
Straightening

CHOICE ORIENTAL RUGS

For Sale

Carpet Work in all its Branches

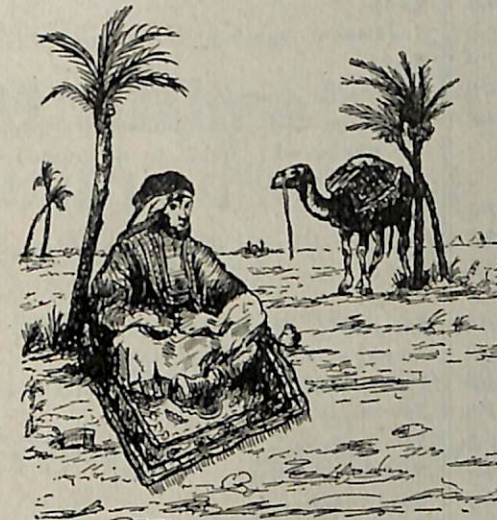
147 BERKELEY ST., BOSTON, MASS.

ԾԱՆՈԹ. Մ. Շ. — Փիրանեան Եղբայրները երկար տարիներէ ի վեր հաստատուած են Պոսթըն և գործին մէջ ունին քառորդ դարու (քսան և հինգ տարի) փորձառութիւն:

Գորդի գործը արուեստ մըն է, և Փիրանեան Եղբայրները տիրացած են այդ արուեստին:

Դիմեցէք իրենց երբ պէտք ունենաք և պիտի համոզուիք:

ԴՁ	1	ՇԲ	Գրեկորի Ածարանին, Էւայլն:
ԴԿ	2	+	ԿԻՐ Զորքորդ: — Հրց. ԲԿ. Որ յերկնային գին.:
			Հմբրձ. ԴԿ. Յորժամ եկին Էւ Էջ հրեշտակն
ԱՁ	3	ԲՇ	Եւդինէոսի, Էւայլն:
ԱԿ	4	ԳՇ	Անտրէի Զօրավարին, Էւայլն:
ԲՁ	5	ԴՇ	Պահք:
ԲԿ	6	ԵՇ	Անդրիանոսի, Էւայլն:
ԴՁ	7	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԴԿ	8	ՇԲ	Եփէսոսի Ս. Ժղլին. 200 Հայրապետացն:
ԴՁ	9	+	ԿԻՐ Հինդերորդ: — Հրց. ԳՁ. Փառաւորեմք գեեգ:
			Հմբրձ. ԴՁ. Կանանցն: Բարեկեցեալն Ածածնի:
ԴԿ	10	ԲՇ	Պահք: — Հրց. ԲՁ. Որ ապրեցուցեր:
ԱՁ	11	ԳՇ	Պահք:
ԱԿ	12	ԴՇ	Պահք:
ԲՁ	13	ԵՇ	Պահք:
ԲԿ	14	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԴՁ	15	ՇԲ	Նաւակատիք: Տօն Շողակաթին — Երեկոյին Նա- խատօնակ:
ԴԿ	16	+	ԿԻՐ Ածածնի վերադարձան:
ԴՁ	17	+	ԲՇ Բ. օր Ածածնի: Մեծեւոք:
ԴԿ	18		Գ. օր Ածածնի:
ԱՁ	19		Դ. օր Ածածնի:
ԱԿ	20		Ե. օր Ածածնի:
ԲՁ	21	ՈՒՐԲ	Զ. օր Ածածնի:
ԲԿ	22	ՇԲ	Է. օր Ածածնի:
ԴՁ	23	+	ԿԻՐ Երկրորդ՝ զինի Ածածնի: Ը. օր Ածածնի:
ԴԿ	24		Թ. օր Ածածնի:
ԴՁ	25		Յովակիմայ Էւ Աննայի:
ԴԿ	26		Պահք:
ԱՁ	27		Երեմիայ Մարգարէին:
ԱԿ	28	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԲՁ	29	ՇԲ	Առաքելոցն Թովմայի, Էւայլն:
ԲԿ	30	+	ԿԻՐ Երրորդ: Գիւտ Գօտույ:
ԴՁ	31	ԲՇ	ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՈՒԼՆԵՑԻՈՅՆ, Էւայլն:

SAHAGIAN CO., Inc.

Importers of
ORIENTAL RUGS ..

Rugs, and Carpets Cleansed, Repaired, Packed and Stored
280 DARTMOUTH ST. BOSTON, MASS.

ԿԸ ԳՆԵՆՔ, ԿԸ ԾԱԽԵՆՔ: ԿԸ ՓՈԽԱՆԱԿԵՆՔ, ԿԸ ՄԱՔՐԵՆՔ,
ԿԸ ՆՈՐՈԳԵՆՔ, ԿԸ ԾՐԱՐԵՆՔ ԵՒ ԿԸ ՄԹԵՐԵՆՔ

Հմայակ Տէր Սահակեան ծնած է Խարբերդի Բեռլինի գիւ-
ղը, 1900 յունուար 1-ին: Հայրը քահանայ էր, հանրածանօթ Տէր
Սահակը: 1913-ին Ամերիկա եկած է: Վեց ամիս օթոմոպիլի մե-
քենագիտութեան նուիրուած է ձրի՝ Cadillac Company-ի մօտ:
Յետոյ շարաթական 3 տոյար ստացած է: Վեց ամիս ետք, իր շա-
րաթականը բարձրացած է 9-ի: Անկէ յետոյ Pacardի — Boston
— գործած է՝ իբրեւ ինքնաշարժի նորոգիչ: Ունեցած է անձնա-
կան Garage: Գործած է ուրիշ կրէյճներու մէջ: 1923-ին գորգի
ասպարէզին մէջ մտած է եւ 1924-ին ճամբորդած է Սիւրիա, Մի-
ջագետք, Պարսկաստան, Հնդկաստան, նաեւ Յունաստան, Զէքօ-
սլովաքիա, Աւստրիա, Գերմանիա եւ Պելճիքա:

Սեպտեմբեր.— 30 Օր:

ԳԿ	1	ԳՇ	Մարդարէիցն Եղեկիէլի, Էւայլն:
ԴԶ	2	ԳՇ	Պահք:
ԴԿ	3	ԵՇ	Յովհաննու Կրպտին Էւ Յորայ Որդւոյն:
ԱԶ	4	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԱԿ	5	ՇԲ	Նիկիոյ Ս. Ժողովոյն 318 Հյրպոցն:
ԲԶ	6	+	ԿԻՐ Զորբորդ: Հրց. ԳԿ. Աննաեղի: Հմբրժ. ԲԶ. Ի գերեզման: Եկին Ի գերեզման:— Բարեկեան- դան Խաչի:
ԲԿ	7	ԲՇ	Պահք:
ԳԶ	8	ԳՇ	Պահք:— Մոսկով Ածածնի Ի յԱննայէ:
ԴԿ	9	ԳՇ	Պահք:
ԴԶ	10	ԵՇ	Պահք:
ԴԿ	11	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԱԶ	12	ՇԲ	Նաւահատիք: Տօն Եկեղեցւոյ:
ԱԿ	13	+	ԿԻՐ ԽԱԶՎԵՐԱՅ:
ԲԶ	14	+	ԲՇ Տօն Խաչի: ՄԵՌԵԼՈՅ:
ԲԿ	15	ԳՇ	Տօն Եկեղեցւոյ:
ԴԶ	16	ԳՇ	Տօն Եկեղեցւոյ:
ԴԿ	17	ԵՇ	Տօն Եկեղեցւոյ:
ԴԶ	18	ՈՒՐԲ	Տօն Խաչի:
ԴԿ	19	ՇԲ	Տօն Խաչի:
ԱԶ	20	+	ԿԻՐ Երկրորդ՝ զկնի Խաչի:— Բարեկեանդան վարագայ Ս. Խաչի, Կամ Ս. Գեորգայ:
ԱԿ	21	ԲՇ	Պահք:— Մամասոյ, Էւայլն:
ԲԶ	22	ԳՇ	Պահք:— Փեփրոնեայ, Էւայլն:
ԲԿ	23	ԳՇ	Պահք:
ԴԶ	24	ԵՇ	Պահք:— Հյրպոցն. Բարաղամու, Էւայլն:
ԴԿ	25	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԴԶ	26	ՇԲ	Սուրբ Գէորգ, Էւայլն:
ԴԿ	27	+	ԿԻՐ Երրորդ: Տօն վարագայ Ս. Խաչի: (Միջոց ուսիք 7 ՇԲ. :)
ԱԶ	28	ԲՇ	Դաւթի Դիմեցւոյն, Էւայլն:
ԱԿ	29	ԳՇ	Եւստաքէոսի, Էւայլն:
ԲԶ	30	ԳՇ	Պահք:

Tel. Congress 2511

M. Maligian & Co.

Մ. ՄԱՂԻԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

REAL ESTATE

INSURANCE and MORTGAGES

Large Investment Properties Our Specialty

10 Tremont Street, Room 26

Boston, Mass.

Brockton Office: 379 MAIN STREET

Մ. Մաղիկեան Էւ Ընկ. ընդարձակ գործառնութիւններ ունի
Պօսթընի Էւ Պրաքթընի մէջ:

Կը կատարէ անշարժ կալուածներու առուծախ:

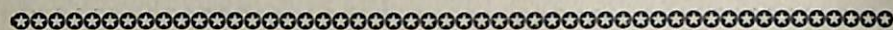
Անդամ է Մէսէչուսէցի Կալուածային Էքսչէնճի (Member of
Mass. Real Estate Exchange):

Մ. Մաղիկեան Էւ Ընկերութիւնը իր լաւագոյնը կ'ընէ գոհա-
ցընելու համար իրեն դիմող յաճախորդները:

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՄԱՂԻԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. ՄԱՍԻՆ

Մ. Մաղիկեան Էւ Արչակ Մաղիկեան Եղբայրները ծնած են
Խարբերդի Հիւսէյնիկ զիւղը: Իրենց նախնական ուսումն ստա-
ցած են զիւղին դպրոցին մէջ, յետոյ անցած են քաղաքի դպրոցը:

Մաղիկեան Եղբայրներու հայրը, Գէորգ Մաղիկեան, պան-
դըխտած էր Ամերիկա Էւ կը մնար Նիու Եորք:

1898-ին երկու եղբայրները, իրենց հետ առնելով իրենց մայրը եւ երկու քույրերը եկան Ամերիկա, միանալու իրենց հօր:

Նախ հաստատուեցան Նիու Եորք, յետոյ փոխադրուեցան Հարթֆըլդ, Քաննէթիքըթ, ապա գացին Վուստըր, Մէս., ուր մնացին բաւական ժամանակ:

Կ'ենթադրուի թէ Մաղիկեան Եղբայրներու հայրը՝ Գէորգ Մաղիկեան, առաջին հայր եղած է, որ դտած է Վուստըքթի քաղաքը հայ պանդուխտներու համար:

Մ. Մաղիկեան եւ Արչակ Մաղիկեան Եղբայրները յաճախեցին Ամերիկեան դպրոցներ եւ ուսան անգլիերէն լեզուն:

1904 թուականէն սկսեալ ձեռնարկեցին Րիյըլ Էսթէյթի գործին Պրաքթընի (Մէս.) մէջ:

Ներկայիս 20 տարուան փորձառութիւն մը ունին իրենց ետեւ:

Brockton-ի գործին սկսան 1919-ի աշունը:

Այս թուականէն առիւն ըրած են ընդարձակ գործառնութիւններ եւ յաջողապէս կրցած են մրցիլ ուրիշ նման տուններու հետ:

Պրաքթընի իրենց ճիւղը պահելով հանդերձ, այս տարի նոր գրասենեակ մը բացին ի Պոսթըն:

Մաղիկեան Եղբայրները կը պատրաստուին Մէսէչուսէցի զլխաւոր քաղաքներուն մէջ ճիւղեր հաստատել:

Մաղիկեան Եղբայրներու գործակիցները հայեր են ամէնքը:

Պ. Խորէն Յարութիւնեան, որ Հուայթինսփիլի Հայ Սֆուլի դասնիթացքը աւարտած է, հրաւիրուած եւ ընդունած է վարելու Մ. Մաղիկեան եւ Ընկ. Պոսթընի օֆիսին գործերը:

Պրաքթընի օֆիսը կը վարեն երկու պարոններ — Պօլոս Բարսեղեան եւ Գրիգոր Քէչկէկեան:

Մաղիկեան Եղբայրները արդէն լաւ անուն եւ համբաւ մը կը թողուն իրենց ետեւ, ինչ որ կը նպաստէ իրենց գործերու նոր յաջողութեանց:

Թո՛ղ ձեր կալուածային գործառնութիւնները Մաղիկեան Եղբայրներուն հետ ըլլան:

Հոկտեմբեր — 31 Օր:

ԲԿ	1	ԵՇ	ԻՇԽԱՆԱՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ Եւ ՀԱՄԱԶԱՍՊԱՅ:
ԳԶ	2	ՈՒՐԲ	Պահ:
ԳԿ	3	ՇԲ	72 Աշակերտացն Քսի.:
ԴԶ	4	+ ԿԻՐ	Զորքորդ:— Հմրքձ. ԴԶ. Ահագին:
ԴԿ	5	ԲՇ	Փոկասու, Եւայլն:
ԱԶ	6	ԳՇ	Թեկդի, Եւայլն:
ԱԿ	7	ԴՇ	Պահ:
ԲԶ	8	ԵՇ	Պանդալէոնի, Եւայլն:
ԲԿ	9	ՈՒՐԲ	Պահ:
ԴԶ	10	ՇԲ	ՍՐԲՈՅ ԹԱՐԳՄԱՆԶԱՅՆ:
ԴԿ	11	+ ԿԻՐ	Հինգերորդ:— Հմրքձ. ԳԿ. Զածային, Եւ Ըգգն Յարութիւն:
ԴԶ	12	ԲՇ	Գիւտի Նշարացն Գրիգորիսի Աղուանից Կաթուղիկոսին, Եւայլն:
ԴԿ	13	ԳՇ	Առաքելոյն Անանեան, Եւայլն:
ԱԶ	14	ԴՇ	Պահ:
ԱԿ	15	ԵՇ	Դիոնեսիոսի, Եւայլն:
ԲԶ	16	ՈՒՐԲ	Պահ:
ԲԿ	17	ՇԲ	Սրբոց Աւետարանչացն:
ԴԶ	18	+ ԿԻՐ	Վեցերորդ:— Հմրքձ. ԴԶ. Իսղաբեր, Այսօր Յարութիւն Եւ Խաչանիշ:
ԴԿ	19	ԲՇ	Ղուկիանոսի, Եւայլն:
ԴԶ	20	ԳՇ	Թէոդիտոնի, Եւայլն:
ԴԿ	21	ԴՇ	Պահ:
ԱԶ	22	ԵՇ	Խարիթեանցն:
ԱԿ	23	ՈՒՐԲ	Պահ:
ԲԶ	24	ՇԲ	Երկոտասան Վարդապետացն:
ԲԿ	25	+ ԿԻՐ	Եօթներորդ: Գիւտ Խաչ:
ԴԶ	26	ԲՇ	Անաստասոյ Քահանային, Եւայլն:
ԴԿ	27	ԳՇ	Հիպերիփեանցն, Եւ Սեւերիանոսի, Եւայլն:
ԴԶ	28	ԴՇ	Պահ:
ԴԿ	29	ԵՇ	Յովհաննու Ոսկերերանի:
ԱԶ	30	ՈՒՐԲ	Պահ:
ԱԿ	31	ՇԲ	Ամենայն Սրբոց:

Tel. Baech 9234

Armen Real Estate Co.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ

34 KNEELAND STREET, BOSTON, MASS.

Դիմէ՛ մեզի, երբ բնակարանի պէտք ունիս:

Դիմէ՛ մեզի, երբ ինվեստմենթի պէտք ունիս:

Դիմէ՛ մեզի, երբ գործարանային կեանքէ կ'ուզես քաջութիւն:

Դիմէ՛ մեզի, երբ առեւտրական գործով կ'ուզես ըզրազիւ:

Դիմէ՛ մեզի, երբ գործի պիտի սկսիս:

Դիմէ՛ մեզի, երբ խանութ պիտի վարձես:

Դիմէ՛ մեզի, երբ խորհրդակէց կ'ուզես:

Դիմէ՛ մեզի, երբ դրամի պէտք ունիս:

Վերջապէս

Դիմէ՛ մեզի, երբ ուրիշ բանի կը կարօտիս:

Կ. ՄՈՒԹԱՅԵԱՆ
Ճ. ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Նոյեմբեր. — 30 Օր:

ԲԶ	1	+	ԿԻՐ	Ութերորդ: — Հմբբձ. ԲԶ. Չայն աւետար:
ԲԿ	2		ԲՇ	Ստեփանոսի Հոռմայ Հայրապետին, Էւայլն:
ԳԶ	3		ԳՇ	Ակիրսիմեայ Եպսին, Էւայլն:
ԳԿ	4		ԴՇ	Պաճք:
ԴԶ	5		ԵՇ	Հյւստին. Մեարափանոսի, Էւայլն:
ԴԿ	6		ՈՒՐԲ	Պաճք:
ԱԶ	7		ՇԲ	Հրեշտակապետացն:
ԱԿ	8	+	ԿԻՐ	Իններորդ: — Հմբբձ. ԱԿ. Յարուցեալ Էւ Սփան- հիլի հրեշտակն:
ԲԶ	9		ԲՇ	Մեղիտոսի Անտիոքացւոյն, Էւայլն:
ԲԿ	10		ԳՇ	Դեմետրեայ Վիային, Էւայլն:
ԳԶ	11		ԴՇ	Պաճք:
ԳԿ	12		ԵՇ	Դուրիասայ, Էւայլն:
ԴԶ	13		ՈՒՐԲ	Պաճք:
ԴԿ	14		ՇԲ	Առաքելոց Անտրէի Էւ Փիլիպպոսի:
ԱԶ	15	+	ԿԻՐ	Տասներորդ: Հմբբձ. ԱԶ. Որ անառն (ցղերջ): Բարեկեդան Յիսմակաց:
ԱԿ	16		ԲՇ	Պաճք:
ԲԶ	17		ԳՇ	Պաճք:
ԲԿ	18		ԴՇ	Պաճք:
ԳԶ	19		ԵՇ	Պաճք:
ԳԿ	20		ՈՒՐԲ	Պաճք: — Երեկոյն Նախատօնակ:
ԴԶ	21	+	ՇԲ	Ընծայումն Ածածնի:
ԴԿ	22	+	ԿԻՐ	Առաջին Յիսմակաց: — Հրց. ԱԶ. Օրհնեալ եւ Տէր: Հմբբձ. ԴԿ. Հրեշտակացն դասք Էւ Հրեշտակ քն Տէր:
ԱԶ	23		ԲՇ	Յուլիանեայ Էւ Վասիլուհոյ:
ԱԿ	24		ԳՇ	Ղուկիանոսի Քաջանային Էւայլն:
ԲԶ	25		ԴՇ	Պաճք:
ԲԿ	26		ԵՇ	Կղեմայ, Էւայլն:
ԴԶ	27		ՈՒՐԲ	Պաճք:
ԴԿ	28	+	ՇԲ	ՍՐԲՑ. ԱՌՔԼՅՆ. ՄԵՐՈՑ ԹԱԴԷՈՍԻ Էւ ԲԱՐ- ԹՈՂԻՄԷՈՍԻ:
ԴԶ	29	+	ԿԻՐ	Երկրորդ: Հրց. ԱԿ. Անսկիզբն բանդ: Հմբբձ. Որ ի վերջ եւ քան զվիտս:
ԴԿ	30		ԲՇ	Դեմետրիոսի Եպսին, Էւայլն:

Tel. Park 4123

ԱՏԻՇԵԱՆ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ԿԱԼՈՒԱՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ADISHIAN-BARONIAN**Real Estate & Mortgages**

Room 40 Burnside Bldg.

339 MAIN ST.

WORCESTER, MASS.

ՎՈՒՍՏՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐՈՒ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑՆԵՐՈՒՆ

Հայ եւ ամերիկեան չըջանալիներու հետ ունեցած մեր լայն ծանոթութիւնները աշխարհի առաւելութիւններ են, որոնցմէ մեծ չափով պիտի կրնան օգտուիլ մեր ծառայութեան զիմողները:

Բոլոր անոնք որ պէտք ունին սեւէ բան մը գնելու կամ ծախելու, թող անդամ մը մեզ գիտեն ու լսեն մեր խորհուրդը:

Անհրաժեշտ է՛ բնաւ, որ մեզ գիմողները անմիջական գնելիք մը կամ ծախելիք մը ունենան:

Եթէ մէկը ունէ՛ մտադրութիւն ունի բան մը գնելու կամ ծախելու, թող անդամ մը տեսնայ մեզ ու լսէ մեր կարծիքը: Մենք սիրով կուտանք մեր խորհուրդը եւ աջակցութիւնը:

— Honesty and Service:

Մեր նշանաբանն է՝ ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ու ԼՍԻԱԳՈՅՆ ՍՊԱՍԱԿՈՒԹԻՒՆ եկէք ու պիտի համոզուիք:

Յարգանքներով՝ Մ. ԱՏԻՇԵԱՆ, Մ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ԾԱՆՕԹ. ՄԵՂՈՒ ՇՆՈՐՀԱԼԻՆ.— Երկու մտերիմ ընկերներ կազմած են Վուստրի մէջ հաստատուած այս գործակալութիւնը եւ կարճ ատենի ընթացքին արդէն ցոյց տուած են իրենց ընդունակութիւնները այս ասպարէզին մէջ:

Երկուքն ալ ծանօթ են Վուստրի հայութեան:

Մեսրոպ Ատիշեան Խարբերդի Հիւսէյնի գիւղէն է, չիկահեր, կլոր դէմքով, գեղեցիկ կազմուածքով, աղուոր հայ երիտասարդ մը, որ հայ ցեղին լաւագոյն չէ՛լ տիպարներէն մին կը ներկայացնէ:

Մկրտիչ Պարոնեան, Քլիփ խուփա գիւղէն, երկարահասակ, բարեկազմ եւ գանգրահեր երիտասարդ մը, որ կը ներկայացնէ հայ ցեղին գեղեցիկ մէկ թուր տիպարը:

Երկու ընկերները հայութեան ղոյնի երկու ճիւղերը կը ցուցադրեն, եւ պատիւ կը բերեն անոր, իրեն ֆիզիքական տիպարներ:

Ո՛վ որ գործ կ'ընէ իրենց հետ, յուսալար պիտի չըլլայ նաեւ առեւտրական ասպարէզին վրայ, որովհետեւ անոնք ո՛րքան ֆիզիքական գեղեցիկութիւն մը կը պահեն, նոյնքան եւ նախանձախնդիր են առեւտրական պարկեշտութեան, հաւատարմութեան եւ ուղղամտութեան:

Դիմեցէք իրենց ձեր բոլոր կալուածային գործառնութեանց համար:

Դեկտեմբեր — 31 Օր:

ԱՁ	1	ԳՇ	Յակովբայ եւ Իրաւափառայ:
ԱԿ	2	ԳՇ	Պահք:
ԲՁ	3	ԵՇ	Հարցն եղիպտացուց:
ԲԿ	4	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԳՁ	5	ՇԲ	Նիկողայոսի Սքանչեկադործի:
ԳԿ	6	+	ԿԻՐ Երբորդ: Հրց. ԲՁ. Որ Թագաւորդ ես: Հմբբծ. ԳԿ. Առեալ եւ մեր:— Բարեկեանդան Ս. Յակոբայ:
ԳՁ	7	ԲՇ	Պահք: Մինասայ, Էւայլն:
ԳԿ	8	ԳՇ	Պահք: Կուսնեկիոսի Հարիւրապետին, Էւայլն:
ԱՁ	9	+	ԳՇ Պահք: Յղութիւն Աճածնի ի յԱնայէ:
ԱԿ	10	ԵՇ	Պահք: Եւտրատիոսի, Էւայլն:
ԲՁ	11	ՈՒՐԲ	Պահք: Երեկոյին Նախատօնակ:
ԲԿ	12	ՇԲ	Սուրբ Յակոբ:
ԳՁ	13	+	ԿԻՐ Զորբորդ: Հրց. ԲԿ. Անսկիզրն Աճ.: Հմբբծ. ԳՁ. Փառաւորեալ է քո յար:
ԳԿ	14	ԲՇ	Հյւրացն. Իգնատիոսի, Էւայլն:
ԳՁ	15	ԳՇ	Թէոփոմայ Եպսոն. Էւայլն:
ԴԿ	16	ԳՇ	Պահք:
ԱՁ	17	ԵՇ	Կուսանցն Ինդոսի, Էւայլն:
ԱԿ	18	ՈՒՐԲ	Պահք:
ԲՁ	19	ՇԲ	Արդարու թաղաւորին:
ԲԿ	20	+	ԿԻՐ Հինգերորդ: Հրց. ԳՁ. Փառաւորեալ որդի Այ.: Հմբբծ. ԲԿ. Քրիստոս յարեալ:
ԳՁ	21	ԲՇ	ԱՐԲԱՅԱՄՈՒ Եւ ԽՈՐԵՆԱՅ, Էւայլն: Երեկոյին Նախատօնակ:
ԳԿ	22	ԳՇ	Սկիզրն Աւագ Տօնից: Դաւթի Մարգարէին եւ Յակոբայ Առաքելոյն:
ԳՁ	23	ԳՇ	Պահք:— Երեկոյին Նախատօնակ:
ԴԿ	24	ԵՇ	Ստեփանոսի Նախավկային:
ԱՁ	25	ՈՒՐԲ	Պահք:— Երեկոյին Նախատօնակ:
ԱԿ	26	ՇԲ	Առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի:
ԲՁ	27	+	ԿԻՐ Վեցերորդ: Հրց. ԳԿ. Նախալալիտեան: Հմբբծ. ԲՁ. Այսօր գուարնացան:— Երեկոյեան Նախատօնակ:
ԲԿ	28	ԲՇ	Որդւոցն Որոտման:— Բարեկեանդան Մննդեան:
ԳՁ	29	ԳՇ	Պահք:
ԳԿ	30	ԳՇ	Պահք:
ԳՁ	31	ԵՇ	Պահք:

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Ա.

Ի՞նչ աղուորիկ հալուորիկ է սա Կաղանդ-Պապան: «Թւում» է, որ ամէնուն ալեւիառ հայրն է ան: Մօրուքը՝ աշնան հովերէ սանտրուած եղենիի մը խիտ պուրակին կը նմանի: Պետերը՝ Հայաստանի բուխերիկներէն վեր դալարուող ծուխի զոյգ մը սիւներու հանդոյն՝ դէպի սնկածեւ իր ականջները կ'երկարին: Յօնքերը՝ աշնան որոտունակ ամպեր են, ու քիթը՝ Մասիս լեւան պէս է վեհաշուք: Աղուորիկ, նոնադոյն կըր երեսներ ունի: Աչքերը՝ հրաբուխէն պայթած հանքածակեր են կարծես՝ որոնց խորը կրակի շերտեր կան մշտաւառ: Ռունդերը լայն՝ մէյմէկ քարայր, որոնց մթաստուեր խորը, քնացած առիւծներ կան, որոնք երազի մէջ կը մոնչեն, ու երբեմն արթննալով՝ իրենց թաթերը կը լղեն: Բերանը հանքաբերան մը ըլլալու է, ուրկէ լոյս ոսկի կը բղխի. քանզի սպիտակ մօրուքին վրայ՝ ուղիղ զոյգտայ մը կայ, դեղնորակ ու կեղբոնածիւղ, որ հիւսիսային բեւեռէն դէպի հարաւայինը կ'երկարի: Սիրուն է մանաւանդ Կաղանդ-Պապային ձիւնապատ գլուխը, որուն սառոյցներուն տակ, ապահովարար, Նոյեան տապանը կը թառի՝ անմրցելի նււէրներով...:

... Եւ Կաղանդ-Պապան, ձմրաշունչ փոթորիկի մը հանդոյն, դուռս ծեծեց, կանգ առաւ: Վար իջայ՝ բակը. զինքը եւ բերած իր բազում ծրարները բեռցուցի վերելակը — ելանք հիւրասենեակը: Վառեցի եւ իրեն հրամցուցի զլգլակը: Նստեցաւ: «Բարե՛ւ ու որպիսութիւն», քիչ մըն ալ վէճ ու աղմուկ, իր նււէրներու որակին ու քանակին վերաբերմամբ, բայց անտեղիտալի մնաց ալեւոր պապան: Հազար նազով զինքը ճամբու դրի, խոստանալով, որ ծրարներուն բոլորն ալ նոյնութեամբ տեղը պիտի հասցնեմ — պատասխանատուութիւնը... վրաս գրելով...:

— Զորս դուն պատուիրեցիր, տո՛ւր՝ թէ կուտաս, — Զարկինք լորուն, զիպաւ ջորուն», կ'ըսեն Մէջիները...:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՄԵՐ ՀԱՅՈՅ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ. — «Ամերիկահայ հոս-հոսներ» եւ «Խլուրդային կատակախաղ» իր երկու երկերուն հրատարակութեան համար ըլլալիք ծախքերը: Յետոյ, Կաղանդ-Պապայեան օրհնութիւն մը, որ չգիտեմ թէ ի՞նչ բառերով կը

ՀՐԱՆՏ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

HENRY VARTANIAN

BUILDER and CONTRACTOR

Real Estate

— Your Lot as down Payment,

Տիթրօթի եւ շրջակայքի ո'ւէ մէկ մասին մէջ կըր-նամ ձեր ճաշակին յարմար ո'ւէ տեսակի տուներ կամ շէնքեր շինել ամենաաժան գներով եւ ամենադիւրին պայմաններով:

Հողիդ գինը եթէ ամբողջ վճարած ես, առանց կանխավճարի կըրնամ գործի ձեռնարկել:

Զեռքի տակ ունիմ նաեւ պիգմէսներ եւ ռումինկ հասուքներ (Rooming Houses):

Օֆիսի հասցէ՝

13719 WOODWARD AVE.

Phone: Hemlock 8056

Տան քէլէֆօն — Hemlock 1052

սկսի, բայց... թուղթին ճոթը՝ բանթոլոնէ դուրս ինկած սպիտակ շապիկի հանգոյն՝ սահարանին ճեղքուածքէն դուրս սահած է, որուն վրայէն կը կարդամ սա հետեւեալ վերջօրհնէնքը. — «Արարիչն Արարատի՝ զանձն քո զերծ կացուցանէ դայլազգեստ գառներէ եւ շողգամազլուխ դաւաղիրներէ — մինչեւ վերջստին գալստեան արեգին մերոյ կորուսեալ ի խորխորատին կոկորդիլոսաց: Ողջ լերուք: Ամէն:»

ԲԱՅԳԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ, Խոնարի եւ Երկնառաք Ծառային Մերոյ. — Տեսնոն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հեծած գեղանի աւանակին ցեղէն մի զինչ որ երկայնականէն, որն գէպի Երուսաղէմ ճանապարհի, մինչ հեծանողն ի վերայ նէրա՝ ճամբորդէ ի Երկիրն Աւետեաց...: Եւ ասէ սրբազանն հեծեալ. — «Ամերիկայէն դուրս չի՛ք Երուսաղէմ. էջս՝ Երուսաղէմ, իսկ ԵՍ՝ Երուսաղէմ: Էջն իմ ո՛չ գիտեսցէ զճանապարհն իւրոյ — բայց ես գիտեմ եա՛...»:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ ՌՈՒԲԷՆ ԴԱՐԲԻՆԵԱՆԻՆ. — Մասեաց նո՛ր առաւօտ...: Ռուս, Թաթար, Վրացի եւ Հայ պուլ-լեւիկ վարիչներու գլուխներէն պատրաստուած «բուրժուական» նախաճաշ մը — հայկական խաշ —, որուն՝ քելլա-փաշա կը կոչէ Պոսթոնի Արարատ ճաշարանի տէր ու տնօրէնը եղող հոգա-կաւոր Գոգոն...: Բայց պէտք է զանազանել գիտնալ, — վասն զի Կաղանդ Պապին հրամցուցածին որակը «խիստ» ազնուական տեսակէն ըլլալով՝ ունէ մաշագին չունի:

«ՊԱՅԲԱՐ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ Ա. Ն. ՆԱԶԱՐԻՆ. — Յօրտ քուռիկ մը եւ Դաշնակցական «տղեկ» մը իբր շօփէն...: ՍՍՅԱՊԱՆ-ՍՍՊԱՆ-ԳԻՒԼԵԱՆԻՆ. — Քոկիլի եռանիւր, վրան մուրճ մը, գլուխ մը սոխ, մանգաղ, եկեղեցիի մեծկակ զանգ մը՝ որուն լեզուակէն չղթայ մը կախուած, չղթալէն... «Քասն» ահանաւոր հերոսներու պատկերներ կախուած: Սայլին վրայ՝ մոռցուած է նաեւ կուժ մը կաթ գետեղել...: Նշանակուած ուղին, ուրկէ պիտի ճամբորդէ մեր Սայլապանը, զոտի-վա՛յր է, եւ այդ միակ պատճառով ալ՝ ձիեր կամ ջորիներ լծե-լու կարիքը չէ զգացած Կաղանդ Պապան, — «Տէր ընդ նմա» ըսե-լով:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՉՆԱԿ» ԿՐՕՆԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐԱՊԱՏ. ՊԷՆԷՆԵԱՆԻ. — Նո՛ր անուն մը թերթին — «Հայաստանի Ժամ-»

ՅՈՎ ՀԱՆՆԻՍԵԱՆ ԵՐԱՅԱՑՈՒՑԻՔ NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

340 MAIN STREET, WORCESTER, MASS.

OFFICE ROOM 709

STATE MUTUAL BLDG.

PARK 2835

RES.

399 PLEASANT STREET

CEDAR 7815-M

Ամէն մարդ՝ տարիին մէջ 300 օր կ'աշխատէ իրեններուն առօրեայ ապրուստին համար: Ամէն մարդ՝ տարիին մէջ 365 օր կը մտածէ իրեններու ապօրուստ ու վաղուան ապրուստին համար:

Ո՛րքան թեթեւ պիտի ըլլար այդ աշխատանքը, ո՛րքան զուարթ պիտի ըլլար այդ մըտածումը, եթէ մարդիկ փոքրիկ ճեղք մը ընէին, դիւրին իննալուծութիւնով մը ապահովագրելու համար՝ իրենք գիշերեք ու իրենց սիրելիները:

«Այդպիսով՝ անոնք մեծ չափով ապահոված պիտի ըլլային իրենցիկներու ապագան:

Նիւյորք ԵՍԻԲ-Ը Հիմնուած է այդ ծառայութեան համար:

Եւ ես «Նիւյորք ԵՍԻԲ»-ի կողմէ պատրաստ եմ այդ ծառայութիւնը տալու ձեզ՝ ե՛րբ եւ ո՛ւր որ ուզէք: Կանչեցէք զիս ո՛ւր որ կ'ուզէք, բայց կանչեցէք ո՛րքան շուտ որ կրնաք, մեր ու մերիկներու շահուն իսկ համար:

ԼԵՒՈՆ ՅՈՎ ՀԱՆՆԵԱՆ

կոչ» : Շարք մը «նոր» խմբագրականներու նիւթեր, — 1. «Ծառաներ», ձեր տէրերուն հնազանդ եղէք : 2. «Թագաւորներու կեանքին համար աղօթեցէք, վասն զի անոնք Աստուծոյ ընտելիներն են» : 3. «Աստուած չատ անգամ, մեր մեղքերուն համար, ա՛յս աշխարհքին վրայ կը պատժէ զմեզ» : 4. «Բռնակալներուն դէմ ըմբոստանալ կամ յեղափոխուիլը չարիք է եւ մեղանչում՝ Աստուծոյ դէմ» : 5. «Մազ մը կամ տերեւ մը առանց Աստուծոյ կամքին իր տեղէն չի շարժիր» : 6. «Լէնկթէմուրէն սկսեալ մինչեւ Լէնին, Թէմուրլէնկէն մինչեւ Թրոյքի, Չինգիզխանէն մինչեւ... Չիչերին, բոլորն ալ Աստուծմէ ստեղծուած տէրեր են — մեր մեղքին համար» : 7. «Հայաստանի Ժամկոչ» չկարգացող մեր մեղքին համար» : 8. «Մեռնելէ առաջ՝ ձեր կտակը ըրէք յօգուտ Ամերիկեան Միախոնարական հաստատութեան» : 9. «Մէկ երեսդ երբոր կ'ապտակեն՝ միւսն ալ դարձուր» : 10. «Շապկիդ եթէ ուզեն՝ վարտիքդ ալ տուր» :

«ԴԱՏԱԻՈՐ» ԿԻՍՍԱՆԻՆԻՆԻՆ. — Լման զաւելա : Առատ բաժանորդներ :

«ՏՀԸ ՆԻԻ ԱՐՄԵՆԻԱ»ԻՆ. — Նոր Հայաստան մը՝ նո՛ր քարտէսով, որն իր մէջ պարունակէ քարիւղի եւ հանքածոխի անբաւար եւ փրկարար մթերքը... : «Ուեէ հանք՝ մեծագոյն փրօփականն է», կ'ըսէ ալեգարդն Կաղանդ Պապան. — «Այո՛, որդիս, առատ քարիւղ, — որով՝ աշխարհիս ջրերուն հանքային գլուխները օծելու՝ եւ աշխարհով խնդրելը գոցելու է...» :

«ՊՐՈԼԵՏԱՐ»ԻՆ (Նիւ Եոթ) . — Թերթին ճակատը զետեղելու համար. նոր սիմպոլ մը՝ հետեւեալ կերպով. — Սա մուրճ ու մանգաղին ճիշդ քովիկը՝ խուրճ մը խոտ եւ չուսով մը դարի : Ասոնց «ձախ» կողմը՝ իշու մը նկարը, պոչը մինչեւ գետին հասած : Իշուն ականջները դէպի վեր երկարած, ցցուն վիճակի, որոնց մէջտեղը գրուած է սա հետեւեալ «նոր» նշանաբանը. — «Աւանակներ բոլոր երկիրներու, պոլշեիկացիք, նոր մտորներ ու նոր փալաններ շահելու համար» :

«ԱՍՊԱՐԷՉ»ԻՆ. — Չամիչի գնի յանկարծական բարձրացում : Լաւ լուրերու ջրհեղեղ մը... : Մնացածը ա՛լ հասկնալի է (17 փառնանոց մանչ զաւակներու ծնունդ) : — «Բաժանորդագրուեցէ՛ք «Ասպարէչ»ին, ո՛վ ընթերցողներ բոլոր երկիրներ : Գալի-

Ֆորնիոյ մտաւոր երիտասարդութեան լաւագոյն թերթը եւ միջնաբերդը ուժրակոծեցէք կանաչ տոլարներով», — կ'ըսէ Կաղանդ Պապան : Իսկ խմբագիր Մ. Համբարձումեանին՝ նոր ճամբորդութեան տոմս մը ի Եւրոպա :

«ՆՈՐ ՕՐ»ԻՆ (Ֆրէզնո) . — Անունի «նոր» փոփոխութիւն մը՝ ըստ հին սովորութեան : Թուամ մասանցի շարքով — այսինքն «տրամաբանական ուղիով» — «ընթանանք» : Օրինակ. — Սկիզբի անունն էր «Ֆալաֆալի», որուն թարգմանութիւնն ալ անգլիերէն փոքր գրերով թերթին ճակատը զետեղուած էր «Citizen», ըսենք «ձանուցումներու գործը» ղերացնելու նպատակով (պղծաբի «գործ» չէ...) : Յետոյ փոխուեցաւ եւ եղաւ՝ «Նոր Կեանք», Արփիար Արփիարեանի յիշատակը չամիչի եւ օղիի աշխարհը փոխադրած ըլլալով... : Յետոյ՝ կրկին փոխուեցաւ եւ եղաւ «Նոր Կեանք-Արօր» (այսինքն՝ նախկին քաղաքացին՝ հոս գիւղացի դարձաւ, նոր կեանք հաղնելով եւ արօրին մածը ձեռք առնելով) : Հուսկ յետոյ ուրեմն՝ «Նոր Օր» : Հետեւողական մնալու համար «սկզբունքային այս անչեղ ուղեգծին», Կաղանդ Պապան կ'առաջարկէ անուններու սա հետեւեալ շարքը. — «Զրհոր», «Նոր-Փոր», «Սպասաւոր» (այսինքն պոլշեիկներու...), «Յուղարկաւոր» (պոլշեիկներու), «Մգաւոր» (պոլշեիկներու ետեւէն), «Զիաւոր» (արշաւախումբ մը՝ Դաշնակներու դէմ, Զօր. Անդրանիկի դեկալարութեամբ), «Զիախոռ» (Ֆրէզնո վէլի Սքէյպլը) : — Գալիք կաղանդին՝ նոր եւ փառաւոր անուններ, հոմանիշները պահելով :

ԲԺԻՇԿ-ԽՄԲԱՍԳԻՐ ԾՈՎԻԿԵԱՆԻՆ. — Ծով մը, որուն ջուրը բուժիչ յատկութիւն մը պարունակէ եւ որուն մէջ Ռամկավար վարիչներուն լողանք տալով, կարելի լինի բուժել զանոնք նորատեսակ հիւանդութիւնէ մը որ կը կոչուի «կոմունիստական ախտավարակութիւնն ի Ռամկավարս» : Իր խմբագրած բժշկական օգտաշատ թերթին ալ բազում բաժանորդներ :

ՏՈՔԹ. ԱՖԷԼԵԱՆԻՆ (Պաքոն) . — «Հէքիմարան» իր գրքին բարեփոխուած Բ. տպագրութիւնը :

ՏՈՔԹ. Ն. Տ. Ս. ԹԱՇՃԵԱՆԻՆ. — Ճամբորդութիւն մը դէպի Երեւան, 1925-ի Յուլիսի վերջերը... :

ՏՈՔԹ. Մ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻՆ (Պաքոն) . — «Յանկամ տեսնել զիմ Կիլիկիա...» :

Tel. Back Bay 2139

ԲԺԻՇԿ ԼԵՒՈՆ ՀԻՍՏՈՍԵԱՆ

687 TREMONT STREET

BOSTON, MASS.

Բժիշկ Լ. Հիւսիսեան ունի մասնագիտական դարմանատուն մը՝ ներքին, կանանց եւ վնասարական ախտերու:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝

9-12 Կէսօրէ առաջ,

2-4 եւ 6-8 Կէսօրէ վերջ

Բժիշկ Հիւսիսեան հաստատուած է Պոսթըն եւ տաան-եւհինգ տարուան փորձառութիւն ունի:

Բազմաթիւ հիւանդներ ենթարկուած են իր խնամքին:

Բժիշկ Հիւսիսեան իր լաւագոյնն ըրած է դարմանելու իրեն դիմող հիւանդները:

Բժ. Հիւսիսեան կը հաւատայ, թէ դարմանուած հիւանդ մը իր լաւագոյն ծանուցումն է:

Բժ. Հիւսիսեան կ'ուզէ չափնել այս կարգի իր ծանուցում-դարմանուածները:

ՏՈՔԹ. ՊԱՂՏՈՆԱՆԻՆ (Պոսթոն) .— «Աշխարհ որ ինձ ետուր արեւ»:

ՏՈՔԹ. ԿԱՐՕԵԱՆԻՆ (Պոսթոն) .— «Խարրուրդ հաւասի...»:

ՏՈՔԹ. ՀԻՒՍԻՍԵԱՆԻՆ (Պոսթոն) .— Իր ճարտարութիւնը ծանօթացնելու լաւագոյն կերպ մը:

ՏՈՔԹ. ԲԱԳՐԵՎԱՆԴԵԱՆԻՆ (Նիւ Եորք) .— Իր նորավէպերու ամփոփումն գեղեցիկ կողքով գրքի մը մէջ: Գինը՝ մէկ տոլար:

ՏՈՔԹ. ՔԵՇԻՇԵԱՆԻՆ (Տիքլոյթ) .— Իր հայրենասիրական եռանդին չափ հարստութիւն, որ միեւնոյնն է, ազգին կը պատկանի:

ՏՈՔԹ. ԳԱՍԱՊԵԱՆԻՆ (Տիքլոյթ) .— Նոր տեսակի մեծ-կալ ռատիօ մը, որուն սիրահարն է ինք:

ՏՈՔԹ. Պ. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆԻՆ (Տիքլոյթ) .— Օֆիսուհի մը:

ՄԻԻՍ ԲՈՂՈՐ ՀԱՅ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒՆ .— Կ. ճառագայթներ, զիւտեր, վերջ ի վերջոյ՝ ճամբորդութիւն դէպի Հայաստան...:

Ամերիկահայ բոլոր կարգի ու դաւանանքի պատկանող «ազգային ազդաններուն», — գործիչ, խմբագիր, ճառաճոռոմախօս, Լեն .— նիւթի տիրապետութիւն, Հայաստանի քարտէսին ուսումնասիրութիւնը, հաշտարար ոգի, եւ, մէկ չափ ու մէկ կշիռ՝ դատողութեանց մէջ:

«ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԹԻԿՆԱՊԱՀ ՁԻՆՈՒՈՐ»ԻՆ .— Խանութ մը, ուր կադամբն ու տաղանդը միեւնոյն կշիռով ու միեւնոյն գինով ծախուին...:

ՁՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿԻՆ (Ֆրէզնո) .— Ռամկավար կտրիճ-կըռուողներէ(?) կազմուած զօրաբանակ մը, Կարսն ու Սարիղամիշը ետ գրաւելու եւ ի հարկին, պոլշեիկներու դէմ ըլլալիք ապստամբութիւնները ճնշելու համար: Խոշոր Ռատիօ մը, առ այժմ Ֆրէզնոյէն ռազմական հրահանգներ ղրկելու Մոսկուա...:

ՁՕՐ. ՍՄԲԱՏԻՆ (Ֆրէզնո) .— Հրայրի եւ Գէորգ Զավուչի անմեռ յիշատակը:

ՁՕՐ. ՍԵՊՈՒՀԻՆ (Պոսթոն) .— Անգամ մը եւս Անկախ Հայաստան, ու անգամ մը եւս իր ձէյրան նժոյգը...:

ՁՈՅԳ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԵՐՈՒՆ .— Գալ տարի՝ անուններու նոր փոփոխութիւն մը...:

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ԲՈՂՈՐ ԱՄՈՒՐԻՆԵՐՈՒՆ (Մեղու Շնորհալին ալ մէջը) .— Մէյմէկ աղուորիկ-թոմպուլիկ հարանցու :

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒՆ .— Խնձորի նման կլորիկ մէյմէկ փեսացու :

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ԵՐԳԻԾԱՍԷՐ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ .— Մեղու Շնորհալիի Տարեցոյցը :

ԴԵՐԱՍԱՆ-ԴԵՐԱՍԱՆՈՒ ՀԻՆԵՐՈՒ .— Մէկ սիրտ, մէկ հոգի, մէկ մարմին . . . :

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ԵՐԳԻԶ-ԵՐԳԻԶՈՒ ՀԻՆԵՐՈՒ .— «Արշին մալ ալա՛ն . . . » :

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՊԱՐՈՂՆԵՐՈՒ .— Շիմի՛ . . . :

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՆՈՒԱԳԱԾՈՒՆԵՐՈՒ .— Տափ եւ Զուռնա՛ . . . :

ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏ ԳՐ . ՍԻՆԻԻՆ .— Լոռիի թթու թանը :

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ԲՈՂՈՐ ԿԱՐԳԻ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ (Բանաստեղծ, բանաստեղծուհի, վիպագիր, քատերագիր, եւն.) .— «Հայաստա՛ն, երկիր դրախտաւայր . . . » :

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի ԳՈՐԾԱՎԱՐ ՍԵԴՐԱԿ ԲԱՆՏԻԿԵԱՆԻՆ .—

Կարգուեցէ՛ք տղերք, կարգուեցէ՛ք քաջ-քաջ,

Կնքահայր կ'ըլլանք՝ բռնելով ձեր խաչ .

Յանկալի է մեզ հարսնիքին հաւը —

Ամուրի կեանքին չի՛ք քաշուիր ցաւը . . .

Դէհ, կարգուեցէ՛ք տղերք, մինչեւ չունչ վերջին,

Արժանի լինինք փառքին-սլոսակի՛ն . . . :

ԼՈՒԹՅԻ ՄԻՆԱՍԻՆ .—

Շէ՛կ-չիկաւարս

Մի նորահարս,

Հեծեալ ընդ «սուրբ աւանակ»ին —

Իբրեւ Մուսան իր հին երգին —,

Որ կոչեցէ «Տիկին Մինաս . . . » .

— Հերի՛ք, հոգիս, մինակ մնաս . . . :

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻՆ .— «Գիւղը»էն յետոյ՝ «Գեղուհի» . . . : Մի՛ նեղուիր, տղա՛ս, համը այստե՛ղ է . ալլապէս ի՞նչ կ'արժէ գիւղը : Աղամն անգամ գիւղին կեանքը մինակ չ'ապրեցաւ : Աստուած Պապան երբ տեսաւ որ իր ստեղծած Աղամը չատ ալ չ'ախորժիր առանձնութենէն, հաւաքեց «Գիւղ»-ին բոլոր «Սուրբ-աւանակ»-

ՏՕՔԹ . Մ . Կ . ՍՐԱՊԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Հեղինակ՝ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆԻ

18 HUNTINGTON AVE., BOSTON, MASS.

Կը դարձանէ նորագոյն մեթոտներով՝ խնայելով առողջութիւնդ, ժամանակդ ու դրամդ :

ները եւ անոր բերաւ, ըսելով. — «Ընտրէ՛ սոցանէ յարմարագոյնը՝ իբր ընկեր քեզի»։ Եւ երեւակայեցէք անգամ մը, որ եթէ Ազամը սխալէր ու աւանակուէինքէն թէկուզ «յարմարագոյն»ը, «իբր ընկեր» ընտրէր իրե՛ն — ի՞նչ պիտի ըլլար յետ այնու Գիւղին վիճակը եւ ի՞նչ պիտի կոչէնք անոնց ցեղը, մանաւանդ երբ խնդիրը Ամերիկեան դատարանն իյնար՝ «Բաղաբացիութեան» համար...։ Բարեբախտաբար այդպէս չէ եղած, եւ, «Գիւղը»-ին մէջ՝ զեղուէնները անտեսած էք դուք...։

Մ. ՎԵՐԱԾԻՆԻՆ. — Կարգուեցէ՛ք այս կաղանդին։ «Տիկին Վերածինը՝ բաղմածին՝ եւ Տիկին Սէֆէրը՝ Գեֆէ՛ր կ'ըլլայ» — կ'ըսէ Աստուած Պապան...։

ԱՐՏԱՇԷՍ ՎԱՆԱՐԵԱՆԻՆ. — Վանուէի մը գիտեմ, որ քեզի համար կ'այրի, կը մորկի, եւ սա հետեւեալ տողերով պարերդ մը հիւսուած է, կ'երգէ ու կը պարէ. —

«Ընկերվարակա՛ն

«Ընկե՛ր Վանարեան, —

«Կ'ուզես, պոլշեւիկ եղի՛ր,

«Կ'ուզես՝ մէնչեւիկ,

«Թափի ի՛մ եարս եղիր —

«Խածի՛ր իմ թուշիկ...։

«Ես կը պաքեմ տոտիկ-տոտիկ

«Բայց դուն չե՛ս դար ինծի մօտիկ...։

«Եա՛ր խօրօտիկ,

«Ջա՛ն խօրօտիկ,

«Պոլշեւիկ, մէնչեւիկ Վանա՛ր, —

«Եղիր ինձ եա՛ր, արի գիտ տա՛ր...։»։

Յ. ԽԱՇՄԱՆԵԱՆԻՆ. — Իր «Ամերիկահայ Տարեգիրք»էն՝ 4000 օրինակի անմիջական սպառում մը։ 1926 թ. տարեգրքին տպագրութեանը աճապարանքով ձեռնարկուած, իբր հետեւանք այս առաջինին դտած ընդունելութեանը՝ զնահատել գիտցող մեր ժողովուրդին մէջ։

ՊԱՐՈՅՐԻՆ (Նիւ Եորք). — Պոլշեւիկներու պարանը...։

ԶԱՏԻԿ ՄԱԹԻԿԵԱՆԻՆ. — Քանի մը վայրկեանի համար Թըրոցքին վերարկուն...։

ԽՈՍՐՈՎ ՊԱՊԱՅԵԱՆԻՆ. — Մէկ-վայրկեանի Աստուածութիւն՝ այս հողագունդին վրայ...։ Յետոյ՝ սիրամարգի փե-

տուրնե՛ր։ Աւելի յետոյ՝ ի՛նչ կ'ուզէր թո՛ղ լինի, միայն երեւանը «մերը» կը լինի...։

ԳՈՐԳԱՎԱՃԱՌ ՍԵՂԻՍԿ ԱԻՏՕԵԱՆԻՆ (Նիւ Եորք). — Նէմբուտն ու Գրգուոր վիճայ՝ այս տարի «Կարմիր-գորգերուն» փերկութիւն չկա՛յ...։

Մ. ՕԶԱՆԵԱՆԻՆ. — Փիանօ մը (Գաշնակ)ի զնահատութիւն այն խղճամիտ աշխատանքին որ միայն Գաշնակներուն է ծանօթ այս կիսագունդին վրայ...։

Մ. ՍԱԶԱԳԼԵԱՆԻՆ (Սիրաբիւզ, Ն. Ե.). — Կաղանդ Պապան ի մօտոյ պիտի դոցէ դրասենեակիդ դուռը եւ Բ. Կարգի ճամբորդութեան տոմս մը պիտի հրամցնէ ձեզ — Եւրոպական ցամաքամասին վրայ աղուորիկ պտոյտի մը համար։ Կաղանդ Պապան խառն կը պատուիրէ որ «Տիկին Սաչաղեանը հետդ չ'վերցնես. որովհետեւ անոնց այդ ալ՝ պայուսակը բաւականին ծանր պիտի ըլլայ արգէն»...։

ԽՈՐԷՆ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻՆ, (Ֆրէզնօ). — Գլանիկի թուղթ մը ոտքին տակը եւ սիլիկար գլխարկ մը գլուխը, Չարլի Չափլէնեան դաւադան մը ձեռքին, եւ ճամբորդութիւն մը դէպի Պոսթոն, տիկնոջը հետ միասին։

Յ. ԳԱՊԱՏԱՅԵԱՆԻՆ (Ֆրէզնօ). — Ընկերացէ՛ք Խորէն Գալուստեանին, 1925 Յունիսին, «Օր. Ռոզալիա էլիզարեանն» ալ հետեւինդ առնելով...։ Հոս «Պատուի համար» կը բեմադրենք այդ օրերուն, եւ դուք լա՛ւ Արտաշէս կը խաղաք կո՛ր...։

Մ. Գ. ՖԵՐԱՀԵԱՆԻՆ (Լոս Անճէլիս). — «Ամենուն մէկ պատասխան» մը գրելու համար ոսկեծայր ինքնահոս մը եւ ոսկի-Արեւ...։

Յ. ԳՈՓՈՅԵԱՆԻՆ (Նիւ Եորք). — Սպիտակ, փայլուն մազերով տանտիրուհի մը — «Փոնէս»-ը տաքցնելու համար...։

ԱՂԱԶԱՆ ԵՂՕԵԱՆԻՆ (Փորթլէնտ, Մէյն). — Երեւան քաղաքի ոստիկանապետութիւնը (Զիֆ փալիս կամ Շէրիֆ) եւ իրումը մը պոլշեւիկ բանտարկեալներ («չեկիստ»ներ)։

Կ. ԷՕՔՍԻԻՉԵԱՆԻՆ. — Եղեսիոյ հերոսամարտը նկարագրող պոյէմա մը, որուն մէջ ամէն չափ գործածուած լինի...։

Ս. ՌՇՏՈՒՆԻՆ. — Գեղազանգուր գերուկ մանչ զաւակ մը, խնձորի պէս կըրթ թուշերով։

ԿՈՒՊԵՌՆԻԿ ԹԱՆՏՐԱՅԵԱՆԻՆ. — Անունի փոփոխութիւն մը որ սանկ կտորիկ մը քաղցր հնչէ, օրինակ, Կարպետ Գործողեան,

կամ Կ. Թոնրաչէնեան եւ կամ՝ Կիպրիանոս Օճախեանի... (Օճախեանի պէս բան մը) :

ՀԱՄՕԻՆ. — Տակառ մը գերմանական տեսակի գարեջուր ե՛ւ կարմրցուած խոզի մը գլուխը :

«**ՀԱՅՐԵՆԻՔ**»-ի ԳՐԱԾԱՐԱՊԵՏ ՕՆՆԻԿԻՆ. — Երկու նոր լայնօթայփ եւ չորս նոր գրաչարներ, տարեգրքերը («առեմնի») տարեգլխին հասցնելու համար իրենց հեղինակներուն... :

«**ՀԱՅՐԵՆԻՔ**»-ի ԳՐԱԾԱՐ ՏԻԳՐԱՆԻՆ. — Տարեցոյցներ չարելու համարելովին :

«**ԸՆԿԵՐ**»-ՊՖԼՕԻՆ (Պֆլօ, Ն. Ե.) — Անգամ մը եւս Զատիկ Մաթիկեանի քովը նստելու պատահութիւն եւ «ատենախօսելու» վերջին չէնա մը... :

«**ԸՆԿԵՐ ԹՈՐՈՍ**»-ԻՆ (Ուստր) — Երկրորդ անգամ արքայութիւն մտնելու պատուոյ տոմս մը, «Ընկեր Պֆլօ»ին քովիկը... :— Տիվրիկուհի մըն ալ իբր «կողակից» :

«**ԸՆԿԵՐ ԶՕՐԱՊԵՏԵԱՆԻՆ**» (Պոսքոն) — Գոնէ «սանկ փոքրիկ գաղութի մը մէջ» ատենախօսելու պատահութիւն մը — պայմանաւ որ սա մեր «գրոց-բրոցները» բոլորն ալ հոն ըլլան՝ իբր ունկնդիրներ... :

ԱՍՍՏՈՒՐԻՆ. — «Ընկեր Զօրապետեանին դաւաթ մը ջուր տանելու «երջանիկ» պատահութիւնը՝ անոր «ատենախօսած» միջոցին... :

ԱՐՄԷՆ-ՎԱՀԻՆ. — Ծափահարելու պաշտօն... :

ԶԱԻՆ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻՆ. — Քիմիական նոր գիւտ մը, որով կարելի լինի Հայ Յեղին կեանքը երկարել, եւ անոր թշնամիներուն «ի վերին երուսաղէմ ե՛լ երթանք» ընել... : «Այլապէս փրկուածիւն չկայ, որդի՛, — աղգովին «Սարսափովիջ» դարձուցին գմեղ... : Արթնցի՛ր, աքլորները երգիքը ելան... :

ԱՐՍԷՆ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻՆ. — «Ազատագրուած Հայաստան» պիկեսային հրատարակութիւնը եւ քուրքիմէնտ տոմս մը — քատեքազիքներու երեկոյթը մտնելու համար... :

ՏՈՔԹ. ԱԴԱՄԵԱՆԻՆ (Ուստր) — «Քառասուն եւ չորս աղգերու» վրայ աշխարհակալելու եօթնօրեայ թաղաւորութիւն մը, «մէջն ըլլալով Քիւրտերն ու Ռամկավարները», որոնք «ճարունացիներէն ու չինացիներէն յետոյ», պիտի հպատակին իրեն — Եթէ Մոսկուան ըլլայ իր մայրաքաղաքը... :

ՃԱԾԱՐԱՆԱՊԵՏ ԳՕԳՕԻՆ. — Ալ. Շիրվանզադէի նման քանի մը յաճախորդներ... :

Ն. ՏԷՍՏԷԿԻԻԼԻՆ. — Գրքերու սպառում :

ԽՄԲԱԳԻՐ ԼԵԻՈՆ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻՆ. — Սուր մկրատ մը եւ սուր տեսողութիւն :

ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԻ

Tel. Back Bay 0432

ՏՕՔԹ. ԱԼՊԵՐԹ Ս. ԱԲԷԼԵԱՆ

72 WEST BROOKLINE ST.

BOSTON, MASS.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

1-3 եւ 6-8 Կէսօրէ ետք

ԾԱՆՕԹ. — Տօքթ. Աբելեան հեղինակն է «Մայրերու Մեմուար» եւ «ՀեֆիՄԱՐԱՆ» գիրքերուն, որոնք շուտ մը սպառեցան :

Boston Tel. Beach 9234

Ա. Պ. ՔԷՇԿԷԿԵԱՆ

A. B. KASHGEGIAN

Փէյնքըր, փէյփըր-հէնկըր եւ քարփեքըր
Bridgewater-ի օֆիս, 153 Spring St.
Boston-ի օֆիս, Armen Real Estate Co.
34 KNEELAND ST.

Մի՛ մոռնաք Քէշկէկեանը :

Ձեր գործերը լաւ կը տանէ Քէշկէկեանը :

Փորձեցէք Քէշկէկեանը :

Ձեզ կը գոհացնէ Քէշկէկեանը :

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒՆԵՐՆԵՐ

Բ.

Գորգի Աշխարհին Մէջ

ՊԱՏՐԻԿ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆԻՆ. — Երուսաղէմի վանքին իր ըրած կտակին առիթով, արքեպիսկոպոսութեան աստիճան, եւ անդամակցութիւնը Երուսաղէմի Միաբանութեան, Բարդէն Եսոսի ծխամորձէն հաշիւով մը միասին:

ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆՆԵՐՈՒՆ. — Հանք մը տուար, իրենց ազգային բարերարութիւնները աւելի ընդլայնելու համար:

ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆՆԵՐՈՒՆ. — Առաքինութեան մրցանակ, եւ իրենց բարերարած որբերուն, դաղթականներուն ու տնանկներուն հաւաքական խմբանկարը:

ՊԵՏՐՈՍ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻՆ. — Հայ եկեղեցականներու մտերմութիւնները...:

ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ ԹԷԼՖԷԱՆԻՆ. — Փչէ պսակ մը:

ՏՕՆՃԵԱՆ ԵՂՔԱՅՐՆԵՐՈՒՆ. — Մասրենիի, փշատերեւի եւ վայրի կանկառի ոստերէն հիւսուած պսակ մը:

ԳԱՄՊԷՐԻՆ. — Համեստ եւ առաքինի մարդու տիազոս:

ԱՇՈՏ ԹԻՐԵԱՔԵԱՆԻՆ. — Ճէնթըմէնութեան պատուանշանին անթառամ վարդէ ծնրակապը:

ՆԱՍԻՊԻՆ. — Գորգի գործարաններ 'ի Քամջաթքա եւ Հօնօլուլու:

ՆՈՒՐԻՃԱՆԻՆ. — Իր գորգի հակերը Պարսկաստանէն Նիւ-Եորք փոխադրող արագ փոխադրական ընկերութեան մը նախագահութիւնը:

ՊԷՇԱՐԻՆ. — Իր Լօնկ Այլէնտի Փէթթըրիին մէջ յարատեւօրէն գործող գործաւորներու առատ սքաֆ մը:

ԱՆՏՈՆԻՆ. — Անկեղծ ու անձնուէր գորգի գնորդ մը 'ի Պարսկաստան:

ՓԷՀԼԻՎԱՆԻՆ. — Տիպար Ամերիկահայու մը պատկերը եւ ծխախոտի ընդարձակ դաշտեր Սամսոն, Պաֆրա, Գալալա, Իսքէճէ:

ՉՊՈՒՔԻՆ. — Հայ կտավարութեան Ամերիկայի դեսպանութիւնը:

ՆՇԱՆԵԱՆԻՆ. — Մանկլաւիկի մը արձանը:

ՔԷՕԼՃԻԿԻՆ. — Սընթաց հեծելանիւ մը:

ՆԱՀԻԿԵԱՆԻՆ. — Ուրախ եւ ժպտերէն մարդու մը պաղաւրէնը:

ԽԱՐԲՈՒԹԼԵԱՆԻՆ. — Տըղըն մը Խարբուք ֆէօֆթէ:

ԳԱՌՆԻԿ ԳԱՐԻԷԼԵԱՆԻՆ. — Առատ գնորդներ եւ ժպտուն դէմք մը:

ԱԻԱՆՈԶԵԱՆԻՆ. — Ամսական 100,000 տուարի վաճառում մը իր ապրանքներէն:

ԱԻՏՈՅԵԱՆԻՆ. — Համերաշխութիւն եւ սէր:

ՔԷՇԵՇԵԱՆԻՆ. — Ընդարձակ ընկերակցութեան մը պայմանագիրը, Մարսելիա, Հայկազուն Ներսէսեանին հետ:

ԹՕՓԱՔԵԱՆԻՆ. — Պարսկական դեսպան 'ի Վաշինկթըն:

ԹՕՓԱՔԵԱՆ ՄԻՋԻՆԻՆ. — Տօնճեանէն կտակ մը, եւ անոր կտակակատարը:

ՃՕՐՃ ԹՕՓԱՔԵԱՆԻՆ. — Իրենց դաղթականները Ամերիկա փոխադրելէ ետք՝ պարտաճանաչ դիմողներ:

ԵՐԳԻԶՆԵՐՈՒՆ՝ ՏԻԿԻՆ ԶՈՒԼԱԼԵԱՆԻՆ. — Աշխարհի բոլոր թերթերուն մէջ, իր տաղանդը գովարանող յօդուածաշարքեր:

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ԱՐԱՄ-ՓԱՆՈՍԵԱՆԻՆ. — Նոր Թուրքի մը Ֆրանսա, Իտալիա, Գերմանիա, Պելճիքա, հայ տաղանդը փայլեցնելու համար նորէն:

ՏԻԿ. ՆՈՒԱՐԴ ՇԱՂՈՅԵԱՆ-ՃԻՎԼԷԿԵԱՆԻՆ. — Հրաւէր մը Ամերիկեան թատրոններուն մէջ երգելու համար:

ԱԼԻԾ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻՆ. — Նիւ Եորքի 27-րդ փողոցի Հայ Լուսաւորչական եկեղեցիին դպրապետութիւնը:

ԱՐՄԷՆ ԹՕՔԱԹԵԱՆԻՆ. — Քարուսօի արձանը եւ Անանեանին մտերմութիւնը:

ԱԼԵՔՍ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆԻՆ. — Հայ մեծատան մը քսակը, զինքը Շալեափին մը դարձնելու համար:

ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆԻՆ. — Նիւ Եորքի Ռամկավար Ակումբին բարեկամութիւնը:

ՏԻԿԻՆ ՄԷՀՐԱՊԵԱՆԻՆ. — Յարական նոր պալատ մը, հոն նուազելու պայմանագիր:

ՏԻԿԻՆ ՍՈՒՐԱՔԵԱՆԻՆ. — Հարուստ թատերասէրներու տարեկանները:

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԶԱՐԻՖԵԱՆԻՆ. — Նոր-գնոր խաղացանկ մը, Ամերիկահայուն հասկնալի բիւսներու ընտրութիւնը:

Tel. Back Bay 2708

ՏՕՔԹ. Գ. Մ. ԿԱՐՕԵԱՆ

447 MASSACHUSETTS AVE., BOSTON

Specialist

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԾՆՆՌԱՄԻՋԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ
ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Մասնագիտութեան հետեւած՝ Փարիզ

Եւլեքտրական քննութիւններ միզական գործարաններ-
ում՝ միմիայն ժամադրութեամբ:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.

2-էն 4 եւ 6-էն 8 կէս օրէ ետք

Կիրակի եւ Տօն օրերը հիւանդ կ'ընդունի

Ժամը 1-էն 3 կէսօրէ ետք

Տօքթ. Կարօեան ծանօթ է Ամերիկահայութեան:

Տօքթ. Կարօեան բազմաթիւ հիւանդներ բժշկած է:

Տօքթ. Կարօեան շատ դաղտնապահ է:

Տօքթ. Կարօեան ձեր բարեկամ-բժիշկն է:

Տօքթ. Կարօեան գրիչով ալ միշտ օգտակար կը լինի:

ՏՕՔԹ. Գ. Մ. ԿԱՐՕԵԱՆ

Տօքթ. Գասպար Մ. Կարօեան ծնած է Սարգսբերդի
Փերչէնճ գիւղը, 1886-ին: Իր նախնական կրթութիւնը
ստացած է գիւղին դպրոցին մէջ: Հայրը՝ Մկրտիչ Կա-
րօեան, թէպէտ անուս, բայց երկիւղած, պարտաճա-
նաչ եւ եկեղեցասէր անձ մըն էր եւ գիւղացիներէն կը
կոչուէր Արդար Մկրտիչ: Հայկական ջարդերէն ետք,
1896-ին, Մկրտիչ Կարօեան Փրանսացի քափուշին
հայրերու որբանոցը դրաւ պատանի Գասպարը, զայն
թուրքերու ձեռքէն ազատելու համար, որովհետեւ
թուրքերը նոյն տարիքի պատանիները կը հաւաքէին
եւ կը թլկատէին:

Տօքթ. Կարօեանի հայրը այնչափ կը դուրգուրար
իր զաւակի ապագային վրայ, որ չէր ուզեր յաճախա-
կի այցելութիւններ տալ անոր, որպէսզի Գասպար
մոռնայ իր ծնողքը եւ միշտ դասերով զբաղի:

— Տղա՛ս, կ'ըսէր Արդար Մկրտիչ աղբար, դպրո-
ցը մի՛ ձգեր եւ մի՛ դար ինծի այցելութեան, եթէ նոյն-
իսկ հիւանդ ըլլամ: Ապա եթէ պատահի որ մեռնիմ,
դարձեա՛լ մի դար, եթէ օրը շաբաթ կամ կիրակի չէ,
որովհետեւ դպրոցը ամէն բանէ վեր պէտք է լինի քեզի
համար:

Քափուսիներու դպրոցը վեց տարի յաճախելէ
ետք, Տօքթ. Կարօեան, այն ժամանակ միւսիւ Գաս-
պար, առաջին չրջանաւարտներէն մին եղաւ, եւ դըպ-
րոցն այնուհետեւ պաշտօնապէս կոչուեցաւ Քոլէճ
Փրանսէ: Միւսիւ Գասպար նոյն վարժարանին մէջ
կոչուեցաւ ուսուցչական պաշտօնի, չնչին ամսակա-
նով մը, եւ ինք եղաւ որ նոյն դպրոցը ներմուծեց Հայ
Ազգային պատմութիւնը: Ինք կ'աւանդէր հայերէն,
պատմութիւն եւ մատենագրութիւն: Հոս տարիներ շա-
րունակ պաշտօնավարեց:

Միւսիւ Գասպար, աչքի առջեւ ունենալով ուսուց-
չական ասպարէզի ապերախտ ապագան, կը ծրագրէր
Պրուսայի Շերամարուծական վարժարանը յաճախել,

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութեան մէջ պաշտօն մը ստանձնելու նպատակաւ, սակայն սահմանադրութեան հռչակումէն ետք՝ դէպքերը տարրեր դասաւորուեցան: Տոքթ. Կարօեանի եղբայրը, Փօլ, որ Ամերիկա գացած էր, սկսաւ իրեն օգնել մեծ զոհողութիւններով եւ միւսիւ Գասպար նախընտրեց մտնել Պէյրութի

Փրանսական բժշկական համալսարանը, 1910-ին:

Հոս՝ հինգ տարի ուսանելէ ետք, 1914 Յուլիսին, Տոքթ. Կարօեան յաջողութեամբ աւարտեց իր բժշկական ուսումը, սակայն տոքթորան չանցուցած, մեծ պատերազմը վրայ հասաւ: Թուրք կառավարութիւնը Պէյրութի Փրանս. բժշկական համալսարանը նկատեց թշնամի հաստատութիւն մը եւ փակեց:

Համալսարանի 17 բժիշկ ուսանողները յանձնուեցան Սամայի (Պաղեստին) ութերորդ գործաւորական վաշտին: Բարեբախտաբար Դամասկոսի մէջ, շնորհիւ կարգ մը ազդեցիկ բժիշկներու միջամտութեան, Տոքթ. Կարօեան եւ իր 16 ընկերները (2-ը յոյն, 1 հրեայ եւ 14-ը հայ) Դամասկոս քաղաքի մօտ Կատեմ վայրին մէջ վերաւորներ փոխադրելու գործին վրայ կարգուեցան: Հոս՝ այս կարգի բժիշկ անձերու թիւը 40-ի բարձրանալով, Տոքթ. Կարօեան նշանակուեցաւ բժշկապետի օգնական:

1916-ի երկրորդ եգիպտական արշաւանքին, Յուլիս ամսուան մէջ, երբ օսմ. արշաւող բանակը ի Քանթարա կը պարտուէր անգլիական ուժերէն, Տոքթ. Գասպար Մ. Կարօեան, յաջորդող շաբաթներուն (օգոստոս 5) գերի կ'իյնար Անգլիացիներու ձեռքը:

Անգլիական քէմիերու մէջ, Ալեքսանդրիոյ մօտ, երկու ամիս գերի մնալէ ետք, շնորհիւ հայ ազգային իշխանութեանց միջամտութեան, ազատ արձակուեցաւ եւ դնաց Քահիրէ, ուր պ. Խաչիկ Շամլեանի վեհանձն հիւրասիրութեան առարկայ եղաւ: Փրանսա երթալու համար Տոքթ. Կարօեան դիմեց Բարեգործականի ընդհ. քարտուղար Տիար Մալէգեանի, խնդրելով որ իրեն փոխատուութիւն մը ըլլայ, մինչեւ Մարսէյլ ծախքերը զոցելու: Սակայն Տիար Մալէգեան մերժեց՝ Տոքթ. Կարօեանի պարագային անպատշաճ եղանակաւ մը: Տոքթ. Գասպար Մ. Կարօեանի Փրանսա մեկնիլը չյաջողուեցաւ, որովհետեւ Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատարը զինք զրկեց Կիպրոս՝ բժշկական պաշտօնով: Կիպրոսի մէջ գրեթէ երկու եւ կէս տարի պաշտօնավարեց Անգլիական հիւանդանոց-

ներու մէջ եւ անգլիացի բժիշկներու գնահատութեան արժանացաւ:

Զինադադարէն անմիջապէս ետք մեկնեցաւ Ֆրանսա, կատարելագործելու համար իր բժշկական ուսումը: Փարիզի մէջ երկու տարի հետեւեցաւ քուռ տը փէրֆէֆսիոնըմանի դասընթացներուն (կատարելագործման դասընթացք) եւ ստացաւ Մենդամիդական եւ Վեներական հիւանդութիւններու վկայականներ:

Տոքթ. Գասպար Մ. Կարօեան ներկայիս հաստատուած է ի Պոսթիւն եւ յաջողութեամբ կը հետեւի իր մասնագիտութեան:

ԳՂԻԻ ԱՍՏՂԵՐԴ ԳԻԻՂԻ ՏԷՐՏԷՐԻՆ ՎԱՐՏԻՔԸ

Աստղերդ գիւղի քահանան պիտի պատարագէր Կիրակի առաւել: Մութն ու լուսուն ելաւ եւ արտօրալով հաղուեցաւ, բայց փոխանակ հագնելու իրը, հագաւ երէցկոյն վարտիքը:

Պատարագի առեն տիրացուն նշմարեց սխալը, եւ որպէսզի չխանդարէ պատարագը, սկսաւ կարդալ.

— Տէ՛ր տէր, նայէ՛ տանձիդ վրայ,

Վար է ինկեր դանձիդ վրայ,

Կլոր փառաներդ կ'երեւնա՛ն,

Մեծացուցանե՛մ:

Տէրտէրը նայեցաւ տանձին ու դանձին վրայ, տեսաւ որ ճիշդ է տիրացուն եւ պատասխանեց.

— Ծօ՛ տիրացու,

Փութդ ուռեցու,

Փչէ՛ կանթեղը, մարեցու,

Մեծացուցանե՛մ:

ԱԲԷԼԵԱՆ ԽՈՒՄԻՆ. — Զրի տոմսակներ Ամերիկայի չըջանը ընելու իրենց խումբով:

ԹՈՐԳՈՄ ՊԵՉԱԶԵԱՆԻՆ. — Իր ընտանեկան խմբանկարը, Պոլիս իր հայրիկին...:

ԵՂՈՒԱՐԴ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻՆ. — Իր ծակած փապուճներուն կարկանդու, քնօքնոտ:

«ՊԱՅՔԱՐ»ԻՆ. — Թմրկահարութեան արուեստը կատարելագործելու համար նօթայի տետրակներ:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»ԻՆ. — Միլիոն մը դրամագլուխ, եւ նիւ Եոթ Թայմզի շէնքը:

«ԵՐԻՏՍՍԱՐԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»ԻՆ. — Առատօրէն վճարող բաժանորդներ, եւ սօքսա վէր նուիրատուներու լէգէոն մը:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԱՄՍԱԳԻՐ»ԻՆ. — Վճարող 10,000 բաժանորդներդ, եւ ձրի աշխատակցութիւնը բոլոր հայ վերապրող գրողներուն, Եւրոպա, յայտնոյս եւ յայնկոյս Կովկասի:

«ԿՈԶՆԱԿ»ԻՆ. — Պիւտճէի հաւասարակշռութիւն գոնէ:

«ԱՌԵՏՈՒՐ»ԻՆ. — Առաթ նիւթ եւ նոյնքան առաթ բաժանորդներ:

«ԴԻՏԱՐԱՆ»ԻՆ. — Երկնից արքայութիւնը եւ յարութիւն առնող մեռելներ:

«ՊՐՕԼԵՏԱՐ»ԻՆ. — Սնարի խմբագրապետութեան տակ, համերաշխ խմբագրական կազմ մը:

«ՍԱԴԱՅԷԼ»ԻՆ. — Գոյն մը վերջապէս, եւ Տիարպէքիւրի հայ լեզուաքարեանի ընդարձակ բառարան մը:

«ԿՈՒՆԿ»ԻՆ. — Յօդուածէ նիւթեր, եւ առատ վճարող ծանուցատէրեր:

«ՀՈՐԻԶՈՆ»ԻՆ. — Հեռագիտակ մը, Հրատին հորիզոնը դիտելու համար, եւ ալյումալուրքի տպագրական գիրերը:

«ԴԱՏԱԻՈՐ»ԻՆ. — Փաստաբանական կաճառի մը տեւական ու ձրի սպասարկութիւնը, որպէսզի, երբ դատարան ներկայանայ, դատաւորներէն փրկուի:

«ՆՈՐ ՕՐ»ԻՆ. — Դրամատէր վարիչ մը, զինքը իր հսկայ պարտքերէն ազատելու համար:

«ԱՍՊԱՐԷԶ»ԻՆ. — «Հայրենիք»ի ամբողջ հաւաքածուները:

«ԾԻԱԾԱՆ»ԻՆ. — Թերթի թուղթերու եւ տպագրական մեքենայի ձրի պատրաստ մը:

ՅԱԿՈԲ ԽԱՇՄԱՆԵԱՆԻՆ .— Իր տարեգիրքը տեւականօրէն հրատարակելու համար հարուստ պէմքեր մը, եւ աշխարհի չորս ծագերուն ցրուած հայութենէն բաժնեդիւններ:

ՎԵՐԱԾԻՆԻՆ (այլ անուամբ Մեդու Շնորհալի) .— Պոլիս Գաթըրճը օղլու խան Պոլսէնք-հէլի ամբողջ օտէոն եւ օրֆէոն ընթերցանները տարուան մը ապառիկի պայմանով:

ԳՕՆՏԱՉԵԱՆԻՆ .— Հագուստի գործաւորական եռնիրնին համակրանքը եւ Պրադիլիա, Մեքսիքօ, Գանատա, Բուպա, Հօնօհուլու ժամանող, եւ Ամերիկա մտնել բաղձացող գործաւորներէն 200 հոգի...:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ .— Որբերուն ի նպաստ կտակ ընող Հայ հարուստ մահկանացուներ:

«ՐԱՀՆԻԻՄԱ»ՅԻՆ .— Հայ Կրթական Հիմնարկութեան հովանաւորութիւնը եւ նիւթական աջակցութիւնը:

ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ .— Ուղեցոյց խոշորացոյց մը:

ԵՐԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻՆ .— Ամերիկահայ չէզոք օրաթերթ մը հրատարակելու գաղափարը:

«ՆԻԻ ԱՐՄԷՆԻԱ»ԻՆ .— Աշոտ Թրեաքեանին քսակը, եւ անոր գրագէտ խմբագրին ա՛լ, տարի մը ռեւէ մէկուն հետ չի կոտելու... անսահման համբերութիւն:

ՎԱՀԱՆ ԳԱՐՏԱՇԵԱՆԻՆ .— Ճերարտին հետ հասկացողութիւն մը, իր Զէքքըի Ծրագիրը գրքոյկէն լուր ունէ՞ր ան թէ ո՛չ:

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԵՐՈՒՆ .— Իրերահասկացողութիւն եւ հաշտութիւն, որպէսզի միանան նորէն, յօգուտ Հայ գաղթականներուն կիրքերը գոհելով, իսկ եթէ ասիկա անկարելի է, գոնէ խղճմտանք, պանքաները անձեռնմխելի մնացած 28000 տօլարը անմիջապէս առաջադրուած պէտքերուն գործածելու համար, վանդի, Հայ ժողովուրդը կթան կով է, նորէն կուտայ...:

ՏԻՐԱՅՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ (Առաջնորդնու) .— Ամերիկահայ ամէն քաղաքի մէջ կառուցուած ու կառուցուելիք բոլոր եկեղեցիներուն օծումին համար հրաւերներ, իրեն, եւ, անսպառ համբերութիւն:

ԲԱՅԳԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ .— Ամերիկահայ առաջնորդութիւնը, եւ նախագահութիւնը՝ «Բաջն Վարդան» Շահասիրաց Ընկ. որ ի ... Նիւ Եորք:

ՇԱՀԷ ՎԱՐԳԱՊԵՏԻՆ .— Իր դիզած տոլարները ղետեղելու

յատուկ պանքա մը, որ մկրտուած ըլլայ Շահէ՛ անունով...:

ՄԱՆԻԿԵԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ .— Նիւ Եորքի 27-րդ փողոցի Հայ եկեղեցիին մշտնջենի հովուութիւնը, որպէսզի, ազատի գործաւորութիւն ընելէ:

ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ .— Նիւ Եորքի 17-րդ փողոցի Ռամկ. փակուած եկեղեցիին հոգաբարձութեան խմբանկարը, եւ առատ կնունք եւ հարսնիք:

ՎԱՀՐԱՄ ՎՐԴ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆԻՆ .— Հաւատք, յոյս, սէր եւ կուսակրօնական կենցաղ:

ՏԻՐԱՅՐ ՎՐԴ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻՆ .— Եպիսկոպոսական օծում, եւ Մանիկեան քահանայի փարմին մէջ պառլի մը մէջ մոռցուած անձնական նամակներու ամբողջական ազատագրումը:

ՎԱՐԴԱՆ ՎՐԴ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻՆ .— Իր միաբանութեան գիրկը երուսաղէմ վերադարձի տոմսակ մը, եւ թուգեր Քալիֆորնիայէն...:

Ու այս տարուան համար, նուէրներու աղբիւրը ցամքած ըլլալով, վերջակէտ մը ինծի՝

Վ. ԱՐՄ.ԻՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ՅԱԿՈԲ Գ. ԴԵՐՁԱԿԵԱՆ

JACOB K. TERTZAG

Room 901-903

Old So. Building

294 WASHINGTON ST.

BOSTON, MASS.

Tel. Main 1396

Փաստաբան Յակոբ Գ. Դերձակեանը ծանօթացնելու պէտք չկայ: Ամէն մարդ գիտէ զինքը եւ կը ճանչնայ:

Որո՞ւն օրինական թուղթերը չինած չէ:

Եթէ դուք բացառութիւն էք, հեղ մըն ալ գացէք իր գրասենեակը:

D. D. Nalchajian, M. D.

5 Nichols Street

Corner Washington Avenue

Tel. Chelsea 54

CHELSEA, MASS.

Office Hours: 2-4 and 7 to 9 P. M.

Exept Thursdays

ՏՈՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԼՉԱՃԵԱՆ

5 ՆԻԿՈԼՍ ՍԹՐԻԹ

Ուաշինկթըն Էյվընիսի անկիւնը

ԸՆԴՈՒՆԵԼ ՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝

2-էն մինչեւ 4 եւ

7-էն մինչեւ 9, բացի Հինգշաբթիներէ

Թելեֆոն՝ 2ըլսի 54

ՏՈՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԼՉԱՃԵԱՆ

Տոքթ. Տիգրան Նալչաճեան ծնած է Վան քաղաքը 1872 Փետրուար 27-ին՝ Տեառնդառաջի իրիկունը:

Իր հայրը՝ Յովհաննէս՝ նալչաճի էր, այսինքն կօշիկի տեսակ մը պայտ կը շինէր, որ այն ատենները այնչափ դործածական էր Արեւելքի մէջ:

Տոքթ. Նալչաճեանի մեծ հայրն ալ նոյն արհեստն ունեցած է, ուստի ամբողջ ընտանիքը կոչուած է Նալչաճեան: Այս արհեստը Տոքթ. Նալչաճեանի հօրմով չէ վերջացած, որովհետեւ մեծ եղբայրն ալ սովորած է նոյն գործը եւ եղած է վարպետ նալչաճի մը Վանայ մէջ:

Պատանի Տիգրան Նալչաճեան իր նախնական ուսումն ատաւ նախ ծխական դպրոցներու մէջ, յետոյ գնաց քաղաքին բողոքականաց դպրոցը:

Փոքր հասակին՝ կորսնցուց իր հայրը՝ Նալչաճի Յովհաննէսը, նաեւ մայրը եւ փոքր քոյրը:

Պատանի Տիգրան արտակարգ փափաք մը ունէր դպրոց յաճախելու, ուսում եւ կրթութիւն ստանալու, սակայն իր մեծ եղբայրը եւ քոյրը կը հակառակէին: Փոքր քոյրը, ընդհակառակը, կը քաջալերէր պատանի Տիգրանը որ երթալով աւելի յանդուգն կը դառնար իր սրտի իղձերը իրագործելու համար:

Օր մը, պատանի Տիգրան փախաւ հայրենական տունէն եւ գնաց Այդեստան՝ ապաստանելու Տոքթ. Բէյնոլտսի, Վանայ այդ հռչակաւոր Ամերիկացի միսիոնարին վարժարանը: Տոքթ. Բէյնոլտս սիրով ընդունեց զինքը եւ այնուհետեւ պատանի Տիգրան չորս տարի անընդհատ յազեցուց իր ուսման ծարաւը:

Հոս էր, այս վարժարանին մէջ, որ պատանի Տիգրան միտքը դրաւ Ամերիկա անցնիլ բարձր քաղաքաւորութիւնը տեսնելու եւ բարձրագոյն ուսմանց հե-

տեւելու հաստատ առաջադրութեամբ: Մասնաւորաբար կ'ուզէր բժշկութիւն սովորիլ:

Պատանի Տիգրան այլեւս երիտասարդ եղած էր:

Տասնեութը տարեկան հասակը հազիւ բոլորած, ճամբայ ելաւ Ամերիկա գալու եւ 1891 թուականին ցամաք ելաւ ի Նիու Եորք:

Պ. Տիգրան Նալչաճեան չմնաց Նիու Եորք, անցաւ Պոսթըրն:

Դժուարութեան օրեր վերապահուած էին անծանօթ այս միջավայրին մէջ երիտասարդ վասպուրականցիին համար, որ սակայն գիտցաւ յամառ եւ տոկուն աշխատանքով հարթել իր յաջողութեան առջեւ ցցուած բոլոր խոչընդոտները:

Նախ հինգ շաբաթ խոհարար եղաւ Վուսթըրթաունի մէջ, եւ «խոհարարութիւնը ամէնէն դժուար գործըն է որ երբեք բրած եմ Ամերիկայի մէջ», կը յայտարարէ այսօր Տոքթ. Տիգրան Նալչաճեան:

Զգեց այս գործը եւ փողոցներու շինութեան գործաւոր եղաւ, ինչպէս այսօր կը տեսնենք մասնաւորաբար իտալացիներ, որոնք այդ գործը կ'ընեն:

Գործաւորութիւնը սակայն բնաւ արգելք մը չեղաւ, որ Տոքթ. Նալչաճեան չհետեւի իր ուսման: Արդարեւ գործի դադարներուն եւ պարապոյ առեն, բոպէ մը իսկ չէր կորսնցներ, կը կարդա՛ր, կը կարդա՛ր անդադար: Այս արտակարգ եւ յամառ ընթերցասիրութիւնը ամէնուն ուշադրութեան առարկայ եղաւ եւ մանաւանդ Ֆրետերիք Տէյվիս, փողոցներու շինութեան գործին վերակացուն, առանձնապէս հետաքրքրուեցաւ իրմով եւ հարցուփորձեց օր մը:

Տոքթ Նալչաճեան բացատրեց մը. Ֆրետերիք Տէյվիսի թէ ի՛նչ նպատակներու համար եկած է Ամերիկա եւ թէ ի՛նչու յամառօրէն կ'աշխատի եւ կը թաղուի գիրքերուն մէջ:

Ֆրետերիք Տէյվիս իր եղբօրը յանձնարարեց այս եռանդուն հայ երիտասարդը: Տէյվիսի եղբայրը մասնաւոր դպրոց ունէր եւ պ. Տիգրան պիտի յաճախէր հոն:

Արդարեւ յանձնարարութիւնն ունեցաւ յաջող ելք եւ Տոքթ. Նալչաճեան սկսաւ կանոնաւոր ուսման, հետեւելով Լատիներէնի եւ Յունարէնի:

Այս նախապատրաստութենէն յետոյ, մտաւ Պոսթըրնի համալսարանը (Պոսթըրն Եունիվերսիթի) ուր չորս տարուան ընթացքէ մը ետք, 1899 թուականին աւարտեց իր բժշկական ուսումը:

Ուսման ամբողջ տեւողութեան միջոցին, ամառուան արձակուրդներու առեն՝ Տոքթ. Նալչաճեան փուշ քարդով մը (ձեռքով քշելի կառք) պտուղ կը ծախէր փողոցներուն մէջ եւ կը հանէր իր օրապահիկը, ձմեռը Տէյվիսի քոլէճին մէջ կը ծառայէր, մինչեւ որ կրցաւ իր բժշկական վկայականը ձեռք բերել:

1899-ի ամառը, երբ ստացաւ բժշկական վկայականը, Տոքթ. Նալչաճեան զուրկ էր դրամական միջոցներէ, ուստի շարունակեց պտուղի եւ բուսեղէնի իր առեւտուրը եւ կրցաւ բաւական դրամ վաստակիլ: 1899 Նոյմ. 15ին Չըքսիի մէջ բացաւ բժշկական օֆիսը, ճիշդ այժմու սփուլէրին մէջ: Հոս մնաց մէկեկէս տարի եւ յետոյ աւելի՛ր ընդարձակ տեղ մը վարձեց: Այդ վայրը ապա գնեց 1904-ին եւ ուր կը բնակի մինչեւ այսօր:

Իրբեւ. օտարական բժիշկ, Տոքթ. Տիգրան Նալչաճեան բախեցաւ բազմաթիւ դժուարութիւններու, սակայն ինք ընտրած էր լաւագոյն քաղաքականութիւն մը պայքարելու համար անոնց դէմ:

Աւելի եւ աւելի ուշադիր կ'ըլլար իր արուեստին, աւելի եւ աւելի կ'ուսումնասիրէր գործը եւ գիտութիւնը եւ այսպիսով կը յաղթէր արուեստակիցներու նախանձին:

Այն դասակարգը որ իրմէ միշտ պտուղ եւ բուսեղէն գնած էր, վստահութեամբ եւ հաւատքով դիմեց իր բժշկական հոգածութեան: Այս դասակարգը, խոնարհ խաւ մը, երբեք դժգոհ եղած չէր Տոքթ. Նալչաճեանի պտուղներէն եւ բուսեղէններէն, վստահ էր անոր ողջմտութեան եւ նկարագրին վրայ, եւ հիմա, երբ ան բժշկական օֆիս կը բանար, կ'երթար իր առողջութիւնը վստահելու անոր:

Չըլսիի բարձր դասերը հետեւեցան խոնարհ խաւերուն եւ Նալչաճեան անունը այնուհետեւ հնչեց բոլոր տուններու մէջ:

Քանի մը դէպքեր աւելի եւս նպաստեցին Տոքթ. Նալչաճեանի համբաւին: Քսանեւհինգ տարի առաջ կռիւի համաճարակ մը սկսաւ աւեր դործել Չըլսիի մէջ եւ քաղաքին յայտնի բըլբլումըն եւ չըրչվումըն մը, Միսիս Հէնրի Թընի Տոքթ. Նալչաճեանի խնամքին դիմեց նոյն հիւանդութենէն դարմանուելու համար: Տոքթ. Նալչաճեան մեծ ճարտարութեամբ բժշկեց Միսիս Հէնրի Թընին:

Չըլսիի քաղաքապետը հետաքրքրուեցաւ իրմով եւ Միսիս Հէնրի Թընիի վկայութիւնները տարածուեցան քաղաքի բարձր դասուն մէջ:

Իրաւ ալ, Չըլսիի քաղաքապետին վերջին հիւանդութիւնը յանձնուեցաւ Տոքթ. Նալչաճեանի խնամքին:

Տոքթ. Նալչաճեան 1905 Հոկտ. 25-ին ամուսնացաւ եւ 1907-ին այս ամուսնութենէն ծնաւ մանչ դուստիկ մը:

Տոքթ. Նալչաճեան իր բժշկական գործունէութեան ընթացքին առաջնորդուած է հետեւեալ նշանաբանով —

Այսինքն՝

Չգոյշ եւ ամբողջական քննութիւն կատարէ, համակրական վերաբերում ունեցիր եւ դիր քու բոլոր սիրտդ գործին մէջ:

Այսօր ամբողջ Չըլսի քաղաքին մէջ չկայ ոեւէ տարական, որ չգիտնայ Տոքթ. Նալչաճեանի անունը:

Հայ բժիշկի մը այս դիրքն ու արժանի համբաւը, ի՞նչ կասկած, որ հպարտութեամբ կ'ողողէ ամէն հայուն սիրտ:

Վայլէ՛, թէ կայ, քնար, գինի եւ հուրին,
Հանգչէ՛, թէ կայ, եգեթքը հոսուն ջուրին.
Սին հոգերով մ'ըներ այս պահը դըժոխք,
Դրախտ թէ կայ, այն ալ այս պահն է չնչին:

Գարնան շունչը ի՞նչ քաղցր է, վարդ այտերդ երբ գգուէ,
Կանանչ պուրակն ի՞նչ գով է, սիրուն դէմքդ երբ հոն է.
Մ'ըներ խօսքը երէկուան, ինչ ալ ըսես սեւ էր ան,
Վայլէ այս օրն, ի՞նչ լաւ է, մ'ըներ խօսքը երէկուան:

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄ

ՄԻՐՈՅ ԽՕՍՔԵՐ Ն. ԳՈՒԶԱԿԷՆ

ԵԱՐԻՆ ԾՈՅՆ ՈՒ ԱՍՏՂԵՐԸ

Իմ եա՛ր, դու յերդիքն ի քուն,
Ծոցդ լոյս տար աստղերուն.

Կամ առ գիս ծոցդ ի քուն,

Կամ քոյլ տուր երթամ ի տուն.

ԵԱՐԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑ.

Ո՛չ կ'առնեմ ի ծոցս ի քուն;

Ո՛չ քոյլ կու տամ երթաս ի տուն,

Հանցեղ երեքուն պահեմ,

Մինչ որ գայ լոյսն առաւօտուն:

ՄԿՐՏԻԶ ՆԱՂԱՇ ԱՇՈՒՂ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷՆ (1430 Թ.)

ԲԱՐԿԵՆԳԱՆԻ ՊԱՐԵՐԳ

Բաժակներ չինի,

Կարմրիկ գինի

Զեզ անուշ լինի:

Զոր մէջէն համեղ,

Գինին է զօրեղ.

Դուք անուշ արեք:

Տաղեր կանչեցէք,

Սագերն ածէք.

Ծափ տըւէ՛ք, պարէ՛ք:

Զիստի խորոված,

Քէպապներ հաւու,

Խա՛շ լինի գաղբն:

Այս գինաբբութիւն

Տխուր եւ դառն

Մարդ չըլնի խաղբն:

Բաժակներ շարած,

Ողջ ոսկէջըրած.

Խմողն է օրհնած:

ՄԵՂՈՒՒ ԲԶԶԻՒՆՆԵՐ

Ո՛վ որ այս տարեցոյցը համարձակի նկատել հա-
ւաքածոյ մը թեթեւութեան, ես ալ պիտի նկատեմ
զինքը յարգէն, փետուրէն աւելի թեթեւ միտք մը:

Այս սպառնալիքը ընելէ յետոյ, կը յուսամ թէ
ամէն մարդ պիտի կշռէ իմ ծանրութիւնս եւ պակաս
պիտի չգտնէ զիս ոեւէ արժէքաւոր մետաղի ծանրու-
թենէն:

Ծանր լինելու համար պայման չէ ձոյլ կապար կամ
երկաթ ըլլալ: Այդ մետաղները թէեւ ծանր, բայց շատ
աժանցած են ներկայիս:

Երբ աժան երկաթը, աժան կապարը կը ձեւա-
կերպուին, կը նորացուին եւ գեղեցիկ նիւթերու հա-
մար կը գործածուին, հարիւր անգամ աւելի արժէք կը
ստանան իրենց նախնական վիճակէն: Այսինքն — ահե-
լով ծանրութիւնը, կը վաստկին նաեւ արժէք մը:

Ծանրութիւն եւ արժէք, գեղեցիկ միութիւն մըն
կը կազմեն:

Արդ, Մեղու Շնորհալին ի՛նչ մետաղի հետ ալ
բաղդատէք, պիտի պահէ այն երկու յատկութիւնները:
Այսինքն պիտի տաչէ իր ծանրութիւնը, եւ ըստ երեւոյ-
թին պիտի թեթեւնայ, ըստ էութեան չկորսնցնելով
բան մը:

Ո՛վ որ կասկած ունի այս մասին, թո՛ղ կարգայ
այս տարեցոյցը մէկ ծայրէն միւսը եւ համոզուի, եթէ
թեթեւ չէ...:

* * *

Այս տարեցոյցին աժականը Զուարթապատո՛ւմ
զրինք:

— Ի՞նչ ըսել է զուարթապատում տարեցոյց:

— Զուարթապատում իր էջերուն վրայ զուարթու-
թիւն ունեցող ըսել է:

Զուարթութիւնը՝ ուրախութեան, ցնծութեան,

բերկրութեան, շէնութեան, խնդութեան, ծիծաղի եւ
ժպիտի աւագ եղբայրն է:

Զուարթութիւնը թշնամի է տխրութեան, հալա-
ծիչն է լացի, փարատիչն է տանջանքի, կանթեղն է
լուսատու՝ հոգիի խաւարին: Անիկա մարդկութեան լա-
ւագոյն յատկութիւնն է:

Եւ այս տարեցոյցը ասոր համար ալ շինուած է:

Ծանրութիւն, արժէք եւ ասոնց հագուստը —
Զուարթութիւն կամ Զուարթապատում:

Մինչեւ այսօր ծանր մտքերը ծանրութեամբ կլլե-
ցինք:

Հերի՛ք է, կը բաւէ՛, կ'օգտէ՛, ալ չենք կրնար մար-
սել:

Հիմա ծանրութիւնը պիտի ճաշակենք զուարթու-
թեամբ, ժպիտով, ծիծաղով:

Մինչեւ այսօր լուրջ խօսքեր չատ լսեցինք:

Հերի՛ք է, կը բաւէ՛, կ'օգտէ՛, ալ չենք կրնար լսել:

Ատենն է որ լուրջ խօսքերը լսե՛նք զուարթ հան-
դերձներով, ժպիտով, ծիծաղով:

Կեանքի իմաստասիրութիւնը մինչեւ հիմա ըսուե-
ցաւ փիլիսոփայի մը խոթողութեամբ:

Հերի՛ք է, կը բաւէ՛, կ'օգտէ՛, ալ չենք կրնար ուն-
կընդրել:

Լաւ է որ լսենք զանոնք նոր դարձուածներով,
զուարթաբանութեամբ:

Կայ ու չկայ, կեանքը սա է

Հեղ մը կամ աւելի ժպտէ

Ըրած շահե այդ է:

Եւ ատոր համար իսկ կարգայ Մեղու Շնորհալին:

* * *

Ի՞նչ ըսել է Մեղու Շնորհալի:

Ո՞վ է Մեղու Շնորհալին:

Կը հարցնեն շատ շատեր:

Միջա՞տ է, թռչո՞ւն է, երկոտա՞նի է. Աստուծոյ
սիրոյն ո՞վ է, ի՞նչ է, ըսէ՛ք:

Մեղու Շնորհալին երկոտանի մըն է ոեւէ լաւ էրիկ
մարդու պէս, բայց իր առաջին անունը Մեղու դրած
է, եւ մականունը՝ Շնորհալի:

Մեղու՝

Մեղուն այն միջատն է որ կը բզկայ օդին մէջ, իր
փեթակին շուրջը, մարգագետնին եւ դաշտերուն վրայ
ուր ժպտուններն վեր կը նային երկնքին՝ դոյնզգոյն եւ
զեղեցիկ ծաղիկներ:

Գիտցէ՛ք նաեւ որ Մեղուն այն միջատն է որ գոյն
չունեցող ծաղիկներուն չի մօտենար, որովհետեւ ա-
նոնք հոսի ծաղիկներ են:

Մեղուն միւս բոլոր ծաղիկներէն, մանաւանդ հո-
տաւէտ եւ սիրասուն ծաղիկներէն կը հաւաքէ հիւթեր,
կը լեցնէ երկու ոտքերուն քով եղած գրպանները, կը
վազէ կը տանի իր փեթակը եւ հոն հիանալի քիմիա-
գիտութեամբ մը զանոնք կը վերածէ մեղրի:

Երբ մեղրը կ'ուտէք, կը խորհի՞ք պահ մը թէ Մե-
ղուն աշխարհի ամէնէն գիտուն քիմիագետներէն մին է:

Այս է մեղունին պաշտօնը, այսինքն հիւթ հաւա-
քել ծաղիկներէն եւ մեղր շինել:

Սակայն մեղունին զաղափարը միայն այս չէ մեր
մտքին մէջ:

Երբ Մեղու կ'ըսենք, իսկոյն կը մտաբերենք նաեւ
անոր կիճը, խայթոցը:

Եւ ո՞ր տղան կամ աղջիկը դաշտը դացեր, ծաղիկ
հաւաքեր եւ չէ ճաշակեր մեղունին կիճը:

Մեղուն իր խայթոցը կը գործածէ, երբ վտանգ
մը տեսնէ: Մեղուն անձնագոհ է, որովհետեւ գիտէ թէ
երբ խայթէ թշնամին, ինքն ալ կը մեռնի:

Այսուհանդերձ ան չ'ընկրկիր մահուան առջեւ եւ
կը խայթէ:

Մեղուն իր խայթոցը փոքրի վարի մասէն կը հանէ,
ամուր մը կը կոխէ, կը խոթէ եւ կը խայթէ: Ուայթոցը
կը մնայ խայթողին մարմնին մէջ, որովհետեւ այդ

կիճը այնպէս մը շինուած է որ կը մանէ, բայց դուրս չ'ելլեր:

Խեղճ Մեղու:

Կիճին հետ մեղունին աղիքներէն մաս մը դուրս կը թափի եւ անկէ ետքը մեղուն հոգին կ'աւանդէ:

Հերոսակա՛ն մահ:

* * *

Հիմա հասկնալի եղա՞ն մեղունին յատկութիւնները: Մեղու Շնորհալին մեղու միջատին բոլոր յատկութիւններն ունի, բացի մէկէն: Այսինքն իր կիճը կը հանէ, կը խոթէ, կը խայթէ, բայց դուրս կը հանէ անվնաս ու չի մեռնիր, ընդհակառակը աւելի կ'ապրի:

Դարձեալ Մեղու Շնորհալին կիճը, խայթոցը չի ցաւցներ, չ'ուռեցներ, չի տանջեր, ընդհակառակը կը բուժէ, կը դարմանէ, կ'ապաքինէ:

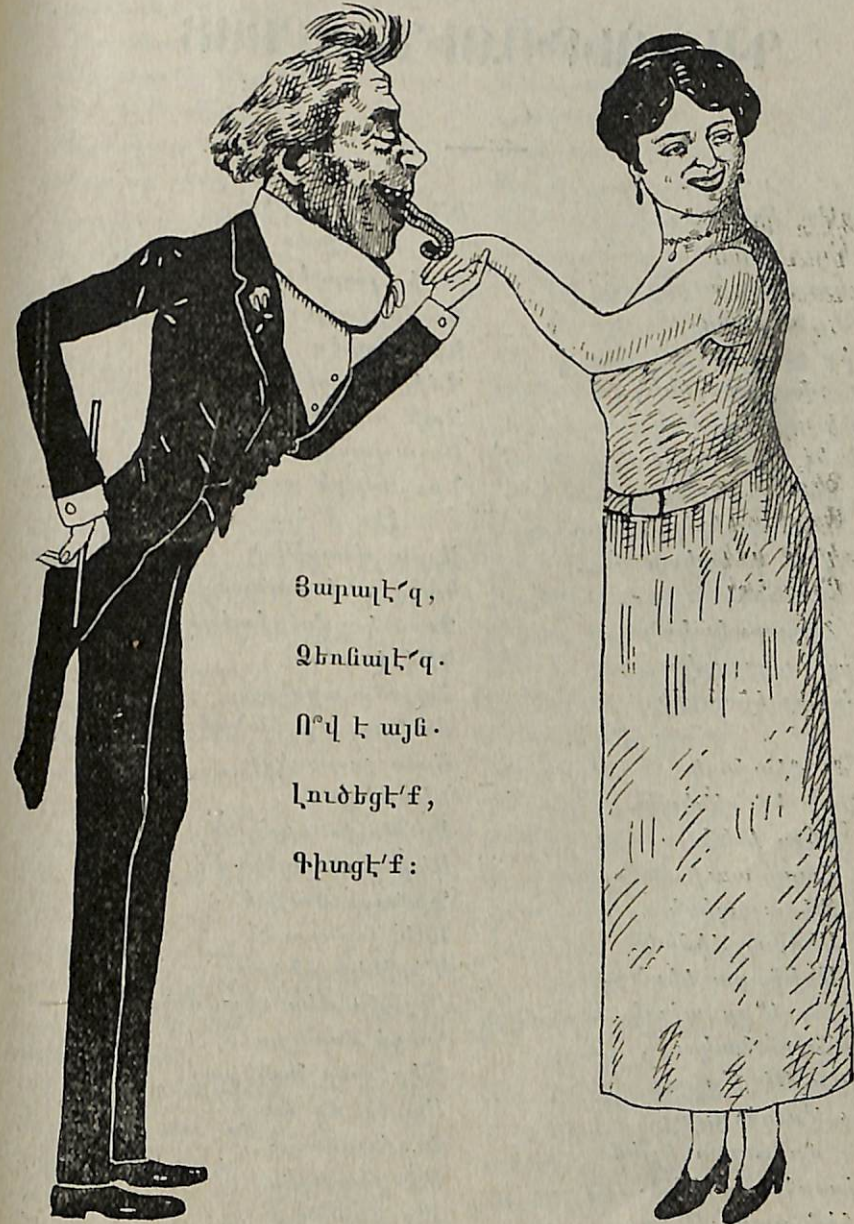
Մեղու Շնորհալին շատ անգամ համբուրելով ալ կը կծէ:

Բայց Մեղու Շնորհալին գիտէ բարեկամներն ու թշնամիները եւ ըստ այնմ կը հանէ, կը խոթէ, կը խայթէ իր կիճով:

Ահա այս յաւերուածական յատկութիւններուն համար պատիւ ունի ինքզինքը կոչելու Շնորհալի, այսինքն շէնքով շնորհքով կիճը հասնող, խոթող, խայթող մեղու:

Հիմա հասկցանք ուրեմն թէ ի՛նչ ըսելէ եւ ո՞վ է

ՄԵՂՈՒ ՇՆՈՐՀԱԼԻՆ

Յարալէ՛գ,

Ձեռնալէ՛գ.

Ո՞վ է այն.

Լուծեցէ՛ք,

Գիտցէ՛ք:

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ ԶՐՈՅՑ

Լսեցէ՛ք ինձի .
Ով կ'ուզէ լինի ,
Կարգուած ամուրի .
Ջահէլ ծերունի .
Լինիք դուք աղջիկ
Կամ «փախած» կնիկ
Ձեզ է որ կ'ըսեմ .
Այստեղ պիտ' գրեմ
Ձեր կեանքի ,
Ապրելակերպի
Պատկերն իսկական
Ընտանեկան
Հասարակական
Վարք ու բարքին
Առօրեայ կեանքին :

Օր մը միայնակ
Նստած եմ սենեակ ,
Ինքս ինձի
Հարց տուի ,
Թէ այսպիսի
Անորոշ վիճակ
Անիմաստ կեանք ,
Մինչեւ ե՞րբ պիտի
Շարունակուի :
Եկուր թէ կ'ըլլայ
Ինչ կ'ուզէ ըլլայ ,
Հեղ մը դուրս ելլեմ
Աշխարհը տեսնեմ .
Շրջիմ գաղութներ ,
Գիւղեր քաղաքներ ,
Տեսնեմ մեր հայեր

Ի՞նչ են սովորեր
Այս «դրախտ» երկրէն
Եւ իր բարքերէն :
Ու վերջապէս ,
Անմիջապէս
Վճիռս տուի
Չաթ ու փոթս առի
Եւ ուղղակի
Նիւ Եորքի առջեւ
Հեւ ի հեւ .
Աչքս չթարթած
Կանգ առի յողնած :
Չորս կողմս դիտեցի ,
Եթէ կարելի
Հայ մը տեսնեմ ,
Ճամբայ մը հանեմ :
Շատ չսպասեցի ,
Նկատեցի
Որ թուիս աչքերով ,
Սեւ սեւ մաղերով ,
Դիմացի մայթէն
Ոմն շորորակէն ,
Կ'երթար անորոշ
Ինչպէս մեր «Կալոօշ» :
Գացի մօտեցայ ,
Վեր վար նայեցայ ,
Բարեւ մը տուի
Եւ հարցուցի ,
Թէ քաղաքին
Ո՞ր մասին
Հայեր կ'ապրին :
— «Բարեւ սիրելիս .

«Եթէ կը հաճիս
«Ծանօթանանք ,
«Բարեկամանանք .
«Ես արդէն հայ եմ .
«Ես կ'առաջնորդեմ
«Այս վայրկեանիս
«Ուր որ փափաքիս» :
Այսպէս խօսեցաւ ,
Դէմքիս ժպտեցաւ ,
Առջեւս ինկաւ :
Օղբ տարածեմ էր ,
Արդէն միշտ էր :
Բարեկամիս հետ
Վէտ ի վէտ
Քալելով ,
Խօսակցելով ,
Սրճարանէ մը ներս
Մտանք վերջապէս ,
Ուր բաղմունքիւն
Ձերթ խումբ մը մըլին
Քով քովի նստած՝
Ինքզինքնին յանձնած
Թուղթին եւ նարտին ,
Կամ բախտախաղին :
(Բայց այս մասին
Հարկ չկայ գրել ,
Խօսք մը իսկ ըսել :)
Ընկերս դարձաւ
Ժպտելով ըսաւ ,
— «Լաւ կ'ընենք եթէ
«Հեռանանք ասկէ .
«Եւ միասին
«Բարեգործականին
«Երթանք այս գիշեր .
«Զի օրիորդներ
«Հանդէս են սարքեր» :
— Շատ լաւ , շատ բարի

Պատասխանեցի ,
Համաձայնեցանք ,
Դռնէն դուրս ելանք :
Կէս ժամ վերջ
Հանդէսին մէջ ,
Փառաւոր բաղմած
Շուրջս խոնուած
Տիկնայք , պարոններ ,
Քնքուշ օրիորդներ ,
Կը դիտէի
Եւ կը զմայլէի ,
Տեսայ անդիէն
Տիկնոջ մը թեւէն
Ընկերս բռնած՝
Գրեթէ գրկուած ,
Ինձի մօտեցաւ .
Խնդրելով ըսաւ
Որ ծանօթանանք ,
Բարեկամանանք :
Ձեռքը թօթվեցի ,
Անունս յայտնեցի .
Եւ սարէն ձորէն
Կը խօսէինք արդէն ,
Յանկարծ անդիէն
Փոքրիկ մը վաղեց
Տիկնոջ փէշ բռնեց
Եւ աղաղակեց .
— «Մամա՛ իսթէրիս
Պիր քօն այսքրիմ» :
Այս բանին վրայ
Տիկնոջ նայեցայ ,
Սրտնեղած ,
Կէս մը զայրացած ,
«Ներեցէ՛ք» ըսի ,
Դարձայ քալեցի .
Բաղմունքեան մէջէն
ձեղքելէն ,

Ուրիշ մէկ անկիւն
Վրդովուած անհուն,
Քաշուեցայ մինակ
Ինչպէս մի համբակ:
Բայց եկուր տես
Ինչ որ ալ ընես,
Բախտն երբեմն քեզի
Տարբեր կը ժպտի:
Քայլ մը անդին
Դրան մը ետին,
Կանգնած խմբովին
Աղջիկներ թէ կին,
(Այս մասին
Ճշգրտմ կատարել,
Եղբակացնել.
Պէտք չկայ կարծեմ.
Զի ի՞նչ գիտեմ,
Այս ժամանակներ
Կանայք աղջիկներ
Յայտնի չեն ընել):
Կը խօսակցէին:
— «Քա՛ աղջի, Վանուառ,
«Այդ քու քաւթառ,
«Անշնորհք էրիկ
«Հերիք չէ՞ հերիք,
«Տունդ պահես
«Օրդ սեւցնես:
«Տեսա՞ր ես ինչպէս
«Քչեցի քովէս»:
— Աղջի՛, ի՞նչ կ'ըսես,
«Դուն ախմախ ես.
«Ես իմս գիտեմ,
«Մարդս կը պահեմ
«Դրամը կ'ուտեմ,
«Իսկ միւս կողմէն
«Աստ-անդիէն,
«Մէկ մը կը ճարեմ

«Քէֆս կ'անցնեմ»:
— «Քա՛ աղջիկներ,
«Լսե՞ր էք լսեր
«Թէ ի՞նչ է եղեր»:
Մէջն ինկաւ ներկուած
Աղջիկ մը յանկարծ:
«Մեր դրացի տղան
«Անուն Սիրական,
«Հինգ հարիւր տալեր
«Պօլիս էր զրկեր,
«Որ իրեն համար
«Նաւէն դուրս ելեր՝
«Նշանած մը դար.
«Աղջիկն եկեր
«Եւ երբ տեսեր,
«Որ իր նշանած
«Դիմաց չէ եկած,
«Ուրիշ մը՛ն է առեր
«Անցեր գնացեր.
«Ու այս սարսախին
«Թողեր չոր դետին»:
Ալ չըխմացայ.
Սաստիկ նեղուեցայ
Զգուած դուրս ելայ:
Եւ ուղղակի
Կայարան դացի.
Մէկն երկուք չորի
Թրէյնը առի:

Յաջորդ առաւօտ
Փրավիտէնսի մօտ,
Թրէյնէն իջայ
Շուրջս նայեցայ
Հայ մը չտեսայ:
Այս բախտիս վրայ
Ուրախ ալ եղայ:
Եւ օրն ի բուն

Մինչեւ իրիկուն,
Անվերջ ման գալով
Թախառելով՝
Զերթ անդգայ
(Պօքս ձեզ վկայ)
Սլուն մը մտայ.
Օղի մ'ուղեցի
Մէկէն կոնծեցի,
Եւ մինչ կը շաղկապ
Որ դուրս ելլէի,
Գինեպան եկաւ
Ականջիս ըսաւ.
— «Հէյ մարդ անցիր
Սենեակը մտիր
Քիչ մը հանդէր»:
Լաւ առաջարկ էր
Հարկ չկար մերժել:
Ուտի անցայ
Սենեակը մտայ,
Աթոռին վրայ
Հանգիստ բազմեցայ:
Բայց ի՞նչ գիտնայի
Որ այս հրաւերի
Մէջը միտք մը կար.
Վա՛յ քեզ չար աշխարհ:
Դեռ հազիւ նստած՝
Ու չհանդստացած՝
Մէկ ալ յանկարծ
Զոյգ մը քոչուկներ,
Դիշեր-հաւուկներ,
Դռնէն ներս մտան,
Ուղղակի եկան
Քովս բազմեցան.
Ի դարմանս ձեզի
Փորձանքն ալ ինծի:
— «Հէյ սուիթի»
Ըսին միասին.

Եւ թեւերնին
Վզիս նետեցին:
Վա՛յ չար սատանայ
Այսպէս բա՛ն կ'ըլլայ:
Շատ աշխատեցայ
Մէկ կողմ հրեցի,
Նախատեցի.
Ըսի հեռացէք
Ինձմէն ի՞նչ կ'ուզէք:
Այս դուրթեան մէջ
Կոռուելով անվերջ,
Աջ կողմինս դարձաւ
Միւսին ըսաւ.
— «Աղջի՛ Հայկուհի
«Ինչպէս կ'երեւի,
«Այս ապուշէն
«Անասունէն
«Բան չի բուսնիր,
«Ելիր հաւաքուիր
«Զգենք հեռանանք
«Տուն վերադառնանք,
«Քանի չուտ է.
«Թէ չէ ո՛վ գիտէ
«Մեր գլխի վրայ
«Փորձանք պիտի դայ»:
— Վա՛յ անամօթներ,
Դուք հա՞յ էք եղեր,
Կատաւած պոռացի.
Եւ դուռը բացի
Փողոց նետուեցայ
Փախայ հեռացայ:

Յաջորդ կէսօրին
Պօսթըն քաղաքին,
Քամըն պարտէզին
Մէկ նստարանին
Վրաս նստած,

Խորասուզուած՝
 Նախորդ դէպքերու,
 Մասին կը խոկայի,
 Մէկէն լսեցի
 Իմ ետեւի
 Նստարանէն,
 Հայերէն
 Խօսելու ձայներ
 Լսելի բառեր:
 Դարձայ նայեցայ
 Զոյգ մը տեսայ
 Ու ճանչցայ.
 Մէկը գրող
 Միւսն ալ քերթող:
 Քերթող հէք տղան
 Գրող աղջկան
 Այսպէս կը խօսէր
 Սիրտը կ'արիւնէր.
 — «Ա՛խ իմ անուշիկ
 «Յոյզերուս աղջիկ,
 «Ալ բաւ է, հերիք
 «Սրտիկս մաշեա
 «Յոյսերս փճացնես:
 «Եկուր դուն գրող
 «Իսկ ես ալ քերթող
 «Մէկզմէկ սիրենք,
 «Կարգուինք վայելենք»:
 Օրիորդն իր կարգին
 Խեղճ տղեկին,
 Անտարբեր կերպով
 Սառն խօսքերով,
 Կը յայտնէր
 Թէ ի դուր էր
 Իր աղաչանք
 Սիրոյ պաղատանք:
 Զի իր խելքով
 Ճշգրիտ կարծիքով,

Առանց դրամի
 Սէրն ոչինչի
 Կը նմանի:
 Այս որ լսեցի
 Ա՛խ մը քաշեցի.
 Ու մտածեցի
 Լաւ կ'ըլլայ կարծեմ
 Փռթիս հաւաքեմ,
 Ետ վերադառնամ
 Քաղաքս երթամ:
 Երկու օրէն ետք
 Տրտում յուսարեկ,
 Տիթրոյթ հասայ
 Թրէյնէն իջայ.
 Եւ ուղղակի
 Անապարեցի,
 Սենեակս դառնալ
 Տեսածներս մոռնալ:
 Սակայն իմ բախտէն
 Ընկեր մը մէկէն
 Դիմացս ելաւ
 Եւ ըսաւ,
 Երէկ կէսօրին
 Թէ մի հայ կին
 Զոյգ մը «Նիկըր»
 Երախաներ
 Է Ծներ:

Ալ չափն անցաւ
 Հոգիս զուեցաւ.
 Փախայ հեռացայ
 Սենեակս դարձայ:

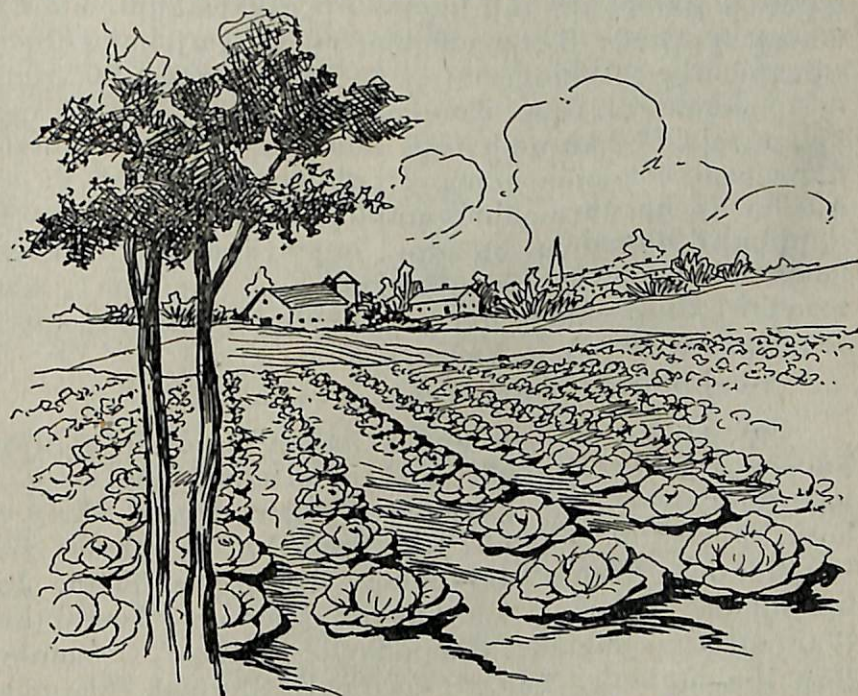
Ընթերցող ահա
 Կեանքն ամերիկահայ
 Այս է սիրելիս,
 Հաւատա՛ խօսքիս:
 Սա դա ի՞նչ է

Թէ հարկն ստիպէ,
 Երկար յողումներ,
 Մինչեւ իսկ գրքեր,
 Կարող եմ գրել

Եւ պատկերացնել
 Կեանքն այս գաղութին.
 Վկայ իմ խօսքին
 «Մեղու Շնորհալին»:

Տիթրոյթ, Միշ.

ԼԱ-ԴՕ

ՔԵՍԻՐԻԿՆ ՈՒ ԿԱՂԱՄԲԸ

Խարբերդի Քեսիրիկ գիւղացիները այս տարի,
 կիրակի օր մը, մեծ դաշտային խնջոյք մը ունեցան,
 վուստրի եւ Պոսթընի միջեւ, ուր կ'ըսուի թէ ներկայ
 եղած են հազարաւոր մարդիկ:

Հանդէսին յաջողութիւնը կանխաւ ապահովուած
 էր, որովհետեւ Մասաչուսեցի այս շրջանը Խարբերդ-
 եան մեծ տոկոս մը ունի որ պիտի պատուէր Քեսիրիկը:

Հանդէսին հասոյթը եղած է, կ'ըսուի, մօտ երկու հազար տոլար:

Չենք գիտեր, թէ այս գումարը պիտի ծառայէ՞ հիմնելու Հայաստանի մէջ Նոր Քեսիքիկ մը: Բացատրութիւնը պիտի տայ Քեսիքիկի Միութեան վարչութիւնը:

Քեսիքիկ գիւղ մըն է ուր կաղամբ կը մշակուի: Կ'ըսուի թէ Քեսիքիկի կաղամբի գլուխները շատ նշանաւոր կ'ըլլան: Մէկը անցեալ օր կը յայտարարէր թէ գիւղին մէջ 30-40 քաշ (օքա) կշռող կաղամբ (լահանա) տեսած է: Արդ, կաղամբին ցօղունը կամ կոթունը, այսինքն կեդրոնի այն մասը որուն վրայ տերեւները այնքան խիտ կերպով զիրար կը գրկեն եւ կլոր գունտ մը կը ձեւացնեն, ամենէն համեղ մասն է: Քեսիքիկցիք սիրահար են այս կոթունին գոր բուսարանական հասարակ սխալմուքով քոք (արմատ) կ'անուանեն: Ասկէ առաջ կուգայ Քեսիքիկցիներու տրուած քոք կրծող (արմատ կրծող) անունը:

Քեսիքիկցիք կաղամբին լանա կ'ըսեն:

Կը թուի թէ կաղամբը եւ անոր կոթունը ոչ միայն համեղ ուտելիքներ են, այլեւ բաւական սնունդ կ'արտադրեն ուղեղին: Լուրժի Միմաս, Արամ Կեալուրեան, Փիքըր Կիլիկեան, Օր. Սրբուհի Կիլիկեան, Քեռի Պարոնեան, Պապա Խալընեան, Պօղոս Եղնեան, Հայկ Կիլիկեան, Սմբատ Խալընեան, Զաֆար Դանիէլեան, Մամաս Թուխտեան, Թալանեան Եղբարք, Գարեգին Տէր Սահակեան, Զաւէն Պայֆար, Տիգրան Թալանեան (Քափըթէ Պետոյին թոռը), Սարգիս Նանարեան, Նըշան Փաշկանց, Սարգիս Նանարեան, Հմայեակ Տէր Սահակեան, Եղիա Տէր Սահակեան (Գառնիկ) եւն. մտաւոր, առեւտրական եւ այլ կարգի պատուաւոր եւ յարգելի նմոյշներն են կաղամբի արտադրութեան:

Քեսիքիկցիները այնչափ կը յարգեն կաղամբը որ կը նկատեն գայն իրենց ազգային խորհրդանիշը: Անցեալ տարի իրենց խնջոյքին վայրը, կամարի մը վրայ կախած էին գլուխ մը կաղամբ, որպէսզի բոլոր Քեսի-

քիկցիները եւ միւս գիւղացիները ատով նանչնային տեղը:

Կաղամբի հանդէպ այս արդար ու անկեղծ պաշտամունքը արդարեւ հիմնալի է եւ նոյնիսկ կը յուզէ մեր սրտերը...: Այս ցոյց կուտայ միեւնոյն ատեն, թէ Քեսիքիկցիք ապերախտ մարդիկ չեն եւ կը պատուեն իրենց բարերարները...:

Լաւ պիտի լինէր կարծեմ, եթէ Քեսիքիկի Հայրենակցական Միութիւնը այժմէն պատրաստէր կաղամբէ փոքրիկ «գինանչաններ» եւ Քեսիքիկի յաջորդ խնջոյքին հարկադրէր բոլոր համագիւղացիներուն կրել իրենց լամբակներուն վրայ *գլուխ մը կաղամբ*:

ՄԻՐՈՅ ԽՕՍՔԵՐ Ն. ԳՈՒԶԱԿԷՆ

ԱԶՔ ԵՒ ԼՈՅՍ

Ես աչք ու դու լոյս, հոգի',
Առանց լոյս՝ աչքն խաւարի,

Ես ձուկ ու դու ջուր, հոգի',
Առանց ջուր՝ ձուկն մեռանի.

Երբ ձուկն ի ջրէն հանեն
Զուր մըն ալ ձգեն, նա ապրի.

Երբ գիս ի քենէ գատեն՝
Քանց մեռնել այլ նար չի լինի:

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԷՆ

Կեանքը երազ մ'է, աշխարհը կեղծիք,
Անմիտն է միայն ատունց անտեղեակ.
Ապրէ շէն ուրախ, ու գինի խմէ,
Որ գատուիս կեղծէն, դուրս գաս երազէն:

ՀՆՁԱԿԵԱՆ ՀԱԻՐ

Մեր Հնչակեան հայրենակիցները, հակառակ իրենց ծերութեան, կը բաղձան քալել երիտասարդ կուսակցութիւններու հետ համընթաց:

Զո՛ւր ջանք ու աշխատանք:

Կուսակցութեան մը գիակը աղքատ Լազարոսի մարմինն է, որ չորս օրէն Յիսուսի մը հրաշքով կենդանանայ:

* * *

Այս տարի (1924), Լօուէլի (Մէս.) Հնչակեանները խնջոյք մը ունէին, ուր՝ իրենց ամբողջ կուսակցական եւ համակրական հարստութիւնն ու փաղանգը հրապարակ դրած էին — ընդամէնը տասնմէկ հոգի: Մէտֆրէտէն ինքնաշարժ մը, դժգոհ Բարեգործականի խնջոյքի վայրին անյարմարութենէն, գացեր էր Հնչակեան խնջոյքին:

Ինքնաշարժը եւ իր թանկագին բեռները երկնային պարգեւ մը եղան խեղճ Հնչակեաններուն: Բնական է որ ի նպաստ կուսակցութեան նիւթական ձեռնարկ մը եւս լինէր: Խնջոյքը ի՛նչ կը նշանակէ Ամբերկայի մէջ, եթէ դրամական հարցը կապուած չըլլայ անոր հետ:

Հնչակեան կուսակցութիւն ըսելով՝ հասկնալու է Մարօյի Աւօն եւ Առտուան վարդը կամ Առտուան մութիւր (գիւլ-մօխիւր) Սարգիսը:

Ասոնց ի նպաստ հաւ մը, գէր հաւ մը, որոշուած էր աճուրդի հանել:

Երբ կարմրած հաւը մէջտեղ դրուեցաւ, յանկարծ շուն մը՝ որ անկիւն մը պահուրտած է եղեր՝ դուրս թռաւ եւ կայծակի արագութեամբ յափշտակեց հաւն ու առաւ-փախաւ:

Հնչակեանները ափ ի բերան մնացին...:

Զարմանալի է՞ որ շուններն անգամ աւելորդ կը տեսնեն այդ կուսակցութեան համար պատառ մը հաւու միւս եւ առաւ-փախաւուքեան մրցումի կ'ելլեն:

ԸՆՏԻՐ ԽՕՍՔԵՐ

Ըսեր են առուտուր, ո՛չ թէ առուկուր:

* * *

Գարնան դառն է գովելի, աշնան հաւը:

* * *

Ուրտեղ գինի, այնտեղ քնի:

* * *

Մինչեւ դուն այդ հասկնաս, ուղտին պէջը գետին կը հասնի:

* * *

Իմաստունին հետ քար կըէ, յիմարին հետ փելաւ մի՛ ուտեր:

* * *

Իմ ու քուն, կը քանդէ տուն:

* * *

Մի՛ ապրիր որ ուտես, կեր որ ապրի՛ս:

* * *

Մտածումները մաքսատուքէ գերծ են:

* * *

Օրը մի՛ գնահատեր՝ իրիկուն չեղած:

* * *

Զափաղանց խոկացողին, քիչ ժամանակ կը մնայ գործելու:

* * *

Խաղաղութիւնը արտադրող է. խռովութիւնը սպառող:

* * *

Անօգուտ կեանք մը՝ կանխահաս մահ մըն է:

* * *

Սեփական տնակը թանկ է, քան ոսկին:

* * *

Յիմարութեան դէմ աստուածներն անգամ ի դուր կը կուտին:

* * *

Ո՛չ ոք կրնայ երջանիկ համարուիլ՝ իր մահէն առաջ:

* * *

Խօսքը կը սորվեցնէ, օրինակը դարձի կը բերէ:

* * *

Ո՛վ որ առաջ չ'երթար, ետ կ'երթայ:

* * *

Ո՛չ դպրոցին, այլ կեանքին համար կ'ուսանին:

* * *

Ո՛վ որ լաւ կը զանազանէ, լաւ կ'ուսուցանէ:

* * *

Կուռքդ գետին տապալէ, ըլլայ ան Ոսկի, Հրեշտակ կամ Փառք:

* * *

Առաքինութիւնը գինիի կը նմանի, որչափ հիննայ այնչափ արժէքը կը բարձրանայ:

* * *

Բան մը լաւ գիտնալն ու կիրարկելը բարձրագոյն արժանիք մըն է, քան հարիւր բան գիտնալ կիսկատար:

* * *

Վարդը ինքզինք զարդարելով կը զարդարէ նաեւ պարտէզը:

* * *

Մարդուն կամքը այնքան ազատ է, որքան նետուած քար մը իր վազքին մէջ:

* * *

Առաքինի դործը ա՛յն է միայն, որ դործողին զգալի զրկանք մը կը պատճառէ՝ նիւթական, ֆիզիքական կամ բարոյական:

* * *

Նստսէրները կրնան ուրիշին աւանը կրակել՝ միայն իրենց հաւկիթները եփելու համար:

* * *

Ջուրի ամենափոքր կաթիլը չի չորնար երբոր միանայ ով-կիանոսին:

* * *

Մարդ ամենէն աւելի պէտք կ'ունենայ իր խելքին՝ երբ դործը յիմարի մը հետ է:

* * *

Բնութիւնը մարդիկը միեւնոյն մակարդակին վրայ կը դնէ. զաստիարակութիւնը զանոնք կը զատէ:

* * *

Ուր որ կիները կը յարգուին, հո՛ն աստուածութիւնները հաճ են:

* * *

Առանց խաշի ոչ մէկ պսակ:

* * *

Բռնի ուժով կառավարել ուղղոյններուն իշխանութիւնը՝ ատ-տուան մը տեւողութիւնը միայն կ'ունենայ:

* * *

Ազատութիւնը կը կորսուի, ուր հաւասարութիւնը կը դադրի:

* * *

Օրէնսդիր կը կոչուին անոնք որ կանոններ կը դնեն ուրիշ-ներուն համար, եւ բացառութիւններ ինքզինքնուն համար:

* * *

Ոչ մէկ տեղ կան աւելի կարօտներ, քան այն ազգերուն մէջ, որոնք ճոխ ու բարգաւաճ կը կոչուին:

* * *

Ժամանակը ամենէն նախախնամող պարգեւախօսն է:

* * *

Շաբաթը մարդուն համար է, եւ ոչ թէ մարդը շաբաթին համար:

* * *

Սուտին կեանքը կարճ կ'ըլլայ:

* * *

Սէրը հոգիին կրակն է:

* * *

Սիրելը կեանքին գերագոյն հաճոյքն է:

* * *

Սէրը այր մարդուն կեանքին մէկ մասն է, իսկ կնոջ՝ ամ-բողջ էութիւնը:

* * *

Այն սիրտը որ սիրել դիտէ, մի երկնային դրախտ է. զԱս-տուած ունի իր սրտին մէջ, զի Աստուած սէր է:

Ամփոփեց

Վ. Ս. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

Պոսքըն, Մէս.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖԻՄԻՆԻԶՄ

Հայ տիկիներէն ոմանք վերջերս ձեռնարկած են շահեկան շարժումի մը, որուն զարգացումը կրնայ անակնկալներ վերապահած ըլլալ մեր ընտանեկան կեանքին համար:

Եղելութիւնը այն է, որ մեր «շնորհալի» օրիորդները ամուսնանալէ ետք կը պնդեն պահել իրենց սեփական մականունները, աւելցնելով անոնց վրայ նաեւ անունը իրենց ամուսիններուն:

Նորութիւն մըն է այս անշուշտ եւ կը բուրէ ժամանակակից ֆէմինիզմ, իր բոլոր նրբութիւններով: Ամուսնացող օրիորդները, կ'ենթադրե՛նք, որովհետեւ ապացոյց չունինք ըսելու համար թէ գիտե՛նք, նախապէս պայման կը դնեն իրենց ամուսիններուն հետ, թէ պիտի պահպանեն երկու մականուններն ալ, քանի որ ամուսնական դաշինքը կը կնքուի երկու հաւասար կէսերու միջեւ: Եթէ երկու կէսեր մէկ ամբողջութիւն պիտի կազմեն, ապա ուրեմն պատճառ մը չկայ որ երկու կէս անուններ ամբողջական անուն մը չհիւսեն:

Իսկ եթէ ամուսնացողներէն մին պիտի փոխէ կամ ջնջէ իր անունը, ինչո՞ւ այրը չի ջնջէ դայն եւ առնէ կնոջ մականունը: Այսքան դարեր այրերը գործեր են այդ անիրաւութիւնը, ջընջեր են կիներու մականունները եւ տուեր են իրենցը անոնց, թո՛ղ այս անգամ ալ կիները գործեն փոքրիկ անիրաւութիւն մը:

Սակայն կիները դաժան եւ անգութ չեն ինչպէս այրերը, անոնք կը բողոքեն անիրաւութեան դէմ, ուստի կ'ուզեն արդարութիւն միայն ընել երկու կողմերուն:

Այս է հայ գիտակից կիներու տրամաբանութեան հիմը եւ ընթերցողը ինք կրնայ դատել իր ճաշակին եւ ըմբռնումին համաձայն ներկայ պարագան:

Դիտելի է որ անուանագուգուքեան կողմնակիցները մեծ մասով հայ երգչուհիներն են, ինչպէս նաեւ քանի մը բարձր կրթութեան տէր տիկիներ: Ահա քանի մը նմոյշներ. — Տիկին Զապէլ Արամ Փանոսեան, Տիկին Նուարդ Շաղոյեան-ձիվէլէկեան, Տիկին Սաթենիկ Ռափայէլեան-Մորլեան, Տիկին Արաքսի Մուրատեան-Օտապաչեան, Տիկին Սիրանոյշ Մութաֆեան-Տէր Սարգիսեան, Տիկին Վարդուհի Քալանթար-Նալբանտեան, Տոքթորուհի Տիկին Օֆելիա ՆերկարարԳասապեան: Այս բոլոր օրինակներուն

մէջէն թերեւս արդարացումի պատճառներ վերագրենք Տիկին Վարուժանի (մեծ բանաստեղծին այրին), որ կը կոչուի հիմա, Տիկին Վարուժան Արիկեան:

Եթէ միւս երգչուհի տիկիներն ալ հետեւին այս օրինակներուն, Տիկին Զուլալեան ինքզինք պիտի կոչէ Տիկին Ռօզ Տօնապետեան-Զուլալեան, իսկ օրիորդները վաղը միւս օր պիտի կոչուին Տիկին (այժմ օր.) Ալիա Քիւրքճեան — ... (?), Տիկին (այժմ օր.) Արաքսի Յակոբեան — ... (?), եւն. եւն.:

Եթէ այս բոլորը զարգացուն, եւ արդէն հայ տիկիները տրամադիր են զարգանալու, հետզհետէ անունները մէջտեղ պիտի դան կատարելագործեալ ձևով մը. օրինակ. —

Տիկին Զապէլ Տէր Մեսրոպեան — Արամ Փանոսեան:

Տիկին Նուարդ Տէր Շաղոյեան — Լեւոն ձիվէլէկեան:

Տիկին Սաթենիկ Ռափայէլեան — Վահան Մորլեան:

Տիկին Արաքսի Մուրատեան — ... Օտապաչեան:

Տիկին Վարդուհի Քալանթար — Զաէն Նալբանտեան, եւն.:

Հետեւեալները որոնք կը վարանին այս խումբին մէջ մըտնելու եւ կամ չեն ճշդած իրենց դիրքերը, պիտի կոչուին. —

Տիկին Ռօզ Տօնապետ — Ենովք Զուլալեան:

Տիկին Ալիա Քիւրքճեան —

Տիկին Արաքսի Յակոբեան —

Եւայլն եւայլն եւայլն եւայլն:

Եթէ պատահի որ այս մեծ ու պզտիկ երգչուհիներու աղջիկներն ալ երգչուհի դառնան եւ միեւնոյն տեսակէտը ունենան անուանագուգութեան նկատմամբ, երկարաշունչ անունները պիտի դառնան անխուսափելի, օրինակ. —

Տիկին (Զապէլ Արամի աղջիկը) . . . Տէր Մեսրոպեան — Արամ Փանոսեան — Սիրուն Սիրունեան (օրինակ):

Տիկին (Ռափայէլ-Մորլեանի աղջիկը) . . . Ռափայէլեան — Վահան Մորլեան — Մէր Մէրեան:

Եւ այսպէս յաջորդաբար:

Կը տեսնէք որ իրաւունք մը արժեցնելը ունի իր բազմապիսի անպատեհութիւնները: Հայ մարդիկ ներկայիս կը ջանան քաղցրահնչիւն, կարճ եւ յիշելի անուններ ունենալ եւ ստեղծել, ճի, ղը, իւր, ծը եւ ուրիշ բաղաձայններ կրճատել, մինչ հայ կիներու ֆէմինիզմը ո՛չ միայն արգելք կը հանդիսանայ ասոր, այլ եւ կը կնճռոտէ հարցը:

Այս պայմանները նկատի ունենալով, կ'առաջարկեմ, որ հայ ֆեմինիստ երգչուհիները եւ միւս տիկիները կանգնին երրորդ գետնի մը վրայ. այն՝ որ ջնջեն թէ՛ իրենց եւ թէ իրենց ամուսիններու մականունները, այսինքն՝ լքեն անուանագուգուքիւնը եւ ընտրեն իրենց համար բոլորովին նոր մականուն մը, որ լինի հայեցի, միավանակ կամ երկվանակ, սիրուն, կոկիկ, դիւրահընչիւն:

Հո՛գ չէ այս գիշումը կ'ընեն այրերը եւ ճըստ էգ կուտ փեմինիզմ կը լինի:

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

Տղան. — Մայրիկ, ինչո՞ւ տխրեր ես:

Մայրը. — Անոր համար որ հայրդ մազերս կտրել կ'արգիլէ:

Տղան. — Մայրի՛կ, մազերդ չի կտրած արդէն կապիկի մը կը նմանիս, եթէ կտրես՝ ի՞նչի պիտի նմանիս:

Մայրը. — Սուս անպիտան, մազեր կտրել՝ այժմ սթալ է:

ԱՆԵՐԵՍ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ

Հաւաքոյթի մը մէջ աներես երիտասարդ մը կը ծանօթացուի գեղեցիկ աղջկան մը: Ան այնքան դովսաանքի խօսքեր կ'ընէ օրիորդին, որ վերջինը ինքզինքը շոյուած զգալով չի կարողանար մերժել երիտասարդի առաջարկը զինքը տուն տանելու համար: Ներս հրաւիրուելէ յետոյ երիտասարդը այնքան առաջ կ'երթայ որ համբոյր կը խնդրէ: Օրիորդը նկատելով որ չափը կ'անցնի, կ'ուզէ նիւթը փոխել՝ ըսելով,

— Գիտե՞ս, Նոր Զէլանտի մաւրերը ի՞նչ տարօրինակ սովորութիւն ունին: Քիթերը իրար կը քսեն:

— Շատ լաւ. կը պատասխանէ աներես երիտասարդը, քսենք:

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՏՂԱՆ

— Մայրի՛կ, երբ որ դուն եւ հայրիկը ամուսնացաք, ես ո՞ւր էի:

Մայրը. — Մեղրալուսնէն առաջ առաջ հօրդ քովն էիր, իսկ անկէ ետքը իմ քովը եկար:

ԱՌԱԿ Վ. ՎՐԴ. ՊԱՐՏԻԶԱԿՅԻՆ

ՍԻՍԵՈՒ ԵՒ ԳԼՈՒԿ (ԼԵՊԼԵՊԻ)

Գլուկը սիսեոին նայեցաւ.

«Ինտո՛ր քուրիկըս, ինձ նման ես, ըսաւ,
Բայց մեր ցեղէն չեմ կարծեր քեզ,
Զի կոկիկ չես, կըս կլոր ինձ պէս:»

— Նայն ազգէն եմ, ըսաւ սիսեո,

Միայն սա կայ,

Որ ի խալկին ես դեռ չընկայ,

Խաշխշէի, մրմրկէի,

Յետոյ եւ քո կերպն առնէի:

Մնաս քարով,

Երբամ շուտով.

Ի հող մտնել

Եւ բողբոջե՛լ:»

— Ի՞նչ քողուս զիս եւ կ'երթաս

Դէպ ի հողը,

Ես ալ կուգամ,

Ձագ կուտամ:»

Գնացի՛ն:

Գլուկն (լէպլէպի) ամուլ, անձագ մնաց,
Իսկ սիսեոն ծաղկեցաւ, զի բնութեան էր
հարազատ:

Ձեզ ասեմ ձեզ, բոլոր հայեր,

Մատաղ ըլլամ արեւուն ձեր.

Բնական մամբէն մի շեղի՛ք, մի՛,

Որ պտղաբեր լինի՛ք յերկրի:

ՀԵԹԱՆՈՍ ԱՐԵՒԵԼՔՆ Ի ՊՈՍԹԸՆ

Երբ իրիկուն կուգայ եւ արեւը կը խոնարհի հորիզոնին վրայ, Նիլէնա Սթրիթի թիւ 32-ի առաջին յարկէն արեւելեան երաժշտութեան ձայներ տակաւ կ'ողողեն այդ փողոցը:

Քլառինէթ, ջութակ, սանդուռ եւ քանոն՝ փոքրիկ թմբուկի մը ընկերակցութեամբ արեւելեան չափերը կը բերեն ականջիդ եւ յիշողութեանդ ընդմէջէն կը պատկերացնեն հին եւ երանելի հարսանիքները, խըն-

ջոյքներն ու խրախճանութիւնները երկրի մը՝ ուրկէ մարմնապէս բաժան, բայց որուն հոգւով ու ճաշակով կապուած կը մնանք:

Բարձրացէք Պոլսոյ անշուք խաներուն նմանող սանդուխներէն վեր եւ առաջին պատկերը զոր պիտի տեսնէք հոն՝ խուռն բազմութիւն մըն է սրճարանին սրահին մէջ, բազկացած հայերէ, յոյներէ եւ քանի մը սիւրիացիներէ: Նստած են անոնք շուրջըրը սեղաններու որոնց վրայ թեթեւ ըմպելիները զրահ կը ծառայեն առիւծի կաթին եւ վագրի արեան սպասարկութեան:

Յունա-հայ նուագախումբը կ'ածէ եղանակներ հելլենական, հայկական, թրքական եւ առ հասարակ արեւելեան: Քաջակազմ կին մը որ լեհական կնիք ունի, բայց «Երուսաղէմի աղջիկներէն» կը սերի անկասկած, մերթ ընդ մերթ կուգայ մէջտեղ ու կը կաքաւէ նուագախումբին ընկերակցութեամբ.

Օ՛ այդ մեծ պարն հեթանոս՝ որ Աստղիկի կը ձօնեն, Գեղեցկութեան այդ աղօթքն, աղօթքը այդ մսեղէն.

Օ՛ այդ իրանը ճապուկ ելեւէջովն ըստինքին՝ Որոնց մէջ կաթն իսկ կ'եռայ յուզումներէն սաստկագին.

Այս տողերը պիտի չզլանար «Հարն»ի անմահ հեղինակը, եթէ տեսնէր հիացիկ ու հիպնոսացած ամբողջ այս արեւելքին, որ իգական մէկ հատիկ նմոյշ մը բեմադրած՝ միտք կը պաշտէ եւ անով՝ ամբողջ սեռը:

Ամուրիներ շատ կան խրախճանութեան մասնակցողներէն, սակայն փոքր թիւ մը չեն կազմեր ամուսնացեալները, որոնք մէյ մէկ աւուտով գիշերը պիտի կերակրեն իրենց կիները եւ պարտկեն դասալիք հեթանոսական բացակայութիւն մը ընտանեկան յարկէն:

Եւ հրապարակ կուգան բոլոր այրերը որ պարելու չնորհք մը ունին: Կր պարեն հասարակաց պարուհիին հետ, կը պարեն առանձինն եւ կը պարեն խումբով: Երիտասարդ հայ մը որ քաջ ընդօրինակող մըն է, թուի եւ սեւահեր, կուգայ մէջտեղ ու ճարտարօրէն արեւելեան պար մը կը պարէ: Իր պորտը կը վէտվէտի,

կուրծքը կը դողդղայ, թեւերը կը սարսուռան, գլուխը կ'օրօրի, մազերը կ'ալեկոծին եւ աչքերը կ'երազեն նուաղկոտ: Անոր ամբողջ մարմինը կիրքը կը խորհրդանշէ:

Կը ծափեն ամէնքը, կը պարպուին բաժակները առիւծի կաքին եւ վագրի արեան:

Յոյներ կուգան առաջ, Յունիականի կղզիներէն եւ Նոր Յունաստանէն: Թաշկինակի մը առանցքին վրայ կը դառնայ անոնցմէ մէկը, մարմնի նուրբ ձեւեր գծելով, եւ կ'ոլորի ու կ'ոլորի, մինչեւ որ նուազը կը նրաղի իր պարին հետ:

Հաստամարմին հայ մը եւ հասարակաց պարուհին կը նետուին առաջ, ոգեւորութիւնը բարձր պահելու համար «կոչնականներուն» եւ իրենց կիները խաբողներուն: Եւ կը պարեն զոյգ պորտերով, զոյգ սրունքներով, երկու զոյգ թեւերով: Հետաքրքրութիւնը կ'աւելնայ, տոլարներ կը նետուին նուագածուններուն, կը բացուին քսակները ժլատներուն եւ կը դրուին յոտս հեքանոս մսի ներկայացուցչուհիին:

Եւ այս բոլոր հայ եւ յոյն աքլորները հողեկան այն բաւարարութիւնը կ'ունենան, թէ կնոջ մը առջեւ, եւ նաեւ այրերու, ցուցադրած կը լինին իրենց բովանդակ մարմնական կիրքը, հողեկան անժխտելի եւ երկաթեայ հակումները եւ ձեւը այն երեւակայութեան որ միմիայն պազշոտ արեւելքը կրնայ ուրուագծել:

Հեթանոս խնջոյքը կը տեւէ կէս գիշերէն անդին:

Արեւը դարձեալ կը ծագի արեւելքէն ու Նիլէնա Սթրիթի Արեւելքը կը թմրի, կը նուաղի:

ՅԱԻԷՐԺԱՀԱՐՍԵՐԸ ԾՈՎՈՒՆ ՄԷՋ

ՆԱՆԹԱՍԳԵԹ ՊԻՉ

Պոսթընի ժանեկահիւս ծոցին մասնակներէն մին է Նանթաքէթ Պիչ, ծովեզերք մը, որ ովկիանոսին կը նայի: Պոսթընէն հեռու չէ, ընդամէնը ժամուան մը ճամբայ ծովով եւ թերեւս նոյնքան ցամաքով:

Նանթաքէթ Պիչ հրապուրիչ է ամառը, երբ արեւը կը մերձենայ հիւսիսային կիսագունդին: Այս եղանակին է որ Պոսթընի հարիւր հազարները կը թափին անոր ծովեզերքին վրայ՝ պարզելու համար ամենէն յատկանշականը մարդկային տեսարաններէն:

Հանդիպեցէք հոն կիրակի օր մը եւ պիտի համոզուիք, թէ իրաւունքը ո՛րքան պինդ բռնած եմ ձեռքին մէջ: Ընդարձակ ծովեզերքին երկայնքը հազարներ ծով կը մտնեն ու կ'ելլեն, ուրախ, զուարթ եւ դիւրաշարժ:

Բոլորը քաղաքակրթութեան կապանքներէն փախածի երեւոյթն ունին եւ կարծես նախամարդուն կեանքը կ'ուզեն վերապրել դոնէ ժամ մը, օր մը, շաբաթ մը, իսկ բախաւորները՝ ամիս մը:

Ժան Ժազ Ռուսօի «Կարճ Գէպի Բնութիւնը» հոս է որ մարմին կ'առնէ, կը ձեւաւորի: Ամէնքը ձգտում մը ունին իրենց բովանդակ մարմիններով շփման մտնելու տարրերուն հետ: Մերկ են կամ կիսամերկ են անոնք՝ Պոսթընի ջերմութենէն այս հալածականները, այր, կին, տղայ:

Լողցողներու երեւոյթը նոյնքան շահեկան է որքան փոկերու, ծովառիւծներու եւ բեւեռային կենդանիներու լողանքը կենդանարանական պարտէզի մը մէջ: Վազմուտ, սուզում, ջրկատակ նոյնքան ընտանի ու հաճելի են մարդուն, որքան բեւեռային ճերմակ արջի մը, որ իր ձագերուն հետ կը խաղայ աւազանին մէջ արեւին դէպի մայրամուտ խոնարհելէ ետք: Կառավարութեան կողմէ ծովազգեստներու վրայ դրուած դրաքննութիւնը արդեւ մը չէ, որ այրերու եւ կիներու Փիղիբական առանձնայատկութիւնները յստիքօրէն չնշմարտուին:

Ըսուած է, թէ լաւ չէ փորձել տեսնելու կիները իրենց մերկութեան մէջ, եթէ յուսախարութիւն մը կ'ուզուի խնայել: Ասիկա կրնայ ճիշդ ըլլալ անոնց համար, որոնք կ'ահաբեկին իրենց սեփական մերկութենէն իսկ: Սակայն Նանթաքէթ Պիչի պարզած համայնապատկերը չ'արդարացներ ամէն ինչ հազուատով դիտելու խորհուրդը: Արդարեւ այս հաւաքական լողանքը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ արուեստահանդէս մը կիսամերկ մարմիններու, նրբակազմ սրունքներու, ալապաստրէ իրաններու եւ անսուտ ու անխաղախ զեղեցիկութիւններու: Սակայն բաղդատութեան համար պակաս չեն հակադրութիւնները մարդկային ձեւերու, որոնց սրունքն ու թեւերը միայն կարելի է դանդաղանել:

Ահա կին մը, որ կը թռչտի աւազուտին վրայ եւ կը դիմէ դէպի ովկիանոս: Կապոյտ է անոր իրանը ծածկող լողազգեստը, կապոյտ է ծամակալ դըլ-խարկը, կապոյտ է ովկիանոսը, կապոյտ է երկինքը եւ կապոյտ են այն զոյգ

մը աչքերը, որոնք մեծագոյն դարձն են ծովադնաց յաւերժահարսին: Բոլոր կապոյտները ներդաշնակ են հոս եւ դիւրար կ'արտացոլեն:

Ո՞ր մայրն է բերեր սա՛ միւս ամակամարդ կիներ, որ չի ծածկեր իր հրապուրներն ու շնորհները: Գիտէ՞ ան, թէ ի՞նչ չող ու շառայլ կը ցանէ իր բոլորները: Զի՞ նմանիւր ան մէկու մը, որ իր ամբողջ հարստութիւնը կը ցուցադրէ առանց տուլար մը պահելու կամ կծծի ունեւորի մը երեւոյթը տալու իրեն:

Նանթաքէթ Պիչի երկու սեռերու այս ցուցահանդէսը կը համոզէ, թէ որքա՛ն զեղեցիկ է մարդկային ցեղը:

Եւ եկած է այս բաղմութիւնը արեւին ճառագայթներէն համբուրուելու, ովկիանոսի ալիքներուն հետ զրկախառնուելու եւ ծովեզերքի նուրբ աւազներէն խածոտուելու:

Արեւը, մայրը անգործարանական ու գործարանական կեանքի, հազար համբոյր ու պազ կուտայ իր սիրահարներուն եւ թոռնիկներուն, կարապի վիզերն, ալիտակ դէմքերը, հոլանի թեւերը եւ բարեկազմ սրունքները դուռնափով: Արեւին համբոյրներու քանի մը ժամուան տաքափը բաւական է ձիւննափայլ մարմինները թրծուն աղիւսագոյնի վերածելու, իսկ քանի մը օրուան մտերմութիւն մը՝ պտտնդէ ներկով մը թաթախելու դանոնք:

Բայց ծովը, աղջուրը եւ ալիքները թերեւս աւելի զգայացունց են յաւերժահարսերուն համար, որոնք կը խայտան ու կը կատակեն ովկիանոսի փէշե-ժահարսերուն համար, որոնք կը խայտան ու կը կատակեն մտերմութեան մէջ, հեզօրուն հետ: Մինչեւ իրանները բարձրացող ջուրերու մտերմութեան մէջ, հեզօրէն առաջացող ալիքները կը ծիծաղին յաճախ այս խաղախահար զեղեցիկուհիներուն, փրփուրէ ծաղկեփուռներ նուիրելով անոնց եւ խոնարհելով այցելութեան այս պատուին ի տես:

Ամբողջ օրը խելայեղ արշաւը դէպի ծով եւ դէպի ցամաք կը շարունակուի, մինչ արեւն իր ջերմ համբոյրները, ովկիանոսը իր գոռանքները, հովը իր փայլալանքները եւ աւազը իր լեզուանուչ հպումները՝ ներբաններուն կամ կողերուն՝ կը շարունակեն վայելքի ու հաճոյքի աղբիւր մը հանդիսանալ այս անհամար բաղմութեան:

Իրաւ, Արեւին տօնն է այս, ծովին ու կապոյտին օրը, հովին տօնախմբու-թիւնը եւ աւազին յարգանքը:

Իրիկունը, երբ արեւը հազար եւ մէկ զեղունահներու համբոյրները շալկած՝ կը խոնարհի դէպի հորիզոն, հեռոյստէ կ'ամառայնայ Նանթաքէթ Պիչ: Ովկիանոսը կ'ընկրկի ետ, եւ զմայլելի մարմինները կ'անհետին աւազուտին վրայէն, ուր միայն անոնց ներբաններու հետքերը կը մնան օրուան յիշատակ:

Գեղեցիկ է մարդը քաղաքակրթութեան հետ իր կիսամերկ ժամադրութիւնները ընէր յաճախ ու զրկարաց Նանթաքէթ Պիչի առջեւ, ուր հովն ու ծովը ցոյց կուտան բնական սահմանները հազուատին եւ անոր տակ ծածկուած իրական ճշմարտութիւնները զիցուհիներու:

Վարդան Մամիկոնեան Տարօնցի ըլլալով, Մշեցիները սուրբ Կարապետին հետ հաւասար կը նկատեն զինք:

Կը պատմուի թէ Խրիմեան Հայրիկ սովորութիւն ըրած էր վանեցիներ տանիլ ամէն տեղ՝ ուր պաշտօնավարութեան կը կոչուէր: Այսպէս երբ Հայրիկ Մշոյ Սբ. Կարապետի վանահայր կարգուեցաւ, բոլոր վանեցիները քովը տարաւ, պաշտօնի դրաւ:

Այս կարգադրութիւնը պատճառ եղաւ որ Մշեցիները թշնամանաւ եւ լաւ չվարուին հետը:

Երբ Հայրիկ կը պատրաստուէր Թուրք կառավարութեան կողմէ գէպի Երուսաղէմ աքսորանքը կրելու, Վարդանանց Զօրավարաց տօնը վրայ հասաւ եւ Մշոյ Սբ. Կարապետ վանքը Խրիմեանի հանդիսաւոր պատարագովը պատուեց Աւարայրի Մշեցի հերոսը:

Սբ. Կարապետի Մշեցի վանականները սակայն ուղեցին վրէժ լուծել Հայրիկէն եւ Վարդանի ձօնուած չարականին մէկ տունը չարախոխելով, մեծաձայն երգեցին. —

Վարդա՛ն, քաջ նահատակ
Որ վանեցիք գվանեցին,
Վարդագոյն արեամբդ քո
Պսակեցի՛ր գՄշեցի՛ն:

Կը հաւաստուի թէ Հայրիկ չմոռցաւ իրեն եղած այս անարգը եւ երբ յարմար առնելը գտաւ, Մշեցի վանականները Ուրֆայի ճամբով եւ ոտքով աքսորել տուաւ գէպի Երուսաղէմ:

Այնուհետեւ, Երուսաղէմի մէջ, աքսորին Ա. տարին, երբ Վարդանանց տօնը կը տօնուէր, Մշեցի նոյն վանականները կ'երգէին.

Վարդա՛ն, քաջ նահատակ
Որ վանեցիք գվանեցին,
Վարդագոյն արեամբդ քո,
ՎԱ՛ն, ԼԸՔԵՑԻ՛Ր գՄշեցի՛ն:

Արար մը, 40 տարի սպասելէ ետք, լուծեց իր վրէժը զինքն անարգողէ մը եւ յետոյ բացադանչեց.

— Վա՛ն, չատ աճապարեցի:

ՅԱՏԿԱՆՇԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐ

Խարբերդի քաղաքացիները բնորոշ որակումներ կ'ընեն իրենց քաղաքի թաղեցիներուն.

Կաղէլ կանչող՝ Ասորցիք
Աղա իշխան՝ Սբ. Ստեփաննոսցիք
Ալուճ թոփող՝ Սբ. Յակոբցիք
Խուրաշիին(1) երթող՝ Սբ. Կարապետցիք
Շալ կապող՝ Սինամուրցիք:

Խարբերդի զանազան գիւղեր եւ քաղաքներ կը բնորոշուին հետեւեալ կերպով. —

Խորոզ խաղցընող՝ Մէզրէցիք
Խըրթլէք ուտող՝ Քաղաքցիք
Բալկա ուտող՝ Մորենիկցիք
Ջաղջըպան ալիւրի դող՝ Եղէզըցիք
Քիպէ ուտող՝ Հիւսէյնիկցիք
Չէթ ծախող՝ Բազմըշնցիք
Քոք կըծող՝ Քեսիրիկցիք
Կաւ ծախող՝ Դեռեմցիք
Յարդ ուտող՝ Երզնիկցիք
Թութ ուտող՝ Փերէնջիք

Գիւղեր բնորոշելու այս սովորութիւնը գրեթէ ընդհանուր է զաւառներու մէջ:

Բաբերդցիք կ'ըսէին. —

Ճընկըլ Մընկըլ՝ Քէլ-Օստեղցիք
Շունը կերան՝ Բալխորցիք
Պոզ պող իշուան՝ Երկուացիք
Սուրբայ Դրկից՝ Վարդահանցիք
Ճիկէր ուտող՝ Քաղաքացիք (Բաբերդ)
Զիմէն պայիր՝ Փնջրկեցիք
Ոսկէ չարան՝ Թոմնեցիք
Օձու թապախ՝ Նուացիք
Մկներն ուտող՝ Կըրզուացիք
Ոսկոր կըծող՝ Էրզրումցիք

ԱՅԼԱՆԴԱԿ ՄԱԿԱՆՈՒՆՆԵՐ

Մեր մականունները մեծ չափով ցոյց կուտան թէ արհեստներու նուիրուած է եղեր հայ ժողովուրդը դարերէ ի վեր: Սակայն միւս կողմէ փոքր չէ թիւը այն մականուններուն, որոնք նուիրազործումն են այն ստրկութեան, անարդանքի եւ անճոռնի վերաբերումի՝ որուն ենթակայ են եղեր այդ անունները կրողներու նախահայրերը՝ թուրքերէ եւ իսլամներէ:

Թուրքիոյ եւ արաբական երկիրներու սահմանամերձ հայ մականունները երբեմն նոյնիսկ դարձելի են: Օրինակ, երբեք թոյլատրելի չէ որ արաբներու հետ բնակող հայեր կրեն սա անունները.— Բուսֆուսեան, Երեան, Խաբաեան, Զարգուրեան, Արսլանեան (ոչ թէ Ասլանեան որ Ասիւծեան կը նշանակէ):

Գծաբխտութիւնն այն է որ շատեր հալարաութեամբ կը շարունակեն ստորագրել այս անուններով:

Քէօլեան կը նշանակէ Ստրուկեան, Փիւ Օղլանեան՝ աղտոտ Մանչուկեան, Ճինկէօղեան՝ Ճինաքեան, Խախաեան ինքին ապացոյց է թէ կրողին ինչ ըսել ուզեր են: Գարձեալ մարդեր գիտեմ որոնք իրենք զիրենք Տէօյիւսեան կը կոչեն եւ այս՝ ամենայն հանդարտութեամբ: Այնթապցի մը կը կոչուէր Էջօղլուեան, յետոյ այդ անունը վերջապէս փոխեց, երբ կրցաւ ըմբռնել թէ ինչ մը զաւակ լինելուն մէջ հպարտանալու պատճառ մը չկար: Նոյն դասուն կը պատկանին սա անունները.— Քէօր Օղլանեան, Շըխրաքմեան, Կէօգիւլէօյիւեան, Ճոնոնեան:

Ըսինք արդէն, թէ թուրքերն ու իսլամները աւելորդ անուններ փակցուցած են բազմաթիւ հայերու, պարզապէս զանոնք անարդելու համար: Իսկ մեր բարեմիտ այլ ստրուկ պապերը հպարտացած են որ այսինչ զապթիւնէն, այսինչ հարկահաւարը (թահախլար) զիրենք կոչած է Տօմուզ Օղլու, Ճամուզ Օղլու, Գուլագաք Օղլու, Թախթապլու Օղլու, Աղքը Աչքը Օղլու, Եւայլն Եւայլն: Այս Օղլուները յետոյ դարձած են 18-րդ դարուն մէջ բացարձակապէս որդեգրուած հայկական միօրինակ ԵԱՆին:

Անուններու այլանդակութեան զլուխ դործոցներ դեռ ունինք մեր տրամադրութեան տակ, բայց զանց կ'ընենք, յարմար առիթի մը վերադասելով անոնց հրապարակումը: Աւելորդ է ըսել թէ ոեւէ անճոռնի մականուն կրող անձի մը վերաբերանք հասցնել չէ մեր շարժառիթը, այլ այն՝ որ մեր հայրենակիցները անդրադառնան իրենց մականուններու ծագման եւ ըստ այնմ ընտրեն յարմար ու վայելուչ նոր անուններ:

Զեմ հասկնար թէ ինչո՞ւ այսօրուան Այլ Կարապետը, Էջէֆ Սիմօնը, Սըչան Միրը, Թիւլի Արթինը, Տանկալագ Վաննէսը, Խուլխուլ Մարկոսը տակաւն պիտի յամառին իրենց զաւակներուն ժառանգ ձգել անունները լուծի մը՝ որ մեր մարմիններուն հետ փճացուցած է նաեւ մարդկային արժանապատուութեան տարրական ըմբռնումները:

Ատենն է որ թօթափէնք սա ճիւղային մականունները, եւ կրենք ազատ ու ազնիւ հայկական որակումներ:

Ծ. Գ.— Փութաքէթէն պրն. Յովհաննէս Ճամուզեան կը գրէ.— «Երկու

խօսք ունիմ ընելիք քեզի, ո՞վ Մեղու Շնորհալի, 15 տարի կ'ընէ Ամերիկա եւ եւ անունս Ճամուզեան է. 37 տարի կ'ընէ զիս Ճամուզեան կը կոչեն: Կինս ու զաւակներս Ճամուզեան կոչուելով՝ աքսորուեցան եւ կորան: Հիմա ամուրի եմ եւ նշանած կ'ուզեմ, բայց աղջիկները Ճամուզեան անունէս կը խրտչեն, մինչդեռ ես ոչ ճամուզի, գոմէչի, կաշի ունիմ եւ ոչ ալ տարիքս 30-էն աւելի ցոյց կուտայ:

Ես Սիւսիւրբի (Խարբերդ) Ճամուզեաններէն եմ, բայց չկարծես թէ մամուլներու (գոմէչ) սիւրիւիմ (հօտ) մէջ մնացած եմ:

Մարտէյլ պիտի երթամ կարգուելու, բայց քու դրած նոթիդ վրայ վստահ եմ թէ աղջիկները զժուարութիւն պիտի հանեն եւ պիտի պահանջեն որ Ճամուզեան անունս փոխեմ: Քեզի խօսք կուտամ որ առնելիք կինս մեղրին ու կարագին մէջ պիտի պահեմ:

«Ամա՛ն, Մեղու Շնորհալի, հողիդ սիրեմ, ինծի անուն մը գտիր եւ զրկէ որ գործածեմ, այլապէս շատ աղջիկներ մամուլի կին պիտի չուզեն ԸԼԱՐ: Հօրս անունը Առաքել էր, ա՛խ ինչո՞ւ լուսահողին լաւ անուն մը չկտակեց ինծի:

«Գոնէ գո՛ւն գթա ինծի, ո՞վ Մեղու Շնորհալի»:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Շատ լա՛ւ, կը դթամ քեզի եւ այսուհետեւ քեզ կը կոչեմ Յովհաննէս Առաքելեան:

Հիմա ի՛նչ ապուր որ կ'ուզես ուտել, գնա՛ կեր:

ՕՄԱՐ-ԽԱՅԵԱՄԻՆ

Մենք կը դադրինք ըլլալէ, բայց աշխարհը կայ ու կայ,

Նրբ ոչ անուն, ոչ մէկ հետք՝ մեզմէ ոչինչ չի մնայ.

Ասկէ առաջ չի կայինք, չեղաւ պակասն զգալի,

Ասկէ ետքն ալ թէ չըլլանք, նոյնն է, աշխարհ կայ ու կայ:

ԱՍՍՅՈՒԱԾՔ

Վախցի՛ր այն քրէն, որ ո՛չ կը նռայ եւ ո՛չ կը տռայ:

ՍԻՐՈՅ ԽՕՍՔԵՐ Ն. ԳՈՒԶԱԿԵՆ

ՊԱԳ ՄԸ ՏՈՒՐ, ԽԱԼԸՍԷ

Քո Խարն է Հալապ քաղաք,

Ի շուկան շէֆեր կու ծախէ.

Աչուին է կշիռք արեւ,

Ունեքով ի վեր կու քաշէ.

Շէֆերին գինն ալ, հրամէ՛,

Պագ մը տուր, ու շուտ խալըսէ.

ՄԻՏՈՐԻՆ ՎՆԱՍՐ

Հայեր տեսայ, որոնք սափրիչ էին, բայց սխտոր կ'ուտէին: Ամբիջապէս հասկցայ, թէ ինչո՞ւ էին յառաջընթաց, յաճախորդներ քիչ կ'ունենային. իսկ իրենք տակաւին կը խորթային եւ չէին ըմբռներ, թէ սխտորը ի՞նչ մեծ չարիք հասցուցեր էր իրենց:

Նմանապէս հայեր տեսայ, որոնց ոտքերը անախորժ հոտեր կ'արձակէին, եւ այս հայերը չէին հասկնար, թէ ինչո՞ւ օտարները իրենց չէին մօտենար:

Ներկայիս չգիտեմ, բայց անցեալին մէջ մօտակայ քաղաքի մը ամերիկացիները սովոր էին ըսելու. — «Եթէ կ'ուզէք նանչնալ հայերը, ուժ տուէ՛ք ձեր հոտառութեան»:

Վուստորը, որ հայերու խանձարուրը եղած է այս երկրին մէջ, ատենօք կը համբէր իր մէջ հայրենակիցներ, որոնց գլխաւոր սնունդը լուբիան եղած էր: Եւ ամերիկացիները կ'ըսէին. — Արմինիընս ի՞թ մընտէյ պինգ, քիւզտէյ պինգ, ուէտնգտէյ պինգ, քիւզտէյ պինգ, Էնտ ֆրայտէյ կէք սի՛ք». Այսինքն՝ հայերը երկուշաբթի լուբիա կ'ուտան, երեքշաբթի՝ լուբիա, չորեքշաբթի՝ լուբիա, հինգշաբթի՝ լուբիա, իսկ ուրբաթ կը հիւանդանան:

Ներկայիս, Վուստորի հայերը կը վկայեն, որ շատ յառաջ գիմած են. լուբիան չարաթը անգամ մը կ'ուտեն, եւ իրենց վըրայէն անուշ կը հոտի, սակայն անդին ուրիշներ կան, որոնց ստամոքսները լուբիա՛, սո՛խ, սխտո՛ր կը հոլովեն ամէն օր: Այս անդեղէնները այնպիսի կազային յատկութիւններ ունին, որ կը նսեմացնեն վարդին, մեխակին եւ շահալրակին բուրումները...

Անցեալ օր մէկը սխտոր կերած էր եւ թատրոն պիտի երթար. «Մի՛ երթար, ըսի. ուրիշները կը նեղուին, չեն ախորժիր, դարձանքով կը նային վրադ: Իրաւունք ունի՞ս ուրիշները գանեցնելու: Տունդ նստէ՛ եւ, երբ հոտը անցնի, այն օրը գնայ թատրոն»:

— Ո՛չ, — ըսաւ մեր ծանօթը, — սխտորը կ'ուտեմ եւ կ'երթամ թատրոն կը նստիմ: Եւ գիտէք ի՞նչ կ'ըլլայ արդիւնքը. բոլոր քովիներս մէկիկ մէկիկ կը ձգեն նստած տեղերը եւ կը հեռանան: Ես ալ հանգիստ մը թեւերս ու ոտքերս կը տարածեմ:

— Ճիշդ է ըրածդ, — պատասխանեցի:

Եւ սկսայ պատմել, թէ ինչպէս երկու հայեր, սխտոր տեղէ ետք, թատրոն էին գացեր Տիթրոյիթի մէջ: Թատրոնը խոնուած էր: Մեր հայրենակիցներուն բերաններէն քուլա՛յ քուլա՛յ սխտորի հոտեր դուրս կը ժայթքէին եւ ամբողջ թատրոնը կ'ողողէին: Տիկիներու եւ օրիորդներու անուշաբոյր ներկայութիւնն անգամ անգոր կը գտնուէր սխտորներուն դէմ, որոնք պահուած կծկտած էին երկու հայերու ստամոքսներէն ներս: Բողոք կար թատրոնի տնօրինութեան դէմ: Ներկաները կը պահանջէին, որ սխտորանաշակները թողուն թատրոնը եւ հեռանան. կը սպառնան ձգել թատրոնը եւ մեկնիլ, ես առնելով իրենց տոմսակներու գինը:

Մինչ այդ, արդէն հասկցուած էր սխտորահոտ բերաններու դերքը: Թատրոնի տնօրէնը հարկադրուած էր մօտենալ մեր հայրենակիցներուն եւ ըսել:

— Պարոննե՛ր, կը խնդրե՛մ, որ հեռանաք թատրոնէն:

— Բայց մենք դրամ վճարեր ենք:

— Կ'աղաչեմ, առէ՛ք ձեր դրամները եւ չո՛ւտ, չո՛ւտ հեռացէ՛ք: Եթէ դուք երկու սխտորի սիրոյն տրամադիր էր արհամարհել այս հասարակութիւնը եւ զգուանք ստեղծել, ես տրամադիր չեմ հազար տօլարի փոխարէն դոյզն բիծ մը բերել վարկիս:

Եւ ետ տալով անոնց դրամները, թատրոնի տէրը ճամբու դրեր էր մեր սխտորակերները:

Բարեբախտաբար, անոնց աղղութիւնը անորոշ մնացեր էր, այլապէս թատրոնի այդ հազար հոգիները, երբ հայու անուն լսէին, այնուհետեւ իսկոյն սխտորը պիտի մտարեղէին:

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ

Քար քարի վրայ,

քար չէ,

Սար ու ձոր կ'արածէ,

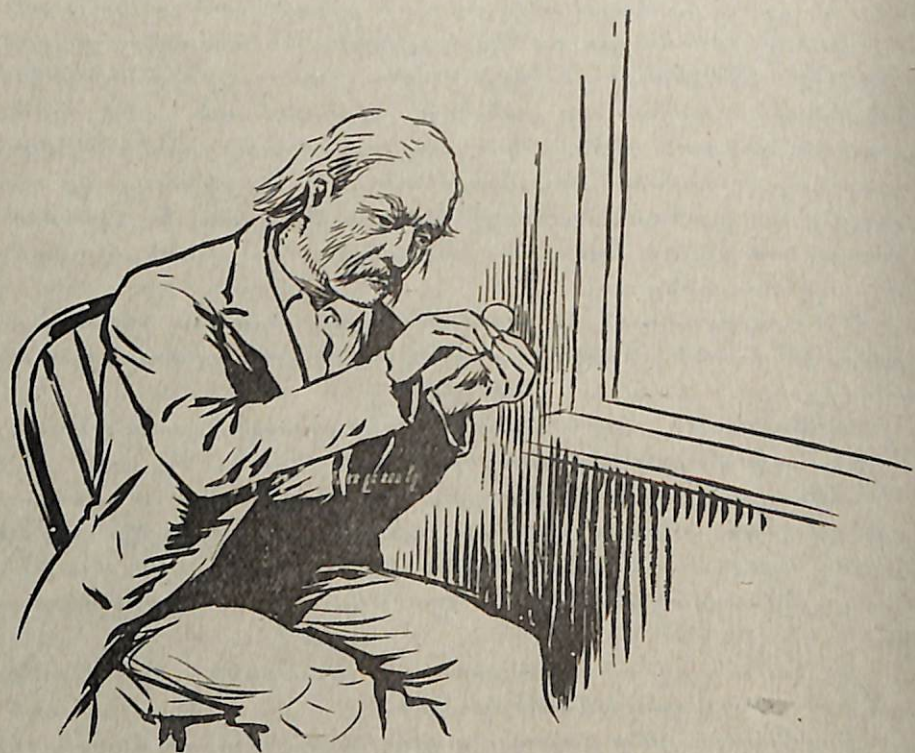
ոչխար չէ.

Հաւկիթ կ'ածէ

հաւ չէ.

Այն ի՞նչ է:

ՄԵՐ ԿՇՈՒՆԵՐԸ

Երկու ծայրայեղութիւններ ներկայացնող տիպարներ ունին մեր գաղութին մէջ: Մէկը այն տիպարը, որ իր ամբողջ ինչքը, նոյնիսկ կեանքը կը տրամադրէ ուրիշին, ազգին, բարենպաստակ ձեռնարկի մը, եւ միւսը, որ իր մեղքն անգամ ուրիշին չի կամենար, եւ միշտ կը մերժէ իր սեփական անձին իսկ՝ աշխարհային բարիքներու տարերքը:

Ամերիկայէն եկած Խարբերոյցի մարդ մը նանչցայ Լոնտոնի մէջ, որ Եօթանասուն անգլիական ոսկի չափած էր չուտելով, չխմելով եւ չհագուելով:

Այս մարդը ամէն անգամ, որ ոսկի մը կը շինէր,

կը դնէր իր քամարին մէջ ու կ'ըսէր պանդուխտ Ալպանացիին նման.

— Ոսկի', ոսկի', եթէ ես քեզ արեմ, քո'ղ Աստուած ալ գիտարէ:

Սնունդի պակասէն ոսկոր ու կաշի դարձած, այս քշուած հայրենակիցը օր մը տարուեցաւ հիւանդանոց, ուր բժիշկները չորցած գտան իր ստամոքսն ու աղիքները եւ մարդը մեռաւ կորաւ:

Իր ուխտը կիսկատար մնաց, որովհետեւ առանց ոսկի մը արելու, ինք Աստուծոյ արուեցաւ:

Անգլիականները ուրիշները կերան, իր ժառանգորդները, որոնք Խարբերոյցի մէջ մէկիկ մէկիկ արեցին ոսկիները եւ գինարբուքի ատեն հաւանօրէն կուշտ մը հայիոյեցին ժլատ ու կծծի մեռեալին:

* * *

Ահա կծծի մըն ալ, Բալուցի մը, որ տասնըչորս տարիէ ի վեր կը գտնուի Ամերիկայ: Մարդը կ'ուտէ որ չմեռնի եւ կ'ուտէ որ կարենայ աշխատիլ, բայց պիտի չուտէ, եթէ գիտնայ որ պիտի չմեռնի եւ պիտի կրնայ աշխատիլ: Կը հագուի որ ծածկէ մերկութիւնը, բայց պիտի չհագուի, եթէ վստահի թէ մարդիկ պիտի արդարացնեն իր մերկութիւնը եւ ցուրտը գթայ իրեն: Փարիզեան անուշահոտութիւնները անկարող պիտի ըլլային վանելու ապականութիւններն իր սենեակին՝ ուր խոզի մը ունեգերն անգամ գարշահոտութեան պիտի չուզէին դիմանալ եւ պիտի ապստամբէին:

Մական Բալուցի հայրենակիցը դրամ կը վաստկի տասնեւչորս տարիէ ի վեր, տուարները կը դիզէ իրարու վրայ եւ իրմէ դուրս մարդու չի հաւատար. բոլոր դրամ ուզողները կը նկատէ խաչագող, նոյնիսկ իր ստամոքսը՝ որ վերջերս անմարսողութեան համար բժշկական դեղագրի մը դրամը կը պահանջէր.

— Ստամո'քս, դո'ւն ալ խաչագողութենէ վարակեցար:

Այսպիսի մըմունջ գանգատ մը լսուած է այս կրծծիին բերնէն:

«Նախանձելի իմաստուն»ը իր դրամները պանգան կը տանի, բայց ոեւէ պանգայի վրայ կատարեալ վըստահութիւն չունի:

— Պանգաներն ալ խաչագոյ են, կ'ըսէ, եւ քե-րես իրաւունք ունի...

Ուստի, դրամատուն մը, որչափ ալ վստահելի ըլլայ, չի կրնար մեր հայրենակիցէն հազար տոլարէն աւելի վարկ ստանալ:

— Հազար տոլարը լեցուն դրամ է, սէնք մը աւելի տալ անոնց՝ մեղք է: Եթէ կորսուի, քո'ղ միայն հազարը կորսուի, գոնէ մնացած սէնքերը փրկած ըլլամ, կը խորհի մեր կծծին:

Ուրբ տարբեր պանգաներու հետ արդէն հաշիւ ունի եւ վարկը ամբողջացուցած է, այսինքն ուր հազար տոլար «կազմ ու պատրաստ եմ, եւ իրեն կը սպասեմ»:

Իններորդ պանգային հետ քանի մը ամիսէն իր հաշիւը կը վերջացնէ եւ տասներորդ պանգայի մը հետ գործի պատրաստութիւն կը տեսնէ, բայց որովհետեւ իր քաղաքին մէջ ուրիշ պանգա պիտի չմնայ, մեր կծծին պանգաներու ցուցակ մը կ'ուզէ ձեռք անցընել: Ասիկա ամենէն դժուար գործն է իրեն, որովհետեւ երկու սէնքնոց նամակադրոշմ մը, քերք մը քուղք եւ պահարան մը հարկաւոր են նամակ գրելու եւ պանգայի ցուցակ ստանալու համար:

Թերթի մը երկու սէնք տալը նոյնպէս աններելի շռայլութիւն է:

Եւ, լսեցէ՛ք, լսեցէ՛ք:

Այս պարունը Ամերիկա գալէն ի վեր քատրոն, չօ եւայլն գացած չունի եւ ստոյգ է որ երկրէն բերած շապիկը տակաւին կը հագնի:

ԱՂՈՒԷՍՆԵՐՆ ՈՒ ՇՈՒՆԵՐԸ

Տղայ մը իր հօրը

— Հայրե՛կ, աղուէսներ կը տեսնուին մեր հաւնոցին բոլոր-տիքը:

— Տղա՛ս, մեր շուններու քաջութենէն է:

Հայ Հովիւներու Սովորութիւններէն

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԴԳԱԼԷ ԿԱԹԸ

Հայ Հովիւները սովորութիւն ունին դէմ դիմաց նստելու եւ պայման դնելու որ մէկը կամ միւսը պատրաստաբանութեամբ մը կաթն առաջին անգամ ճաշակէ, դգալէ:

Խարբերդի կողմերը երկու Հովիւներ այսպէս նստան օր մը, դէմ դիմաց, դգալով կաթն ուտելու:

Դգալը մէկ հատ էր, ուտողները երկու:

Մէկը ըսաւ միւսին.

— Եթէ յաջողիս եօթը դիւղի անուն իրարու ետեւէ ըսել, իմաստ դնելով խօսքիդ եւ անուններու ձայները յարմարեցնելով, կ'առնես դգալը եւ կ'ուտես կաթը:

— «Աստուած համար հայր որդիք ի սուրբ», ըսաւ միւս Հովիւը, խաչ մը հանեց եւ սկսաւ.

— Տալդէք, Տատառիճ,

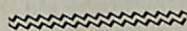
Խող, Քնատառիճ,

Իջմէն, Ձարդառիճ,

Իջանք Քապուսին,

Տո՛ւր դա դգալըն ինձ:

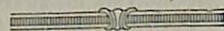
Եւ առնելով դգալը, կերաւ կաթը, որովհետեւ արտասանութեան փորձը յաջողած էր:

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ

— Ինչո՞ւ է՛չերը երբ դարձեր ելլեն, ծուռ կը քալեն:

— Մեռեալներու ոսկորներու մէջէն ի՞նչ նշանէ կրնաք հաս-կընալ վարդապետի ոսկորը:

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ

Ձարմանք ասեմ քեզ, սիրելի

Կին մը ծնաւ գոռոգ որդի.

Տղան ունի ալիք ծառի,

Երբ ծերանայ, դառնայ սեւի:

Այն ի՞նչ է:

ԱՐՏԱՍՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շատ մը ամերիկահայեր կան, որոնք չեն կրնար հայերէն եւ անգլիերէն բառերը ուղիղ արտասանել: Այսպէս,

Զօրավարին կ'ըսեն՝ Զօրաւոր:

Բարսեղ Աղբարին կ'ըսեն՝ Պայտիքը աղբար:

Լոյքին (փաստարան) կ'ըսեն՝ Լովեր:

Լիզ (lease) ին կ'ըսեն՝ Լիաթ:

Սիրաքիւղին կ'ըսեն՝ Սարը Էօքիւղ:

Սանդուխին կ'ըսեն՝ Սանդուխտ:

ՄԻԱՄԻՏ ԽՕՄՔԵՐ

Ամերիկայի մշէցիները խնձորին Էփը կ'ըսեն, ինչ որ անգլիերէն բառ մըն է:

Մշէցի մը որ նոր Ամերիկա եկած էր՝ օր մը հարցուց ուրիշ մշէցիի մը:

— Ծօ՛ւ լաօ, Էփըլին մնէն ի՞նչ է:

ԿԱՐՃ ԽՕՄՔԵՐ

Մարդկային բնութեան կարգացումը մտքերու եզրակացութիւններ

Սէրը, սահմանաւորումի կապանքներուն չենթարկուող սաւառնում մըն է:

* * *

Խիղախութիւնը՝ անկեղծութեան ստնտունն է:

* * *

Ինքնաճանաչումը կեանքի համայնադիտարանն է:

* * *

Ենթադիտակցութիւնը՝ զիտակցութիւնը դերող խարաղանն է:

* * *

Տգիտութիւնը՝ երջանկութեան հիմնաքարն է:

* * *

Բացարձակ ազատութիւնը՝ մեծ ինքնախաբէութիւն մըն է:

Արդարութիւնը՝ բնութեան չսիրած մէկ հիւրն է:

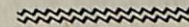
* * *

Հաճելի ըլլալու ձգտումը՝ աղտոտ սակարկութիւն մըն է:

* * *

Հասկնալը՝ դժուար, իսկ հասկցնելը՝ դժուարագոյնն է:

ՄԹ-ՏԻ

ՀԱՅ ՀԱՐՍԸ, ՊԱՐՈՆՏԱՏՆ ՈՒ ԴՄԱԿ ԻՒՂԸ

Հայերու մէջ ընդհանրացած դարաւոր սովորութիւնն է, որ նոր հարսերը խօսին իրենց պարոնտատներուն հետ, մինչեւ որ այս վերջինները հրաման չընեն: Երբ այս հրամանը կը ստանան, այնուհետեւ հարսները կրնան ունէ աւան խօսիլ անոնց հետ, եւ նոյնիսկ կրնան վէճի ալ բռնուիլ:

Հայ հարսերը սակայն, մինչեւ որ չստանան այս կարեւոր արտօնութիւնը, չեն կրնար, բնաւ իրաւունք չունին բանալու իրենց բերանները եւ խօսելու իրենց ամուսիններու հայրերուն հետ:

Հայ հարսերու այս մունջութիւնը, լուրջութիւնը այնչա՛փ աչքի կը զարնէ, որ արեւելի ժողովուրդները լուռ եւ մունջ մէկու մը հանդիպելու ատեն՝ կ'ըսեն.

— «Հայ հարսի մամն ինչո՞ւ մունջ կը կեցնաս»:

* *

Կը պատմուի, թէ օր մը, հայ հարս մը եւ իր պարոնտատը մինակ մնացին տան մէջ: Հարսին կեսուրը, տաղբերը, տալերը որոնք միշտ պարոնտատի մը եւ նոր հարսի մը միջեւ խօսքի միջնորդութիւն կ'ընեն, տունէն հեռացեր դացեր էին:

Կէս օրին հարսը կերակուր պատրաստեց: Եփածը իւղի վրայ հաւկիթ էր: Ճաշի վրայ, երբ պիտի ուտէին եփուած հաւկիթը, պարոնտատն ուղեց զխնայ թէ ի՞նչ տեսակ իւղով հարսը եփած էր հաւկիթները

Ուստի հարցուց.

— Հա՛րս, այս հաւկիթները ի՞նչ տեսակ իւղով եփեցիր:

Եթէ հարսին քով տալ մը, տաղբ մը կամ կեսուրը լինէր, հարսը կամացուկ մը անոնցմէ մէկուն ախանջին կը փափաար եւ ան ալ իր կարգին կը հաղորդէր պարոնտատին: Սակայն չկար մէկը որ կատարէր այս դերը, իսկ հարսն ալ չունէր հրաման բարբառելու պարոնտատին:

Հարսը մտածեց թէ նշանով մը պէտք էր բացատրէր դործածուած իւղին տեսակը:

Այս միջոցին պարոնտատը կրկին եւ կրկին կը դնէր իր հարցումը.

— Հա՛րս, հա՛րս, քեզի՛ կ'ըսեմ. չըսե՞ս թէ ի՞նչ իւղով եփեցիր այս հաւկիթները: Հաղս կը բռնէ եթէ մէկով ուտեմ: Ըսէ՛ թէ ի՞նչ տեսակ իւղ դրիր:

Հարսը, ճարահատ, վեր առաւ իր յետոյը, աջ ձեռքը տարաւ այդ կողմի թաւ միսերուն եւ հեղ մը շա՛փ զարկաւ, միեւնոյն ատեն նայելով իր պարոնտատին:

Հայ հարսը ըսել կ'ուզէր, թէ հաւկիթը դմակ իւղով եփած էր:

Իտալացի ազնուական մը որ դղեակի մը մէջ կը բնակէր, կը պատրաստուէր տօնել իր ամուսնութեան տօնախմբութիւնը: Բոլոր տարրերը նպաստաւոր եղած էին իրեն, բացի ովկիանոսէն որ մերժած էր պարգեւել անհրաժեշտ ձուկը:

Սակայն, Տօնախմբութեան իսկ առտուն, խեղճ ձկնորս մը երեւցաւ մեծ վահանաձուկ մը ի ձեռին, այնչափ մեծ որ կարծես ձուկը այս առթիւ ստեղծուած ըլլար:

Դղեակը լեցուեցաւ ուրախութեամբ եւ ձկնորսը իր աւարին հետ ներս առնուեցաւ սրահ, ուր ազնուականը խնդրեց ձկնորսէն ուզած գինը դնել ձուկին վրայ, իսկոյն վճարելու խոստումով:

— Հարիւր խարազանի հարուած կոնակիս, գինն է ձուկիս եւ մէկ հարուած իսկ պակաս չեմ ընդունիր, ըսաւ ձկնորսը:

Ազնուականն ու իր կոչնականները շատ զարմացան, բայց ձկնորսը վճռական էր, իսկ գլխադրութիւնն անօգուտ:

— Լաւ, լաւ, բացադանչեց ազնուականը, այս մարդը երգիծարան ըլլալու է, բայց ի՞նչ ընենք, ձուկը պէտք է ունենանք: Կամայ զարկէք եւ թո՛ղ ձուկին գինը վճարուի մեր ներկայութեան:»

Երբ յիսուն հարուած զարնուեցաւ.

— «Կեցէ՛ք, կեցէ՛ք», գոչեց ձկնորսը, «այս գործին մէջ ընկեր մը ունիմ, եւ կը վայլէ որ անիկա ալ առնէ իր բաժինը»:

— «Ի՞նչ, ասանկ երկու յիմարներ կա՞ն եղեր աշխարհի վրայ», բացադանչեց ազնուականը, «տո՛ւր անունը եւ իսկոյն հոս բերենք»:

— Լաւ, ըսաւ ձկնորսը, ընկերս պիտի գտնէք ձեր մեծ դրան առջեւ, ձեր դռնապանն իսկ է ան, որ չէր ուզեր ներս թողուլ զիս, մինչեւ որ իրեն չխոստացայ տալ վահանաձուկիս համար ստանալիք դրամիս կէսը:

— Ո՛ր ո՛ր, վեր բերէք զայն րոպէապէս, եւ թո՛ղ ամենախիստ արդարութեամբ ընդունի իր բաժինը:

Այս արարողութեան աւարտումէն ետք, ազնուականը վռնատեց իր դռնապանը եւ առատօրէն վարձատրեց ձկնորսը:

Փրավիտէնսի մէջ հայ աղջիկ մը ուղեցին ամուսնացնել հայ պարոնի մը հետ:

Գաղափարին գեղեցկութեան, գործին խոստմնալիութեան եւ ապագայի փայլունութեան առջեւ աղջիկը խոնարհեցաւ:

Սակայն աղջիկը սովորական տիպարներէն չէր եւ անձամբ կ'ուզէր ստուգել իր թեկնածու կողակցին մտացիութիւնը, իմացականութիւնը: Ուշադիր եղէք՝, մտացիութիւնը, ո՛չ թէ դրամին քանակը, ինքնաշարժը եւայլն:

Մտացիութիւնը չի կշռուիր կշիռով, չի չափուիր չափով, չի հաշուուիր թիւով, այլ կը գնահատուի փորձով:

Եւ յիշեալ օրիորդը, որուն անունը դադանի պէտք է մնայ, առաջին առթիւ պտոյտի ելաւ թեկնածուին հետ, զոր ա՛յնքան կը գովէին:

Չորդը՝ Փրավիտէնսի գեղեցիկ Սթէյթ Բափթիսթի սիրուն սանդուխներէն վար իջնելէ յետոյ՝ անցաւ քաղաքին փողոցներէն: Օրիորդը ամէն առթիւ հանդիպած երեսփոխանու նկատմամբ խօսակցութիւն կը բանար իր թեկնածուին հետ եւ կը ջանար եղբակացութեան մը դալ անոր մտացիութեան մասին:

Երբ քաղաքի նամակատան առջեւէն կ'անցնէին, օրիորդը նամակ մը տուաւ թեկնածուին եւ ըսաւ.

— Պարոն, կը հաճե՞ք այս նամակը փոստը ձգել:

— Ամենայն սիրով, օրիորդ, անմիջապէս:

Թեկնածու պարոնը զնաց փոստ օֆիսէն ներս, փնտռելու նամակատուփը, ուր սովորաբար նամակները կը ձգեն: Փնտռե՞ց, փնտռե՞ց, փնտռե՞ց, բայց նամակատուփը չկրցաւ գտնել:

Անմիջապէս, այսինքն տասը, տասնեւհինգ վայրկեանի սպարդիւն խուզարկութենէ մը ետք, պարոնը, նամակ ի ձեռին, վերադարձաւ սպասող օրիորդին եւ ետ տուաւ զայն:

— Օրիորդ, առէ՛ք ձեր նամակը, նամակատուփը չկրցայ գտնել:

— Իրա՞ւ...

Եւ տուն վերադարձան: Հոս օրիորդը յայտնեց թէ կը մերժէ Թեկնածուն:

— Ինչո՞ւ. մեղա՞յ, տղան ի՞նչ ունի որ, քա՛հ, սըւոր ըրածին նայէ, դռնէն տուտուններէն մին:

— Ի՞նչ տեսակ տղայ կ'ուզես դուն հապա, չէնքով շնորհքով մանչ մըն է, — ըսաւ միւսը:

— Թաղաւորին տղա՞ն կ'ուզես: Մանթաօֆի՞ն հարս կ'ուզես ըլլալ, թէ սանկ «համալ սարան»-ական պարոն մը կ'ուզես առնել, հեղնեց երրորդը:

— Քոյրիկնե՛ր, — պատասխանեց զարդացած հայ օրիորդը, — ձեր ըսածնեւրէն եւ ոչ մէկը կ'ուզեմ իրբեւ ամուսին: Նախ կ'ուզեմ, որ իմ ամուսինս ես ինքս ընտրեմ, եւ երկրորդ՝ կ'ուզեմ այնպիսի մէկը ընտրել, որ չատ դբամ չունենայ, բայց փոստատան տուփը գտնելու չափ խելք ու իմացականութիւն ունենայ...

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ

Ձուր ջրաւոր,

Փող փչէ թեւաւոր,

Թնդայ ներքին զօրաւոր,

Թնդայ վերի զօրաւոր,

Ելնի արդար դատաւոր:

Այն ի՞նչ է:

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ

Գաղ դաղ(1), գունտ էր դաղ.

Գաղին ներքեւ զոյգ աչեր,

Աչերուն միջեւ կը շնչէր.

Անոր տակէն կը կանչէր.

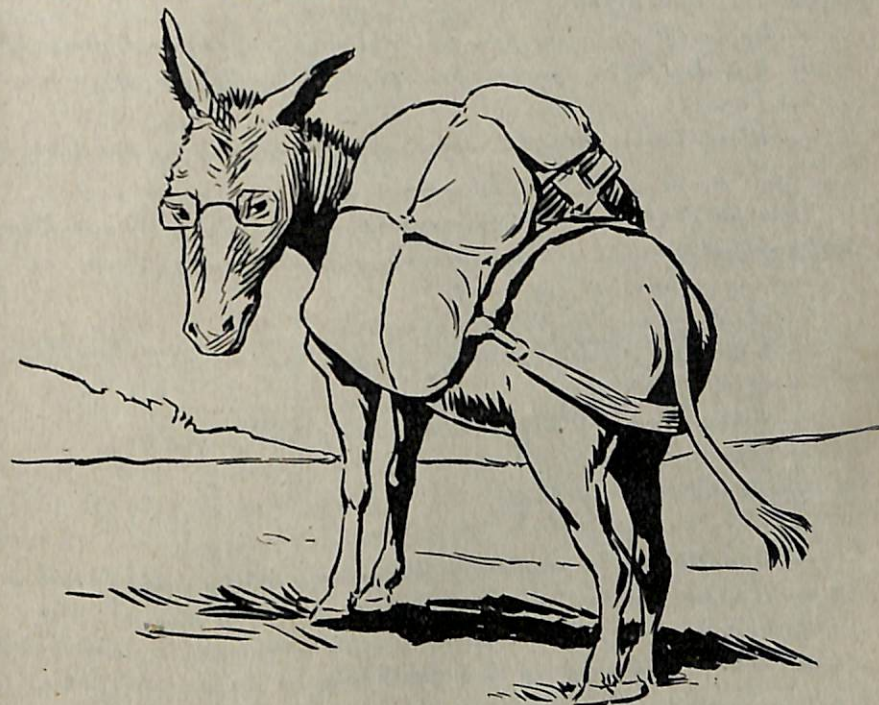
Աւելի ներքեւ պարկ մը գէր,

Պարկին տակը զոյգ սիւներ:

Այն ի՞նչն է:

(1) Գանկ:

Ամերիկահայ Բարբերէն

ԻՇԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կրէնտ Բափիտցի (Միշ.) մէջ նշանաւոր հայ մը կայ որ մարդ կը լուսանկարէ: Մեծ դանդուած մըն է — երկայնութիւն քառասուն եւ լայնութիւն վաթսուն կանգուն: Ուսեալ մարդ է, սակայն այդ ուսումը կանդ առած է 1890 թուականին եւ անոր տեղ դրաւ ի կեանքի արհամարհանքը:

Այս Լ. Ս. Կրէնտ Բափիտցի մէջ կազմած էր իշային ընկերութիւն մը որուն նախագահը լինելու պատիւը վերապահած էր իրեն:

Ատենապետն էր Ս. անուն մէկը, իսկ գանձապահը՝ Կ. Ա.:

Ընկերութեան նպատակն էր էշ ըլլալ, ապրել իշալարի եւ մեռնիլ իշաբար:

Իշակամներու համաձայն, աշխարհի վրայ եթէ կար կեանք

մը որ պէտք էր ընդօրինակել՝ այդ ալ իշուն կեանքն էր :

Օր մը իշային ընկերութեան նախագահին ներկայացաւ քաղաքին հայ երեւելիներէն Ճ. Ն. եւ ըսաւ .

— Կը հաճի՞ք զիս ալ իշային ընկերութեան անդամ ընդունիլ :

— Կընանք թէ եւ, բայց միւս կողմէ չենք կրնար ընդունիլ :

— Ինչո՞ւ :

— Որովհետեւ առայժմ տրամադիր չենք քած էջ ընդունելու :

Իշային ընկերութեան նախագահը օր մը բոնեց Մեղու Շնորհալիի օձիքէն եւ հետեւեալ խօսակցութիւնն ըրաւ .

— Դուք ընդունե՞ր կը սովորե՞ք .

— Այո՛, ըսաւ Մեղու Շնորհալին :

— Գիրքեր եւ հանդէսներ կը կարդա՞ք .

— Այո՛ :

— Բանասիրական ուսումնասիրութիւննե՞ր կ'ընէք :

— Այո՛ .

— Ուրեմն մե՞ղք ձեզի .

— Ինչո՞ւ :

— Որովհետեւ կը տեսնեմ թէ նպատակ ունիք շուտ մեռնելու :

— Մի՞թէ այդ աշխատանքները կը մեռցնեն մարդը :

— Կասկած մի՞ ունենանք, որ դուք ձանձրացեր էք ձեր կեանքէն եւ ատոր համար է որ կ'ուսումնասիրե՛ք :

Օր մը իշային ընկերութեան անդամներէն մին Ճ. Ն. ին խա-նութը մտնելով բացաւ ձեռքը եւ երկնցուց Ճ. Ն. ին :

Ճ. Ն. դարձաւ այս համբաւաւոր ընկերութեան նախագահին ու հարցուց .

— Ի՞նչ կ'ուզէ այս պարոնը :

— Չե՞ս հասկնար, ճանկ մը գարի կ'ուզէ :

Իշային ընկերութեան նախագահը իր մեծդիտութեամբ եւ դէմքով աւելի ցուլի կը նմանի քան իշու : Հետեւաբար իրեն պիտի պատշաճէր աւելի ցուլային ընկերութեան մը նախագահը ըլլալ, քան իշային :

Տեսնելով զինքը, շատեր կարծեն թերեւս որ այս նախագահը շնորհ պիտի չգտնէ կիներու մօտ :

Բոլորովին սխալ է այդպիսի կարծիք մը : Եւ ահա թէ ինչո՞ւ :

Լուսանկարչատան մօտ դռնուող ճաշարանի մը մէջ, ամերիկացի կին մը որ միշտ կը դիտէր իշային ընկերութեան նախագահը, հարցուց ճաշարանապետին :

— Ո՞վ է այդ մարդը :

— Լուսանկարիչն է :

— Կը հիանամ իրեն :

— Իր ո՞ր բանին համար :

— Որովհետեւ ճիշդ ցուլի կը նմանի եւ իրեն նման չկայ այս քաղաքին մէջ : Ես կը պաշտեմ ցուլերը :

Եւ ամերիկուհին, յետոյ, ապացոյցը տուաւ իր անկեղծութեան . . . :

«ՎԱՅ ԶԱՅՎԱՆ, ՎԱՅ»

Հայ երգի մեծագոյն երգիչը, պ. Արմենակ Շահ-Մուրատեան, անգամ մը Քալիֆորնիոյ Ֆրէզնո քաղաքին մէջ հիւր կը գտնուէր մեծահարուստ հայրենակցի մը տունը :

Ուրիշ հրաւիրեալներ եւս եկած էին :

Հիւրընկալ տան տէրը ամէն եկողի կը ծանօթացնէր երգիչ Շահ-Մուրատեանը : Բոլորը լսած էին անգուգական երգչին անունը եւ յարգանքով կ'ողջունէին զայն :

Հրաւիրեալներէն մէկը երբ ներս մտաւ, հիւրընկալ տանու-տէրը ըսաւ ըստ սովորութեան .

— Պարո՛ն, ծանօթացե՛ք պ. Արմենակ Շահ-Մուրատեանի հետ :

— Շահ-Մուրատեան :

— Այո՛, երգիչ Շահ-Մուրատեան :

— Ո՞վ է Շահ-Մուրատեան . . .

Այս միջոցին պ. Շահ-Մուրատեան ինքը միջամտելով .

— Դուք Շահ-Մուրատեանի անունը չե՞ք լսած :

— Ո՛չ :

— Իրա՞ւ կ'ըսէք :

— Այո՛ :

— Վա՛յ հայվան, վա՛յ :

ՄԷԶՐԷՑԻ ՍԱՐԳԻՍ

Ինքնատիպութիւնը ծանուցում մըն է: Անով հոչակ կը ստանան մարդիկ, անուն կը ձգեն ու կը ծանօթանան երկնքին ու երկրին:

Եւ Սարգիս առաջիններէն է, որովհետեւ իր մէջ կը խտանայ ծանուցումը, հետեւաբար ինքնատիպութիւնը:

Սարգիս սիկարէթ կը ծխէ, իր սեփական մատներով:

Սարգիս պաղպաղակ կ'ուտէ, իր սեփական քաթերով:

Սակայն, Սարգիս ջուր չի խմեր,

Սարգիս կերակուր ԶՈՒՏԵՐ, իր սեփական ձեռքերով:

Սարգիս մաշարանին մէջ կը նստի սեղանի մը առջեւ, խոհա-

լարը կուգայ կը կապէ կրծկալը վիզէն, կը բերէ կերակուրները առջեւ եւ կը կերցնէ:

— Վարպէ՛տ, ի՞նչ է անունը այս կերակուրին, կը հարցնէ Սարգիս:

— Տոլմա՛ է, Սարգի՛ս:

— Ի՞նչ կայ տոլմային մէջ, վարպէ՛տ:

— Ծեծուած միս ու քրինձ կայ, Սարգի՛ս:

— Եթէ ուտեմ, լաւ կ'ըլլա՞յ:

— Շա՛տ լաւ կ'ըլլայ:

— Լի՛ց ուրեմն, խոթէ քերանս:

Եւ մաշարանատէրը պատատ մը կ'առնէ կերակուրէն եւ կը լեցնէ Սարգիսին քերանը:

Նոր կերակուրներ կուգան սեղանին վրայ.

— Ի՞նչ է անունը այս կերակուրին, վարպէ՛տ:

— Լուբիա՛ է, Սարգի՛ս:

— Ի՞նչ տեսակ լուբիա է:

— Կանանչագարդ (փիշազ):

— Եթէ ուտեմ լաւ կ'ըլլա՞յ, վարպէ՛տ:

— Շատ լաւ կ'ըլլայ, Սարգի՛ս:

— Լի՛ց ուրեմն, կոխէ քերանս:

Ու Սարգիս, ամէն կերակուր ներս ընդունելէ առաջ, բերնին առջեւ հարցաքննութեան կ'ենթարկէ, անոնց տեսակը, որակը, զարդը նկատի կ'ունենայ եւ ապա կ'ուղարկէ մատան ստամոքսը՝ գանոնք մարսելու:

Սարգիս անգամ մը տասներկու պնակ մուսալլէպի կերու, ուրիշ անգամ մը կաթսայ մը մածուն լըմպեց:

Թէեւ ամէն կերակուրի 25 սէնթ կուտայ, բայց ջուրին համար տղայ մը վարձած է, որ փարջը վեր կը վերցնէ եւ առանց շրթունքներուն դպցնելու կը բափէ Սարգիսին քերանը, երբ ան ծարաւի: Այս տղան անգամ մը երկու երեք մղոն հեռու էր քաղաքէն: Սարգիս ծարաւցաւ, ելաւ գնաց տղան փնտռելու, գտաւ զայն եւ անոր ձեռքով ջուրը խմեց:

Սարգիս ինչո՞ւ կը ծխէ, կը խնջէ, իր սեփական ձեռքերով, եւ կերակուրն ու ջուրը միայն չի վստահիր իր մատներուն, կը մնայ լուծելի գաղտնիք մը:

Հարցնե՞լ իրեն: Անկարելի է, որովհետեւ Սարգիս քերանը

փակած է: Ամէն բան կ'ըսէ, ամէն հարցումի կը պատասխանէ:

— Սարգիս, ինչո՞ւ կերակուրդ դուն ինքդ չես ուտեր:

—

Այս է Սարգիսին պատասխանը, այսինքն երկար լռութիւն մը: Եւ եթէ այս հարցումն ընէ՛ք, ձեզ կ'ատէ:

Ամէն կերակուր կերցնողի *քսանհաճինդ սէնթ* վարձք կուտայ, իսկ իր հարստութիւնը *քսանհաճինդ հազար տոլարի* կը հասնի:

Կրնա՞ք գիտնալ, թէ տուած վարձքը հարստութեան քանի՞ երորդ մասն է:

Այս մեծ գումարը շահած է Սարգիս կալուածային առեւտուրէ (Ռիշըլ Էսթէյթ):

Սարգիս քաջ է եւ առողջ, այսինքն քաջառողջ:

Կին մը չունի, բայց քսանհաճինդ հազարն ունի:

Իր իտիալական կինը այն է, որ ամէն խօսքի «այո» ըսէ, որովհետեւ Սարգիս կ'ակնկալէ որ կին մը միշտ եւ համապագ ըլլայ հնազանդ ու խոնարհ:

Սարգիս եթէ կին չունի, լուսանկար ալ չունի, *ինչուրէնս* ալ չունի, *չէյր* (արժեքուղթ) ալ չունի:

Կնոջ, *ինչուրէնսի*, *չէյրի* եւ լուսանկարի չի հաւատար:

Վուստըրի ամերիկեան թերթի մը մէկ տեղեկաբերը անգամ մը ուզեց Սարգիսի լուսանկարը առնել, երբ ան կերակուր կ'ուտէր ուրիշի ձեռքով, բայց Մէգրէցին մերժեց: Տեղեկաբերը 100 տոլար խոստացաւ, Սարգիս նորէն մերժեց, որովհետեւ լուսանկարի քնաւ չէր հաւատար:

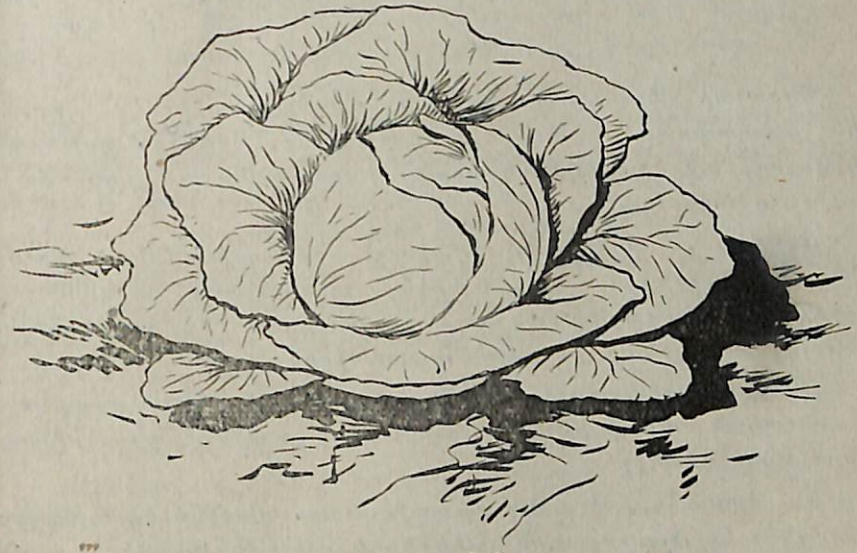
Հիմա Սարգիս կը խոստանայ հազար տոլար պարգեւ անոր, որ կը գտնէ կերպ մը կերակուրն ինքն իր ձեռքով ուտելու, ջուրը խմելու, կին մը առնելու, լուսանկարը փաշելու, *ինչուրէնսի* եւ *չէյրի* հաւատալու:

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԷՆ

Վանէ՛ սրտեղ հոգ ու կսկիծ,
համէ գինին ամբողջ տարին,
Սիրէ դուստրը ողկոյզին թարմ,
Մայրը հալալ, աղջիկն հարամ:

ԱՌԱԿ ՄԽԻԹԱՐ ԳՈՇԷՆ

ԿԱՂԱՄԲ ԵՒ ԱՆՄԻՏ

Կաղամբ քարոզէր եւ կը պնդէր թէ
Ինք փորացաւի դարձան ու դեղ է,
Զինքն հում ուտողին փորը կը լուծէ,
Եփուն ուտողին փորը կը պընդէ:

Անմիտը այս խօսքը կարծեց իրաւ,

Եւ կաղամբէն կուշտ կուշտ կերաւ:

Այլ հա ձայներ ոլոր մոլոր,

Ելան իր փորէն.

«Ա՛յս է քո օգուտ, Կաղամբ, անօրէն,

Հաւատալս այս՝ որ է առաջին,

Համարէ նաեւ այլեւս վերջին.

Արդ, կորի՛ր դու փորէս,

Ո՛վ կաղամբ աներես.»

— Ինձ պէտք էր դռնել ապուշ մը քեզ պէս,

ըսաւ կաղամբը,

Այժմ հոգս անգամ չէ թէ խարուեր ես.

Իմ փափաքն էր որ միանգամ ի փորդ մտնեմ.

Մտա՛յ. ես փո՛յթս չէ ալ, եթէ ելնեմ

Անկէ դուրս Անարգի պէս:»

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՁԵՔԸ

Պոսթընի մէջ եղբայր մը կար, որ քոյր մը ունէր, սիրունիկ, մատաղատի, համակրելի եւ համեստ: Օրիորդը կը թուած էր Պոլսոյ Դպրոցասիրաց Տիկնանց վարժարանը եւ քաղցր ձայնով մը գիտէր երգել:

Արդեօք այս աղջիկը կը պատկանէ՞ր այն օրիորդներու խումբին, որ բերուեցաւ Պոլսէն երկու պատուիրակ Տիկիներու կողմէ հինգ հազարական տուարի աճուրդով մը հարսնցնելու համար: Չեմ կրնար վճռական պատասխան մը տալ:

Միայն գիտեմ, որ օրիորդին արտաքինը եւ մանաւանդ ձայնը բաւական պիտի ըլլային զբաւելու շատ մը հայ երիտասարդներու սրտերը:

Եւ, իրաւ, երիտասարդ մը յաջողեցաւ պտուկը կրակին վրայ դնել եւ ապուրը եփել: Դիմեց եղբօրը եւ խնդրեց քրոջը ձեռքը:

— Առանց դրամի քոյրս չեմ տար, ըսաւ եղբայրը:

— Ինչի՞ դրամ է ուզածդ:

— Ամերիկայի մէջ մարդիկ ձերի՞ կ'ապրին: Մի՞թէ օդ կը շնչեն եւ ջուր կը խմեն միայն: Հազար ծախքեր կան:

— Լա՛ւ, ի՞նչ է պարտքս, — հարցուց երիտասարդ սիրահարը:

— Վեց հարիւր տուար, — եղաւ կտրուկ պատասխանը:

— Հնչո՞ւն դրամ կ'ուզես թէ չէ՞:

— Չէ՛ք:

Եւ երիտասարդը գրեց չէք մը 600 տուարի ու տուաւ եղբօրը, որ պաղարիւնով գրպանեց զայն:

Առեւտրական գործառնութիւնը քրոջմէն գաղտնի չէր սակայն: Քոյրը գիտէր ամէն իրադարձութիւն եւ շատ բնական կը գտնէր: Այս աղջիկը կը խորհէր, թէ քոյրերը Ամերիկա բնակող շատ եղբայրներու համար քոյր ըլլալէ դադրած էին այլեւս եւ անոնց վրայ ծախսուած ամէն մէկ սէնթ կ'անցուէր եղբայրական օրհաշուի, անկէ եղբայրական մայր հաշուի, ապա եղբայրական բաղադրեալ տոկոսի դրութեամբ կը վերածուէր կոկիկ գումարի:

մը, եղբայրական հաշուեցոյց կ'ըլլար եւ կը կախուէր քրոջը ճիւղէն, հետեւեալ մակագրութեամբ:

«Եթէ կ'ուզես քոյրս կին ունենալ քեզի, նախ վնարէ կանխիկ սա եղբայրական պիլը: Մասնավար չ'ընդունուիր»:

Բոլոր գերբուկ, խորատորոգ դժուարութիւնները հարթելէ ետք, ինչպէս առհասարակ կը պատահին ամուսնական նախապատրաստութեանց ատեն, երիտասարդը ընդունեց կրօնաւորին բերնէն այնքան ցանկալի հրամանը:—

«... Եւ եղեցին երկուքեան ի մարմին մի»:

Երբ լուսինը երկնքէն վեր կը բարձրանար, եւ մեղուները միւս առտու մեղր պիտի պատրաստէին, նորապսակ ամուրը, բազմաթիւ նուէրներու հետ, յատուկ յանձնելի (սփէշըլ տէլիվըրի) նամակ մը ընդունեց:

Պահարանը բացուեցաւ եւ դուրս հանուեցաւ նամակ մը, որ պինդ գրկուած էր չէքի մը հետ:

«Սիրելի քոյրս եւ քեռայրս, կը սկսէին կարճ տողերը, ձեր մեղրալուսնին առթիւ ահա ձեզի կը վերադարձնեմ 600 տուարնոց չէքը իբր նուէր: Հայ եղբայր մը երբեք պիտի չուզէ իր քոյրը վաճառել իր քեռայրին: Հայ քրոջ մը ծախքերը եղբօր մը պատուին կը պատկանին շատ պարագաներու ներքեւ: Ներողութիւն եւ երջանկութիւն»:

Նորապսակները իրարու նայեցան: Օրիորդին հպարտ զգացումները խառնուեցան երիտասարդին ինքնագոհութեան: Երկուքը ըմբռնեցին թէ եղբայրական կատակի մը առջեւ կը գտնուին, վեց հարիւր տուար անակնկալ չէքով մը, որ մեղրալուսինը կրկին անգամ կը քաղցրացնէր:

ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅ ՀԻՆ ԲԱՐՔԵՐԷՆ

Հին օրերու Հնչակեան կուսակցական Ժողովի մը մէջ ատենախօսը պարզեց օրուան քաղաքական կացութիւնը:

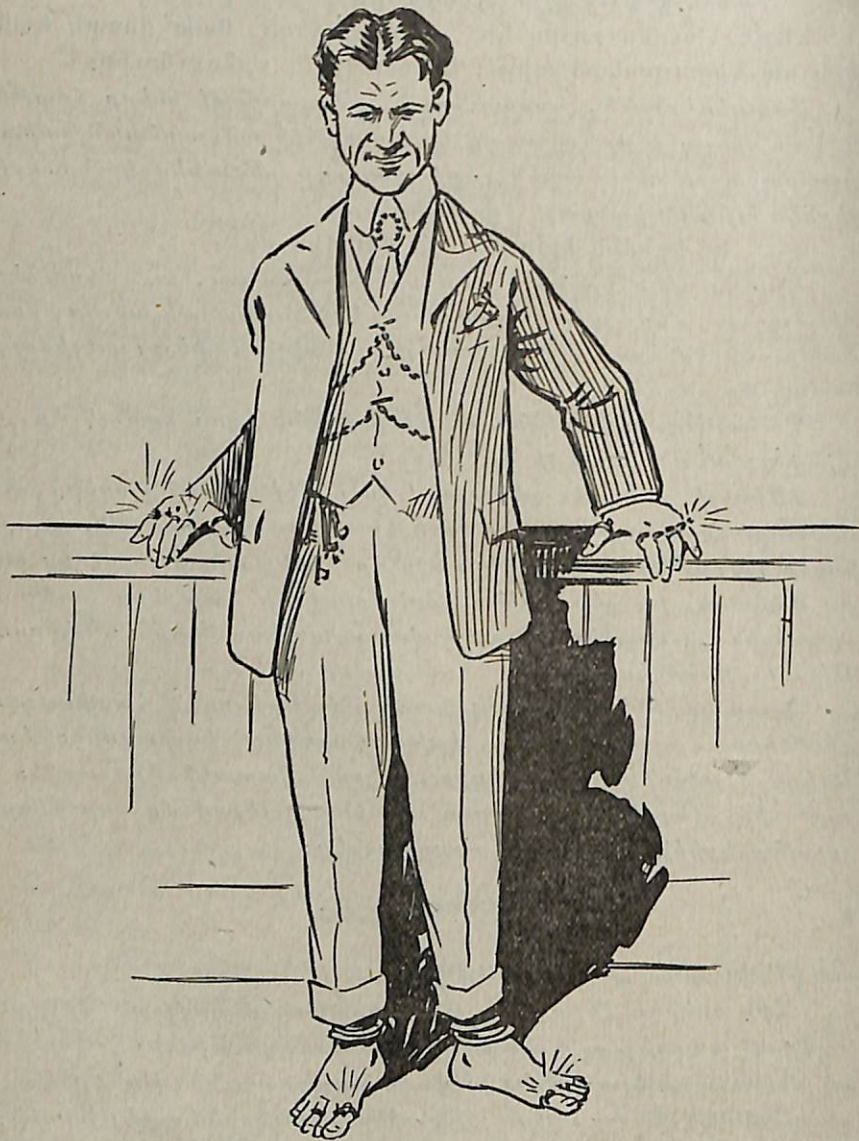
Ատենապետ. — Հիմա, ո՛վ որ հարցում ունի, թո՛ղ ընէ:

Ներկայ մը. — Ինչո՞ւ 1894-ին Սասունը կոտորել տուիք:

Հաղիւ թէ խօսքը ըսուած էր, չորս հոգի յարձակեցան հարցում տուողին վրան եւ լաւ մը տփեցին:

Երբ ամէն ինչ խաղաղեցաւ:

Ատենապետ. — Հիմա ուրիշ հարցում ընող կա՞յ:

Պ Ի Թ Լ Ի Ս Յ Ի Մ Ա Յ Ք

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՏԻՊԱՐՆԵՐ

ՊԻԹԼԻՍՅԻ ՄԱՅՔ

Ո՞վ չի դիտեր պիթլիսցի Մայքը, այդ նշանաւոր հայը, որ ամէնուն բարեւ կուտայ եւ ամենէն բարեւ կ'առնէ:

Երկար տարիներէ ի վեր Վուստըր կը բնակի ան, եւ կը սիրէ այդ քաղաքը հողերին ու մարմնովին:

Թէպէտ Պիթլիս ծննդավայրն եղած է Մայքի, սակայն անոր մայրը Վուստըրի համար աշխարհ բերած է զինք:

Հիմա ճիշդ երեսուն եւ հինգ տարեկան կ'ըլլայ Մայք, միջահասակ, տիպական պիթլիսցի մը:

Տիպական կ'ըսեմ, որովհետեւ Հայաստանի ամէն դաւառ իր տիպերն ունի, մարմնական եւ հոգեկան առանձնայատկութիւններով:

Պիթլիսցի Մայք զրեւ կարգաւ չի դիտեր, անոր համար այրը կ'երեւի նոր ծնած հորթի մը սանտրին, քոն՝ եզան մը աչքին, օն օղակի մը, որուն մէջ Մայք պիտի ուզէր մատը խօթել եւ կոճկել:

Գործարանի մը մէջ կ'աշխատի Մայք եւ փայրմէն է, հըշէջ, ուրիշ խօսքով քուլումպանի:

Եթէ, Աստուած ձի՛ արասցէ, հրդեհ ծագի, կրա՛կ ինչայ, Մայքին պաշտօնն է խկոյն մարել զայն, եւ կամ, եթէ չի կրնար մարել միս մինակ, արտօնուած է կանչել քաղաքին ձիւս հըշէջները, փայրմէնները, քուլումպանիները եւ միասին մարել կրակը:

Գործարանաւորը շատ կը սիրէ զինքը. կատարեալ վստահութիւն ունի անոր վրայ, որովհետեւ ունի երկու մեծ առաքինութիւններ, զորոնք բաժնած են իրենց մէջ շունն ու կատուն:

Մայք այս երկուքը միացուցած է իր բնութեան մէջ եւ հետեւաբար կը վայելէ հաղուազիւտ յարգանք:

Հաւատարիմ է Մայք շան մը պէս, այլ եւ սրատես է կատուի մը նման, եւ աւելին, ճիրաններ ունի, որոնցմով կը հալածէ առնէտները եւ յաճախ կը բռնէ զանոնք:

Այս առնէտները չե՛ն սարսափի թունաւոր դեղերէ, չե՛ն սարսափի թակարդէ, չե՛ն վախնար կատուներէ, բայց ահարեկած են Մայքէն:

Մայք առնէտներու ահարեկիչն է, թէոթօրիստը:

Այն օրէն ի վեր որ Վուստըր Թէլիքրամ հրատարակեց Մայքի պատկերը, ի ձեռին ունենալով որսորդութեան իր մեծագոյն պարզեւներէն ձին, ... առնէտ մը... Մայքի անունը հնչեց, արձագանգ տուաւ քաղաքին ներքնաշխարհին մէջ, ուր առնէտներու թագաւորը հրովարտակով մը հռչակեց զինք՝ առնէտ ազգին մեծագոյն թշնամին:

Մայքի միւս առաւելութիւնը հաւատարմութիւնն է. գործարանը Մայքի արեւն է, մայրը, աստղը, տունը տեղը եւ ամէն ինչ:

Ասոր համար է որ հարիւր ժամ կ'աշխատի ան, եօթն օրէ բաղկացեալ շաբաթէ մը:

Մայքի հաւատարմութեան եւ վայելած վստահութեան ապացոյցն է ըստ-ուսար փունջը այն բանալիներուն, զոր կը կապէ աջ յետոյքին վրայ:

Այս բանալիներու մետաղաձայն նուազը արտակարգ հաճոյք կը պատճառէ Մայքի: Եւ ա'յնքան լաւ ուսումնասիրած է բանալիներու ձայնանիշերը (նօթա), որ անոնց հնչիւններէն կրնայ դանաղանել թէ ո'ր դրան բանալին ո'ր դրան բանալին կը դարնէ իր մէջքէն վար, ետեւը:

Սակայն կարելի չէ չափել Մայքի կարեւորութիւնը միայն բանալիներու փունջով: Ո'չ:

Մայքը կարելի է խելոյն ճանչնալ եւ իր ձեռքերէն:

Ամէն մէկ մատին վրայ մատանի մը կը կրէ Մայք: Իր տասը մատներէն բացառութիւն են միայն երկու բութերը:

Եւ Մայք կը ցաւի որ այդ երկու մատերը չի կրնար չղթայել ոսկեայ օղակներով: Ան դժգոհ է ստեղծողէն, որ բթամատերը չէ կաղապարեր նման միւս մատներուն:

Սակայն չկարծէք թէ միայն ձեռքի մատներուն վրայ մատանիներ ունի: Մայքի ոտնամատերն աշխարհի ամենէն երջանիկներն են: Հոն արդէն, կօշիկներու ներսը, տասը ոտնամատերը, առանց բացառութեան, տասը հատ մատանի կը կրեն:

— Լաւ չէ՞ր լինիր, կ'ըսէ Մայք, որ ստեղծողը մեր ձեռքի բթամատերը չինած ըլլար ոտքի բթամատերուն պէս:

Մայք, ուրեմն, ունի քսան մատ եւ տասնեւութ մատանի: Եթէ քսանեւեկ մատ ունեցած ըլլար, հաւանորէն քսանեւեկին վրայ ալ մատանի մը անցնէր:

Եւ թերեւս քսանեւեկ մատն ունի Մայք, որովհետեւ իր ձեռքին մատները կը համբուին, բայց անդին կան ծածկուած ոտքերը, որոնք բոլորը մատանի կը կրեն, բայց ճշգրիտ դումարի մը արժանացած չեն ցայսօր:

Պիթիւսի Մայք մետաղներու սիրահար է, ինչպէս որ հետեւցնելու էք նախընթաց տողերէն:

Ձի' գիտցուիր թէ ինչո՞ւ համար պայտուիր այնչափ հաճելի է իրեն:

Ոտքերուն տակ կօշիկին՝ մեծ մեծ դամբը զարնել կուտայ: Այս դամբը երբեմն կը զարնուին փողոցի կրանիթէ քարերուն եւ կրակ կ'արձակեն:

Մայք, հրէջջ լինելով, կարծես ըսել կ'ուզէ կրակին.

— Կրա՛կ, քեզ ոտքերուս ներքեւ ունիմ եւ կը ճգմեմ:

Այս տեսակէտէն, Մայք լաւ կը մըցի բեռնատար խոշոր ձիերուն հետ, որոնց սմբակները կը կայծեն, երբ ծանր բեռ մը քաշելու ատեն կը կրկնապատկեն իրենց պայտերու թափը:

Եւ արդէն պայտը Մայքի խորհրդանիշն է:

Եթէ Մայք կը սիրէ մետաղը, կը սիրէ մատանին, չա՛տ աւելի արժէք կուտայ պայտին, զոր կը պաշտէ:

Պայտը վաճառանիշն է Մայքի, քրէյտ մարք-ը:

Ահա ասոր համար է, որ իր փողկապին վրայ խոշոր պայտ մը անցուցած է եւ անով կը շրջագայի միշտ, կամ կ'ուրբտի, ինչպէս կ'ըսեն Վուստրըքինները:

Այս փողկապի պայտը կը նմանի իշու պայտին:

Եւ ըսողներ կան, թէ անոր մեծութիւնը՝ ճիշդ նման է Յիսուսի իշուն պայտին՝ որ ինկեր կորսուեալ էր, երբ աէրը Երուսաղէմի դռնէն ներս կը մըտնէր:

Հայ գոհարավաճառ հնազէտ մը հաւաստիքներ տուած է Մայքին, թէ այս պատմութիւնը ճիշդ է:

Եւ ամէն մարդ կրնայ վկայել որ հնազէտ-գոհարավաճառը սխալ չէ, որովհետեւ Մայք ինքզինքը այդ պայտէն կրնայ ճանչնալ:

Քանի մը անգամ խմբովին լուսանկարներ հանուած են, որոնց մէջ Մայք պատին ունեցած է չարք բռնելու:

Այդ նկարները երբ չարածճիւններու կողմէ ցոյց տրուած են, առանց պայտի, Մայք չէ կրցած ճանչնալ ինքզինքը:

Երբ չարածճիւնները վեր առած են իրենց մատները պայտին վրայէ, Մայք բացազանչած է.

— Ո՛վ որ այս պայտը կը կրէ, ա'ն եմ ես:

Սակայն Մայքի առաքինութիւնները հոս չեն վերջանար: Եթէ կ'ուզէք, առաքինութեան մեծ դուռը ճիշդ ասիկ կը սկսի:

Պիթիւսին սիրահարած է իգական սեռին, առանց դոյնի, տարիքի, մեծութեան եւ մանաւանդ ծաւալի խտրութեան:

Նշանած մը կ'ուզէ եւ կը փնտռէ:

Եւ իրաւունք ունի, որովհետեւ, եթէ իր բոլոր առաքինութիւնները զորս թուեցինք հոս, չտային իրեն այդ իրաւունքը, տասներկու հազար կանանչ տուարը պիտի չնորհէր իրեն իրաւունքներու սրբազնապոյնը:

Մնաց որ Մայք ունի տուն մըն ալ:

Եւ մի'թէ կարելի է զանց ընել ուրիշ առաքինութիւն մը զոր ունի Մայք իր այս սեփական տանը մէջ:

Սիրահար է երաժշտութեան:

Ամէն առաւել կ'ելլէ ճիշդ ժամը 6-ին, կը լարէ ձայնամեքենան, եւ իրաւունք ունի կը նուազէ իր ունեցած բոլոր երգապնակները:

Եւ Մայքի սիրտն ու հոգին կը խայտան:

Կէսօրին նոյն երգիչները, նոյն երգապնակին վրայ մաքիմէ մը կուտան, իսկ իրիկունը տեղի կ'ունենայ վերջնական նուազահանդէսը, ուրկէ վերջ Մայք ինքզինքը կը յանձնէ երազին:

Սակայն Մայք հայերէն երգեր ընաւ չի պահեր, նոյնիսկ Շահ-Մուրատը որ իր հայրենակիցը կը սեպուի:

Հայերէնի նախապատուութիւնը դուցէ սիրոյ մէջ ըլլայ միայն:

Եւ զարմանալի փաստ է, որ Մայք, երկար տարիներու փնտռութեան ետք, զարձեալ չի յաջողիր գտնել նշանած մը:

Աւելի զարմանալին այն է, որ Մայք կրցած է բազմաթիւ կրակներ մարել զործարանէն ներս, բայց, խեղճը, չէ կրցած մարել այն կրակը՝ որ կայ իր սրտին մէջ:

Եւ Մայր երախտապարտ պիտի մնայ անոր, որ կրնայ սրտի հրէջ մեքե-
նայ մը հնարել եւ Մայրին փոխ տալ:

Ո՛վ որ համաձայնի Մայրին նշանած մը դռնէլ, եւ յաջողի դռնէլ, կը
խոստանանք Մայրի հնչուն հարստութեան կէսը, ախիքն վեց հազար տօլար
պարգեւ:

Այս հանդիսաւոր խոստումը կ'ընենք Մայրի հաշույն, որպէսզի նախապա-
շարում եւ թիւրիմացութիւններ չպատահին հանդէպ այս առաքելի մարդուն:

ԱՍՊԵՏ ԼԻՊԱՐԻՏ

Պրն. վ. Մ. Քիւրքնեան, ծանօթ քանաստեղծը եւ գործիչը,
իւր ԱՍՊԵՏ ԼԻՊԱՐԻՏ վէպին վերջին տողերը կը գրէր:

Պրն. Քիւրքնեան շուարեր մնացեր էր, թէ ի՞նչպէս վերջա-
ցրնէ հերոս Ասպետ Լիպարիտին եւ վէպին հերոսուհի իշխանուհի
Ալիծին արկածները:

Կը մտածէր, կը մտածէր եւ չէր գիտեր ո՛ր յանգեցնէր գոր-
ծը:

Այդ միջոցին ներս կը մտնէր պրն. Քիւրքնեանի աղջիկը, երգ-
չուհի օր. Ալիծ Քիւրքնեան:

— Ալի՛ծ, վէպս վերջացնելու վրայ եմ եւ դժուար կէտի մը
առջեւ կը գտնուիմ:

— Ի՞նչ է, հայրիկ:

— Ի՞նչպէս վերջացնեմ վէպը, ի՞նչ ընեմ Ասպետ Լիպարիտի
ու Ալիծը:

— Հայրի՛կ, լաւ է որ երկուքն ալ կարգես, լմնցնես վերջա-
ցրես:

Եւ պրն. վ. Մ. Քիւրքնեան մտիկ ըրաւ իր աղջկան թելադր-
ութեան:

Որովհետեւ վէպը կը վերջանայ Ասպետ Լիպարիտի եւ Ալիծի
ամուսնութեամբ սա խօսքերով. —

«Բա՛ց աչքերդ, սէր իմ Ալիծ, քո Լիպարիտն եմ ես»:

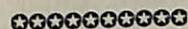
Ամէն դարու եւ ամէն ժողովուրդներու մէջ մանչի եւ աղջի-
կի գուշակութիւնը յղի կնոջ մը մօտ՝ եղած է հետաքրքրութեան
առարկայ:

Ձենք գիտեր թէ ժամանակակից հայ կինը ի՞նչ նշաններէ կը
կուսէ ծնանելի դաւակի մը մանչ կամ աղջիկ լինելը, բայց միջ-
նադարեան հայ կինը արդէն «գիտէր» կամ գիտնալ կը կարծէր
քանի մը նշաններէ:

«Եթէ կնոջ մը ՁԱԽ ԾԻԾԸ քոշմած լինէր, կը գուշակուէր
թէ գաւակը աղջիկ պիտի ըլլար, իսկ եթէ աջ ծիծը քոշմած լի-
նէր՝ կը գուշակուէր թէ գաւակը մանչ պիտի ծնանէր»:

Հետաքրքիր էր գիտնալ մեր իսկ մայրերէն, թէ միջնա-
դարեան հայերու այս գուշակութիւնը իրական հիմեր կը ներկա-
յացնէ՞: Ոեւէ ամերիկահայ կին նման գննութիւն մը կատարա՞ծ
է ինք իր վրայ:

Դարձեալ շահեկան է ձախի եւ աջի պարագան: Ներկայ
դարու Եւրոպացի բժիշկները մանչի եւ աղջկայ ծնունդը ձախ
եւ աջ արգանդներու հետ կը կապեն, մինչ հին հայերը կը կա-
պակցէին ձախ եւ աջ ստիւնքներու թոռմելուն հետ:

ՔԻՉ ՄՊԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ

Գէորգ. — Երուանդ, կիներու խելքը ո՞րտեղն է:

Երուանդ. — Մազերուն մէջ:

Գէորգ. — Հապա որ հիմա մազերնին կը կտրեն:

Երուանդ. — «Պիտութի փարլըրը»:

«ԴԱՏԱՒՈՐ»

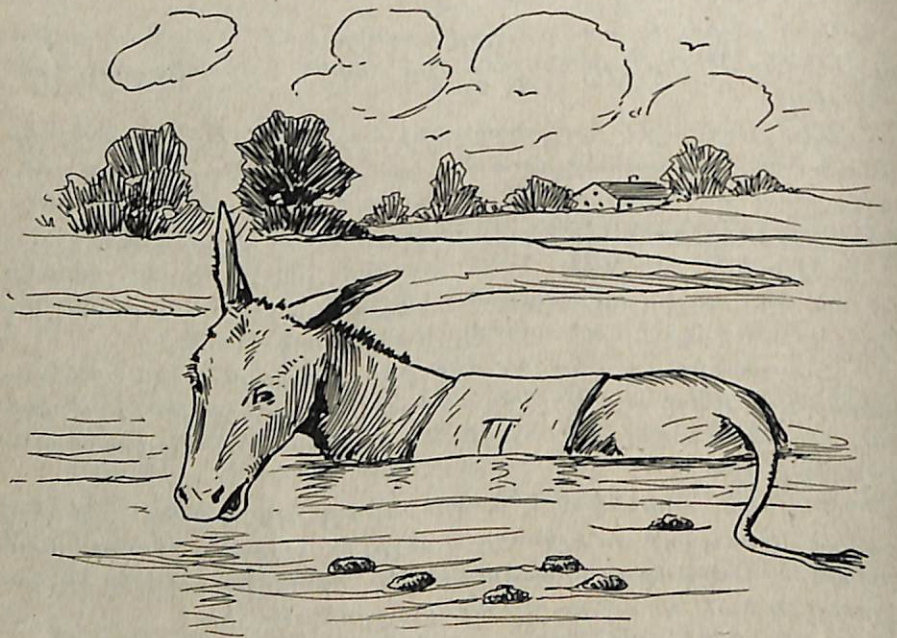
ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ

Ի ծովակի

Ձուրն է աղի

Նաւիկ ունի

Առանց հովի:

ԷՇՆ ՈՒ ԻՐ ԹՐԻՔԸ

Էշ մը գետին մէջ խեղդուելու մօտ էր .

Նեղութենէ՞ն էր թէ կարիքէն ,

Մարդ չի գիտեր ,

Միայն ջրբին երես

Իր թրիքը ցանեց :

Էշը տեսնելով թէ իր թրիք կ'երթայ արագավագ ,

«Հէ՛յ , բշուտական թրիք» , ուժգին գոաց ,

«Որովայնէս դեռ նոր ելար ,

«Լողալ այդպէս ո՞րմէ ուսար» :

Տ Ղ Ա Ք Ե Ր Ք

Երբ հայ կենը տղաբերքի ցաւերուն մէջ տառապի , տնեցի-
ները կը մտահոգուին եւ ճար ու դարման կը սկսին խորհիլ : Օ-
րինակ , կին մը մոմը յղի հարսին երեսն ի վեր կը փչէ՛ , կը փչէ՛
փափաւով .—

Լոյս Լուսաւորչին ,
Շունչըս Բրիտոսին .

Լոյս արեւոր ,
Հարսնուկ ծոցոր .

Զաւակ շնորհաւոր ,

Սիրուն աղուոր

Մեզ բարեւոր :

Երախան ծնելուն պէս մամն ահա կ'աւետէ խնդաղին թէ
մանչ է .

«Աւետի՛ս , աւետի՛ս .

Ճետ Լուսաւորչիս ,

Լոյս մեղաւորիս :»

Իսկ եթէ աղջիկ է .

Տիրածին ,

Լուսածին ,

Աստուածածին :

Դայեկը ապա երախան իր գոգն առնելով կամ թեւերուն վը-
րայ , կը սկսի ցնծագին գոչել .

«Շնորհաւոր , շնորհաւոր ,

Լուսաւորչէն պարգեւաւոր ,

Բրիտոսէն օրհնաւոր .

Մեծ պապուկէն փառաւոր ,

Լուսաւորչէն լուսաւոր .»

Տնեցիք մամէն կ'առնեն երախան եւ իրարու տալով «Շնոր-
հաւոր կը մըմնջեն , բայց առանց համբուրելու , որովհետեւ երա-
խան լոյս իւղով օծուած չէ դեռ : Միայն կ'ըսեն .

«Ծաղիկ տանք մեր գաւկին , խորոտիկ ,
Խաչիկ տանք մեր գաւկին , աղուորիկ ,
Լուսիկ տանք մեր գաւկին , խատուտիկ ,
Հոգի տանք մեր գաւկին , Արեւիկ :»

ՏԱՆ ՏԱՆ

Երախան օրօրոցէն հանելով, մայրերը կը խաղցնեն թեւեր-
նուն վրայ, եւ կ'երգեն ցած ձայնով:

Տան տան, դռները.
Ելնէ իջնէ խաները.
Մորթենիք ոչխարները,
Ուտենիք գէր գէր մսերը:

Ոսկորը տիւտիւկ ընես,
Չալես, ցատկես ու պարես.
Չալես, չալես ու ժուռ գաս.
Իրկուն ըլլայ նէ, տուն գաս.
Դրացիներուդ քարես տաս.
Հօրդ, մօրդ արես տաս:

Հօփ, հօփ տղաս, հօփիալա,
Յատկէ տըղաս, տանտանա.
Ուտէ քաթա ու մեծնայ,
Հօրը մօրը արես տայ.
Արեսա առնու, պաչիկ տայ,
Լուսաւորչիս քարես տայ:

Ծափիկ ծափիկ ծիրանի,
Հովը քելքել կը տանի.
Եկուր պագնեմ, կը տանի,
Կաղ-շուն գրողը չըտանի.
Ո՛վ կը տանի քոզ տանի,
Մեր պարոնը չը տանի:

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՆՕԹԵՐ

Զուարճախօսի մը հարցուցին,
— Սէրը ի՞նչու կը նմանի.
— Թարմ հաւկիթի:
— Ամուսնութիւնը.
— Կարծր հաւկիթի:
— Կնաթողութի՞ւնը.
— Հոտած հաւկիթի:

Որդեակ իմ, «կուր» թուարանական չորս գործողութեանց
ո՞ր կանոնին համեմատ գրելու ենք.

— Յաւելման.
— Օրինա՞կ.
— «Այսպէս կ'ըլլայ այդպէս չ'ըլլար = Կուր կ'ըլլայ:
— Ապրի՛ս զաւակս:

— Ծովու ձուկերէն ու երկնից աստղերէն շատ ի՞նչ կայ աչ-
խարհիս երեսը.

— Մարդկանց չարիքը:

Զուարճախօսի մը խմացուցին, թէ անկուտի երիտասարդ
մը՝ աղքատիկ աղջկան մը հետ ամուսնացեր է.

— Ո՛հ, փոխանակ այդպէս ըսելու, անթութիւնը ծարա-
ւութեան հետ միացեր է ըսէք, — եղաւ անոր պատասխանը:

— Կիները ինչո՞ւ համար մօրուք չունին, հարցուցին սափ-
րիչի մը.

— Զարմանալի հարցում, պատասխանեց, եթէ ունենային՝
ո՞վ պիտի կարողանար ածիլել անոնց կզակը, որ զոնէ տասը
վայրկեան հանգիստ չեն կրնար բռնել:

— Ամուսնական կապը ո՞րն է.

— Այն բարակ դերձանը՝ որ նարոտ կ'ըսուի եւ չատեր քաշելնուն պէս կը փրցնեն :

Փայտահատ մը ձեռնքն ունեցած կացինովը զարկեր սպաներ էր այն շունը, որ իր ոտքը խածած էր :

Ահանատես մը հարցուց անոր .

— Ինչո՞ւ համար կացինին կոթովը չի զարկեր :

— Վասն զի շունն ալ բերնովը ոտքս խածաւ : Եթէ պոչովը խածած ըլլար, այն ատեն ձեր ըսածին պէս կ'ընէի եւ կոթովը կը զարնէի :

Զուարճախօսի մը հարցուցին, թէ ինչո՞ւ համար շուները կուտած ատեննին երեսնին անդին կը դարձնեն :

— Որպէս զի երբոր հաշտուին, իրարու նայելու երես ունենան :

— Ամուսնութիւնը ե՞րբ երջանկաւէտ կրնար ըլլալ, հարցուցին փիլիսոփայի մը, որ պատասխանեց .

Երբոր էրեկը խուլ եւ կինը կոյր ըլլար :

— Ամուսնացեալ կին մը ինչ բանի՞ կը նմանի .

— Տիրոջը յանձնուած նամակի :

— Օրիորդ մը .

— Գրուած՝ բայց տակաւին տիրոջը չյանձնուած նամակի մը :

— Լաւ . առանց ամուսնանալու ծերացած օրիորդը ինչի՞ կը նմանի .

— Նամակատան մէջ մոռցուած նամակի մը :

Թուարանի մը հարցուցաւ .

— Ամուսնութիւնը ինչի՞ կը նմանի .

— Յաւելման :

— Մա՞հը .

— Բարձման :

— Սէ՞րը .

— Բազմապատկութեան :

— Ժառանգութիւնը .

— Բաժանման :

— Է՛յ, կեցցե՛ս թուարան :

Փողոցին մէջ բնակող սափրիչը խանութին պատուհաններէն մէկուն կոտորած ապակիին տեղ թուղթ փակցուցեր էր . սրիկայ մը այս մարդուն հետ զրօսնելու մօռք թուղթը պատուեց եւ գլուխը ներս խոթելով՝

— Ժամը քանի՞ն է, վարպետ, — հարցուց :

Սափրիչը ստահակին գլխուն փայտ մը իջեցնելով՝

— Հիմա մէկ զարկաւ, — պատասխանեց ամենայն հանդարտութեամբ :

Հարցուցաւ կոյրի մը, որ գիշեր ատեն սափոր մը ուսին վրայ բռնած եւ ձեռքը լսպտեր մը առած կ'երթար .

— Այդ լսպտերը ի՞նչ օգուտ ունի քեզի .

Կոյրը պատասխանեց .

— Այս լսպտերը ինծի համար չէ, այլ քեզի համար է, որ զիս տեսնես եւ ինձ չի զարնուիս :

— Օրիորդ, ձեզի համար կ'ըսեն թէ 35 տարեկան էք, արդեօք իրա՞ւ է .

— Բան դորձ չունին թո՛ղ ըսեն, մօրմէս աղէկ չգիտեն . դեռ անցեալ օր էր՝ ըսաւ թէ Զատիկին 19-ս պիտի լմնցնեմ :

— Բայց մաղերդ ճերմկիւ սկսեր են .

— Մօտային յարմարելու համար դիտմամբ ճերմկացուցի :

— Հապա երեսիդ խորշոմնե՞րը .

— Անոնք խտրելիքի նշանն են :

Ապուշին մէկը օր մը փողոցին մէջ կը վազէր երգելով . պատճառը հարցուցին .

— Որովհետեւ, պատասխանեց, մէկ քանիներ ինծի «բուձայնդ հեռուէն շատ անուշ կուգայ» ըսին, ես ալ զայն հեռուէն լսելու համար ահա կը վազեմ :

Բժիշկ մը իր յաճախորդներէն մէկուն հարցուց .

— Ինչո՞ւ համար ինձմէ կը փախչիք .

— Ա՛հ, պարոն Տօթթոր, պատասխանեց պարզամիտ մարդը

կարմրելով, չատոնց ի վեր չի հիւանդանալու, ամօթէս չեմ համարձակիր ձեզի մօտենալ:

- Հայր մը իր որդւոյն,
— Թորո՛ւս, ամէն օր համար կ'առնե՞ս կոր.
— Այո հայրի՛կ:
— Մայրենի լեզուդ կէս ըրի՞ր.
— Լմնցուցի պիլէ:
— Անանկ է նէ՛ր բե՛ր մէյ մը նայիմ:
— Ի՞նչը պիտի նայիս, սորն անգամ չի մնաց:

Հաւաքեց
ՕՐ. Ս. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ

ՄԱՆՁԻ ԵՒ ԱՂՋԿԱՅ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Եթէ ծոցւոր կնոջ աջ ստինքի տակը կարմրութիւն լինի,
Մանչ է:
Եթէ ոչ մի նշան չլինի,
Աղջիկ է:
Եթէ մանչ լինի,
Երախան դէպի ծոցւոր մօր կուրծքը կը նստի:
Եթէ աղջիկ լինի,
Վար՝ դէպի որովայնի կողմը:

ԽՕՍԳԵՐ

- Եթէ տղան չար լինի, կ'ըսեն.
— Այծի՞ կաթ ես կերեր:
Եթէ տղան ապուշ լինի, կ'ըսեն.
— Կովո՞ւ կաթ ես կերեր:

ՀԱՅԵՐԵՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ ԱՆԳԼԻԵՐԵՆ ԲԱՌԵՐՈՎ

Շատ հայեր կան, որ անգլիերէն կը խօսին, բայց հայերէն կը մտածեն: Այդ պատճառաւ իրենց խօսքը ժպիտ եւ ծիծաղ կ'առաջացնէ:

Օր մը հայու մը հարցուցին.

— How do you like this country?

(Այս երկիրը կը սիրէ՞ք):

— This country's water comes to me.

(Այս երկրին ջուրը կուգայ ինծի):

Ուրիշի մը հարցուեցաւ.

— You know Mr. Garabedian?

(Կը ճանչնա՞ք պ. Կարապետեանը):

— Don't hang no ear, he has sold his mother's thread.

(Ականջ մի կախեր, մօրը մանածը ծախեր է):

Դարձեալ հայու մը հարցուցին.

— Can you come to work tomorrow morning?

(Կրնա՞ք դարձի գալ վաղ առտու):

— On my head!

(Գլխուս վրայ):

— Do you smoke?

— (Կը ծխէ՞ք):

— I drink them one by one after the bread.

(Կը խմեմ զանոնք մէկիկ մէկիկ հացէն ետք):

— How many children you got?

(Քանի՞ զաւակ ունիք):

— I got boy boy, size size!

— How many children you have?

— I have no children, mildren, zildren!

ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆԸ

Ե Ի

ԻՐ ՔՐԷՏԻԹ ՊՈՒՔԸ

Պոսթընի շրջակայ քաղաքներէն մէկուն մէջ կը բնակէ Մարկոս Ամուն, որ բոսն եւ հինգ տարիէ ի վեր կը գտնուի Ամերիկա: Ամուն օձիք կը դնէ եւ ծընունդէ ծնունդ, տարին մէկ անգամ, մեծ հանդիսաւորութեամբ կը դնէ փողկապ մը: Այս լաթի կտորին վրայ ամերիկեան հնդիկներու բոլոր դոյները խորհուրդի նստած են, իսկ Ամուն կը հիանա՛յ անոնց այլազանութեան վրայ: Այս փողկապը Մարկոս Ամունի ճարտար մատներու ներքեւ խելքի չ'ուզեր դալ եւ միշտ կը քսուրտի անոր բաճկոնի եզրերուն:

Ամենէն նշանաւորը մեր Ամունին տափառն է որ կոնքի կողմէն այնպէ՛ս լայն կտրուած է եւ թուրքիոյ լաքեռնաքիւնքը կը յիշեցնէ: Քալած ատեն Ամունին տափառը ետեւի կողմէն մէյ մը վեր, մէյ մը վար աղօսներ կը կազմէ եւ զրպաններու բացուածքը կը ցցէ: Տասը տարուան կեանք ունի այս տափառը, հետեւաբար ձեւուած է ատեն մը՝ ուր ամերիկեան հասարակաց ճաշակը լաքեռնաքիւնքեան աստիճանին էր հասեր: Սակայն, Մարկոս Ամուն, տակաւին կը հիանայ այս տափառին վրայ եւ դժգոհ է որ հին վարպետները այլեւս չկան հրապարակի վաճառատուններուն մէջ:

Ամունի դէմքը նկարադրելու պէտք չկայ, որովհետեւ կրցաք երեւակայել թէ ի՛նչի կրնայ նմանիլ ան:

Ըսողներ կան թէ Մարկոս Ամուն եղեգցի է, բայց ուրիշներ կը պնդեն յամառութեն թէ ան մեծցած է Բազմաշէնի մէջ:

Պատիւ ընէ է Մարկոս Ամուն հայրենակից ունենալ, որովհետեւ հարուստ է եւ պիզնիս կը դարձնէ, պիզնիս:

Ամուն նպարեղինաց խանութ մը ունի՝ ուր արեւելեան սոխերը միշտ վէճի մէջ են իրենց սպանիացի եղբայրներուն հետ: Ամուն արեւելքի է, ուստի արեւելեան կծու սոխը անպատուութիւն կը սեպէ իրեն՝ նստել սա՛ սպանիացի անուշ սոխին քով:

Ամուն միշտ դործի վրայ է խանութին մէջ եւ այնչափ զբաղած է որ ժամանակ անգամ չունի քիթը խնջելու: Քիթը, սակայն, Ամունին չի սպասեր, կաթիլ կաթիլ եւ բիւրեղ կ'իյնայ վար, երբեմն սոխերու եւ երբեմն ալ ունէ բանի վրայ: Եթէ պատահի որ քիթը անտանելի դառնայ, այն ատեն Ամուն վեր կ'առնէ դոզնոցին ծայրը եւ հռ'ւմ, հռ'ւմ... կը խնջէ:

Ամուն պիզնիսի համար ծնած է. տաղանդ ունի, քանի՛ որ տուրը դիզած է. իր հաշիւը ինք կը հասկնայ, եւ իրմէ դուրս ունէ մէկը կրնա՞յ հասկնալ: Իր գիրը ինք կը կարդայ եւ իրմէ դուրս թերեւս կարդան միայն փիւնիկերէն գիացողները:

Այս ալ արդէն մեծ բան կ'ըսէ Ամունի կարողութեան նկատմամբ:

Ամունի յաճախորդներուն մէջ մեծ թիւ մը կը կազմեն սեւամորթները, այրիները, ամերիկացիները, նաեւ իտալացիներ եւ մաս մը հայեր:

Ամուն ասոնց շատերուն վարկ բացած է եւ կը պահէ շահեկան ֆրէտիք պուֆ մը — Ապառիկի տետրակ:

Մարկոս Ամուն իր յաճախորդներէն միայն հայրենակիցներուն մէկ մասին անունները կը յիշէ, հետեւաբար, եթէ բանաք անոր ֆրէտիք պուֆը, կը հանդիպէր հետեւեալներուն.—

Մեմո ք'մբուկը՝ երկու փառնա պըթըր (կարագ)

Ղալալ ֆիքը՝ երկու փառնա քէն թոմաթէս

Նիկիլին վրայիմը՝ 12 հաւկիթ

Կրաֆին դիմացիմը՝ 2 փառնա շաբար

Սաֆո պաֆին՝ 1 փառնա ճարպ

Սառիկը

Փիլիկը

Նոր փեսին տակիմը

Թուխոնց մանկիկը

Խումարեմց Նիկոն

Եղեգցի Զարքիկը

Երկիրը էշ զրոցնոզը

Թրէյնիմ մէջ փախողը

Փըլիսմէնիմ հատ մը տուղը

Անկիւնի հալիսալը դրացիմ, եւն. եւն.:

Ահա այսպիսի դոհար անուններով լեցուն է Մարկոս Ամունի ֆրէտիք պուֆը:

Հիմա ի՛նչ կ'ըսէք, չէ՞ք հաւնիր, կը հեզնէ՞ք, կը խօսի՞ք:

Բայց դուք ի՛նչ ունիք: Քանի՞ տուր ունիք որ մարդու չէք հաւնիր:

Փաստն այն է որ մեր Ամուն հազարաւոր տոլարներ ունի, պիզնիս ունի, եւ կը պահէ ֆրէտիք պուֆ մը, որ իր մեծագոյն վկայականն է:

Միամիտ Խօսքեր

ԹՈՒՐԲ ՓԵՍԱՆ

Գասթամունիցի թուրքերը սովորութիւն ունին առաջաստի գիշերը դդում կերցնելու փեսային:

Անգամ մը, երբ հարսնիքէն ետք դդում բերուեցաւ փեսային, փոքր եղբայրը յափշտակեց ու կերաւ զայն:

— Հիմա գնա՛, հարսին սենեակը մտիւր, ըսին տնեցիները փեսային:

— Դդումը ո՛վ որ կերաւ, թո՛ղ ան երթայ պառկի հարսին հետ, պատասխանեց վշտացած փեսան:

ՄԻՏՈՐԻՆ ՕԳՈՒՏԸ

Ասոր նման հարցում մը ըրաւ ծանօթ ընկեր մը, որ երկար ատեն Քալիֆորնիա մնացած է եւ, լաւ ճանչնալով տեղին հայ գաղութը, հետեւեալ յատկանշական դէպքը պատմեց:—

Յրէկոյի Հայ Աւետարանական համայնքը 1905-ի ատենները սեփական եկեղեցի չունէր, բայց սեփական հովիւ մը ունէր յանձին պատ. Սանդիկեանի, որ Չուլումի քաղաքականութեան ամենաջերմ պաշտպաններէն մին եղած է Ամերիկայի մէջ. այսինքն՝ պատուելին կը գտնէ, որ հայ համայնքին ուրոյն գոյութիւնը աւելորդ բան է եւ ջանալու է օր առաջ լուծել վերջացնել Ամերիկա գաղթող հայերը, զանոնք իսկոյն եւ եթ մկրտելով — ամերիկանացնելով:

Այս նպատակով ալ պատուելին բանակցութիւններ կատարեց Յրէկոյի Կ փողոցի Ամերիկեան Գոնկրէկէչընըլ եկեղեցիի հոգաբարձութեան հետ եւ այնպէս մը կարգադրեց, որ կիրակնօրեայ պաշտամունքը խառն, հայերէ եւ ամերիկացիներէ բաղկացեալ, տեղի ունենար, թէ՛ հայերէն եւ թէ՛ անգլիերէն լեզուներով: Ուստի կազմուեցաւ խառն հոգաբարձութիւն մըն ալ եւ փորձը սկսաւ ընթանալ առանց դժուարութեան:

Ամերիկացիները նորութեան հմայքը եւ հետաքրքրութիւնը ատեն մը ըմբոշխնելէ յետոյ, դժգոհութեան զգալի արտայայտութիւն մը ունեցան հայերու դէմ, զանոնք ամբաստանելով սխտրակերութեան մէջ: Հայերը, ըստ աւանդական սովորութեան, կիրակի օր խաչ (փաշա) կ'ուտէին, սխտրով համեմուած, եւ սուրբ դիրքը ձեռքերնին կ'երթային երգելու եկեղեցիին մէջ եւ փչելու սխտրեան չունչը ամերիկացիներու դունչներուն:

Այս անպատեհութիւնը ատեն մը տանելէ ետք, ամերիկացիք դիմեցին իրենց հովիւին եւ անոր միջոցաւ թելադրեցին, որ պատուելի Սանդիկեան խօսի, եկեղեցիին բեմէն, հօտին այն հատուածին, որ իրեն կը պատկանի:

Կիրակի օր մը, պատուելին ամպիոն բարձրանալով, բնաբան ընտրեց Հին Կտակարանի այն հատուածը, ուր ըսուած է. «Իսրայելացիք Եգիպտոսի սոխն ու սխտրը յիշեցին ու կարօտցան»:

Պատուելի Սանդիկեանի ինքնատիպ քարոզին եզրակացու-

թիւնը այն էր, որ Քանանու երկրին (իմա՝ Քալիֆորնիա) մեղրն ու կարագը վայելելէ յետոյ, իսրայելացի հայերը յիշելու չէին այլեւս սոխն ու սխտրը Հայաստանի:

Քարոզը անհետեւանք չմնաց, որովհետեւ այնուհետեւ հայ համայնքին կէսը սխտր չկերաւ, բայց միւս կէսը չկըցաւ հրաժարիլ անոր համէն ու հոտէն:

Այս անգամ ամերիկացի պատուելին միջամտեց խնդրին եւ անգլիերէն լեզուով խնդրեց եղբայր հայերէն, որ հրաժարին սխտրակերութենէ: Հայերը դարձեալ յամառեցան իրենց սխտրապաշտութեան մէջ, որուն վրայ ամերիկացի հոգաբարձուները վերջնագիր տուին հայ հոգաբարձուներուն, պահանջելով երկու միացեալ հօտերուն բաժանումը:

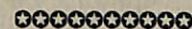
— Մենէ բաժնուելէ ետք, գացէք ձեր ուզած չափով կերէք զսոխ եւ զսխտր, — ըսին ամերիկացիք:

Հայ Աւետարանականները, ճարհատ, գացին Այ փողոցին վրայ հօլ մը (սրահ) վարձեցին եւ, տարի մը հոն աղօթելով, տիրոջը ստեղծած միամեայ բոյսը, «ուռարմատ» սխտրը կ'ուտէին եւ կ'երգէին:

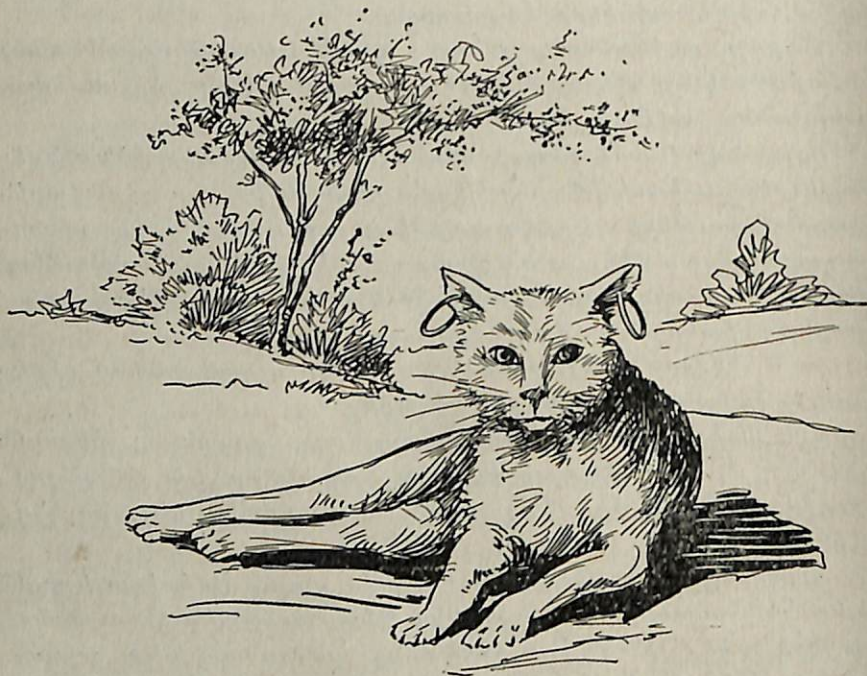
Պատուելի Սանդիկեան այնուհետեւ գալով Ամերիկայի արեւելեան նահանգները, հանդանակութիւն կատարեց եւ սեփական եկեղեցի ուղեց չինել: Այս ձեռնարկը յաջող արդիւնք տալով, հայերը վրէժ ուղեցին լուծել ամերիկացիներէն. — գացին գնեցին ճիշդ այն եկեղեցին, ուրկէ քաղաքավարութեամբ վռնտուեր էին:

Այս եկեղեցին, ըլլալով սխտրակերութեան վրէժի արտայայտութիւն, այնուհետեւ կոչուեցաւ «Սխտրեան Զըրջ», հակառակ անոր, որ «Հայ Պանդխտաց Ժողովական Եկեղեցի» էր իր պաշտօնական անունը: (Սովորութիւն է ներկայիս Քալիֆորնիոյ հայերուն՝ «Զըրջ» կոչել Աւետարանական աղօթատեղին, եւ «եկեղեցի»՝ Առաքելականը):

Ո՛վ որ այսօր Յրէկոն երթայ, թո՛ղ հարցնէ ոեւէ հայու, թէ «ո՛ւր կը գտնուի «Սխտրեան Զըրջ»ը, եւ իրեն պիտի ըսուի տեղը այն վայրին, ուր պատ. Սանդիկեան, առանց նկատի ունենալու պատմական ու ընկերային օրէնքները, անմիջական Չուլումի քաղաքականութեան առաջին փորձառութիւն մը ըրաւ եւ հանդիպեցաւ «սխտրեան պատին»:

ԿԱՏՈՒԻ ՄԸ ՕՂԵՐԸ

Դիւրին բան չէ Ամերիկայի մէջ ապրիլ եւ սիրելի։ Եթէ կը կարծէ՛ք թէ դիւրին է, օր մը յանկարծ դուք ձեզ կը գտնէ՛ք դատարանին մէջ ու դատաւորին առջեւ։

Դիւրին կը կարծէր Քէմպրինցի հայ մը, պ. Աւետիս Գազանեան, որ նպարավաճառի խանութ մը ունի *Կրի՛ն Սթրիթի* մէջ։

Գազանեան ազուր կատու մը ունէր եւ շատ կը սիրէր զայն։ Չափազանց սէրը միշտ վտանգաւոր եղած է մարդուս, նոյնիսկ կատուի պարագային։ Բայց Գազանեան կը պաշտէր իր կատուն։ Այս պաշտումը անոր շատ մուկ բռնելէ՞ն յառաջացած էր, թէ շատ գեղեցիկ ըլլալէն, չենք գիտեր։

Ամէն պարագայի տակ, հայ նպարավաճառը որոշեց զոյգ մը օղ կախել կատուին երկու ականջներէն։

(Ա՛յ, գառնո՛ւկս, Գազանեան, օղ նուէր տալի՛ք մէկը չգտա՞ր, եւ գացիր կատու՞դ գտար։ Գոնէ մեզի լուր տայիր)։

Ի՛նչ ընենք, մեր հայրենակիցը խանութին սիրով կերակրուած կատուին էր տուեր իր սէրը։ Անցեալ շաբթու Գազանեան ծակեր էր փխիկին երկու ականջներէն եւ անցուցեր էր խոշոր գունաւոր օղեր։

Պոսթըն Թրէնաբրիթի տեղեկաբերը կ'ըսէ թէ այս օղերը այնչա՛փ խոշոր էին, որ կատուին երկու ականջները կը ծռէին զգալիօրէն։

Փխիկը բնականաբար դժգոհ էր մնացեր իր տիրոջը այս արտակարգ հոգածութենէն, որովհետեւ ականջները դժուարաւ կը շարժէին եւ յետոյ անոնցմէ մէկը այնչափ վիրաւոր էր, որ սկսեր էր բորբոքիլ։

Այս երկրին մէջ կատուները անտէր ու անտիրական չըլլալով, դրացիները տեսան Գազանեան փխիկին վիրաւոր ականջները, անոր տառապանքները, եւ վերջապէս մկներուն հրնուանքը։ Գացին լուր տուին «Կենդանիներու հանդէպ անգթութիւնը արգիլող ընկերութեան» որ բնեց խնդիրը եւ օր մը, այս տարի, պ. Գազանեան կանչուեցաւ Քէմպրինի դատարանը։

— Ինչո՞ւ ծակեցիր կատուին ականջները, հարցուց դատաւորը։

— Շատ սիրելուս համար, ըսաւ ամբաստանեալ հայը։

— Ձեր երկրին մէջ ձեր շատ սիրած առարկային հանդէպ այդպէ՞ս կը վարուիք։

— Տէ՛ր դատաւոր, մեր երկրին մէջ սովորութիւն է, որ երբ *բան* մը, *իր* մը եւայլն, *եռ* նօ, շատ սիրենք, կը *խածնենք*, կը *կամթենք*։ Մեր *ճիւղէն* է ասիկա, նազն ու նազանքը, *եռ* նօ։

— Այս երկրին մէջ արգիլուած է այդպիսի *ճիւղէ*, նազ ու նազանք։ Կատուները պետութեան օրէնքներով պաշտպանուած են։ Անոնց հանդէպ ոեւէ անգթութիւն յանցանք է. ուստի կը դատապարտեմ ձեզ քսան տոլար տուգանքի, պայմանաւ որ այդ օղերը հանէ՛ք Գազանեան *փխիկին* ականջներէն։

Հայ նպարավաճառը քսան տուարը վնարելով ըստիպուեցաւ դուրս ելլել դատարանէն:

Հայ նպարավաճառը քամբան կը խորհէր. — Եթէ կատու մը սիրելը ա՛յսչափ դժուար է Ամերիկայի մէջ, հապա որչա՛փ աւելի դժուար քան է հայու մը համար սիրել կին մը, զոր ոչ միայն պիտի չկրնայ *խածնել*, *կամթել* ու *ծեծել*, այլ ականջին բլթակներուն անդամ դաչելէ պիտի զգուշանայ...

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Ինքնին ծնայ
Ինքնին մեռայ.
Ինքնին յարեայ,
Նորէն մեռայ:

Այն ի՞նչն է:

ՀՕՐ ԵՒ ՏՂՈՒ ՄԻՋԵՒ

— Տղա՛ս, սա շանը հօ՛օ՛շտ ըսէ:
— Հայրի՛կ, ես ըսելու տեղ՝ դո՛ւն ըսէ:

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՏԱԿ

Կինը (բարկացած). — Քանի մը մարդիկ առաջարկեցին ինձի, ձեզի հետ ամուսնալէս առաջ:

Երիկը. — Ինչո՞ւ չ'ամուսնացար առաջին ապուշին հետ որ առջեւդ ելաւ:

Կինը. — Ամուսնացա՛յ:

— Ինչպէ՞ս կը դռնէք ամուսնութիւնը, Ֆրի՛կ.

— Երբ նշանուած էինք, ես կը խօսէի եւ կինս կը լսէր: Երբ ամուսնացանք, կինս սկսաւ խօսիլ եւ ես մտիկ կ'ընէի: Իսկ հիմա երկուքս ալ կը խօսինք եւ դրացիները կը լսեն:

Հայ Մայրերու Երգերէն

ՇԱՐԵՐԳ

Ո՞վ նըմանի, ըլմանի,
Իմ տղեկն ո՞վ ըլմանի.
— Զատու մամը չըլմանի,
Մեր պապուկը ըլմանի:

Ո՞վ նըմանի, ըլմանի,
Իմ տղեկն ո՞վ ըլմանի.
— Խեղուկ մօրքուր չըլմանի,
Թօսուն քեռին ըլմանի.

Ո՞վ նըմանի ըլմանի,
Իմ տղեկն ո՞վ ըլմանի.

— Արեւ լուսին ըլմանի,
Հարիկն ու մար ըլմանի:

Ո՞վ նըմանի, ըլմանի,
Իմ տղեկն ո՞վ ըլմանի.
— Ծիրան ծով չըլմանի,
Աստուծոյ ըլմանի:

Ո՞վ նըմանի, ըլմանի,
Մեր տղեկն ո՞վ ըլմանի.
— Արեւ, լուսին չըլմանի,
Լուսաւորիչն ըլմանի:

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԷՆ

Մուստաֆային բարեւ տաւ,
Ու հարցնես խոր յարգանքով.
«Օրէնքն ինչո՞ւ թթուած թանը
Հալալ ըրաւ, գինին հարաւ:»

— Բարեւ տար Խայեամին ու
Ըսէ. «Անիորձ ես եղեր դեռ, ո՞վ Խայեամ,
Ե՞րբ եմ վնոեր գինին հարաւ,
Խաղ մարդէն գատ՝ հալալ է նա ամէնուն:»

Ինչ որ կամեցայ, իմ կամքովս չէր,
Տիրոջ կամեցածն՝ իմ կամեցածն էր,
Քանի արդար է կամեցածն Անոր,
Ուրեմն մեղք է կամք ունենալս:

Հոգերն Աշխարհի, դեռ քեզ չըզգետնած,
Հոգա՛, չի պակսի, վարդ-կարմիր գինին.
Յիմա՛ր, ոսկի չես, որ քեզի թաղեն:
Ու յետոյ նորէն՝ հոգէն դուրս հանեն:

ՀԱՆԱՔ

- Տէր Հայր, պաւստային (կառու) Հայերէնն ի՞նչ է:
— Զպամեա, օրհնա՛ծ, զպամեա:

ՍԻՐՈՅ ԽՕՍԹԵՐ Ն. ՔՈՒԶԱԿԷՆ

ՍԻՐՈՅ ՏԱՃԱՐԸ

«Քո ծոցդ է ներմակ տանար,
Քո ծծերդ է կանքեղ ի վառ:
Երբամ ժամկոչ ըլլամ,
Գամ լինիմ տանրիդ լուսարար»:

ԵԱՐԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՅ

«Գնա՛, ծօ տխմար, չի վայլես
Տանրիս լուսարար.
Երբաս տուն խաղով լեմաս,
Ու թողու տանարս ի խաւար»:

ԵԱ՛Ր, ՀՈԳԻԿՍ ՔԵԶԻ
Մէջկունքդ է բարակ ու երկան,
Ծըծերուդ մէջն կայ երագ.
Շատ մարդ է մեռել սիրուդ,
Կը վախեն քէ մեռնիմ ես ալ.
Մեռնիլ պիտի, չի կայ մար,
Զայս հոգեկս ի քեզ պիտի տալ:

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԷՆ

Թէ մոգերու գինիին ես սիրահար եմ՝ եմ արդէն,
Թէ որ կեանքուր ու կուսպաշտ, անհաւատ եմ՝ եմ արդէն.
Ամէն կրօնք ինձ հանդէպ՝ ունի կասկած առանձին,
Իսկ ներքնապէս, համոզումով, ես այն եմ որ՝ եմ արդէն:

Գինի խմել, ուրախ ըլլալ՝ օրէնքս է,
Ո՛չ անհաւատ, ո՛չ հաւատացող՝ հաւաւքս է.
«Ի՞նչ նուէր տամ», հարցուցի ես հարս-բալտիս,
Ըսաւ. «Ինձ տուր ուրախ սիրտդ, կը բաւէ:»

ԼՈՒԾԵՑԷ՛Ք

Անբոյսը Անծինին բեռցուցին, Էւ անդադարին երդիքէն ան-
ցուցին:

ԾԻԾԵՐԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՀԱՅՐ

Քանի մարն գիս բերեր,
 Քահանայի չեմ խոստովաներ.
 Ուրտեղ քահանայ տեսեր,
 Նա ծոեր քամբուս ու ելեր.
 Ուրտեղ աղուոր տեսեր
 Գիրկ ու ծոցն ի դէմ գնացեր.
 Ծոցիկն ժամտուն արել,
 Ծըծերուն եմ խոստովանել:

Այսինքն, — քանի մօրմէս ծներ եմ, քահանայի խոստովանանք չեմ ըրեր:

Ուր որ քահանայ մը տեսեր եմ, ան ծոեր է եւ իմ ճամբէս դուրս է ելեր:

Ես գացեր եմ աշնտեղերը միայն, ուր աղուորներ կան եւ դէպի անոնց գիրկը եւ ծոցն եմ գիմեր:

Աղուորներուն ծոցը ժամտուն եմ ըրեր եւ

Անոնց ծիծերուն եմ խոստովաներ:

Հայ հայդուկները (Ֆէտայի) Բասէն էին մտեր 1895 թուականին եւ հիւր եղած էին քահանայի մը տունը:

Ապուր բերուեցաւ անոնց:

Յանկարծ ապուրը դգալող հայդուկներէն խնուցի Մարտիրոս՝ սկսաւ հանել իր հագուստները:

— Ծօ՛, Մարտիրոս, ինչո՞ւ կը հանես հագուստներդ:

— Հանուիմ եւ սա ապուրին մէջը ցատքեմ, լողամ, կարելի է ցորենի հատիկ մը հանեմ, տամ քեզի ուտես:

Ո՞ՐՆ Է ԷՇԸ

Տղան. — Հայրի՛կ, ո՞վ աւելի շատ ծեծ կ'ուտէ:

Հայրը. — Էշը:

Տղան. — Ուրեմն մայրիկը է՞շ է:

ԶԱՐԱՃԾԻՆ

Տղան. — Մայրի՛կ, ինչո՞ւ մազերդ ճերմկած են:

Մայրը. — Զաւա՛կս, շատ մտածելէն է:

Տղան. — Մայրի՛կ, ըսել է, դուն ալ կը մտածես:

BELMONT LUNCH

269 Main St.

WASHINGTON CAFE

109 Main St.

Պերմոնթ Լընչը եւ Ուաշինկթըն Քաֆէն կայուն գիներ եւ արագ սպասարկութիւն ունին:

«Մաքրութիւնը մեր նշանաբանն է»:

Մեր բոլոր կերակուրները տունի պէս եփուած են:

Քանի մը սէնթ տուր եւ քաղցրահամ կերակուր կեր:

Փորձէ՛ մեր ամենօրեայ կերակուրի մասնաւոր դրութիւնը:

Compliments
of
Summerfield Furniture
Company
174 - 188 Main Street
Worcester, Mass.

Tel. Park 1275-1276

ՄԵՂՈՒ ՇՆՈՐՀԱԼԻՆ ԿԸ ԿԱՂԱՆԴԷ

Պոսքըն

Պ. ՃԻՄ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻՆ. — Օլտ Սաութհ Գլախինկի նման չէնք մը, եւ վայելուչ Տիկին մը որ իր արեւն ըլլայ... :

Պ. Յ. Պ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆԻՆ. — Իրենց խօսքը յարգող յաճախորդներ, որպէսզի ձեռքին գործը չգժուարանայ :

Պ. ԳՈՅՈՒՆԻՆ, (Բաքելոնեան Րըկ Քըմփընի). — Նարուզողոնոսոր արքային բոլոր գորգերը եւ այն հրէայ գեղուհիները որոնցմով զարդարեց ան իր պալատը :

Պ. ԶԱԹԱԼ ՊԱՇԻՆ, (Բաքելոնեան Րըկ Քըմփընի). — Նոյն պէս :

Պ. ՔԵՇԿԵԿԵԱՆԻՆ՝ Պրիմուօքըր. — Քէչէկ ուտելու խոշոր չերեփ մը :

ՄԱՂԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ, Պոսքըն. — 1925-ին կէս միլ. արժէքով չէնքի մը տիլ-ը :

Պ. ԽՈՐԷՆ Մ. ՅԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆԻՆ. — Մաղիկեաններէն ըստանալիք խոշոր քըմփըն մը :

Պ. ՅԱԿՈԲ ԴԵՐԶԱԿԵԱՆԻՆ. — Պինդ ձեռք մը, որպէսզի ապտակէ այն բոլոր հայ այրերը որոնք իրեն կը դիմեն ամուսնալուծուելու նպատակաւ :

Փարոս Րիյըլ Էսքէքի Տէր Է Տնօրէն Պ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻՆ. — Աղեքսանդրիոյ փարոսը Թրիմոնթ Սթրիթին վրայ, որպէսզի տուն դնողներու մտքերն առաջնորդէ :

Փաստարան Պ. ՄՈՐԼԵԱՆԻՆ. — Աղեքսանդրիոն փաղանդ մը, նաեւ ցորեն մը հաւատք հանդէպ հայ գրողներու :

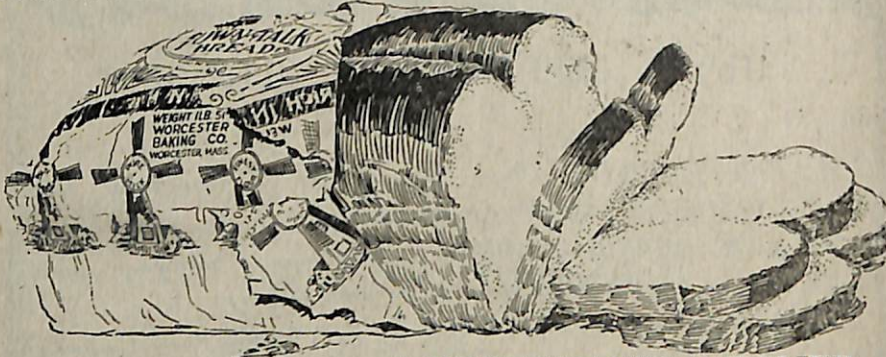
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԱՅԵԱՆԻՆ, Նիու Եորք. — Բէքըրտի հայ երգիչներ եւ նոր դիւտ մը որ Արչին Մալ Ալանը գերազանցէ :

ՏՈՔԹ. ԳԱՍՊԱՐ ԿԱՐՈՅԵԱՆԻՆ. — Կոտրուած եղեգներու անտառ մը... :

ՏՈՔԹ. ԱԼՊԵՐԹ ԱԲԷԼԵԱՆԻՆ. — Նոր հատոր մը կարողութեան եւ անկարողութեան մասին :

ՏՈՔԹ. ՀԻԻՍԻՍԵԱՆԻՆ. — Մունետիկ մը որ գոչէ. «Հոս նա»

Phone: Park 5216—5217

GROCERS, HOTELS and RESTAURANTS SUPPLIED
Compliments
WORCESTER BAKING COMPANY
Makers of
TOWN TALK BREAD
Mason St.
WORCESTER, MASS.

G. P. Clothing Company

(ԿԱՐԱՊԵՏ ԶԱՖԱՐԵԱՆ)

215 MAIN STREET WORCESTER, MASS.

Կը վաճառենք պատրաստի հագուստներ, աչրերու յատուկ գուլպայ, օձիք, փողկապ, թաշկինակ, չապիկ, ամէն տեսակ սպիտակեղէն եւ արդուզարդի առարկաներ:

Օտարին դիմելէ առաջ, դիմեցէք մեզի, եւ եթէ գոհ չմնաք, այն ատեն կրնաք դուք ձեզ արդարացնել թէ ուրիշին դիմելու պատճառ մը ունիք:

Սակայն մինչեւ որ մեզ չփորձէք, չէք կրնար արդարացնել օտարէն ըրած ձեր առեւտուրը:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն նոր վերադարձած, այսու կը յայտարարեմ բոլոր իմ ծանօթներուն եւ մեր գրասենեակի հետ գործ եւ առկախ հաշիւ ունեցողներուն, որ հաճին անձամբ կամ նամակով ինձ դիմել՝ իրենց գործերու վերջնական կարգադրութեանց համար:

Սոյն կարգի գործերու համար մեր տրամադրելի ժամերն են երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի երեկոյնները ժամը 5-7-ը:

ՏՕԲԹ. Վ. ՄՕՐԼԵԱՆ

431 Old So. Bldg., Boston, Mass.

Tel. Congress 7218

ՕՄԱՐ ԽԱՅՆԱՄԷՆ

Հոգերն աշխարհին սրտմաշ կ'ընեն քեզ,
Զուր տեղ, քարեկա՛մ, հոգիդ կը լկես.
Թոքուէ՛ հոգերդ, կեանքը վայելէ,
Աշխարհի շինելուն՝ կարծիքդ հարցուցի՞ն:

Իմ կաւս դո՛ւն շաղախեցիր, ե՞ս ինչ ընեմ,
Բախտիս ցանցը դուն լարեցիր, ե՞ս ինչ ընեմ,
Ինչ որ եղայ ես կեանքիս մէջ՝ վատ քէ բարի,
Ճակատս դո՛ւ գրած էիր, ե՞ս ինչ ընեմ:

Ումպ մը գինին չեմ փոխեր՝ սահմաններու հետ թուսին,
Ո՛չ Գոպաթի գաւին հետ, ո՛չ ալ քազին Քէյուշին.
Սիրահարին մէկ հառաչն, Արշալոյսին մէջ մարած,
Արժէ հազար խոսքու կանչ, կրօնամոլ Տէրվիշին:

Phone: Newton North 2070

Mourad Oriental Rug Co.

(Ընկերակցութեամբ 20Ր. ՍԵՊՈՒՀԻ)

HOVSEP MEDZADOURIAN, Mgr.

251 WASHINGTON ST., NEWTON, MASS.

CLEANING WASHING REPAIRING

Մուրատ Արեւելեան գորգի ընկերութիւնը, որուն կ'անդամակցի 20ր. Սեպուհ, կը կատարէ մաքրում, գորգի լուացք եւ նորոգում:

Յովսէփ Մեծատուրեան, որուն անունը կապուած է Հաճընի եւ Սիսի վերջին կռիւներուն եւ դէպքերուն հետ, ունի որոշ փորձառութիւն գորգի ճիւղին մէջ եւս, եւ կը վարէ այս ընկերութեան գործերը:

Եթէ կ'ուզէք մաքրել, լուալ եւ նորոգել ձեր գորգերը, հանդիպեցէք այս ընկերութեան կամ հեռախօս ըրէք:

ՓԱՐՈՍ ՐԻԸԼ ԷՍԹԷՅԹ ՕՖԻՍ
570 TREMONT ST. BOSTON, MASS.
Tel. Back Bay 10982

Լսէ՛,
Լսեցէ՛ք.

Մեր տրամադրութեան տալ լիաթու եղած ԵՐԵՔ ՄԻԼԻՈՆ տողարի արժողութիւնով ամէն կարգի քրաքրդիներ ունինք, Մէկ, ԵՐԿՈՒ եւ ԵՐԵՔ ընտանիքներու յարմար բնակարաններ՝ լաւագոյն շրջանակներու մէջ: Արաք-մընքներ չատ մը տարբեր վայրերու մէջ եւ շահաբեր մեծ ու փոքր պլաֆներ, լաքինկ հաուզներ ու զանազան տեսակի մեծ ու փոքր յաջողուած պիզնէսներ:

Փարոս կը նշանակէ լոյսատու:
Փարոս լոյս կուտայ ձեր դրամական ճամբուն:
Փարոս ցոյց կուտայ ձեր տան ուղին:
Փարոս կ'առաջնորդէ ձեզ՝ դէպի խանութ:
Փարոս կը փարատէ ձեր մտահոգութիւնը:

Tel. Beach 9261

MISS S. AZARIAN

DRESSMAKING

149 TREMONT ST. Room 418 BOSTON, MASS.

Օր. Ս. Ազարեան կը պահէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մթերք մը:

Կը կարէ հարսանիքի առթիւ ամէն ճաշակի յարմար սուքեր եւ ֆօքեր՝ չափի վրայ (Made Order):

Իր գիները չափաւոր են:
Փորձեցէք եւ դո՛ւ պիտի մնաք:

ԱՐՕԵԱՆ ԳՈՂԱՐԵՂԷՆԻ ԸՆԿ.

Նշանաւոր, ամուսնութեան եւ այլ պարագաներու ազամանդեայ ոսկեղէն զարդեղէններու համար մեղի դիմեցէք:

Հայրենակիցներ,

Օտարին դիմելէ առաջ, մեղի՛ դիմեցէք. իսկ եթէ պատահի, որ օտարին դիմէք նախ, անպամ մըն ալ մեղի դիմեցէք եւ ապա քէք ձեր զնումները:

Նկատի ունեցէք որ կը շինենք եւ կը նորոգենք ժամացոյցներ, ամէն տեսակ զարդեղէններ: Մեր սկզբունքն է ուղղամիտ գործունէութիւն:

Եթէ մեղի գաք, յիշեցէք Մեղու Շնորհալիի Զուարթապատումը:

AROIAN JEWELRY CO.

453 Washington St. Room 711... Boston, Mass.

Tel. Beach 7783

ՍԵԴՐԱՔ ՊԻԼԷԶԵՐԵԱՆ

Ներկայացուցիչ

Տիեզերահաղակ ՖՈՐԴ

F O R D

The Universal Car

FAY-BARRY MOTOR CO.

59-65 HARDING ST., WORCESTER, MASS.

Presented by

SETH BILEZERIAN

Tel. Park 6924

Res. 103 Austin St.

Worcester, Mass.

յեցէ՛ք, հայե՛ր, ահա՛ կարող բժշկ մը, որ ինքզինքը Էտվըր-դայզ չի կրնար բնել»:

Պ. ԳԱՐԱԿԻԻԼԵԱՆԻՆ. — Կաթի (Milk) փողոցին մէջ խոշոր հայերէն վերտառութիւն մը՝ «Ես եմ կեանք, լոյս եւ ապահովագրութիւն»:

ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ ԵՂՖԱՅՐՆԵՐՈՒՆ, Զըլսի. — Ճարպի եւ իւղի նոր եւ աւելի խոշոր գործարան մը, նաեւ գործակալ մը Գերմանիոյ մէջ որ Արշակ Զամալեանի կարողութիւններն ունենայ:

ԱՐԱՐԱՏ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ. — Ֆէթիլաճեանի կամ Թէրլէմէզեանի նման նկարիչներ որ նպարեղէնի թիթեռներու պիտակին վրայ Արարատը ուղիղ եւ լաւ նկարեն:

ԽՈՒԼԻԿԵԱՆ ԵՂՖԱՅՐՆԵՐՈՒՆ, Սըմըրվիլ. — Ածուխի հանք մը Ուէստի մէջ եւ խոշոր անտառ մը ի Մէյն:

ՃՈՐՃ ԵՒ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԵՂՖԱՅՐՆԵՐՈՒՆ, Էվըրէթ, Մէս. — Նոր մեքենայ մը որ ոչ միայն մարդոց հազուադէպը ներկէ ու մաքրէ, այլ եւ անոնց հոգիները:

Պ. ՅՈՎՍԷՓ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆԻՆ, Նիուքըն. — Հաճելի եւ Սիսի բոլոր պատուած գորգերը, նաեւ ձիաւորներու խումբ մը զանոնք Նիուքըն փոխադրելու:

ՆՈՐԵԱՆՆԵՐՈՒՆ. — Կիլիկեան պիտակի ամբողջ Այնթապի անտառները եւ գործակալ մը ի Պարսկաստան:

ԱՐԱՔՍ ԳՐԱՏԱՆ ՏՆՕՐԷՆԻՆ. — Կար եւ կարողութիւն կզակին վրայ փունջ մը մաղ ունեցողին դէմ մրցելու համար:

Պ. Ղ. ԱՐՕԵԱՆԻՆ. — Մատանի եւ ազամանդ զնոյ հայ կիներ, որ խելացի ըլլան օտարին դիմելէ ետք, անպամ մըն ալ իրեն դիմելու:

Պ. ՍԵԴՐԱՔ ԱԶԱՏԵԱՆԻՆ, Ամէն տեղ. — Յ. Ս. Լեւոնեանի պէս բանաստեղծ մը, որ 1926-ի մեր Զուարթապատումին մէջ փառաբանէ կեանքի ապահովագրութիւնը: յաճախորդներ:

Պ. ԿԱՐՕ ՄՈՒԹԱՖԵԱՆԻՆ. — Բարերգի մէջ իր հօրը ունեցած հարստութեան կէսը եւ Էրկու տասներկու տիլ (գործառնութիւն) 1925-ը փակելու համար իր Բիլլ Էսթէյթի օֆիսին մէջ:

Պ. ՃՈՐՃ ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻՆ. — Մէյ մըն ալ Հարթֆըրադ չյիշելու կամք եւ Կարօ Մութաֆեանին կաշիլու ուժ:

BENEFIT SHOE STORE

C. K. PERETHIAN, Prop.

Good Line of Ladies' and Gent's
Furnishings.

Boots, Shoes and Rubber

7 Benefit Street
Pawtucket, R. I.

ՊԵՆԵՖԻԹ ՇՈՒ ՍԹՈՐ

Տէր ԷԼ Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ՓԵՐԵԹԻԱՆ

7 Պենեֆիթ Սթրիթ, Փուքաֆէթ, Ռոտ Այլընտ:

Կը ծախէ կիներու և և ալրերու յատուկ ամէն տեսակ հագուստեղէն, կօշիկներ, կիսակօշիկ և լաստիկ:

Կը ծախէ թաշկինակ, օձիք, կոճակ, փողկապ, ձեռնոց և մանր մունր իրեղէններ:

Իր պայմանները դիւրամատչելի են:

Փութաքէթի հայ հասարակութիւնը պէտք է օգտուի այս վաճառատունէն:

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պրն. Գրիգոր Փերեցեան ծնած է Խարբերդի Իջմէ գիւղը, 1883 թուականին: Փոքր հասակին կորսնցուցած է իր ծնողքը: Ժամանակ մը հոգացուած է իր մեծ հօրեղբորը կողմէ: Յաճախած է իր գիւղին Բողոքականաց դպրոցը, ուր սովորած է կարդալ և գրել: 14 տարեկան հասակին, կոտորածներէն յետոյ, պանդխտած է ի Կիլիկիա, Ատանա: Երեք տարի Կիլիկիա մնալէ ետք, Մերսինէն փախած է Ամերիկա: Հաստատուած է Փրաւիտէնս, Ռ. Ա.:

Պրն. Գրիգոր Փերեցեան Ամերիկայի մէջ ժամանակ մը անգործ մնալէ վերջ, կօշիկ նորոգելու արհեստին մտած է և ալ դիւղին վրայ գործած է չորս տարի: Յետոյ ունեցած է իր սեփական խանութը Փրաւիտէնսի մէջ: Ատեն մը ետք Ամերիկա բերել տուած է իր հօրեղբոր որդիները, որոնց սովորեցուցած է կօշիկ նորոգելու արհեստը: Յետոյ ալ խանութը փոխանցած է իր հօրեղբոր որդիին: Ինք անցած է մօտակայ Փութաքէթ քաղաքը և գնած է 7 Պենեֆիթ Սթրիթի այժմու խանութը:

Պրն. Գրիգոր Փերեցեանի Փութաքէթ հաստատուելը կը դուրս գաղիայի իր նշանուելուն հետ: Այս նշանածն էր հայ լաւագոյն ընտանիքի մը մէկ աղջիկը, օր. Խաչիսթուն Գաղանճեան, որ արդէն եղած է Տիկին Փերեցեան և ունի չորս զաւակներ, երկու աղջիկ և երկու մանչ: Պրն. Գրիգոր Փերեցեան իր նիւթական բարգաւաճումը որոշ չափով կը պարտի իր տիկնոջ, որուն խորհուրդները միշտ գնահատելի արդիւնքներ տուած են:

Պրն. Գրիգոր Փերեցեանի ներկայ վաճառատունը կը գտնուի Փութաքէթի լաւ փողոցներէն մէկուն վրայ: Ան տասնէնչորս տարիէ ի վեր կը գրաւէ միւսնոյն վայրը:

Պրն. Գ. Փերեցեան ծանօթ է տեղական չրջանակներուն Չարլի Շու Մէյքըր անունով:

ՏՈՒՐ. ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԼԶԱՃԵԱՆԻՆ. — Չըլսիի քաղաքապետութիւնը:

Պ. ՍԻՄԵՅՈՆ ՆԵՐՍԵՍԵԱՆԻՆ. — Վոլթամի բոլոր հաւերը, որ պէտքի հաւքաշն առնէ եւ ամէն օր Նատե'սք բռնէ:

Պ. ՄԻՆԱՍ ԳՈՆՏԱՅԵԱՆԻՆ. — Ալաքալի մուշտակներու կապոյց մը:

Պ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՏԵՐ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻՆ. — Գորզ գնելու համար անգամ մըն ալ Հալէպ, Պաղտատ եւ Պասրա երթալու թիքէթ մը:

Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ ՏԵՐ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻՆ. — Մէյնի անտառներուն մէջ որսորդութիւն մը...:

ՀԱՐՐԻ ԳԱՌՕԼԵԱՆԻՆ. — Ամասիայի խնձոր մը:

ՕՐ. Ս. ԱԶԱՐԵԱՆԻՆ. — Թրիմոնթի վրայ գեղեցկագոյն գերձակատուն մը, նաեւ հաւատք, յոյս եւ...:

Պ. ՓԻԹԸՐ ՏԱՇՈՒՆ. — Փոխատու պանդայի մը հովանաւորութիւնը եւ անգամակցութիւն Րիլը Էսթէյթ Էքսչէնճին:

Փրավիտէնս

ԳՈՀԱՐԱԳՈՐԾ ԱՍՍՏՈՒՐԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ. — Էքնաեաններու բախտն ու հարստութիւնը:

ՏԻԳՐԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻՆ. — Տասնհինգ հատ նոր թրաքթ ածուխ փոխադրելու:

ՊԱՐՈՅՐ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻՆ. — Հայկական Լէզէոնի սպայութեան աստիճան:

ՏԻԲՐՈՅԻՔ

ԲԱՐԵԿԱՄԻՍ ՀՐԱՆՏ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻՆ. — Տիբրոյի ձայն եկեղեցւոյ շինութեան յանձնառութիւնը:

ՍԱՆԻՍ ՌՈՒԲԷՆ Հ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻՆ. — Համբոյրներ նոր Տարուան առթիւ:

ԲԱՐԵԿԱՄԻՍ ԶԱՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ԳԸՄՊԸԼԵԱՆԻՆ. — Իր աղամանակաւ որտե՛ն նման ընկերութիւն մը:

ՎԱՍԱՊԸՐ

ԱՐԻՍ ՏԵՐ ՄԿՐՏԻԶԵԱՆԻՆ. — Գոնջերու (քէլ) Լէզէոն մը որ ձայնագրութենէ հասկնայ:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻԶ Պ. ՄԵԼԻՔԵԱՆԻՆ. — Նոր ոսպնածեւ մը՝ ագեղները գեղեցիկ ցոյց տալու համար:

Պ. ՄԱՂԱՔ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻՆ. — Հայ յաճախորդներ որոնք ըմբռնեն թէ կամ գոհացում պիտի ստանան եւ կամ դրամը ետ:

Ա Ծ Ո Ւ Խ

Tel. Prospect 0351 and 0352

ՄԱՔՈՒՐ ԱԾՈՒԽ

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՏԷԼԻՎՐԻ

EGG	\$16.00	NUT	\$16.00
STOVE	16.00	PEA	12.00

ՋՄԵՌՈՒԱՆ ՀԱՊՃԵՊԻՆ ՄԻ՝ ՍՊԱՍԵՐ
ՀԻՄԱԿՈՒԸՆԷ ԱՊՍՊՐԷ ԱԾՈՒԽԴ

Somerville Fuel Co.

K. KOLLIGIAN & SONS

30-46 Chestnut St.,

Somerville, Mass.

ԾԱՆՈԹ. — Խոլլիկեան Ածուխի եւ փայտի տունը լաւ ծանօթ է Պոսթընի եւ Ջրջակայքի հայութեան:

Այս տան գլուխ կը կանգնի Գրիգոր Խոլլիկեան, հայրը՝ Վեյդաւաններու, որոնք ամէն օր բան մը կ'աւելցնեն նշանակելի աստիճանի մը հասած բարգաւաճումին վրայ:

Աւագ եղբայրը՝ Մկրտիչ Խոլլիկեան կը վարէ ընդհանուր գործերը:

Յարուբիւն Խոլլիկեան,
Գեորգ Խոլլիկեան

Յաւակ Խոլլիկեան,
Խորէն Խոլլիկեան

Նշան Խոլլիկեան

Եղբայրները լծուած են գործի:

Խոլլիկեաններն ունին նաեւ կըրէյճի եւ օֆիսի շէնք մը Սըմըրվիլի կարեւոր փողոցներէն միոյն վրայ:

Ա Ծ Ո Ւ Խ

Պ. ԹՈՄՍԱՃԱՆՆԵԱՆԻՆ. — Սառլիս Պրիմի վրայ մեծ խանութ մը, որպէսզի իր դիզուած ապրանքները չունչ մը քաշեն:

Պ. ՀՍՄԱԶԱՍՊ ՇԱՀՆԱՐԵԱՆԻՆ. — 55½ Կրին Սթրիթի վրայ կայարան մը, որպէսզի լոքոմոթիվ նորոգելու բերող յաճախորդ մը ճամբու չդնէ:

ԲՈՅԸԼ ՓԻԱՆՅՈ ՔԸՄՓԸՆԻԻ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Պ. ԵԱՂՈՒՊ-ԵԱՆԻՆ. — Երգող ու նուագող դաշնակ մը:

Պ. Գ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻՆ. — Հակ մը Հայաստանի մէջ նոր մը-չակուած ծխախոտէն:

Պ. ՄԻՍԱԲ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻՆ. — Հայաստանի մէջ րէտիօ մե-քենաներու մենաշնորհը:

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻՆ. — Ամերիկահայ բէյաիօ սի-րող տղաներու գումարտակ մը:

ՍՐԱՊԵԱՆ ԶՈՅԳ ՄԸ ԵՂԱՅՐՆԵՐՈՒՆ. — Լորէլ Սթրիթի վրայ Գօնտագեանի գործարանին պէս դերձակատուն մը:

Պ. Կ. Փ. ԶԱՔԱՐԵԱՆԻՆ. — Քանի մը կապոց փողկապեր վաճառատան համար:

ԵՓՐԱՏ ՀԱՅԱԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ. — Հաց թխելու աւելի մեծ մեքենայ մը:

Պ. ՍԵՂՐԱԿ ՏԷՐ ՊԱՂՏԱՍՍԱՐԵԱՆԻՆ. — Նոր մասնաճիւղեր վաճառորդի մէջ «Արանց եւ կանանց վերաբերեալ ամէն տեսակ հագուստներու»:

Պ. ԱՏԻՇԵԱՆԻՆ. — Սեւաչեայ սիրուն հայուհի մը իր մէկ հակադրութիւնը աւելի ցայտուն ընծայելու:

Պ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻՆ. — Շիկահեր եւ կապուտաչեայ հայուհի մը իր հաճելի թուխ հակադրութիւնը աւելի ցայտուն ընծայելու:

Պ. ԲՐՈՒՏԵԱՆԻՆ. — Քիմպլըրլէյի աղամանդի հանքերը եւ Ֆլորիտայի մէջ Վիլլա մը:

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ. — Սրբուհիին եւ Հայկին միացեալ կարողութիւններն ունեցող գործակալ մը:

ՔԻՐԻԷ ՎՈՒԼՅՈՍԻՆ (Յոյն նպարավաճառ). — Անգամ մըն ալ Իզմիր վերադարձը Հելլանական բանակին հետ:

Լ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻՆ. — Մէկ միլիոնի տարեկան ապահո-վագրութեան գործառնութիւն մը:

ՀԷՆՐԻ ՄԱՐԹԻՆԻՆ. — Վենետիկի Միլիթարեան վանքին ներկայացուցչութիւնը:

S. U. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պ. Պ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

OLNEYVILLE Coal and Wood Co.

(PAPAZIAN BROS. Props.)

Coal, Wood, Box Kindling, and Bag Wood

135 MANTON AVE.

PROVIDENCE, R. I.

Կը ծախենք ածուխ եւ ամէն տեսակ վառելիք փայտեր ընթացիկ րիթէյլ գներով, ինչպէս նաեւ պակ վուտ, խա-նութներու համար, հոլսէյլ գնով: Յանձնարարութիւն-ները կ'ընդունինք եւ կը գործադրենք ամենայն ճշգ-րակութեամբ:

Tel. Pawt. 3290

Harootunian Bros.

Confectionery

FRUIT ICE CREAM CIGARS CANDY

498 Mill Street

Cenral Falls, R. I.

Կը ծախենք թարմ պտուղ, պաղպաղակ, ամէն տե-
սակ սիկար, սիկլըրէթ, եւ չաքարեղէն:

Մեր սեփական չէնքերուն մէջ, թիւ 502 Mill Street,

ունինք փուլ-Ռուս մը:

Կը ծախենք կէշլին (casoline):

ՍՄԲՍԸ ԵՒ ՍՍՐԳԻՍ ՅԱՐՈՒՆԻԱՆԵԱՆ

ԵՂԲԱՐԲ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՐՈՒՆԻԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐԵՐՈՒ

Յարութիւնեան Եղբայրները ծնած են Խարբերդի Սիւրսիւրի վանքը: Պ. Սմբատ Յարութիւնեան ծնած է 1887 յունուարին: Պ. Սարգիս Յարութիւնեան ծնած է 1894 փետրուարին:

Երկու եղբայրներն ալ յաճախած են Խարբերդի Կեղրոնական վարժարանը եւ աշակերտած են Ռուբէն Զարգարեանի, Յ. Սի-
մոնեանի եւ Տիգրան Աշխարհունիի:

Պ. Սմբատ Յարութիւնեան Ամերիկա եկած է 1908 հոկտ. 18-ին եւ հաստատուած է Սէնթրլ Թոլս, Բ. Ա., ուր մնացած է մինչեւ վերջը, առանց քաղաք փոխելու: Տասներկու տարի զբա-
ղած է մետաքսի ոստայնանկութեամբ՝ Սէնթրլ Թոլսի գործա-
րաններուն մէջ:

Իսկ պ. Սարգիս Յարութիւնեան Ամերիկա եկած է 1913 յու-
լիսին, հաստատուած է Սէնթրլ Թոլս եւ հետեւած է իր եղբոր
արհեստին՝ Լոթը տարի չարունակ:

1920-ի գործերու ընդհանուր թուութեան պատճառաւ եր-
կու եղբայրները ուղեցին չվատնել իրենց կոկիկ զբամբ եւ յան-
դընութեամբ ելան գնեցին 20,000 տոլար արժողութեամբ տու-
ներու եւ խանութներու շարք մը (պլաք): Յարութիւնեան Եղ-
բայրներու ունեցած զբամբ 2,500 տոլար էր, բայց, շնորհիւ ի-
րենց ձեռներէցութեան, յաջողեցան այդ զբամբին վրայ աւելցնել
բարեկամներէ փոխ առնուած գումարներ, նաեւ կրցան վարկ ըս-
տովել իրենց: Բացի Մորթկէյճէն, սկզբնական շրջանի իրենց
պարտքը կը հասնէր 8,500 տոլարի:

Երկու եղբայրները յուսահատութիւն բառը ջնջած էին իրենց
բառազրքին մէջ եւ անդադար կը գործէին փրկելու համար իրենց
ձեռնարկը: Անցուցին մէկէ աւելի տաղնապներ:

1920 նոյ. 1-ին սկսան փուլ-Ռուսի գործին:

1921 մարտ 25ին սկսան Confectionery գործին:

Ներկայիս խանութներն ու տունները վարձու տրուած են, եւ
միայն իրենց Candy-ի խանութին մէջ անհատատալի չափերով
առեւտուր կ'ընեն:

1923-ին, շնորհիւ իրենց անխոնջ եւ յամառ ջանքերուն, կըր-
ցան վճարել բազմաթիւ պարտքեր եւ աւելի քան ամուր տըն-
տեսական հողի մը վրայ կը կանգնին այս երկու ձեռներէց եղ-
բայրները:

ՍԵՂԻՐԱՔ ՊԻԼԵԶԻՐԵԱՆԻՆ. — Ֆորտի ներկայացուցչութիւնը
ամբողջ երկրագնդին վրայ:

ՕՐՉԸՐՏ ՀԻԼ ՏԷՅՐԻ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԱԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ. — Բազմա-
մածին հայ յաճախորդներ, որպէսզի կաթ ծծեն...:

ՓՈՒՔԱՖԷՔ-ՍԷՆՔՐԸ ՖՈՒՐ

Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՓԵՐԵՅԵԱՆԻՆ. — Պենիֆիթ Սթրիթի վրայ սե-
փական շէնք մը:

Պ. ՍՄԲԱՏ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻՆ. — Մեծ կրէյճ մը եւ երեք
պլաֆ խանութներ:

Պ. ՍԱՐԳԻՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻՆ. — Ոտքի յաջող գործո-
ղութիւն մը եւ աղուորիկ հայ հարս մը:

Պ. ՍԱՀԱԿ ՄԻՆՆԷԹԵԱՆԻՆ. — Փարֆիմկի հրապարակ մը՝
ուր քաֆսիմերն լեռան եւ ոչ մէկուն միմեք ընէ:

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Պ. ՊՕՂՈՍ ԱՐՍԷՆԵԱՆԻՆ. — Շուտափոյթ ա-
մուսնութիւն պուլկարահայուհիին հետ, որ փրկութեան ուղիղ
ճանապարհն է, ամէն:

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻՆ. — Ճամուգ անունը չգոր-
ծած երու հրովարտակ մը եւ նոր հարս մը...:

Պ. ԵՂԻԱ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆԻՆ. — Կովերու երամ մը իր կաթնա-
տան համար, նաեւ թումպուլիկ մանչ մը... իր սիրուն դաւակ-
ներուն թիւին վրայ:

Պ. ՄԱՆՈՒԿ ԸՆԿԷՅԵԱՆԻՆ. — Քաղաքացիութեան վերջին
թուղթը, որպէսզի Մարտիլի իր նշանածը Ամերիկա բերէ, նաեւ
ցկեանս «Հայրենիք»ի գործակալութեան վկայականը:
Նաքիֆ, Մէս.

ԳՍՓՐԻԷԼԵԱՆ ԵՂԱՅՐՆԵՐՈՒՆ. — Հարիւր հատ ձըրզիի
կով եւ Հայաստանի պանիրի մակարդ:
Վերջին ժամ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՐԱՄ ՊՐԱԶԻԼԵԱՆԻՆ. — Իր գեղեցիկ կերպա-
րանքին համապատասխան գեղուհի մը որ ունենայ «Դրամ, դը-
րամ, դարձեալ դրամ»:

ՅԱԿՈԲ ՇԱՂՈՅԵԱՆԻՆ. — Ryan մը, բայց ոչ ռայա մը:

ՄԻՍԱՔ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻՆ. — Հազուադէպ նամակադրոշմնե-
րէ (սթէմփա) արդոմ մը:

Յ. Ս. ԼԵՒՈՆԵԱՆԻՆ. — Նոր «Փորձանք»ի մը խմբագրու-
թիւնը եւ սանկ աղուոր կին մը որ շահէ զինքը, գուրգուրայ վը-
րան, կարկառէ եւ ամէն օր խնայէ:

ՆԻԿՈԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻՆ. — Առատ նիւթ գաղութային կեան-
քէ:

ՕՐ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆԻՆ. — Իր սեռին գաղտնիքը:

ՎԱՀԱՆ Ս. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆԻՆ. — «Բանբեր» Մատենաշարի ծա-
նոթացումը եւ արագ սղառումը:

ՍՏԵՓԱՆ ՏԱՐՏՈՒՆԻՒՆ. — Տիկին Տարա Չունի մը:

ՃԱՐՊԻԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Քանի մը Հայ երիտասարդներ հաւաքուած սրճարանի մը
մէջ կը խօսակցին, ներս կը մտնէ Տիթրոյիթի հանրածանօթ «Կոն-
դակ»ը: Երիտասարդները զայն ծաղրելու համար կ'ըսեն. — «Ե-
կաւ կապիկը»: Կոնդակը առանց պատասխանի ձեռքերը վեր կը
բարձրացնէ եւ կ'ըսէ. — «Տէր Աստուած, ներէ ասոնց, որովհե-
տեւ իրենց նախահայրը կ'անպատուեն»:

ԱԿԱՆԱՏԵՍ

Tel. Copley 2731 W

M. KONDA

FURRIER & DESIGNER

400 BOYLSTON ST. Room 60-61 .. BOSTON, MASS.

Կը ձեւեմ եւ կը կարեմ կանանց յատուկ ամէն տե-
սակ մուշտակներ:

Կը նորոգեմ հիւները եւ կը յանձնեմ անճանաչելիօրէն
նոր վիճակի մէջ:

Ունիմ պատրաստի մուշտակներ:

Ամառուան եղանակին, միջատներու վնասէն զերծ
պահելու համար, ունիմ մուշտակի յատուկ սքոքէյն եւ
կը պահեմ զանոնք մեծազոյն խնամքով:

Իմ նշանաբանս է գոհ թողուլ յաճախորդներս, եւ
սպասարկել անոնց՝ իմ արհեստիս նրբութիւններով:

Դիմեցէ՛ք եւ պիտի օգտուիք անպատճառ:

Tel. Park 7740

YEPRAD BAKING CO.

All Kinds of Bread

16½ LAUREL ST. and 54 CLAYTON ST.,

Worcester, Mass.

Հայկական ամէն տեսակ հաց կը շինենք:
 Երկար հաց, մատի հաց (տընտիս), լաւաշ, վիէննա հաց,
 երկար նկան (սոմուն):
 Ամէն տուն կը յանձնենք (Տէլիփըր կ'ընենք) Վուստըրի մէջն
 ու շրջակաները 25 մղոն տարածութեան վրայ:
 Հացերը կը պատրաստենք մաքուր Միննէսոթայի ալիւրով:
 Մեր գործատեղին չառ մաքուր է:
 Հացերուն վրայ կը ցանենք շուշմայ (սուսամ):
 Կը ծախենք նաեւ մաքուր եւ երաշխաւորեալ ալիւր օրուան
 գինէն 5-10 սէնթ պակասով եւ ձեր տունը յանձնելու պայմանաւ:
 Մեզի թեկեֆոն ըրէք կամ քառթ մը դրեցէք:
 Ամէն կերպով գոհ պիտի թողունք ձեզ:

Հողեցի ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՒՇԵՂԵԱՆ

Հողեցի ԱՍՍՏՈՒՐ ՕՀԱՆԵԱՆ

Եղէգըցի ԱՍՍՏՈՒՐ ՄԱԿԱՐԵԱՆ

Tel. Park 8111

TWIN BROS. TAILORING CO.

LADIES' and GENTLEMEN'S

CUSTOM TAILORS

Cleaning, Dyeing, Repairing and Pressing

Remodeling a Specialty

Work called and Delivered Free

18 LAUREL ST., WORCESTER, MASS.

Հայրենակիցներ,

Նոր հագուստներ ունինք: Պատրաստի հագուստներ
ունինք:Արդուկ կ'ընենք, կը ձեւենք, կը մաքրենք, կը ներ-
կենք:ԾԱՆՈԹ. Մ. ՇՆՈՐՀԱԼԻԷ.— Հայրենակիցներ, ձեւ առէք,
մաքրուցէ՛ք, կարկտանով մի՛ պտտիք, չնորհրով հագուստով
բարձրացուցէ՛ք ձեր արժէքը:

Ուստի դիմեցէ՛ք ՍՐԱՊԵԱՆ ԵՂԵՑՐԵՐՈՒՆ

Tel. Park 3206

ORCHARD HILL DAIRY CO.

Dealers in

Pasteurized & Clarified

MILK & CREAM

32 Clifton St.,

Worcester, Mass.

Հայկական կաթնալաճատուն, մեծաքանակ եւ
փոքրաքանակ:Միակ հայ կաթի գործարան-գտարանը ամբողջ Մէ-
սէջուէց նահանգին մէջ:

Հաստատուած է 1918-ին:

Մաքուր, ապահովուած (Pasteurized) եւ զտուած
անարատ կաթ:Մեր կաթն ու սերը կը յանձնենք ունէ հայու բնակա-
րանը եւ խանութը Վուստըր եւ շրջականերուն մէջ:Ունինք մաքուր քրիմ (սեր), որ կը զերագանցէ ու-
րիչ ունէ քրիմ մեր քաղաքին մէջ:Երբ հայ կաթնալաճաւոր մաքուր եւ աւելի դիւրա-
մատչելի պայմաններով կաթ ու սեր կը հայթայթէ ձեզի,
ինչո՞ւ կը դիմէք ուրիշներուն:

Դիմեցէ՛ք հայ կաթնալաճաւորն եւ գոհ պիտի մնաք:

ՕՒՎՏՎՅ ՕՒՎՏՎՅ

ՐԷՏԻԷՅԻ ՐԷՏԻԷՅԻ

Րէտիէյի միակ հայ վաճառատունը Վուստըրի մէջ:
Ամէն ձեւի Րէտիէօնք կը ծախենք եւ կը զետեղենք
յարմար վայրը՝ մասնաւոր հոգատարութեամբ:

Ամէն կերպ գոհ կը թողունք մեր յաճախորդները:
ԾԱՆՈԹ.— Հազիւ 16 տարեկան պ. Կարապետ Մար-
գարեան, որուն նկարը կ'երեւի, տաղանդաւոր մասնա-
գէտ մըն է Րէտիէյի: Վուստըրի տեղական թերթերը
գնահատած են զինքը՝ մինչեւ իսկ Լոնտոնէն լուրեր կա-
րենալ ստանալուն համար:

Հայ պատանիներուն եւ անհասարակ հայ ընտանիք-
ներուն համար ահա զեղեցիկ առիթը Րէտիէյի հրաշալի
գիւտին ծանօթանալու եւ վախելու:

G. MARKARIAN

103 SUMMER STREET, WORCESTER, MASS.

YERAN PRESS

ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՀՕՃԱՅԻ ԶՈՒԱՐՃԱԿԻՔՆԵՐԸ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՒ ՃՈՆԱՅՈՒԱԾ
ԳԻՆ 75 ՍԷՆԹ

Կը Պարունակէ Աւելի Բան 250 Զուարճալի-
ներ 160 Նրեսներու Մէջ

Ամենէն մեղադրուող անգամ չի կրնար
գտնուիլ իր խնդուքը երբ Նասրէտին Հօնայի
Զուարճալիքները կարդայ: Խնդալ եւ խնդա-
ցընել ահա Նասրէտին Հօնայի Զուարճա-
լիքներու կոչումը, ինչ որ երջանկութեան
եւ երկարակեցութեան գլխաւոր ազդակներէն
մին է:

Մենք Հայերս ամենէն շատ պէտք ունինք
կարդալու Նասրէտին Հօնայի Զուարճա-
լիքները, անոր հեղինակին պէս հեզմել սոր-
վելու համար մեր վրայ խուժող դժբախտու-
թիւնները:

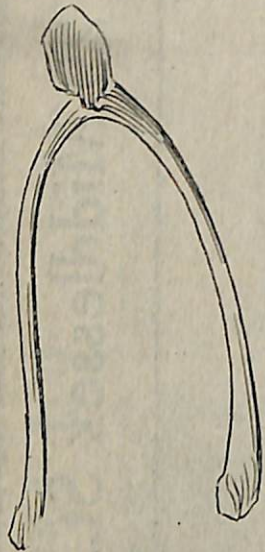
Նքէ ուզես ջիղերդ հանդարտեղնել, բար
կուրիւնդ գտնել, ասկէ ետք պէտք չունիս
տալը, քան եւայլն համբելու, Նասրէտին
Հօնայի Զուարճալիքները աւելի ազդու եւ
աւելի գործնական են: Անգամ մը փորձէ ու-
րիշ միջոցի դիմելէ առաջ:

Օրինակ մը Սրափէնի Զարաճի Հնարա-
մտութիւնները Բացարձակապէս ԶՐԻ
պիտի տանք ամէն մէկ օրինակ Նասրէտ-
ին Հօնայի Զուարճալիքներուն հետ, կարճ
ժամանակի մը համար:

29 Middlesex St., Boston, Mass.

Tel. Waltham 1151-M

Established 1898

Եստե՛սք

Two Brothers

TAILORS

S. G. Nersesian, Mgr.

661 MAIN STREET, Opposite Common

(Over Robert S. Johnson's Jewelry Store)

WALTHAM, MASS.

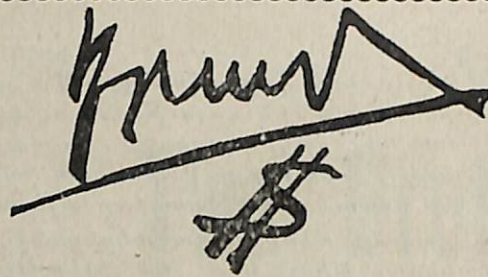
ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ես, Սիմէօն Կ. Ներսէսեան, ծնած եմ 1876 Վերսայնի 13-ին, Խարբերդ-Մէզիրէ քաղաքը. նախնական ուսումս առած եմ Մէզիրէի դպրոցը, որ, յետոյ, լաւ չըջան մը ունեցաւ (Մէզիրէի Կեդր. Երկսեռ Վարժարանն անուան տակ): Հայրս Կիրակոս Ներսէսեան (Նորսոյեան), կը պարապէր երկրագործութեամբ. իր ատենները չատ քիչեր կըրէր ինչ Բերական եւ Կանոն կարդալու բախտաւորութիւնը ունենալ: Բացառութիւններ ի հարկէ եղած են— Սր. Նարեկ կարդալ սովորողներ: Հայրս իր վերջին ճիւղը կը թափէր զաւակներուն կատարեալ կրթութիւն տալու. քոյր մը եւ երկու եղբայր էինք. քոյրս ծնած էր 1873-ին, եղբայրս՝ 1879-ին. հայրս մեռաւ 1889-ին: Այն ատեն, որպէս տղայ մարդ, պարտաւորուած թողուցի դպրոցը եւ մտայ Րէժին, Մէզիրէի ծխախոտի գործարանը: Հոս երկու տարի աշխատելէ յետոյ, թողուցի Րէժին

եւ մտայ Մէզիրէի Էփիգեան դերձականոցը: Մայրս մեռաւ 1892-ին, քոյրս՝ 1895-ին: Այն ատեն գոյութիւն ունէր Հայկազեան Միութիւնը. 18 տարիներ հազիւ բոյորած, եւ հայրենասիրական ոգին վառ սրտիս մէջ, մտայ այդ Միութեան շարքերուն մէջ: Թէեւ չատ մութ էր մեզի համար ծրագիրը այն ատենուան Հըն-հականութեան, սակայն անոր անդամակցեցանք, որպէս յեղափոխական կազմակերպութիւն: Որոշ չեմ յիշեր թէ ընկերներս ալ մտան Հնչականութեան մէջ՝ կազմովին թէ ոչ. միայն այս դիտեմ որ երկու եղբայրս թողուցինք մեր պապենական օճախը 1895 սեպտ. 5-ին, եւ երբ Պոլիս հասանք, Պապը-Ալիի դէպքի պատահելէն 7-8 օր վերջն էր: Գաւառացի հայերու կեանքը դժոխային էր դէպքէն յետոյ: Երկու եղբորս պատրաստած ծրագիրն այլեւս անգործադրելի էր, այնպէս որ պոլսական 5 ամսեայ կեանքս երբ վերջիչեմ, սարսուռը կ'ազդէ տակաւին:

1896 փետրուարին՝ եղբայրս Ահարոնը, հօրեղբոր որդիս Մինասը եւ երկու հայրենակիցներ, հինգ հոգով միասին փախըստական կը մտնենք Աւստրիական մի վաճառականական նաւ: Ալ չեմ պատմեր պատահած միջադէպը նաւապետին եւ մեր անբեղուն միջնորդին հետ: Եւ վերջապէս հասանք Ֆրանսա, Մարսիլիա 21 օրէն: Բաւական դրամի համար սպասելէ վերջ, քեռորդիներէս տոմսակ տոխնք եւ Ամերիկա գալու համար Հալլըր հասանք: Եղբորս տարուկը (ծանօթ Խարբերդի վէրքը) երեսին վրայ՝ պատճառ եղաւ որ ետ դարձուի. նորէն գնացինք Մարսիլիա. եղբայրս հիւանդանոց մը տեղաւորելէ յետոյ, Cherbourg-ի վրայով եկայ Ամերիկա 1896 ապրիլ 19-ին: Յետոյ Milford, Mass. գացի եւ աշխատեցայ կօշիկի գործարան մը: Ընտրեցի ինձ մի անբաժան ընկեր — Հայերէն եւ Անգլիերէն բառարանը. մի քիչ սովորեցայ Անգլիերէն, աշխատեցայ դերձակներու մօտ, ի Փրավիտէնս, Բ. Ա., նաեւ ուրիշ քաղաքներ: 1898-ին եղբորս հետ միասին հաստատեցինք մեր գործը — “Two Brothers Tailors”: Այս գործը ժողովրդականութիւն չահեցուց: 1898-ին մտած եմ Հ. Յ. Դ. շարքերուն մէջ: Եղբայրս ունեցաւ իր Ներսէսեան նուազախումբը: Ամուսնացաւ 1907-ին, սակայն 1908-ին իր եւ կնոջ առողջական պատճառներով անցաւ հայրենիք: Հարսս՝ մեռաւ 1908 զեկտեմբերին հայրենիքին մէջ, եղբայրս ալ մեռաւ մարտ ամսուն, 1909. իսկ ես՝ տակաւին Եստէսքը կ'երգեմ:

Tels.
Main 0367, 0600

Newton North 5468
Tel. . .

ՊՐԱԶԻԼԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
110 TREMONT STREET, BOSTON
Room 525—526

415 MT. AUBURN ST., WATERTOWN, MASS.

Ամէն կարգի մօրկէյճներու համար մեզ տեսէք նախ քան ուրիշին դիմելը, ածան եւ արագ ծառայութեան համար:

Անշարժ կալուածքներու մասին ճշգրիտ տեղեկութիւններ կուտանք:

Օգտուեցէք մեր փորձառութենէն:

GENERAL REPAIR SHOP

Hamazasb Shahnarian, Prop.

ՀԱՄԱԶԱՍԳ ՇԱՀՆԱՐԻԱՆ

55½ GREEN ST.

WORCESTER, MASS.

Grinding
Mending
Filing

Machinery
Furniture
Fixture

Կը շինէ եւ կը նորոգէ

Ամէն կարգի մեքենաներ

Կը շինէ եւ կը նորոգէ

Պէյպլի քէրիճներ, կարի մեքենաներ,

Կը շինէ եւ կը նորոգէ

Ֆոնօկրաֆներ, անիւներ, բանալիներ, կղպանքներ

Կը լեհեմէ ամաններ

Վերջապէս ժամացոյցէն մինչեւ լողոմօթիլ կը նորոգէ

եւ կը շինէ

ԴԻՄԵՑԷՔ ԻՐԵՆ

ԱՌԱԿՆԵՐ ՄԵԻԹԱՐ ԳՈՇԷՆ

ԳՈՐՏԵՐԸ

Լճի գորտերը խորհուրդի նստան եւ ըսին. «Ինչո՞ւ խեղդուինք եւ նեղուինք ազտօտ եւ դեղնած ջուրերու մէջ, ելլե՛նք դուրս եւ ապրինք ինչպէս միւսները կ'ապրին»:

Գորտ ծերունի մը միջամտեց.

Հայրս պատուէր տուաւ ինձի, որ ջուրերու եւ լճերու ապաստանարանը երբեք չթողում, որովհետեւ մեր բնութիւնը այդ կը պահանջէ: Արդ, եթէ ջուրէն դուրս ելլենք ու ցամաքի վրայ ապրինք, գուցէ դարհուրինք եւ նորէն վերադառնանք ջուրը: Այն ատեն սակայն մեր երկչոտութիւնը երեւան պիտի դայ:

Գորտերը մտիկ չըրին ծերունի գորտին խօսքերուն եւ ամէնքը մէկէն կոկոսալէն դուրս ելան լիճէն եւ արեւին տակ կըծկտեցան եւ յետոյ ցատկոտեցին:

Շատ չանցաւ, ոտնաձայներ լսուեցան եւ ամէնքը միասին դարձեալ ջուրը թափելով խորասուզեցան:

Telephone: Park 8051

C. A. VOULTSOS

Importer of All Kinds of Tobaccos

19 TRUMBULL STREET,

WORCESTER, MASS.

Ամէն տեսակ նպարեղէն կը ծախենք: Մեր ապրանքները կը ստանանք Յունաստանէն եւ Արշիպելագոսի Յոյն կղզիներէն: Ունինք լաւագոյն ծխախոտ մը: Սուրճի ամենալաւ տեսակը կը պահենք ամբողջ Միացեալ Նահանգներուն մէջ:

Ունինք երկրի օճառ, Բիոսի մաստիքա, քիմիոն, անիսոն, խունկ, ձէթ, ձիթուն: Կը ծախենք սուրճեփ աման, դաւաթ: Կը պահենք Յունական թուղ, թէյ եւ ամէն տեսակ երկրի ուտելիքներ:

Ո՛վ որ մենէ զնուած ուտելիքէ մը դժգոհ է, թո՛ղ ետ բերէ:

Մեր նշանաբանն է պատուաւորութիւն:

Ք. Ա. ՎՈՒԼՏՈՍ

 ՄԻՄԻԱՅՆ ՍՈՒԱԿ ԿԱՐՄԻՐ ՌԷԲԸՐՏՆԵՐԸ ԿՐՆԱՆ
 ԱՅՍՊՈՒՍԻ ՄԻԻԶԻՔ ԲԵՐԵԼ ԶԵՐ ՏՈՒՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ
(Սոխակի երգչուհի)

ՏԻԿԻՆ ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ 24 ՍՈՈԱԿ ԿԱՐ-
ՄԻՐ ԲԷՔԵՐՏՆԵՐԸ յադթալանօրէն զե-
ղեցիկ օրինակներ կը հանդիսանան տրա-
մաթիբ երգերու: Նէ ունի մէկ քանի
սրանչեւի զուգերգներ ալ: Իբ թէ՛ մե-
ներգները, եւ թէ՛ խմբերգի մասնակի-
ցութեամբ երգած կտորները միշտ հրա-
պուրիչ են:

ԹԻԼ	8	(ա)	ՍԵԼ ՍԵԼ ԱՆԵՐ ՄԻՐԱՅԱՐ	(ԱՐԶԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ)
		(բ)	Այն Ո՞վ է Եարապ	(ԱՐԶԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ)
ԹԻԼ	10	(ա)	ՎԱՐԴԸ	(ՌՈՒՄԱՆՈՍ ՄԵԼԻՖԵԱՆ)
		(բ)	ՕՐՕՐ ՆԱԶԻԿԻՆ	(Յ. ՍԱԷՐՈՒԱՐԵԱՆ)

ՊԷԶԱԶԵԱՆ (Սոխակի երգիչ)

Պէշադեանի կողմէ երդուած ամէն մէկ
ՍՈՈԱԿ ԿԱՐԽԻՐ ԲԷՋՐԸՏ՝ իր հնամամբ
տրամա մըն է: Այս մեծ պարիթոնին հա-
մար ըսուած է՝ Թէ ան ոչ միայն կ'եր-
դէ, այլ կ'ապրի իր երգերը: Մտիկ ըրէք
սա բէժըրտներէն ունէ մէկին, եւ ան-
ձամբ դատեցէք:

ԹԻԼ 13	(ա)	Ո՛հ Գայլըգնը, Կամա՛ց Կամա՛ց	(ԼեպլԼեպլինի Հօր Հօր)
	(բ)	Ո՛հ, Առանց Գեղ Սիրելիս	(ԼեպլԼեպլինի Հօր Հօր)
ԹԻԼ 14	(ա)	Բէօր ՕղլուԼի Թռռներ Եմք	(ԼեպլԼեպլինի Հօր Հօր)
	(բ)	Այս Գիշեր Առանձին Բաժակը Ձերին	(ԼեպլԼեպլինի Հօր Հօր)

ՍՈՒԱԿ ԿԱՐՄԻՐ ՐԷՔԸՐՏՆԵՐԸ ՀՆԱՐԱԻՈՐ Կ'ԸՆԵՆ,
ՈՐ ԴՈՒՔ ԸՆՏՐԷՔ ԵՐԳԸ, ԱՐՈՒԷՍՏԱԳԷՏՆ ՈՒ ԺԱՄԸ

Երբի ու Երաթ չտու թեան ամէն մէկ սիրահար իր մտքին մէջ
կր սահէ տալաւորութիւնը Երգահանդէսի մը, ներկայացման մը
կամ Երաթ չտական մեծ դէպքի մը, որուն մէջ Երեւցեր է՝ չատ
սիրուած արուեստագէտ մը :

ՍՈՒՍԿԻ ԿԱՐՄԻՐ ԲԵՐԵՐՏՆԵՐԸ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆ ԿՈՄԱՆ ձեզ,
որ դուք այդ յիշողութիւնները վերապրիք՝ հարազատ ու բնական
կերպով, որ դուք՝ ձեր ուզած պահուն եւ ձեր ուզած տեղը կա-
րենաք սարքել երաժշտական հանդէսներ, ինչպէս իրե՛նք — ձեր
սիրած արուեստագէտները պիտի ընէին:

ՓՐՈՖ. ԳՈՒՇՆԷՐԵԱՆ

(Սոխակի Օրֆէսքրայի Ղեկավար)

ՅՐՈՅ. ԳՈՒՇՆԷՐԵԱՆ ԷԼ ԻՐ ՍՈՈԱԿ
ԿԱՐՄԻՐ ԲԷՔԼՐՏՆԵՐԸ ԵՐԱԺՎԱՆՈՒԹԵԱՄԵ
ԿԸ ՄԵԿՆԵՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻՆ ՄԻՐԱՐԸ:
Այս հոգաբարձր արթնաթիւն ժողովրդա-
կանութեան կը հաւասարի միայն իր ՍՈ-
ՈԱԿ ԲԷՔԼՐՏՆԵՐՈՒ Ժողովրդականու-
թիւնը: Պատճառն այն է, որ ՍՈՈԱԿ ԲԷ-
ՔԼՐՏՆԵՐԸ ՓՐՈՖ. Բուշնէրեանի Օր-
թնաթրային երկրորդ եւն են:

Թիւ	15	(ա)	Լեւոնեյիւնի Հօր Հօրի Ամբողջութիւնը	(Օրբէսքբա)
		(բ)	Զէյթունի Մարշը եւ Կովկաս. երգերու փունջը	(Օրբէսքբա)
Թիւ	6		Կովկասեան Լեզկիմբայի Պարը	(Արշին Մալ Այան)
Թիւ	7		Կովկասեան Շամիլի Պարը	(Արշին Մալ Այան)

10 INCHES DOUBLE FACE ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ \$1.00

Փոսթով Եղած ապսպրանքները անմիջապէս կը ղրկուին Շ. Օ. Դ.-ով :

ԴՈՒՐՆԻ քաղաքների էկադ ապոստրանքների առնուաղն պէտք է հատուկ ընդունել:

Միջին Արևմտեան եւ Հարաւային Նահանգներէն եղած ապրսպրանքներու համար 50 սէնթ փոսթի ծախք կը պահանջուի :

Արտասահմանէն եղած մեծաքանակ ապստրանքներու մասնաւոր գեղջ:

Արամսահմանէն եկած ապսպրանքներու փոխարժէքը պէտք է կանխիկ դրուուի:

S. SĀRĀFIĀN 500 5th Avenue New York City

Կ Ի Լ Ի Կ Ե Ա Ն ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Յ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ — ՍԵՓԱՅԱՆԱՏԻՐ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝

Նախակի հասցէ

P. O. BOX 30 MAD. SQ. STA.

ՄԱՍՆԱՃԻԻՂԵՐ՝

Գ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ — Վարիչ
3355 N. ARGYLE ST.
PHILADELPHIA, PA.

ԳԱՐԵՆՅ ԳՐԱՏՈՒՆ — Վարիչ
34 TRANSIT ST., Cranston
PROVIDENCE, R. I.

Գործակալ՝

Հ. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

101 Piedmont St., WORCESTER, MASS.

Շարունակական ժամանում

ՊՈԼՍԷՆ, ԹԻՖԼԻՍԷՆ, ԵՐԵՒԱՆԷՆ և Արտասահմանի զանա-
զան վայրերէ :

Եթէ ցարդ չես ունեցած մեր լիակատար Գրացուցակը՝
կեանքիդ կէսը զնաց. այս բանին վկայ է Մեզու Շնորհալին :

Հայերէն լեզուով ո՛րեւէ գիրք կը ղրկենք քեզի կանխավճարով
կամ C. O. D.-ով :

Կը ստանձնենք քրքերու և քառէջուէ կնիքներու պատրաս-
տութիւնը, ինչպէս նաեւ տպագրական և հրատարակչական
գործեր՝ աժանագին պայմաններով :

Ծանուցումներ կ'ընդունինք հայերէն թերթերու համար :

Մեր նշանաբանն է՝

Արագ սպասարկութիւն և անքերի գործադրութիւն

Tel. Natick 0438 J

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՆԻՐ

Հայու ձեռքով շինուած և սեփական ձեռքի կովերու կաթէն
Նաեւ ՀԱԻ, ՀԱԻԿԻԹ և ԱԳԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՐՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹԱՐՄ ԱՄԷՆ ՕՐ

ԱԳԱՐԱԿ ԳԱՐԻԷԼԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

350 No. Main Street
NATICK, MASS.

Կը յանձնենք (Տէլիվըր) սեփական Car-ով կամ Parcel
Post-ով Պոսթընի և Վուստրի շրջակաները 50 մղոն տարածու-
թեան վրայ :

Գրեցէք փոստ քարթ մը և յաջորդ օրը կը ստանաք պանիրը :
Մեր պանիրը կը ծախուի

20Ր. ՍԵՊՈՒՀԻ ԺՈՒ
34 Kneeland St., Boston
ARMENIAN GROCERY

Harrison Ave., Boston
ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ և ԸՆԿ. ԲՈՒ
106 Hudson St., Boston

HALIL HOMSEY & CO.

110 Hudson St., Boston, Mass.

MANOOG TASHJIAN

5th St., Chelsea

TUTUNJIAN BROS.

Nichols St., Watertown

BIGELOW MARKET

Mt. Auburn St., Watertown

Նաեւ ուրիշ նպարավաճառներու ԲՈՒ

Արաքս Գրատունը Ամերիկահայ Գրատուններու մէջ
կը գրաւէ առաջնակարգ դիրք մը, չնորհիւ իր պահած
Գրական եւ Վիպական լաւագոյն գործերուն: Կը հայ-
թայթէ ամէն տեսակ գիրքեր:

Ելլալի Պոստան	\$2.00	Աղտիւլ Համար եւ Ծեր-	
Հայրենիքի Համար		լօք Հօլմա	3.00
Ահարոնեան	1.50	Դարձը, Լ. Շանթ	.50
Վարժապետին Աղջիկը	1.50	Ուր Խեցիներ Ժողովեցի	
Յարութիւն, Թօլթոյ	2.50	Յ. Տ. Յակոբեան	.75
Արուլալ Մահարի	.40	Համէթ, Թրգմ.	
Մտերիմ Զրոյցներ	2.00	Յ. Մասեհեան Խան	2.50
Լուս Յաւեր, Գ. Զօհրապ	.65	Օթէլլօ, Թրգմ.	
Ողջմտանքի Զայներ »	.65	Յ. Մասեհեան Խան	2.50
Կեանքը Ինչպէս որ է »	.65	Մաղպետ, Թրգմ.	
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	.50	Յ. Մասեհեան Խան	2.50
Կինը, Լ. Շանթ	.25	Վեներիկի Վաճառական	
Ելլալի Սասուն, Ս. Բ.	5.00	Յ. Մասեհեան Խան	2.50
Իննսուն Վեց	5.00	Երեք Հրացանակիրները,	
Սասունէն Ետքը	2.00	Ա. Տիւմա	4.00
Արլոր Եղբայր	.50	Լուսին, Ահարոնեան	1.00
Աղջկան մը Սիրտը,		Թշուառներ, Վ. Հիւկօ	7.00
Օր. Ալիս	1.50	Պատերազմ եւ	
Աշուղ Դարիպ	.75	Խաղաղութիւն	2.50
Ժընըլիէվ	.50	Թիապարտը, Ա. Շիւ.	2.00
Հայ-Հայ. Բառարան		Աւազակապետ,	
Գալիմաճեան	6.00	Ա. Շիւանեան	2.00
Հայաստան, Լինչ	5.00	Մօնթէ Բրիտթօ, Ա. Տիւ.	6.00
		Գաղանիք Փարիզու	6.00

Մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Հայ Դըպ-
րոցներու համար ունինք զասագրքերու ճոխ մթերք մը:
Դպրոցներու հոգարարձութեանց՝ մասնաւոր զեղչ:
Տնօրէն՝ ՀԱՄՕ

ARAX BOOK STORE
P. O. Box 38 Waverley, Mass.

Hoogasian Dairy

Established 1903

ԿԱԹՆԱՎԱՃԱՌ

ԵՂԻԱ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ

26 WEST COLE ST.,

PAWTUCKET, R. I.

Կը հայթայթէ մաքուր եւ թարմ կաթ:

Խորը շիշերը ապանեխուած են:

Կը շինէ Հայկական պանիր:

Պայմանները դիւրամատչելի են:

Հայ ընտանիքներու համար չափ լաւ պատեհութիւն:

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Եղիա Ղուկասեան ծնած է Զմշկածաղի Խարասար
գիւղը 1882 թուականին: Յաճախած է գիւղին դպրոցը:

Ամերիկա եկած է 1900 թուականին եւ հաստատուած
է Րօտ Այլընտի Փութաքէթ քաղաքը: Նախ աշխատած է
Աղարակի մէջ, եւ շատ շանցած ձեռնարկած է կաթի
գործին, դրամագլուխ ունենալով միայն 75 տոլար: Ա-
մուսնացած է Ամերիկայի մէջ եւ կազմած է լաւ ընտա-
նիք մը:

Աշխատած է անխոնջ եւ պայքարած է ընտանեկան
բաղձաթիւ նեղութիւններու դէմ, որոնց եւ կրցած է յաղ-
հիմա հանդիստ է ընտանիքով եւ բարգաւաճ:
ԹԼԼ:

Tel. Park 1279

Summer Street Market

M. MARKARIAN, Prop.

Meats, Groceries, Butter, Cheese, Eggs,

Fresh Dressed Poultry Always one Hand.

Vegetables of All Kinds

103 Summer Street

Worcester, Mass.

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՄԻՍԻ, ԿԱՐԱԳԻ, ՊԱՆԻՐԻ, ՀԱԽԿԻԹԻ ԵՒ ՆՊԱՐԵՂԵՆԻ..

Tel. Park 4130

Proodian's Jewelry Shop

207 B Main Street

Worcester, Mass.

Վոլստերի Բրուտեան Գոհարավաճառատունը երեսուն տարիներէ ի վեր հաստատուած է :

Կը վաճառէ ուղիղ ժամանակ պահող ժամացոյցներ, նշանաւոր եւ ամուսնութեան առթիւ ոսկեղէն, արծաթեղէն եւ աղամանդեայ առարկաներ :

Մենէ եղած գնումները միշտ գոհացուցիչ եղած են :

Դժգոհները անոնք են միայն, որ Վոլստերի Բրուտեանէն առեւտուր ըրած չեն :

Գիտցէ՛ք գնահատել երեսուն տարիէ ի վեր ձեզ գոհացնող արհեստաւորը :

Եթէ գոհարավաճառ Բրուտեանի գործերուն մէջ պակասութիւն մը տեսնէք, ուղղակի զիմեցէք իրեն եւ ըսէք ձեր զժգոհութեան պատճառը :

Մի՛ նստիք սրճարանները, ճաշարանները եւ մի՛ գանգատիք մենէ : Մենք սիրով կը լսենք ձեզ :

Ասկէ զատ ուրիշ Ամերիկա չկայ : Քաղաքավարութիւնը յարգե՛նք :

Phone: Richmond 1795

Ararat Grocery Co., Inc.

150 COMMERCIAL STREET

BOSTON, MASS., U. S. A.

Հայկական նպարեղինաց այս ամենամեծ առևտրական հաստատութիւնը՝ երեսուն տարուան կեանք ունի հրապարակի վրայ:

Նպարեղէն կը ներածէ մեծաքանակ եւ լաւագոյն պայմաններու մէջ, ուղղակի տեղէն: Երկրորդական միջնորդներու հետ գործ չունի:

Այս պատճառաւ իր գիները չափաւոր են, իսկ տեսակները գերազանց: Ասոնք աչքառու առաւելութիւններ են, զորս ապահոված է իրեն Արարատ Նպարեղինաց Բնակերութիւնը:

Արարատ Նպարեղինաց Բնակերութիւնը կառուցած է պուլլուրի (ձաւար) նոր գործարան մը, օժտուած արդիական մեքենաներով, կ'արտադրէ շատ համեղ եւ մաքուր պուլլուր:

Իր ապրանքները երաշխաւորեալ են:

Ապսպրանքներ կը զրկէ Մեքսիկո (Mexico), Բիւպա (Cuba) եւ Հարաւային Ամերիկա (South America):

Գիներու ցուցակը ուղղին կը զրկուի ձրի:

ԱՐԱՐԱՏ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ ԲՆԿ.

LINCOLN CLOTHING CO. Inc.

45 Main St.

Մասնամիւլ

12 Lincoln Sq.

Այցելեցէք մեր վաճառատունները, ուր պիտի գտնէք ձեր ընտանիքի բոլոր անդամներուն յարմարող,

Դիմացկուն կօշիկներ,
Ձեւաւոր գլխարկներ,
Տոկուն գուլպաներ,
Գեղեցիկ փողկապներ
Ճաշակաւոր շաւիկներ.

Բուրդէ եւ կտշիէ ձեռնոցներ,
Գունաւոր հովանոցներ,
Բամպակէ եւ բուրդէ
ներկազգեստներ
Եւայլն

Տնօրէն՝ ՍԻՐԱԿԱՆ ՏէՐ ՊԱՂՏԱՍՍԱՐԵԱՆ
WORCESTER, MASS.

ARIS DER MGRDICHIAN

ԱՐԻՍ ՏԵՐ ՄԿՐՏԻԶԵԱՆ

81 MERRIFIELD ST.

WORCESTER, MASS.

Վուստրի հոշակաւոր ճաղատարոյթ, Արիս Տէր Մկրտիչեան պատիւն ունի ծանուցանելու, որ կրնայ բուժել ճաղատ գլուխները, եթէ անոնք ենթարկուին իր դրական դարմանումին: Շատեր վերստացած են իրենց կուսնցուցած մազերը, չնորհիւ Արիս Տէր Մկրտիչեանի մեթոտին: Ծիծաղելու պատճառ չկայ, պէտք է հաւատք ունենալ:

Չէ՞ք ուզեր վերստանալ ձեր մազերը:

Արիս Տէր Մկրտիչեան նմանապէս կը յայտարարէ, թէ տըրամադերելի ունի տակաւին սակաւաթիւ օրինակներ իր ձայնադրած Երգարանէն, որ կը բաղկանայ չորս ընդարձակ երգերէ:

Այս ժողովրդական երգարանէն հատ մը ունենալու համար դիմեցէք իրեն, վերելի հասցէով:

Tel. Paw. 3791

Menatian Taxi Service

384 BROADWAY

PAWTUCKET, R. I.

Միննէթեան Թէքսի սպասարկութիւնը հանրածանօթ է ամբողջ Ռօտ Այլընտ նահանգին մէջ:

Ամառ թէ ձմեռ այս նահանգին ունէ մէկ քաղաքը ճամբորդը կը փոխադրէ:

Միննէթեան ինքնաշարժերը կը յաճախեն չրջակայ նահանգներն ալ:

Փիֆնիֆի, հարսնիքի եւ յուղարկաւորութեան առթիւ կանոնաւոր սպասարկութիւն ապահովուած է:

Միննէթեան Թէքսի սպասարկութեան զինները չափաւոր են: Շէօֆէօրները չափ ստահելի անձերէ բաղկացած են:

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Սահակ Միննէթեան ծնած է Ակն քաղաքը, 1896-ին: Իր նախնական եւ երկրորդական կրթութիւնը ստացած է Ակնայ Ներսիսեան եւ բարձրագոյն վարժարանները:

1913-ին եկած է Ամերիկա եւ հաստատուած է Փութաքէթ քաղաքը, ուր վեց ամիս գործած է բամբակի գործարանը: Յետոյ աշխատած է կաթնալաճառատան մը մէջ:

Մեծ պատերազմին մէկ եւ կէս տարի ծառայած է Ամերիկեան բանակին մէջ: 1919-ին ձեռնարկած է ներկայ գործին, որ յաջող ընթացք մը ունի այսօր եւ կը խոստանայ ապագայ:

Arsenian's Pharmacy

64 Japonica Street

Pawtucket, R. I.

Տէր եւ Տիօրէն ՓՕԼ Ճ. ԱՐՍԷՆԵԱՆ

Վկայեալ Ռօտ Այլընտի Դեղագործական Վարժարանէն

Դեղագիրներ կը պատրաստենք մեծ խնամքով:

Պատրաստի դեղերու մեծ քանակ մը կը պահենք:

Ընտանիքներու յատուկ առողջապահական գործիներու բոլոր տեսակներն ունինք:

Կը ծախենք անուշահոտութիւններ (Perfume) թէ՛ Ամերիկեան եւ թէ՛ Եւրոպական:

Տօնական օրերու (Քրիսմաս, Իսթըր եւայլն) յատուկ նուէրներ:

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Պօղոս Արսէնեան ծնած է Վան, 1901 թուականին: Իր նախնական ուսումը առած է Նորաչէնի վարժարանին մէջ: Ամերիկա եկած է 1912-ին եւ 1921-ին աւարտած է Փութաքէթի Հայ Սֆուլը: Նոյն տարին յաճախած է Ռօտ Այլընտի Դեղագործական վարժարանը, որուն ընթացքը յաջողած է՝ աւարտել երկու տարիէն, չահելով O'Hare Scholarship (150 տոլար):

Պ. Պօղոս Արսէնեան ներկայիս հաստատուած է Փութաքէթի մէջ եւ ամէն տեսակ դիւրութիւններ կուտայ գոհացնելու քաղաքին հայ դադութը:

Tel. Park 7524

BERBERIAN'S MEN'S SHOP

Clothing, Hats, Furnishings

551 MAIN STREET (Franklin Sq.)

WORCESTER, MASS.

Հաղուստեղէն, օլըքֆօք, հանդերձ, գլխարկ, դուլ-
պայ:

Երիտասարդներու ամենէն յարմար հաղուստները
հոս կը ծախուին:

Վուստըրէ ամենէն առաջնակարգ հայ վաճառատուներն
է այս, փայլուն հրապարակի վրայ եւ փայլուն դիրքով:

Ապրանքները երաշխաւորեալ են:

Գինները չափաւոր են:

Կամ զոհացում կը ստանաք եւ կամ ձեր դրամը ետ
կ'առնէք:

Վաճառատան Տէր եւ Տնօրէնն է
ՄԱՂԱՔ Գ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

ԾԽԵԼՈՒ ՕԳՈՒՏԸ

Ծխելը օգտակար է այն ատեն, երբ կը գործածէք լաւ
տեսակը:

Մեր «Մուշ» ծխախոտը պատրաստուած է ամենաբն-
տիւր տեսակէն, մեղմ եւ զօրաւոր: Ասոր հետ երբ գործա-
ծէք

Krimark սիկարէթի քուլքը

կը ստանաք ամենամեծ հաճոյքը ձեր սիկարէթէն: Սա
կ'ապահովէ ծխելիք մը, որ վնաս պիտի չտայ ձեր առող-
ջութեան:

Ծխելիքի վերաբերեալ ամէն պիտոյք ունիմ:

Եթէ ձեր տեղի խանութպաններէն չգտնէք, դիմեցէք
մեզի:

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

150 CENTRAL ST.

WORCESTER, MASS.

ԾԱՆՈԹ. ՄԵՂՈՒ ՇՆՈՐՀԱԼԻԷ. — Ծխող, ի՞նչ պէտք
ունիս քանի մը մղոն քալել եւ Մուսթաֆա Գեմալին ծու-
լէն քաշել: Ահա քեզի պ. Գրիգոր Մարգարեանի ծխախո-
տը: Ա՛ռ անկէ, սիկարէթ մը փաթեթ եւ փրար փրար
քաշէ:

Ինչո՞ւ առդին անդին կը վազես, երբ հայ ծխախո-
տածը լաւ վիճակի մէջ կը պահէ քու կողորդը:

“ՀԱՅ ԲԺԻՇԿ”

ԲԺՇԿԱԿԱՆ, ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՆ ԳԻՏԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամիսն անգամ մը

Խմբագրութեամբ

ՏՈՒԹ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԾՈՎԻԿԵԱՆԻ

Արդէն իսկ լոյս տեսած է տասը թիւ ճոխ եւ չահեկան
բովանդակութեամբ:

«Հայ Բժիշկ»ին մինչեւ հիմա աշխատակցած են բը-
ժիշկներ՝ Ա. Տէր Մարկոսեան, Ս. Ք. Բարեջանեան, Գ.
Մ. Կարօեան, Ն. Պաղտօեան, Ա. Ս. Արէլեան, Փառնակ
Աղամեան, Մ. Յ. Զաքօեան, Գ. Սերոբեան, Յովսէփ
Յովհաննէսեան, Ա. Յ. Ահարոնեան, Մ. Ա. Վարժապեա-
եան, Վ. Թորգոմեան, Պ. Քօլօլեան, Ս. Տէր Պաղտասար-
եան, Ն. Իշխանեան, Մ. Կ. Օտեան, Ս. Վ. Եղեկիէլեան
եւ ուրիշներ:

Բաժանորդագրուէ եւ նուիրէ քու բարեկամիդ հոս

կամ Արտասահման

Ամէն Հայ անհատ եւ ամէն Հայ տուն պէտք է սրբա-
նայ «Հայ Բժիշկ», որուն բաժնեդրինն է միայն — ԵՐԿՈՒ
ՏՈՒԱՐ:

Բաժանորդագրուելու համար ղրմէ հետեւեալ հասցէին

HAI PZHISHG

365 Massachusetts Ave., Boston, Mass.

K. S. MELIKIAN

PHOTOGRAPHER

Portraiture and Framing
In All Its Branches

421 MAIN STREET
Worcester, Mass.

Tel. Park 5085

Տէր պատանի քարոզները փեսին դը-
խին տեղալէ վերջ,
Հարս ու փեսայ ի մի ձուլուած սիրով
անշէջ,
Վառ պահելու յիշատակը այդ մեծ
օրուն,
Փութայ լուսանկարուիլ մեր ՁԱՆ-
ՄԱՆ ին քով անպայման:

Տէրն արասցէ տարեգլուին չի բոլորուած,
Ժամկոչի կոշնակը երդիքէդ վար տեսնաս կախուած,
Ընտանիքիդ այդ անդրանիկ նոր երախտն
Աճապարէ լուսանկարել գերկն իր մօրկան:

Օրին մէկն ալ մեր հինուորաց ալճօրուս կազանդ պապան
Կորաքամակ ուսին չալիւս կազանդ չէքնեն Հայկական,
Նուէրներուն մընայունը, թանկադինը՝ բաւարար,
Բարեկամիդ լուսանկարը ընծայել մի զլանար:

Տանտիկինի ուսանողի եւ գործատէրի
Մեր ժամանակն ամէն կերպով կը յարմարի:
Արդելը մը չեն անձրեւ կարկուտ եւ մթութիւն,
Մի սպասեր իսկոյն ըրէ ժամագրութիւն:

Գունաւորներու եւ ֆօֆիի զարմանալի գործեր կ'ընծ
Հիները կը նորոգեմ, զատ պտակները կը միացնեմ,
Խոշորցնելիքներու համար ալ խորհելու պէտք չի կայ,
Քանի որ Վուստրի մէջ ՁԱՆՄԱՆ կայ:

Եղբորս մեծ՝ ՁԱՆՄԱՆ Նկարուելու չերթաք, ամա՛ն,
Որ հաստատուած 68 1/2 Սըմբը Սք.ը կը հանէ տուամն,
Բնակարանըդ հինէն նորէն կահաւորելու նկուիւն չի կայ,
Երբ ՁԱՆՄԱՆ կահաւորանայ մթերանոցը կայ:

Հեշտ է գտնել 421 Main St.ը,
Ուր միշտ քաց է K. S. Melikian-ի լուսանկարչատունը,
Main եւ Front փողոցներու միջոյ անկիւնը,
Riker Janes դեղարանին վերի յարկը:

Established 1890

THE STAR MEN'S FURNISHING STORE

Kevork B. Thomajanian, Prop.

50 SOUTH BRIDGE ST.,

WORCESTER, MASS.

Կեանքի առողջապահական ամէնէն կարեւոր պայմանն է բնութեան եւ Աստուածային օրինաց հնազանդիլ:

Թովմաճանեան հանդերձի վաճառատունը որ 33 տարուայ կեանք մը ունի առեւտրական հրապարակի վրայ, իր տոկուն եւ քրանաջան յարատեւութեամբը բնութեան նախճիրներուն դիմադրաւելու պայմանները մասամբ լրացուցած է, ճոխ մթերքներով եւ խիստ դիւրամատչելի եւ գոհացուցիչ գներով:

Հետեւապէս, օտարներու դիմելէ առաջ, հաճեցէք մեզ տեսնել, որովհետեւ ձեզի ապահովութիւն եւ գոհունակութիւն պատճառելուն բնա՛ւ տարակոյս չունինք:

Տնօրէն

Գ. Գ. ԹՈՎՄԱՃԱՆԻԱՆ

ROYAL PIANO CO.

Equipped with complete line
of Pianos, Pianolas, &
Sonoras

16 TRUMBULL ST.

WORCESTER, MASS.

Դեկտեմբեր ամիսը նուէր տալու ամիսն է, ժամանակն է Նոյնդեան նուէրներու:

Ձանա՛ քու նուէրդ ընել տեւական՝ քու տիկնոջդ համար:

Ընտանիքդ կատարելապէս երջանիկ ըրէ, իրեն տալով հետեւեալներէն մին.

ՍՕՆՕՐԱ կամ ՎԻԲՐՐՕԼԱ

Դիմեցէ՛ք՝

ԵԱՂՈՒՊԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍԻՍ ԳՐԱՏՈՒՆ

137 1/2 EAST
27th ST.

(Լեֆսինկթընի մօտ)

NEW YORK
CITY

Տէր ԷԼ Տնօրէն

Յ. ՄԱՄԱՍԵԱՆ

Նիւթական սնունդը ինչպէս որ անհրաժեշտ է մարմինին, նոյնչափ հոգեկան սնունդը անհրաժեշտ է մտքին ու հոգիին համար:

Հոգեկան սնունդի աղբիւրը Ընթերցանութիւնն է, Ընթերցանութիւնը հին ու նոր Պատմական, Ազգային, Վիպական ու Գիտական մատեաններու, զորս կը պահէ ու կը վաճառէ:

Յ. ՄԱՄԱՍԵԱՆ ԻՐ «ՄԱՍԻՍ» ԳՐԱՏԱՆ Մէջ

Հեռաւոր թէ մերձաւոր ապսպրանքները օրը օրին կը փութացնենք: Մեր սկզբունքն է ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԷՆ ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ:

Ստանձնած ենք աշխարհի բոլոր հայ թերթերու Գործակալութիւնը: Արդէն ամէն ոք գիտէ թէ՛ հանրածանօթ «Կալոսօ»-ի Ամերիկայի մնայուն Գործակալն ենք:

Կարդա՛ միշտ Կալոսօ, ու կ'ըլլաս ժպտուն.
Բժիշկ ու ցաւեր ալ չեն գար քու տուն.
Զուարթութիւնը դեղ է ու դարման,
Կալոսօ՛ւ կարդա դուն, Կալոսօ՛ւ անպայման:

Տարեկան գինն է վեց տօլար միայն,
Հատով տասը սէնթ: Այսօր դիմէ դուն.
Նիւ Եորքի ծանօթ ՄԱՍԻՍ ԳՐԱՏՈՒՆ,
Կալոսօն գնէ՛, կարդա՛ եւ տա՛ր տուն:

Բոլոր ապսպրանքները բացարձակապէս կանխիկ են:

Tel. Back Bay 7185

136 HUNTINGTON AVE.,

BOSTON, MASS.

Opp. Mechanics Bldg.

Իր տեսակի առաջին ու միակ հայ վաճառատուն է մերը, Պոսթընի մէջ:

Շնորհակալ պիտի ըլլայինք, եթէ միայն մէկ անգամ, փորձի համար, այցելէիք մեզ:

Մենք վստահ ենք, որ դուք գոհ պիտի մնաք մեզմէ:

Ա. — Դուք մեզ մօտ պիտի դառնէք՝ ճիշդ ու ճիշդ ձեր ուղածները:

Բ. — Ձեր գնելիքներուն վրայ՝ մենք սիրով պիտի կատարենք ո՛րեւէ փոփոխութիւն, համաձայն ձեր անձնական ձեւին ու ճաշակին:

Եթէ ոեւէ զգեստ գնելու պէտք չունիք, դարձեա՛լ անգամ մը հրամեցէ՛ք մեր վաճառատունը:

Գեղեցիկ բաներ տեսնելը հաճելի է միշտ:

“ՀԱՅՐԵՆԻՔ”Ի ՏՊԱՐԱՆ

ՄԵԾԱԳՈՅՆԸ ԵՒ ԼԱԽԱԳՈՅՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՇՎԱԿԱՌՈՐ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԳՈՐԾ

ԱՐԱԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

“ՀԱՅՐԵՆԻՔ” ԳՐԱՏՈՒՆ

HAIRENIK BOOK STORE

Tel. Beach 2969

Բ Ա Յ Ո Ւ Ա Ծ Է

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՅԸ

Շնորհիւ վերջերս կատարուած կարգադրութիւններու, «Հայրենիք» Գրատունը կը դառնայ Ամերիկայի ամենամեծ եւ կանոնաւոր Գրավաճառանոցը, իր տրամադրութեան տակ ունենալով տեղւոյս եւ Արտասահմանի մէջ տպագրուած հայերէն գրքերու ճոխ մթերք մը:

Մեր գրատան հիմնական սկզբունքը պիտի ըլլայ

ԿԱՆԵՒԿ, ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ, ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԱԳ ԵՒ

ԽՆԱՄՈՎ, ԿԱՏԱՐՈՒՄ

Դպրոցական գրքերու համար կուտանք քէ՛ր գեղչ եւ քէ՛ր

նութքատուութիւն դպրոցին

ՈՎ ուր երեք տոլարի գիրք գնէ մէկ տոլարի գիրք մը նուէր

պիտի ստանայ

ԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԿԸ ԾԱԽԵՆՔ

ԳՈՀԱՅՈՒՅԻԶ ԶԵՂԶՈՎ

Ե Ր Գ Ո Ւ Գ Ի Ր

«ԶԱՐԵՐԸ ՄԻՍՅՆ ԵՐԳ ԶՈՒՆԻՆ»

Բէքըրտներու հետեւեալ ցուցակը կը հրատարակենք, որ պէտքի պատահութիւն տանք մեր յաճախորդներուն՝ աւելի լաւ ծանօթանալու գոյութիւն ունեցող երգերուն:

Մեր նպատակը բացառապէս առեւտուրը չէ: Առեւտուրին հետ մենք կ'ուզենք մեր ժողովուրդին մէջ ամբապնդել հայրենի զգացումները երգի միջոցով, տալ արեւելեան երաժշտութեան ճաշակը, նաեւ ներմուծել եւրոպականը կամ ամերիկեանը:

Ամենէն առաջ հայ երաժշտութիւնն է մեր զուրգուրանքին առարկան: Կ'ուզենք որ ամէն հայ զիտնայ թէ իր ազգը երգող ազգ մը եղած է, ունեցած է գեղջուկ, ժողովրդական, սիրային, եկեղեցական եւ այլ երգեր:

Երգը ազգի մը հոգին կը ցոլացնէ:

Եթէ հայը կ'ուզենք ճանչնալ, լսենք անոր երգերը եւ մանաւանդ լաւ երգուած երգերը:

Ամէն մարդ ձայն մը ունի եւ կրնայ երգել, բայց քիչերուն տրուած է լաւ ձայնը եւ լաւ երգելու կարողութիւնը:

Մեր լաւագոյն երգիչը, հայ երգերու զեղարուեստական արտայայտիչը պ. Արմենակ Շահ-Մուրատեանն է: Անոր բերնին մէջ հայ երգը կ'երգուի հարազատօրէն եւ գեղեցիկ կերպով:

Տիկին Զապէլ Փանոսեան, եւրոպայի մէջ ստացած իր ուսումէն յետոյ, կրնայ տալ իր լաւագոյնները:

Թորգոմ Պէզազեան, պարիթոնը, սիրուած երգիչ մըն է:

Տիկին Հելլէն Փօլ Նոյնպէս երգած է հայերէն երգեր: Երգած են նաեւ Սուրաբեան ամուսինները:

Հայաստանի միջին եւ հարաւային գաւառացիներու (Խարբերդ եւայլն) բնիկներէն փնտռուած երգիչ մըն է Շէյխահաճեցի Վարդան Մարկոսեանը:

Եւրոպական նրբութեանց գալով, մեր երգիչներէն Արմենակ Շահ-Մուրատեան, Արմէն Թոքաթեան, Զապէլ Փանոսեան եւ միւս նորերը կրնան զոհացում տալ:

Այն հայը որ ընտանիք մը կը կազմէ, պէտք է իր տունէն ներս

ունենայ ձայնագիր մեքենայ մը (կրամոֆոն) եւ հայ երգիչներու երգչուհիներու ամբողջ բոլը :

Այս բանը յանձնարարելի է նոյնիսկ ամուրիներուն, որովհետեւ երգիչները կը հնչեցնեն մեր սրտի բոլոր թելերը :

*
* * *

Հայրենակիցներ, ամէն իրիկուն կամ առտու, երբ գործէ կը դառնաք, կամ գործի կ'երթաք, կանչեցէք Շահ-Մուրատը, Թօքաթեանը, Պէշպար, Տիկին Փանոսեանը, Հելլէն Փօլը, Սուրարեան ամուսինները, Վարդան Մարկոսեանը եւ բոլոր միւս հայ եւ թուրք երգիչները :

«Շահ Մուրա՛տ, երգէ՛ Հայաստանը» : Եւ ան հլու հնազանդ պիտի ելլէ ամպիոնին վրայ ու երգէ :

«Հիւանդ եմ, տրամադիր չեմ, ձայնս մարած է, փորս կը ցաւի, կոկորդս պաղ առած է, Եւրոպա կը գտնուիմ, մեռած եմ, հողին տակն եմ եւ այլ առարկանութիւններ չկան» :

Բոլորը ձեր հլու կամակատարներն են, կուգան ու կ'երգեն :

Հայ եւ օտար երգիչները կրնան ազատ ըլլալ, բայց իրենց ձայները ձերբակալուած եւ բռնուած են : Երգիչները ազատորդի են, բայց գիտութիւնը անոնց ձայնը մեր գերին ըրած է :

Կրնա՛նք ոեւէ տեղ տանիլ զանոնք մեր հետ եւ ի՛նչ չնչին դընով :

Երգը հայ տունէն ներս ոչ միայն կեանք ու կենդանութիւն կը ստեղծէ, այլ եւ դժտեալ եւ ձանձրախտէ տառապող ընտանիքները կը մերձեցնէ :

Զմերժե՛նք երգերն ու երգիչները մեր տուներէն :

Վ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԷՆ

Թիւ 5 Իմ Եարս
Թիւ 10 Թէ Հայրենեաց
Անուշ Մըներ
Թիւ 24 Հօյ Նազանըմ
Մեր Խնձորը
Թիւ 27 Հայուն Ողբը
Դռան Առջեւ

Թիւ 28 Հրամանատար Քեռին
Բարեկենդան Եկած է
Թիւ 29 Պօյրդ Նման
Աղջիկ Սրմա Մագերդ
Թիւ 35 Դեղին Մագերդ
Նազլը Աղջիկ
Թիւ 37 Ես Քեզ Կը Սիրեմ
Պարտէզիդ Մէջ Մտնամ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԵՐԳԵՐ

Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ, Թէնօր (A. Chah-Mouradian, Tenor)

10 մատնաչափ 75 սէմ

- E 3459 Հայաստան — Hayastan
Բա՛մ Փորոտան — Pam Porodan
E 3460 Մայր Արաքսի — Mayr Araksie
Սիրուհիս — Sirouhis
E 3461 Քրիստոս Պատարագեալ — Krisdos Badarakyal
Ամէն Հայր Սուրբ — Amen Hayr Sourp
E 3506 Յիշեսցուք ի Գիշերի — Hishestsouk i Kisheri
Ուրախ Լեր — Ourakh Ler
E 3929 Ալակեալ, Խնկի Ծառ — Alagez, Khungi Dzar
Կանչէ, Կոռ՛ւնկ — Gantche Groung
E 4009 Հով Արէք — Hov Arek
Կիլիկիա — Giligia
E 4201 Կուժն Առա, Գնա, Գնա — Goujn Ara, Kina Kina
Քէլէ, Քէլէ — Kale, Kale

ԶԱՊԷԼ ՓԱՆՈՍԵԱՆ, Սօփրանօ (Zabelle Panosian, Soprano)

10 մատնաչափ 75 սէմ

- E 3503 Կոռնկ — Groung
Իմ Սիրելի Զաւակունքս — Im Sireli Zavagouns
E 3504 Տէր Կեցո — Der Getso
Միւր Խօր Պապկի Գերեզման —
— Mir Khor Babge Kerezman
E 3505 Զայն Տուր, Ո՛վ Ծովակ — Tzain Dour Ov Dzovag
Գարուն — Caroun
E 4010 Խաւարեւ Եմ — Khavarel Yem
Թող Զերգէ Պլաւու — Togh Tcherke Blboul
E 4202 Կիլիկիա — Kilikia
Մի՛ Լար Բլբուլ — Mi Lar Plpool

Մ. Կ. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԷՆ
Բրուտեանի երգածներէն

- Թիւ 502 Կլորիկ Մանչը, Հասակդ Բարձր
Թիւ 502 Կամաւոր Զինուոր, Ույ Ճանըմ
Թիւ 503 Խալ Ըլլամ, Քեռիի Երգը
Թիւ 504 Զինարի Աղջիկ, Կամաւոր է Իմ Եարս

ՍՈՒՍԱԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆՆԵՆ

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

Արշին Մալ Ալանի Բեքերտները Օբեքեթին գլխաւոր կտորներէն
կը քաղկանան

1A	Ձառքը Գեղմ Գլխիս	Arshen Mal Alan
1B	Ախ Եարար	Arshen Mal Alan
2A	Վերջապէս Գտայ Ես Իմ Ուղածը	Arshen Mal Alan
2B	Արշին Մալ Ալան	Arshen Mal Alan
3A	Սիւլէյմանի Խորհրդով	Arshen Mal Alan
3B	Որաից Պատահեց, Աստուած Իմ	Arshen Mal Alan
4A	Ախ Աստուած Իմ, Այս Ինչ Տարտ է	Arshen Mal Alan
4B	Մի Ձի Առայ Աշխարհ Ինկայ	Arshen Mal Alan
5A	Բեկի Աղջիկը Կ'երեւի սա է	Arshen Mal Alan
5B	Աչեր Սեւորակ, Աչեր Գեղեցիկ	Arsen Mal Alan
6A	Ախ, Եկ, Իմ Սիրած	Arshen Mal Alan
6B	Լէզիկինքայի Պարր	Arshen Mal Alan
7A	Փող Ունես, Հա՛ Հա՛	Arshen Mal Alan
7B	Շամիլի Պարը	Arshen Mal Alan
8A	Սեւ, Սեւ Աչեր Սիրահար	Arshen Mal Alan
8B	Այն Ո՞վ է Եարայ	Arshen Mal Alan

ՄԵՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԵՆ

Ա) Կանխիկ :

Բ) C. O. D.-ով :

Գ) Փոստի ծախքը զնոյն վրայ կը հաշուենք :

Դ) Մեծաքանակ գնում ընողներուն զեղչ կուտանք :

Ե) Այս ցուցակէն դուրս բէքերտներ կրնանք հայթայթել :

Կ Ա Ր Ե Ւ Ո Ր

Կը պահենք թուրքերէն ամէն տեսակ բէքերտներ : Թամպու-
րի ձէմիլ պէյ, Հաֆըզ Եաշար, Մուստաֆա, Սամի Էւայլն :

Քէմանի Մինասի բոլոր թուրքերէն երգերը : Վերջապէս հը-
րապարակի վրայ չկայ երգ մը որ չունենանք :

Ունինք Մ. Ճ. Բարսեղեանի բոլոր հայերէն եւ թուրքերէն
բէքերտները :

Դիմեցէ՛ք՝ Սէֆէր եւ Վերստին Ընկ.

Safer & Yeradzin Co.

34 Kneeland St., Boston, Mass.

0022156
0022155

5118,5119

